

THE HENGSTENBERG COLLECTION

IN THE LIBRARY OF THE

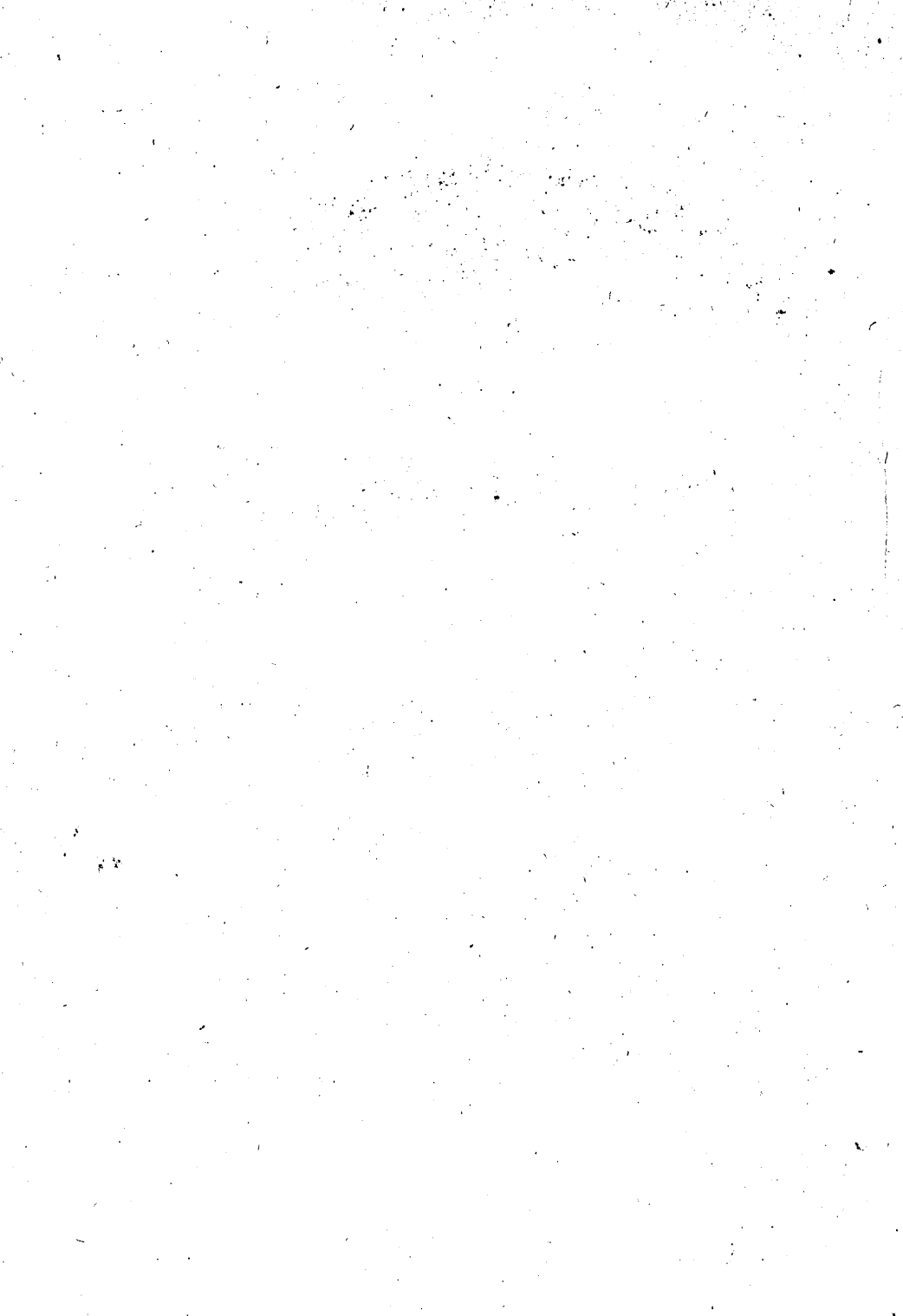
Baptist Union Theological Seminary

Purchased from the estate of the late
Prof. E. W. Hengstenberg, D. D., of Berlin,
and deposited in the library by an association
of gentlemen.

Library No. Shelf No.

CHICAGO, Nov. 19, 1875.

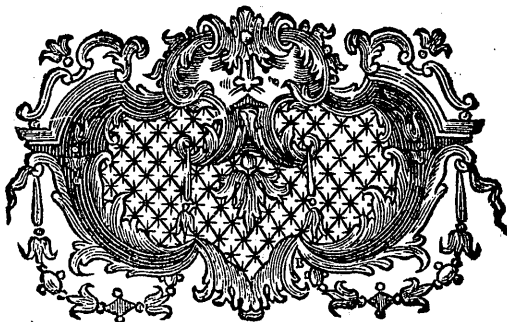
ΦΙΛΩΝΟΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΟΥ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΑΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ.

PHILONIS
EPISCOPI CARPASII
ENARRATIO IN CANTICUM
CANTICORUM.

*Græcum Textum, adhuc ineditum, quamplurimis in locis depravatum emendavit,
& nova interpretatione adjecta nunc primum in lucem profert*
MICHAEL ANGELUS GIACOMELLUS
ARCHIEPISCOPUS CHALCEDONENSIS.

ΜΗ ΝΙΚΩ ΤΗΟ ΤΟΤ ΚΑΚΟΤ· ΑΛΛΑ ΝΙΚΑ
ΕΝ ΤΩ ΑΓΑΘΩ ΤΟ ΚΑΚΟΝ.

D. PAULUS.

ROMÆ ANNO MDCCCLXXII.
APUD BENEDICTUM FRANZESI,

Præsidum Facultate.

BS1485

P55

1772

a.f.

Rare

SERENISSIMO, AC POTENTISSIMO PRINCIPI DOMINO

CAROLO THEODORO
COMITI PALATINO RHENI
S. R. I. ELECTORI.

MICHAEL ANGELUS GIACOMELLUS

ARCHIEPISCOPUS CHALCEDONENSIS

FELICITATEM.

RÆCUM *Philonis Episcopi
Carpasii Commentarium*

*e tenebris, in quibus squalore oblitus jace-
bat, ereptum, plurimisque deterfis macu-*

lis perpurgatum SERENISSIMÆ ELECTORALI CELSITUDINI TUÆ offero ; exiguum sane, si rem spectes, munusculum, sed quantum unquam TIBI dare potest ætas mea ingravescens, cui ad otium, & quietem in dies magis prolabenti non licet amplius intendere ingenium, & quæ sunt impensioris curæ suscipere. Sed si rem eandem ex animo meo singularis humanitas, & æquitas tua æstimandam esse putet ; quam vellem natura fecisset, ut hominum cogitationes oculis cernerentur, ipsamque adeo mentem meam posset SERENISSIMA CELSITUDO TUA introspicere : nihil equidem esset, cur propter tenuitatem me oblatis muneris pœniteret. Id enim cerneret, quo omnium maxime tuus delectatur generosus animus, & excelsus. Cerneret gratissimam erga TE voluntatem meam : sensus

*sus meos omnes TIBI devinctos esse perspice-
res: videres me ex constanti sermone ho-
minum omnia de TE summa prædican-
tium ad TE colendum, observandumque
diu multumque incitatum, nunc quæ de
incredibili humanitate, & benignitate
TUA audiveram reipsa expertum, totum
me TIBI deditum, & quicquid est meum
SERENISSIMÆ CELSITUDINI TUÆ jam de-
vovisse. Quamobrem, PRINCEPS OPTIME,
id mihi summopere faciendum esse video,
ut si quid facultatis ex studiis meis sim
consequutus, totum illud SERENISSIMÆ
ELECTORALIS CELSITUDINIS TUÆ lau-
di, & gloriæ in posterum serviat. Quam-
quam ad laudes TUAS vix aliqua fieri pos-
se videtur accessio. Etenim virtutes omnes,
quibus magno, & præclaro PRINCIPE est
opus ad Rempublicam bene, & lauda-
bi-*

biliter gerendam complexus, felicitatem omnibus, qui TUO parent Imperio, peperisti. Præterea cum earundem virtutum splendorem ingenii TUI lumine, maximisque animi ornamentis auctum volueris, inde factum est, ut quibus Dei beneficio contigit in TUI esse potestate, omnes de TE exemplum caperent, & in amplissima ditione TUA bonarum artium, laudandarumque rerum studia flagrarent. Quæ ne assentandi studio dicere videar, testes mihi sunt a SERENISSIMA CELSITUDINE TUA instituti Litterarii Conventus, litterarumque studiosis præcipua præmia proposita. Testes itidem Heidelbergæ, & Manhemii in Principali Domo excitatæ amplissimæ Bibliothecæ omni librorum genere instructæ, & erecta ad siderum meatus spectandos observandosque excelsa specu-

*la omnibus instrumentis, eorumque præ-
dita apparatu, quæ astrorum scientia po-
stulat; & rerum, quæ ad naturalem hi-
storiam pertinent illustrandam, tum ve-
terum numismatum, aliarumque ejusmo-
di elegantiarum, quas summa industria,
magnisque sumtibus comparasti, infini-
ta propemodum copia. Verum, quæ TUA
omnium maxima virtus est, & omnibus
in Cælum laudibus extollenda, eam reli-
gio mihi fuerit prætermisisse; TUA Catho-
licæ Fidei tuendæ, & amplificandæ im-
pensissima voluntas, & studium; & quæ
obsequentissimum Filium maxime decet,
egregia tua erga Sanctam Matrem Ec-
clesiam pietas, singularis reverentia,
& obsequium præcipuum. Deum enixe
precor, SERENISSIME ELECTOR, Te ut
quam diutissime sospitem, & incolumem
ser-*

*servet ad Ecclesiae Catholicae praesidium,
& Christianae Reipublicae decus, & orna-
mentum.*

Romae IV. Nonas Martii

CICIOCCCLXXII.

P R Æ F A T I O .

DE Philone, ejusque Commentario in Canticum Canticorum, & de duabus ejusdem Commentarii Latinis versionibus, altera antiqua, recentiore Stephani Salutati altera; tum quid in ejus editione præstiterim, quædam existimo me præfari oportere, ne quid Lectoribus hujus Philonis cognoscendi cupidis ipse videar defuisse.

I. Philo igitur, hujus in Canticum Canticorum, quem modo in lucem profero, Commentarii, ut in Græcis perhibetur Codicibus, Auctor, Ecclesiæ Carpsii in Cypro fuit Episcopus. Id tradit Polybius Rhinocurorum Episcopus in secunda parte vitæ S. Epiphaniî cap. XLIX. his verbis : *ὁ δὲ τις κλημένος ἀπὸ ῥητόρων τῆνομα Φίλων, ἀνὴρ ὀσιος. ἤρεια δὲ ἔω ὄνῃ τῇ πόλει τῆς Καρπασίης καθίσταται ἐπίσκοπον ἐπὶ τῆς θείας. ἔω ἡ εἰς δίακονος. τῆτον ἐν ἀπὸ ἀποκαλύψεως Θεοῦ χειροτονεῖ ὀπίσκοπον ὁ Ἐμφάνιος ἐπὶ τῆς θείας τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Καρπασίης, erat autem quidam ex Oratoribus Clericus, Philo nomine, Vir sanctus. Opus autem erat in Civitate Carpsii in sede collocare Episcopum; eratque is Diaconus. Hunc autem ex Dei revelatione Episcopum ordinat Epiphanius in sede Civitatis, & Ecclesia Carpsii.*

Verba illa κλημένος ἀπὸ ῥητόρων sic acceperunt Tillemontius (1) & Ceilleries (2), ut Philonem a foro, ubi causas ora-

b

ve.

(1) La vie de S. Epiphane le qualifie un homme Saint, qui d'avocat ayant été fait Diacre fut depuis ordonné Evêque &c.

T. X. p. 520.

(2) Philon d'avocat fut fait Diacre &c. T. VII. p. 480.

De Philone. At ex Rhetore Clericus. Vis & potestas præpositionis ἀπὸ cum plurali numero.

verit, ad Clerum se traduxisse existimaverint: & præpositio-
ni illi ἀπὸ eandem ibi vim esse, quæ est in illis loquutio-
nibus ἀπὸ ὑπατάας, ἀπὸ ὑπανς, ἀπὸ σέλιπυϑ, in quibus est
præpositio temporis, & recte per præpositionem *post* latine ver-
titur; aut significare mutationem a pristino statu, seu profes-
sione; ad quam mutationem significandam Latini præpositio-
nem *ex* adhibent, ut in illo M. Tullii joco *ex oratore ara-
tor*; adeoque illa verba vertenda fuisse *ex Rhetore Clericus*.
Quod mihi non probatur. Si enim ejus vitæ auctor significare
voluisset Philonem de Caussidico esse clericum factum, scripsis-
set *κληρικὸς ἀπὸ ρήτορος*, aut *ἐκ ρήτορος*. Cæterum præpositio ἀπὸ
interdum partitioni servit, præsertim quando cum genitivo plu-
ralis numeri conjungitur. Thucydides habet (1) ἃ ὀλίγοι ἀπὸ
πολλῶν ἐπ' οἴκῃ ἀπενόησαν: Et (2) ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν:
& Arrianus (3) ἀπὸ ἐξακτιγλίων ἐς ὀγδοήκοντα ἀπέθανον: ubi
manifesto apparet usus ejus præpositionis in partitione. Sic apud
Matthæum (4) ἵνα θέλετε ἀπὸ τῆς δύο ἀπολύσω ὑμῖν; *quem vul-
tis de duobus vobis dimittam?* Et apud Marcum (5) ἦσαν
κλασματῶν δώδεκα κοφίνος πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῆς ἰχθύων, *Et sustu-
lerunt fragmentorum duodecim corpinos & de piscibus*. Ea-
dem præpositio ἀπὸ dicitur etiam de numero, & per præpo-
sitionem *ex* reddi solet; ut apud Lucam (6) ἃ ἐκλεξάμεθα
ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, & *ex ipsis eligens duodecim*; & apud
Joannem (7) ἐνέγκατε ἀπὸ τῆς ὀψαλείων, ὧν ἐπάσατε νῦν, *afferte
de piscibus, quos prendidistis nunc*: & in Actis Apostolorum (8)
ἐξάνεστησαν δὲ πινες τῆς ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῆς φαρισαίων, *exsurrexe-
runt autem quidam de hæresi Phariseorum*; ubi observandum
vocem αἰρέσις vim habere pluralis numeri. In his exemplis;
quæ attulimus, patet ἀπὸ status pristini mutationem non deno-
tare. Itaque sensum Polybii bene sunt assequuti tum qui eam
Epiphanii vitam Latine vertit, tum Meursius (9), Ducangius (10)

Ca.

(1) Lib. vii. in fine.

(2) Lib. iii. c. 12. in fine.

(3) Exped. Alex. lib. v. c. 18.

(4) xxvii. 21.

(5) vi. 43.

(6) vi. 13.

(7) xxi. 10.

(8) xv. 5.

(9) In Glossar.

(10) In Glossar.

Caveus (1), & alii, qui illis verbis κληρικὸς ἀπὸ ῥητόρων significari existimant, Philonem Clericum fuisse de numero Rhetorum, eorum scilicet, qui ex Clero Rhetores dicebantur.

De his Rhetoribus ex Clero testis est Codinus Cypripala-ta (2), apud quem post tres Evangelii, Apostoli, & Psalterii Doctores, quorum primus quatuor Evangelistas, secundus Epi-stolas D. Pauli, tertius Psalmos interpretabatur, ponitur n. xxii. ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ ἐρμηνεύειν τὰς γραφάς, rhetor ad Scripturas inter-pretandas. Goarius eadem officia subjicit ex Regiis MSS. (3) in quibus habetur, ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ ῥητορεύειν, rhetor ad orandum. Et splendidam eam fuisse dignitatem Matthæus Monachus indi-cat, cujus in Opusculo de officiis Palatii, & Ecclesiæ Constanti-nopoleos legitur (4) ὄρα τὸ λαμπρὸν ῥήτορα, respice illustrem Rhe-torem. Et apud Nicetam Choniaram (5) Michael quidam vocatur τὸ ῥητορικὸν θεῖον κοσμήσθαι: quæ verba cum jejune reddidit-Hieronymus Wolfius per unicam vocem Concionator, ab Allatio (6) reprehensus est. Quamobrem Anonymus a Goario editus (7) ait, φιλοσόφων ὑπαῖτις, ῥητόρων ᾠδοῖς: ad quæ ver-ba Goarius (8) hæc adnotavit: Summa Imperatoris virtus est, ut eruditionis copiam inter loquendum diserte possit profun-dere: & jus unicuique debitum, ut facile agnoscere, ita con-stanter reddere sit paratus. Si quid horum natura, vel exer-citium denegabat, ab aliis quorum eruditione, eloquentia, legum peritia, ac justitiæ amore duceretur, & sublevaretur, opem mutuari non erubescerat quondam in Oriente Imperator: τῆς φιλοσοφίας, divinarum humanarumque rerum cognitione in-structus eruditionem; ῥητόρων ᾠδοῖς dicendi facilitatem..... suggererat. Veniebat scilicet Rhetoris nomine Palatina etiam Dignitas; cui similis illa Ecclesiastica: quod indicant ea ver-ba, quæ, ut supradictum est, attulit Goarius (9) e MSS. Regiis ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ ῥητορεύειν. Nam Evangelii, vel Apostoli, (hoc

Rhetoris Ec-clesiastici munus: splendidum. Plu-res erant qui eo munere funge-bantur -

a 2

est

(1) De Scriptor. Ecclesiast. incertæ ætat. in nova historiæ Ecclesiast. Scrip-tor. Edit. Basileen. p.16.	(5) Lib. vii. pag. 137. Regiæ edit. Parisien.
(2) De Officiis Eccles. Constantino-politanæ Cap. I. Quinario iv. p.3.ed.Parif.	(6) Præfat. ad Excerpta Varia Græ-cor. Sophist.
(3) Ibid. pag. 7. litt.D.	(7) Apud Codinum p.42. litt. D.
(4) Ibid. p.8.	(8) Ibid. pag.44. num.9.
	(9) Ibid. p.7. litt.D.

est epistolarum D. Pauli) vel Psalterii Doctores Sacras Scripturas strictim exponebant . Rhetor vero in iisdem uberius pertractandis , & ad populi captum explicandis dilatandisque versabatur . Quamobrem Allatius l. cit. adnotavit *Rhetorem* nonnullos interpretari *Concionatorem* ; quod verum est : atque ita vocem illam latine reddit Fabrotus ad Nicetam (1) ; ῥήτωρ , qui *Scripturas instar Oratoris Ecclesiastici interpretabatur* ; quæ sunt ipsa verba Meursii in Glossario . Gretserus (2) quoque ad Codinum : *Rhetoris officium est generatim Scripturas sacras interpretari* ; & videtur ille , quem nos *Concionatorem nominamus* . Sed Allatius (3) animadvertit *Rhetorem* patuisse latius quam Doctorem Evangelii ; & Rhetores , qui præcepta aliis traderent , tamquam eloquentiæ Professores ad id ferme munus vocari consuevisse . Non unum , sed plures in Ecclesia fuisse Rhetores vel illa verba indicant plurali numero concepta de Philone nostro in Epiphaniï vita ; & ex eo maxime constat , quod unus ipsorum primas teneret , atque μαῖστρον τῶν ῥητόρων , μέγας ῥήτωρ nuncuparetur , de quo Meursius (4) , & Caveus (5) , qui fufe de Philone nostro disputat , ac in quavis fere majori Ecclesia fuisse docet aliquem , qui Rhetoris munere fungeretur , atque ex ejus Ecclesiæ reatibus aleretur ; a quo etiam juniores Clerici ad futuras sacri Ordinis functiones promovendi sacrilitteris , & disciplinis Ecclesiasticis erudirentur .

Sed ut ad Philonem redeamus , tanta de eo fuit S. Epiphaniï opinio , ut Romam profecturus illi accersito (6) potestatem dederit administrandæ Ecclesiæ Constantiæ , et si opus fuisset , ordinandi clericos facultatem , ut narrat idem , quem supra memoravimus , Rhinocurorum Episcopus Polybius .

Novimus quidem , vitâ illâ S. Epiphaniï multas contineri fabulas ; quo nomine ea valde displicuit Papebrochio , (7) & Til-

(1) in Glossar. ad Nicetam præfixo .

(2) Lib. I. cap. 8. Observat. in Codin. in Codini edit. Reg. Parisien. p. 168.

(3) Præfat. ad Excerpta Græcor. Sophist.

(4) In Glossar.

(5) Loco ubi supra .

(6) Μετέστηται ἢ περιηρήσαντο Φιλόνιον τὸν ἐπίσκοπον , ἢ ἀπὸ ἀποδείξεως τῶν ἁδελφῶν τῶν ἀκλεισῶν ἢ Κωνσταντίας , quæ barbarare incertus ejus vitæ interpretes reddit : datque ei auctoritatem Ecclesiæ Constantiæ . Vita S. Epiph. cap. XLIX.

(7) Act. SS. ad di. XII. Maji .

De Philone S. E.
Epiphaniï testimo-
nium . Vita S. E.
Epiphaniï Græce
scripta , non
est Virorum do-
ctorum judicio
omnino rejicien-
da .

Tillemontio (1), quem passim alii sequuntur. Dupinius nihili eam æstimat; sed ejus rationibus, quibus illam omnino rejiciendam in omnibus putat summorum virorum judicium oppositum. Nam primo non omnino eam aspernandam Petavius censuit, qui (2) *subjecta*, inquit, *a nobis est Epiphaniæ vita, Latine olim a Surio, Græce autem nunc vulgata primum, ac multis in locis recognita. Quæ quamquam in plerisque fabula est quam historiæ propior, ut jamdudum in annalibus Baronius admonuit; erit tamen in lutulenta illa narratione fortasse quod tollere possis. Et alioqui multa continet, quæ cum vera, receptaque ab omnibus historia consentanea sunt.* Deinde eam veluti idoneum testem sibi advocare eorum, quæ dicebant, non dubitarunt Possévinus in Apparatu Sacro, Oudinus, Meursus, Dufresnius, Allatius, Lequien, Fabricius, Garetius. Quin etiam ipse Tillemontius (3) ubi agit de hoc ipso Philonis commentario, fidem ei vult adhiberi, cum Philonem dicit Carpasi Episcopum.

Quæ vero ipsum Tillemontium fugerant de Carpasiæ Episcopali sede monumenta, ea primus V. Cl. Petrus Franciscus Fogginius (4) indicavit adversus Dupinium, qui Carpasiæ honorem illum ademerat. Ac de Philone Episcopo Carpasio non dubitavit Allatius (5), S. Epiphanium loqui in epistola ad Joannem Episcopum Hierosolymitanum, quæ habetur inter Hieronymianas epistolas ab ipso Hieronymo in latinum conversa (6): *Nam multi, ait Epiphanius, Episcopi communionis nostræ & Presbyteros in nostra ordinaverunt Provincia, quos nos comprehendere non poteramus, & miserunt ad nos Diaconos, & Hypodiatonos, quos suscepimus cum gratia: & ipse cohortatus sum beatæ memoriæ Philonem Episcopum, & S. Theoprepum,*

Carpasia Urbs Episcopalis. De ea & de hoc Philone S. Epiphanius locus. Menæorum verba emendata.

(1) T.X. p. 487. ed. Parisien. de S. Epiphano & Not. I. pag. 803.

(2) To. II. Oper. S. Epiphaniæ Præfat. ad Lectorem.

(3) *Et quelque fausse que soit cette vie, nous avons quelque sujet de croire qu'elle ne ment pas en ce point, non plus, que quand elle dit, que Sabîn succéda à S. Epiphane* T.X. not. 10.

in S. Epiph. pag. 809.

(4) Comment. Epiph. in Cantica Canticor. in Præfat. p. 30.

(5) Diatriba de Philonibus adhuc inedita.

(6) In edit. Oper. S. Hierony. novissima Veronæ ann. 1734 curante Vallarſio T.I. col. 242. Epist. II. n. 2.

pum, ut in Ecclesijs Cypri, quæ juxta se erant, ad meam autem Paroeciæ Ecclesiam videbantur pertinere, eo quod grandis esset, & late patens Provincia, ordinarent Presbyteros, & Christi Ecclesiæ providerent. Quamobrem Caveus (1) scribit de Philone: ad Cyprum delatus ab Epiphanio Carpathi insula maris Mediterranei ab Asiatico littore non longe distantis, uti vulgo creditur, rectius vero, mea quidem sententia, Carpasia, Urbis in Cypro non ignobilis, Episcopus, ob insignem pietatis famam ordinatus est anno 401. Quin etiam Epiphanius Romam discedens Ecclesiæ suæ Constantiensis curam ei commisit &c. Fabricius itidem (2), Lequien (3), Garetius (4), & Allatius dissertatione, quam supra dixi, de Philonibus, cum de Philone eadem tradant, quæ Polybius, satis ostendunt, ea se pro veris habuisse, quæ de ipso Philone, ejusque Episcopatu in vita S. Epiphanii narrantur. Hunc Philonem, de quo nobis est sermo, suspicari quis possit eundem esse cum eo, quem memorant Magna Menæ Græcorum ad diem 24. Januarii, ubi hæc habentur; τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς ἀγίας μερτυρης Ἑρμογγόου, & Μλωᾶ, καὶ τῆς ὁσίας πατρὸς ἡμεῶν Φιλωνος ἐπισκόπου Ἡερομῶου τῆς Καλπασίης, eadem die commemoratio Sancti Martyris Hermogenis & Menæ, & Sancti Patris nostri Philonis Episcopi Calpasi: Quo loco Bollandus allato ad eundem diem 24. Januarii (5) subdit: Certe illustrem Confessorem Philonem Episcopum Ægyptium in exilium ejectum esse a Georgio Cappadoce S. Athanasius scribit in Apologia de Fuga sua, & in epistola ad Solitariam vitam Agentes, ubi ait Philonem retrusum esse Babylonem, sive in propinquam Babyloni solitudinem, & ad obitum usque persecutionem passum; & paulo post: Ast ubi Calpasi Episcopatus? Καλπαι Urbs est, quæ & Καλπαια, Καλπι, portus in Bithynia apud Stephanum, qui inde Καλπιδες, Καλπίωνος, Καλπιωνός, non Καλπιδος gentilitium, aut possessivum descebat. Καπῶα Urbs est Cypri Diodoro, Stephano, Ptolemæo memorata. Xenagora Κάραθος dicta; Demetrio Salaminio

Καρ-

(1) Histor. litter. T.I. pag. 376. edit. Basileæ.

(2) T.IX. Biblioth. Gr. p.252.

(3) Orient. Christ. T.II. p.1067.

(4) Operum Cassiodori T.II. p.542.

(5) Acta Sanctorum Ianuarii T.II. p.594.

Καρθάσια, An in altera harum Urbium, an alibi Episcopatus fuerit non divinamus. Satis verecunde. Ego vero legendum in Menaeis suspicor, ἐπισκόπος Ἰεροσολύμων τῆς Καρπασίας, & de Philone Carpasio Episcopo illic mentionem fieri; ea ratione, quod ex nominibus Κάρπαι, Κάρπαια, Κάρπη non bene derivetur Καλπίσι.

II. Quod ad Philonis Carpasii attinet scripta, incertum, an ille sit, cujus fragmenta quædam sub Philonis tantummodo, aut Philonis Episcopi nomine in diversis Catenis Patrum Græcorum exhibentur (1). Caveus loco, quem supra attuli, auctorem suspicatur esse *historiæ Ecclesiasticæ*, quem laudat Anastasius Sinaita initio *Demonstrationis historicæ de magna & angelica summi Sacerdotis dignitate* his verbis: ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἰστορίᾳ Φίλωνος τῆς φιλοσοφίας εἶδος τί τιθέντων, in *Ecclesiastica historia Philonis Philosophi tale quid reperi*. Ac ne cui mirum videatur ibi Philonem appellari Philosophum, subdit: *Vox ista non Monachos modo & arctioris vitæ cultores denotare cœpit, sed & omnes præsertim in Clero constitutos, qui ad reconditorum litterarum studium animum appulerunt*. Sed hæc mera est Cavei, non tamen improbabilis conjectura.

Utrum Philonis nomine inscripta quædam ad hunc Philonem pertineant, incertum.

Quod autem nihil dubitationis videtur habere posse; scripsit Philo Carpasii Episcopus hunc, qui modo in publicum prodit, commentarium in Cantica Canticorum. Et Philonem illum, cujus mentio est apud Polybium, Commentarii hujus fuisse auctorem satis comprobare videntur, quotquot reperire licuit, Manuscripti Codices, Mutinensis in Bibliotheca Serenissimi Ducis Mutinæ membranaceus, scriptus decimo seculo; & alius itidem membranaceus apud PP. Theatinos Neapoli in Domo S. Pauli, cujus duæ tertiæ partes scriptæ videntur seculo undecimo, reliqua tertia seculo decimo tertio; & qui est in Bibliotheca Barberina Bombycinus XII. seculo exaratus; & duo recentes manuscripti, alter chartaceus apud illustrissimum Auximanum Episcopum Pompejum Compagnonum, & meus alter itidem chartaceus; qui duo postremi etsi recentes, non tamen ex iis, quos priore loco nominavi, descripti esse videntur; quod col-

Philo Carpasii Commentarii hujus Auctor ex concordi Codicum auctoritate; & doctissimorum virorum judicio.

(1) Vide Fabric. Biblioth. Gr. T. IX. pag. 252.

colligitur ex varianibus lectionibus, quæ multis in locis occurrunt. Non tamen dissimulabo, meum ex Barberino codice videri esse descriptum. Hi vero omnes clare hunc titulum præferunt: Φίλων Ἐπισκόπου τῆς Καρπασίης σὺν Θεῷ ἐρμηνεία εἰς τὰ ᾄσματα τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐσεβίου πρεσβυτέρου καὶ εὐσεβίου διακόνου, *Philonis Episcopi Carpasi Deo iuvante Enarratio in Canticum Canticorum ad Eustathium Presbyterum & Eusebium Diaconum.* Eandem fuisse epigraphem credi oportet in alio Codice Græco, quem certe vidisse arbitror Lucam Holstenium. Nam in notis ad Geographiam sacram Caroli a S. Paulo (1), *Hujus, inquit, (Carpasiæ) Episcopus Philo Καρπασίης, cujus extat Commentarius Græcus MS. in Cantica Canticorum, quem vulgo male Carpathium, quasi a Carpatho Insula appellant. Cum Holstenio consentit Allatius, qui in Diatriba de Philonibus, Philoni Carpasio tribuit Commentarium in Canticum Canticorum: Succincta, inquit, sed acutissima, laudatissimaque commentaria scripsit in Canticum Canticorum ad Eustathium Presbyterum, & Eusebium Diaconum. Nec aliam, quam quæ in memoratis codicibus exhibetur, epigraphem habuisse videtur Græcus Codex Emerici Bigotii. Cum enim Cassiodorus scripserit (2), S. Epiphanius Antistes Cyprius totum librum Græco sermone uno volumine complexus est. Hunc nos, ut alios, in latinam linguam per amicum nostrum, virum disertissimum Epiphanium fecimus, Deo iuvante, transferri; Garetius ad hunc locum hanc notam apposuit, vel potius Philo ordinatus Episcopus Carpasi in Insula Cypro a S. Epiphanio Salaminiæ Antistite, ut in ipsius Sancti vita legitur. Vidi hujusce Commentarii textum Græcum in manibus V. Cl. Emerici Bigotii cum translatione Latina, cujus hic meminit Cassiodorus. Cum Holstenio, & Garetio concordant Fabricius, & Lequien. Hic enim in Oriente Christiano (3) Philonis, inquit, Episcopi Carpasi extat Commentarius in Canticum Canticorum, cujus Latina translatio circumfertur, a Græco Codice admodum discrepans. Genuinum ejus exemplar Cl. Bigotius in sua Bibliotheca servabat, quod Græce, Latineque a se prope-*
diem

(1) Lib.II. pag.297. (2) Lib. de institut. litterar. Cap.5. (3) T.II. p.1067.

diem edendum Casimirus Oudin in suo ad Labbeanam Bibliothecam supplemento spem nobis fecerat . Fabricius vero (1) Genuinum , inquit , Philonis commentarium Græco e Codice Bigotiano editurum pridem in se recepit Vir doctissimus Anselmus Bandurius Monachus Benedictinus .

Itaque cum præclara doctrina præstantes Garetius , Lequien , Fabricius , Bandurius , & duo viri magni Allatius , & Holstenius in hoc consentiant , Philonem Carpasium Auctorem fuisse Græci Commentarii in Canticum Canticorum , & Græci codices , quorum notitia ad nos pervenit , Philonis Carpasii præferant nomen , haud certe fecisse temere videatur , qui hunc , quem publici juris facio , commentarium , cum iisdem Græcis codicibus collatum , eidem Philoni Carpasii Episcopo tribuerit .

Verumtamen gravissimam difficultatem offert antiqua Græci hujus Commentarii interpretatio . Illam V. Cl. Petrus Franciscus Fogginius anno 1750. in lucem extulit e membranaceo Vaticanæ Bibliothecæ codice , cujus ætatem existimat millenariam . Codex ille interpretis quidem non exhibet nomen ; sed Auctorem præfert S. Epiphanium . Hanc enim habet inscriptionem : *Expositio S. Epiphanii Episcopi Cypri in Cantica Canticorum* . Hanc versionem Fogginius putat ab Epiphanio Scholastico esse compositam , & eandem illam esse censet interpretationem , quam Cassiodorus loco , quem attulimus supra , commemorat . Illius tituli veritatem agnovit Hadrianus I. Papa in Scripto de Imaginibus ad Carolum Regem (1) *In Persona* , inquit , *Christi* , & *Ecclesia diversa SS. Patrum opuscula in Cantica Canticorum explanata sunt* , & *si quando intelligendum est , scire velint* , *S. Epiphanii Episcopi Cypri proferimus expositionem , in qua inter multa diversa inquit : Ostende mihi faciem tuam , & auditam fac mihi vocem tuam , hoc est per legem & Prophetas non mihi loquaris , sed temetipsum totum mihi ostende , & cætera , quæ sequuntur* . Hæc vero sunt ipsissima verba , quæ in Editione Fogginiana leguntur pag. 39. , illique Græca respondent in hac editione nostra pag. 72. Nec vero codex ille Vaticanus est unicus ; sed extat in

Cassiodorus aliique Auctores & Codices nonnulli Epiphanium Auctorem præferunt .

(1) Loco supra cit.

(2) T. IV. Concil. Harduini col. 783.

Bibliotheca Regia Parisiensi inter miscellanea Bigotii idem Latinus Commentarius, quem ex Vaticano Codice quidam suspicantur esse descriptum. Sed falso. Nam in Bigotiano Codice deest Præfatio, quam Vaticanus Codex integram habet. Æquum igitur est existimare plures Latinos fuisse olim similes codices, & fortasse adhuc alicubi delitescere; idque probe animadvertendum, ne quis ex eo, quod unus tantummodo, & singularis existimeretur esse Vaticanus Codex, illi parvam fidem habendam esse contendat. Cum igitur Latinum Commentarium constet esse Græci Philoniani versionem; alterutrum pseudo-epigraphum esse oportet. Hanc difficultatem harum rerum intelligentibus expediendam relinquo. Certe Garetius, qui apud Bigotium utrumque vidit, commentarium Græcum, & Latinum, nodum audacter amputat & oblique Cassiodori testimonium videtur rejicere, Lectoremque propemodum in eam adducere dubitationem; utrum Epiphanius Antistes Cyprius commentarium conscripserit aliquem in Canticum Canticorum.

Quid si contendat aliquis memoria lapsum Cassiodorum, pro Philone Epiphaniæ æquali, & amico, Epiphanium posuisse? Quid si codicem, quem habuit Cassiodorus, ut majore pretio dignum faceret amanuensis, Epiphaniæ magnæ famæ nomen pro obscuriore Philonis nomine illi inscripserit? Et consuevisse quidem Librarios, ut vel peritiam, vel diligentiam commendarent suam, qui codices, vel nullum, vel ignotum, obscurumve præferrent auctorem, iis insigne alicujus celeberrimi Scriptoris nomen præfigere, notissimum est omnibus, qui vel leviter hoc studiorum genus attigerint. Lapsus vero memoriæ in Auctoribus nominandis complura afferri possunt exempla. Melchiori (1) Cano, & Garnerio (2) suspicio fuit Gregorium Magnum (3) pro Sozomeno Theodoretum posuisse; de quo memoriæ lapsu Fabricius (4), non suspicatur, sed non dubium esse affirmat, Gregorium voluisse Theodoretum pro Sozomeno dicere. Quo in loco Fabricii plura alia reperias ejusmodi lapsus exempla. Et certe tam sæpe id accidit, ut de hujusmodi exemplis Hieronymus Tartarotus

(1) De locis Theolog. lib. xi. cap. 6.

(2) Auctar. Theodoret. Dissert. i.

(3) Lib. vi. Epist. 3.

(4) Biblioth. Gr. T. vi. p. 122.

Suspicio de Cassiodori, vel Amanuensis erratio.

tus. (1) librum sive dissertationem conficere potuerit. Præterea & illud aliquis urgere possit, quod nos ad explicationem Philonianam v. 222. adnotavimus pag. 189, quo in loco loquutio reperitur de Verbo, quam Epiphanius Hæresi LXXVII. num. 29. videtur improbasse. Nec aliquis fortasse defuerit, qui respiciens ad Cassiodori Chronicon, & Tripartitam historiam, iudicium ejus desideret, cui propterea in aliis quoque rebus, in quibus Critica est opus, non tutum esse arbitretur omnino fidere.

Sed Epiphaniiani Commentarii eruditissimus Editor ad hanc removendam difficultatem aliam ingreditur viam. 1. Commentarium aliquem in Canticum Canticorum a Philone quopiam compositum facile concedit. Et sane Suidas in Lexico Φίλων, αἰτ, Καρπάθῳ ἔγραψεν ὑπόμνημα εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἀσμάτων. *Philo Carpathius scripsit Commentarium in Canticum Canticorum*. Præterea Cosmas Ægyptius Topographiæ Christianæ Lib. x. (2) tria loca affert ex Philone Carpathio. Huc accedit, quod in Catena Græca Meursii Græcorum PP. in Cantica Canticorum, & in Catena Græca Vaticana Procopii Gazæi plura fragmenta ex Philone afferuntur; ut non satis mirari queam Jacobum le Long virum eruditione præstantem, ubi agit de commentario in Cantica Canticorum, scripsisse (3): *Philo Carpathii Episcopus in Cypro Auctor suppositivus*. Nam Eliam Dupinium, qui idem senserat, non modo castigaverat Oudinus (4) affirmans, *eum sibi videri absurde falli, cum hujus tum Scriptoris tum Commentarii meminerint & Cassiodorus, & Suidas, quibus elewandis Elias idoneus* (verba sunt ipsius Oudini) *mibi esse non videtur*; sed etiam Dupinii ratiunculis abunde satis fecerat Tillemontius (5); ejusque sententiam ipse Fogginius (6) omnium maxime confutavit. 2. Duos putat fuisse Philones, alterum Carpathium Episcopum in Carpatho Insula, quæ est una ex Cycladibus; Carpasium alterum Carpathiæ in Insula Cyprî Episcopum. Et Carpasium quidem, cujus apud Polybium est mentio;

*Cl Foggini
opinio de duplici
Philone, & de
duplici Commen-
tario, Epiphani
altero, altero Phi-
lonis Carpathii
nullo argumento
probata.*

c 2

au-

(1) Extat T. xxv. collect. Calogezianæ.

(2) In nova collect. PP. Græcor. Montfauconii T. II. p. 320.

(3) Biblioth. Sac. T. II.

(4) T. I. de Scriptorib. Ecclesiast. pag. 891.

(5) Loc. cit. Not. 10.

(6) Præfat. ad Epiph. Commentar. p. 25.

auctorem esse Commentarii in Canticum Canticorum; statuit vanum esse commentum. Carpathium vero, & Commentarium in eum librum scripsisse, & plura ex Epiphaniai Commentario excerpta in suum Commentarium, in epitomen redacta, inseruisse. Verum probandum fuerat primo extare aliquem, aut exitisse sub nomine Philonis in Cantica Canticorum ejusmodi commentarium, qui pleraque ipsi Philoni propria, & ab ejus ingenio profecta contineret, & ab iis diversa, quæ in Epiphaniai Commentario reperiuntur. Deinde ea afferre opus fuerat, quæ Philo ex Epiphaniai excerpta in suum commentarium vel decurtata vel in compendium redacta transfulerit. Sed vir doctus neutrum præstare potuit.

*Loca, quæ op-
portuntur desum-
pta a Philone ex
Epiphaniai, de-
curtata & in Epi-
tomen redacta,
integra omnia in
hoc Commentario
reperiuntur.*

Primus locus.

Immo vero si Græci commentarii copia illi fuisset, profecto Epiphaniai Commentarium perspexisset Latinam esse Philoniani Græci versionem, & in Græco eadem plane loca reperisset integra, quæ ille Catenæ Meursii & Varicanæ nimis confusus, existimavit Philonem, facta breviora, in commentarium suum compegisse.

Primus enim locus est (1) qui legitur in latino Commentario p. 11. lin. 19. quem totidem verbis affert ex Philone Cosmas Ægyptius (2). Sed non recte ea est argumentatio conclusa: in Epiphaniai Commentario ea Philonis verba Latine reddita reperiuntur; Philo igitur ea ex Epiphaniai desumpsit: sed solum inde conficitur, eadem verba unius & ejusdem esse auctoris seu Philonis, seu Epiphaniai, & verius Philonis, cujus Commentarium in ceteris partibus in Epiphaniai videmus latine repræsentatum. Sed antequam ulterius progrediamur, admonendus est Lector locum illum a Cosma Ægyptio allatum, aliaque multa eundem locum præcedentia, & subsequencia, quæ in Epiphaniai Commentario leguntur pag. 7. 8. 9. 10. 11. & 12. a Græco Philonis, quem hac editione nostra modo producimus, abesse: Ea vero in Græcis, quæ habemus, exemplaribus ideo deesse existimaverim, quod duo fuerint Philoniani Commentarii editiones antiquæ, quarum primam nostri codices Græci repræsentant,

non

(1) Vide has collationes in Præf. ad sequentib.
Epiphaniai Commentar. pag. 17. & (2) Loco supra cit.

non secundam, qua utebatur Cosmas Ægyptius, ubi Philo alia quædam addiderit. Exemplum simile habes, Lector, in oratione Demosthenis *Ἐπι τῆς ἐπιφάνειας*, in qua quædam a diversis scriptoribus citata frustra quæsieris; quod Ulpianus inde factum monet, quod scriptores illi aliam ejus orationis editionem habuerint. Sed ad collationem locorum ex Epiphanio, & Philone, quam instituit Vir eruditissimus, redeamus.

Secundus locus est qui in Latino occurrit p. 25. lin. 12, cui ad latus apponit eundem locum partim ex Catena Meurfii (1) partim ex catena Vaticana Cod. 1441. pag. 210., in quo quædam sunt, quæ non habet Latinus Commentarius Epiphanii, unde colligi posse videatur Philonem desumpsisse sententiam ab Epiphanio, & nonnullis immutatis in suum scriptum transtulisse. Sed si collatio fiat cum Græco Commentario, nullam ibi deprehendas varietatem; & quæ verba afferuntur ex latino, eadem quæ sunt in Græco, accurate rependunt. Quapropter comparatio non facienda fuerat cum Catena. Notum est enim Catenarum opifices Auctorum Verba non exscribere accurate, sed expositiones quasdam subinde aliis, quam quibus tribui debuerant, auctoribus vel interpolatas, vel decurtatas adscribere, quod jam pridem monuit Fabricius (2). Et Allatius Diatriba (3) de Nicetis Catenam commemorans, cujus est epigraphæ: *Συναγωγὴ ἑξηγήσεων εἰς τὸ κτ' Λεωνίου ἀγιον εὐαγγέλιον ἐκ διαφόρων ἐρμηνευτῶν ὡς δὲ Νικήτα διακόνου καὶ τῆς Θεῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐν βιβλίοις δ' Ν. Ρ. Ἐξ ἀρχῆς μὲν ὁ Θεὸς δὲ ἑαυτῆς τοῖς ἀνθρώποις διέλεγετο*, in ejus catenæ laudem subdit: *in qua sylloge illud singulare cernitur, quod cum in aliis catenis sententia Patrum verbis decurtata, & compendio afferantur, hic ipsissimis verbis, uti jacent, textus, nullis suis partibus imminuti digeruntur; ut non frustra interpretationum, sed integræ ipsa interpretationes, & tantum non orationes describantur.*

Secundus locus.

Tertius locus est in Latino Epiphanii p. 32. in illud: *in-*
tro-

Tertius locus.

(1) Pag. 18. edit. Batavæ in 8.

(2) Biblioth. Gr. T. viI. p. 729.

(3) Hanc Diatribam de Nicetis Fabricius Biblioth. Gr. T. vi. p. 419. falso queritur intercidisse. Eam cum Diatriba etiam de Philonibus & aliis Al-

latii scriptis ineditis in publicum prodituram speramus opera & studio docti Viri mihi que amicissimi Raphaëlis Vernazzæ, Græci in Vaticana Bibliotheca Scholiastæ.

introducite me in domum vinearum; hoc est ad corpus Domini; ac si diceret, coarctate me ei per lavacrum regenerationis. His probe respondent Græca apud Philonem p. 56. Εἰς τὸ τῆς κολέης σῶμα συγκεκράσαστέ με, φησὶ, ἀντὶ ὧν τῆς λατρῆς τῆς παλιγγρησίας. Hic locus cum loco Philoniano, quem affert Cosmas Ægyptius, a Fogginio confertur. Locus Philonianus est in illud: *Introduxit me Rex in cubiculum suum*, ad quem sacri textus locum explicatio Epiphanii p. 18. sic habet: *Cubiculum Regis est ubi omnes sunt thesauri reconditi: Celestis enim Regis sine dubitatione cubiculum est, primum quidem corpus, quod adificavit sibi; deinde cælorum regnum, quando dicit Salvator: Beati qui persecutionem patiuntur &c.* Congruunt cum his Græca apud Philonem pag. 24. Ταμείον ἢ τῆ βασιλείας ὅπως πάντ᾽ ἀποκείσται τὰ θησαυρίσματα. τῆ ἢ ἐπερρωῖς βασιλείας Ταμείον δῆλον ὅτι παρῶν μὲν τὸ σῶμα, ὃ ἑαυτῶν ἀποδομήσκει οἶκον. ἑπειτὰ δὲ ἢ τῆ ἐρρωῶν βασιλεία. ὅταν ἐν λέγει ὁ σωτῆρ· μακάριοι δεδιωγμένοι, κ. τ. λ. Quod si contendas locum Epiphanii, qui habetur p. 32. cum Philoniano p. 24. quem adducit Cosmas Ægyptius, ea loca inter se non coherere, minime mirandum. Virum doctum decepit falsa Montfauconii citatio, qui T. 2. Collet. novæ PP. Græcor. pag. 329. lin. 10. a fin. ad illa verba, εἰσήγαγέ με ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Ταμείον αὐτῆ, quæ sunt in 4. versu Capitis Primi Canticorum, hanc apposuit in margine citationem, *Cant. 2. 4*; quem citationis errorem cum non attendisset, putavit ea verba in vulgata redita esse: *introduxit me in cellam vinariam*, quæ revera sunt interpretatio versiculi 4. in vulgata Cap. II.

Quartus locus.

Quartus locus est in Epiphaniiano Commentario pag. 80. *Iste est itaque Rex, de quo & David, dixit: Dominus regnavit, decorem induit. Vincit est autem ipse non Sponsa sua necessitate, sed voluntate clementia, sicut dicebat Apostolus: Ecce vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. In transcursibus autem dictum est, quia de Cælo transcurrens, & mortuos resuscitans, rursus transcurrens in Cælos abiit, & ascendit super Cherubim, & volavit.* Huic loco ad latus adjicit vir eruditissimus locum, quem laudat Cosmas Ægyptius ex Philone, ὁ δὲ ἔχων

ἡ δὲ ἐξ ἐρανῶν ἐπὶ γῆς εἰς τὰ καθ' ἑαυτὴν, καὶ κατώτερον αὐτὴ βυθὸν κατέλειπεν ἐκείθεν ἀνασπᾶσαι ἢ τεθνεῶτα. Certe Græca non representant omnia, quæ latine reperiuntur in Commentario Epiphaniæ. Sed Cosmas Ægyptius decurtatum attulit locum ex Philone, (1) quem ecce tibi integrum: ἔτ' ὁ ἑπερῆθη βασιλεύς, καὶ ἔ' ἡ Δαβὶδ λέγει· ὁ κύριος ἐβασιλεύσεν. ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· ἔτ' δίδεται ἐν ὡδωδρομαῖς. ὡδωδρόμων ἡ δὲ ἐξ ἐρανῶν ἐπὶ γῆς, καὶ ἕως εἰς τὴν ἀδ'ε κατελειπὸν, ἵνα ἐκείθεν ἀνασπᾶσαι ἢ τεθνεῶτα, αὐτὸς δίδεται ἐν ὡδωδρομαῖς, ἐν ἀνάγκῃ δεσμοῖς, ἀλλ' ἐκείσε φιλανθρωπίας χριστότητι, εἰπὼν ὅτι ἀποστόλοις, καὶ ἰδ'ε μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς σωτηρίας τῆς αἰῶνος. Viden' ut Græca Latinis plene respondeant? & si quid variant, culpa est interpretis, qui quædam de suo addidit, quæ cœdum errorem continent, illa scilicet non *Sponsa sua necessitate*: & pro loco Matthæi posuit locum ex Psalmo xvii. 11. Ea enim erat licentia complurium interpretum, qui seculo vi. Græca vertebant, & nullo ad textum respectu habito, nihil sibi non licere arbitrabantur.

Quintus locus Epiphaniæ Commentarii est p. 81. *Vere speciosa facta est, & vere suavis, non divina virtus (neque enim augmentum recipit, nec detrimentum Divinitas) sed humilitas ejus vere speciosa facta est, atque suavis pulchritudine Divinitatis, cum sedisset in Regno Calorum in dextera Patris. Nihil horum desideres in Græcis, apud Philonem p. 170. ὡραιώθη ἡ ὄντας, & ἡδωθή (Cosmas Ægyptius legit ἰδρωθή) ἐχ' ἡ δ' ἀπόπτ' δωλαμ'· ἔτε ἡδ' ὡροθίκω ἔτε μέωσιν ἐπιδέχεται, ἀλλ' ἡ σὰρξ καὶ ἀνέλιπε· & ὁ τέλει (τέλει deest apud Cosmam Ægypt.) ἀγ' ἔσπ' ὃν ἐφόρεσεν, ἔτ' ὡραιώθη τῇ δ' ἀπόπτ' ὡραιώτη συμμορφωθῆς, καὶ ἡδωθή (Cosmas Ægyptius ἰδρωθή) ἐν τῇ ἡδ' ἐρανῶν καθεστῆς βασιλείᾳ ἐν δεξιᾷ τῆς πατρὸς (Cosm. Ægyptius τῆς Θεῆς). Iisdem verbis locum hunc Philonis refert Cosmas Ægyptius. In eo variat quod in sacro textu legit, τί ὡραιώθης, & τί ἰδρωθής, cur speciosus factus es, & cur firmatus es? quam lectionem non alibi reperias. Quamobrem nihil ex collatione horum locorum ex Epiphanio, & Philone colli-*

V. Locus :

(1) Vide infra pag. 170.

ligitur, quo possis statuere Philonem commentarium quidem composuisse ab Epiphiano diversum, unde tamen multa decerpserit, & in Epitomen redacta in suum inferuerit.

VI. *Locus.*

Sextus locus ex Epiphiano pag. 28. ejusque collatio cum Philone nihil tale itidem probat. Nam si ad ejus latus adscribas non verba desumpta ex Catena Meursii, ut fecit Vir eruditissimus, sed integrum Philonis locum, quem habes pag. 42. in fin. Græca, & Latina in omnibus repereris consentire. Verba Philonis sunt: Εὐθὺς ὑπομμνήσκει τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ τὸ εἶχετο ἐν τῷ πλάθει ἐκ πλυσῆς τῆ Ἰουδῆ· ἀποδοσμὸς δὲ σαρκὸς ἀδελφιδῶς μου ἐμοί. ὅπου ἔστιν ἐκ τῆ εἰχλαυτῆ ὕδατος ἔ αἵματος, καὶ πνεύματος τῆ ἐκ πλυσῆς ἀπὸ αὐτῶς γέρονέ μου νυμφίος, καὶ γὰρ αὐτὸ νύμφη. αἷματι μὲν τῷ ἐκ πλυσῆς αὐτῆ ἀροραζομένη αὐτῷ καὶ συναπομένη, ὕδατι δὲ τῷ ἀπὸ σαρκῶν αὐτῆ βαπτίζομένη αὐτῷ, πανδύματι δὲ τῷ ἀπὸ θεότητος αὐτῆ συγκειρομένη αὐτῷ, καὶ τελευτημένη, quæ omnia latine reddita cognosces in Epiphiano: *Per guttam itaque commemorat, & sanguinem, & aquam: qua fluxerunt de latere Jesu. Fasciculus, inquit, guttæ fratruelis meus mihi; ac si diceret, ex aqua vel sanguine, qua stillavit ex ejus latere ipse mihi factus sponsus est, & ego ei sponsa; sanguine quidem ex ejus latere proffluente, quo ei redempta, & coequata sum; aqua vero carnis ejus, per quam ei baptizata sum, atque clarificata; spiritu vero, quo divinitati ejus copulata sum, & consummata dinoscor.*

Postremus locus.

Denique locum Epiphanii p. 23. ad ea sacri textus verba: *Filii matris meæ pugnauerunt contra me &c. & v. sequen. Posuerunt me custodem &c.* (quem locum huc, ut paulo longiorem piger transcribere) collatum quidem cum Catena Meursii pag. 16. decurtatum quidem deprehendes, sed apud Philonem pag. 32. Græca omni ex parte Latinis sine ulla diminutione respondentia omnia reperies.

Statuitur unicum esse commentarium cum præsertim ex CCXLIX. explanationibus, XXIV duntaxat in Epiphiano Commentario a Philonianis discordent.

Ex allatis igitur locis Commentarius, qui Epiphanio tribuitur, unus idemque videtur esse cum commentario Philonis. Id autem eo videtur confirmari posse validius, quod ex ducentis undequinquaginta explanationibus in Epiphiano commentario viginti quatuor tantummodo a Philonianis sententiâ ipsâ discrepant;

pant, quas in subjecta tabella exhibemus. In ea singulis numeris, quibus illæ explicationes notantur in Epiphaniï Commentario, singulos numeros subijcimus adjectos explicationibus Philonianis in Lectoris commodum, qui has cum illis conferre velit.

Epiph. 115. 138. 147. 148. 156. 157. 163. 165. 166. 173. 179. 184.
Philo 118. 143. 151. 152. 160. 161. 170. 171. 172. 182. 188.

Epiph. 188. 206. 214. 218. 223. 228. 229. 230. 237. 238.
Philo 196. 216. 224. 228. 233. 237. 238. 239. 246. 247.

Epiph. 239. 240.
Philo 248. 249.

Ceteræ omnes nihil inter se discrepant sententiâ & verbis, perpaucis exceptis, quarum quædam concordant non verbis, sed sententiâ, quædam partim sententiâ, partim verbis, & in iis apud Epiphanium aliquid vel detractum, vel aliquid additum esse deprehenditur. Quamobrem Epiphanius Commentarius jure censerî potest Philoniani interpretatio, ac, ut ait Lequien, loco supr. citat. *Latina translatio a Græco Codice admodum discrepans.*

In ea autem quæstione utrum Philo Carpasius Episcopus, an Philo Carpathius commentarium scripserit in Canticum Cantorum, fidenter sane doctus Vir (1) pronuntiat (ut dixi supra) vanum omnino esse commentum, Philonem scilicet, cujus mentio est apud Polybium, illius Commentarii fuisse auctorem. Et profecto veterum auctoritatè niti posse videtur, tum, qui Carpasium doceat talem scripsisse commentarium, invenias ex veteribus neminem. Contra Cosmas Ægyptius illum clare Carpathium nominat, & Suidas, ut dictum est, diserte inquit, *Φίλων Καρπάδιου ἑγραψεν ὑπόμνημα εἰς τὸ ᾄσμα τῆς ἀσμαίων.* Et tamen nihil ea ratione commoti Viri docti magnâ, quod Græcos Codices fortasse inspexerint, fiduciâ Carpasium ejus Commentarii scriptorem fuisse pronunciarunt, Garetius, Lequien, Holstenius; ex quibus Holstenius diserte affirmat vulgo male appellari Car-

Est Veteres Philonem Carpathium appellant, Carpasius tamen a Viris doctis asseritur Commentarii auctor.

d pa

(1) Præfat. ad Comment. Epiphani. p. 26.

pathium . Allatius, autem hanc videtur dirimere controversiam . Ille enim in citatâ de Philonibus Diatriba, allato Epistolæ Epiphaniï ad Joannem Hierosolymitanum loco, quem superius attulimus, ubi S. ille Doctor mentionem facit Philonis Episcopi, subdit: *Adverte Lector, Philonem hunc fuisse Episcopum Regionis, quæ proxima erat Parochia Epiphaniï, scilicet in eadem Insula Cyprï in Civitate Carpassi; nec obstat cognomen Carpathii. Licet enim Carpathius a Carpatho prope Chium Insulam a Cypro distante, si Geographis credimus (a qua & natum adagium ὁ καρπάσιος ἢ λαγών, & mare ipsum Carpathium cognominatum) videatur deductum; & a Carpasso Cyprï, vel Καρπάσις, vel Καρπασία, vel Καρβασία Carpassotes, sive etiam cum Theopompo Carpassæus dicatur, tamen scias hoc Carpassum à nonnullis & præcipue Xenagora Carpathum appellatum, à quo sine dubio Carpathius fit .* Stephanus: *Καρπάσια πόλις Κύπρου, ἡ τῶν Πυγμαλίων ἐπίσκοπος, ὡς Ἑλλαντικὸς ἐν Κυπριακοῖς. Διονύσιος ἢ δὲ Διοδότῃς Καρπάσιον αὐτῶν φησὶ ἐν τελευταῖς βασιλευσῶν.*
Ἡδ' ὁπόσοι Κινύριον ἢδ' αἰωνίῳ καρπάσιαν.
Ἔστι καὶ νῆσος Καρπασία καὶ τὴν ἀκρᾶν τὴν Σαρπηδονίαν . Ἐκμαγόρας ἢ Κάρπαδον αὐτῶν καλεῖ . Δημήτριος ἢ ὁ σαλαμίνιος Καρβασίαν φησὶν, ὅτι πρὸς τὴν καλέμβρον ἀνεμὸν καὶ τὴν δονίαν . Hactenus Allatius, qui versum ex Dionysio allatum a Stephano sanum exhibet, ut est in editionibus, quæ Berkelianam præcefferunt, in qua ipse Berkelius in textum admisit suam emendationem, qua versum illum depravavit . Edidit enim Ἡδ' ὁπόσοι Κινύριον ἢδ' αἰωνίῳ Καρπάσιαν, & sic tertium & quintum claudicare facit pedem . Illa autem litterarum metathesis in voce καρπάσιαν eadem est, quam Homerus adhibuit Iliad. B. v. 676. οἷδ' ἀρα νηυσὲν ἔχον Κάρπαδέντε Κασόντε . Sed hoc ἐν παρόδῳ .

Ceterum in his duabus quæstionibus 1. num Commentarius Latinus e Vaticana Bibliotheca prolatus vere sit Epiphaniï: 2. Num Philo Carpathius, quem Suidas tradit scripsisse in Cantica Canticorum, idem sit qui Carpassus, cujus nomen præferunt Codices Græci; quæ sunt a me hactenus disputata, satis esse lectoribus arbitror, quo suam ferre sententiam possint, vel adhuc non liquere pronuncient .

III. De Philone ejusque Commentario disserui. Nunc, quod initio proposui de ejusdem interpretationibus dicendum est. Epiphanius Latinum Commentarium in adnotationibus, quas ad Philonis textum adjeci, *veterem interpretationem* voco, & qui eam composuit, brevitatis tantummodo gratia, *veterem interpretem* appello. De quo interprete, si quidem sit Epiphanius Scholasticus, quem Cassiodorus loco supra citato commemorat, illud mihi in mentem venit, quod de illo judicavit Huetius de Interpretatione libro secundo: *Epiphanius, inquit, Scholasticus Socratem, Sozomenum, & Theodoretum latine exponens, nomen suum inter doctos traduxit. Græca siquidem vix assequutus est, & si quæ forte intellexit, ea ne a posteris intelligerentur, obscura, barbara, & dissipata oratione perfecit. Quod ergo, dum in Epitomen a Cassiodoro contrahitur, damnum, ut fit, passus est, aliarumque ipsius interpretationum, quas bene multas recenset Cassiodorus, jaecturam sine stomacho feramus.* Et certe Cassiodorus melius consulisset Scriptoribus Græcis, quos in Latinum verti curavit, si semper Aniano usus esset interprete, cujus operam in vertendis quibusdam S. Chrysoctomi Homiliis merito idem Huetius summopere laudat. Ceterum Epiphanius Scholasticus in hac sua Philoniani Commentarii interpretatione, multis in locis contractiores exhibet explanationes, quam quæ sunt in Græco Philonis commentario; sæpe addit, quæ sententiam ipsam Philonis vel obtundunt, vel evertunt, vel errore aliquo inficiunt. Exemplo sint illa pag. 14. lin. 17. *Non enim solvit velut ebrietas, ut obscuratus quis corruat &c.* Locus est in Græco Philonis Commentario pag. 14. lin. 15. εἰ γὰρ λβει με ὀσσερ ἢ μέθην τῆ το πῶμα, κ.τ.λ. quorum sententiam dolebis ab interprete enervatam. Pag. 17. ad illa verba: *ideo adolescentule dilexerunt te*, explanationis Philonianæ sensum non est assequutus. Sic pag. 22. lin. 13. *Non enim erat sensibile quod dicebat, sed de isto erat sole &c.* quæ quidem inter se pugnant. Confer cum his Græca Philonis p. 30. Et pag. 23. lin. 15. *ubi enim puritas est, illic increpatio quoque subsequitur*; quo quid absurdius? puritas enim nulli increpationi potest esse obnoxia.

De veteri interpretatione.
Ejus per versitas;
cujus aliquot afferuntur exempli.

Vide etiam hominis incitiam, qui pag. 89. vertens Græca, quæ sunt apud Philonem pag. 170. lin. 7. αὐτὸς δὲ δέεται ἐν ᾧ ἡ ἀδρόμειος ἐκ ἀνάγκης δεσμοῖς, ἀλλ' ἐκουσίως φιλεῖ ἀδρόμειος χριστῶνι, scribit: *vinctus est autem ipse non sponse sue necessitate, sed voluntate clementiæ.* Atqui Ecclesiæ Sponsæ id maxime opus fuit; ut Christus pateretur. Et pag. 49. itidem addit, quæ absunt a Græco textu, & apta sunt insinuando errori, Ecclesiam scilicet constare solis Electis: Græca enim sunt: Ἐπειδὴ γὰρ ὡς τὸ πλῆθος εἶπε τὸ ἐκκλησίας, τὸ ἐν τῷ ἔθνε τῷ μονογενῆς φησὶ κ. τ. λ. p. 96. quæ sic Latine reddita sunt: *quia enim de multitudine dixit Ecclesiæ, quæ constat in suis electis, istos intra Unigenitum esse demonstrat. dicens &c.* Eorum vero, quæ apud Philonem leguntur p. 50. lin. 9. ἐπειδὴ γὰρ αἱ δόκοι τῆς φάτωματων εἰσὶν ἐσώτερον κ. τ. λ. versio plane infulsa, & omni sensu carens pag. 30. *Quoniam igitur tigna trabibus componuntur, atque calantur, pulchritudo vero domus trabibus indicatur &c.* Nec sine stomacho legi potest locus ille pag. 36. in fi. de Christo: *Jam enim nec mortem pro nobis suscepit, cum semel passus sit, secundum quod Sanctus dicit Apostolus: mors ei ultra non dominabitur &c.* Sed hæc ex plurimis, quæ tum a veritate, tum a recta interpretandi ratione longissime aberrant, cum iis non multis conjuncta, quæ in adnotationibus attulimus, satis esse possunt indicio, quam abnormis, quam infida, quam horrida denique, & incompta sit latina illa Philoniani commentarii vetus interpretatio.

De recentiore interpretatione Stephani Salutarii. Multa ejusdem interpretationis vitia.

IV. Jam vero de Stephano Salutaro ejusque versione, si ea tamen appellanda sit versio, loquamur (1). Neque enim, ubi vult Philonem repræsentare, agit partes fidi interpretis, cujus est reddere verba ipsa, & eodem ordine, ubi id non impediatur utriusque sermonis Græci, & Latini diversa indoles, & discrepantia, sed se ut oratorem gerit. Quin immo cum in collatione pergerem Græci cum Latino commentario, videbam Salutatum, brevitatis Philonianiæ fortasse pertæsum, lineas usque audacius transilire; multa

(1) Prodiit Parisiis ex officina Welchiana an. 1537. Recusa deinde fuit in Biblioth. PP. curante de la Bigne

edit. I. in Appendic. Et in edit. 2. & 3. Tom. I. Et in Bibliotheca PP. Lugdunensi Tom. V. pag. 661.

ta non de verbis solum, sed de sententiis demere; longe vero plurimas explanationes, quas frustra in Philone quæras, inferere, quo pleniore cum Commentario ipse prodiret in publicum; eoque in suis additionibus esse copiosorem, quo ulterius in sua illa, si talem dicere fas est, interpretatione procederet. Illud tamen affirmare non dubitaverim, si non totum Commentarium Philonis, maximam tamen ejus partem in suo illo Commentario reperiri; sed tam multis, quæ largissima adjecit manu, oppressam, vix ut appareat. Possum Philonis, ut ita dicam, frustra, ubi ea Salutatus collocavit, indicare. Ceterum Salutatus Lectores suos ludos facit, cum in sua epistola ad Nicolaum Bar-gilesum Presbyterum Bononiensem scribit: *Non unus mihi Philo, sed plures mihi videntur, qui hosce commentarios in Canticum Canticorum confecerint. Nam quod Philonis nomine circumfertur, apud Græcos breve admodum est. Sed sunt qui velint ab Eufathio quoque, & Eusebio, (quorum rogatu Philo ipse commentarium hunc confecerat) interpretatum esse, unumque de tribus esse conjunctum.* At quamnam illi fidem habebimus, qui de duobus illis Commentariis testem proferat neminem? nullum nominet Codicem, ubi Commentarium illum ex tribus conflatum repererit? cumque miscellaneum illum, ex pluribus compactum, Græce scriptum esse existimari oporteat, quem Salutatus a se Latine versum profert in lucem; cur tam multâ in ea versione occurrunt, quæ nihil oleant Græcitatibus, sed primitiva ex latino fonte deducta esse appareant? Præterea multa Philonis non exigua fragmenta male affusa suis additionibus exhibet Salutatus; multa ex D. Gregorio Magno etiam desumpta, quod jamdudum a pluribus est animadvertum; ut ejus nequeam satis mirari rationem, qui Philonis genuina Præfatione, eaque integra retenta, pluribusque itidem Philonianis explanationibus inter multo plura additamenta sua insertis, audacter ejusmodi *κωλύματα* Philonis nomine lectoribus suis propinare sit ausus. Illum suscepisse suspicor Philoniani Commentarii versionem: cumque suæ interpolandi libidini ubique nimium se animadverteret indulgisse, & Commentarium, qui propter ejus brevitate a Suida nominatur *ὑπομνημα*, in immanem magnitudinem

nem excrevisse, ut aliquam scriptioni suæ conciliaret fidem; fabulam illam commentus est de duobus Commentariis Eustathii, & Eusebii cum Philoniano commixtis, & in unum conflatis.

De Commentarii hujus ætate & usu.

De Græci Commentarii ætate, sive illum Philo Carpasius, sive Carpathius conscripserit, dubitari non potest fuisse compositum ante Cosmam Ægyptium, qui, ut supra dictum est, ex Philone tria attulit loca in sua Topographia Christiana. Scripsisse autem Cosmam suum opus anno 1035 probat Montfauconius (1). Qui Philoni Carpasio Commentarium hunc tribuendum existimaverint, ii censeant oportet, scriptum esse vel desinente seculo quarto, vel ineunte quinto. Et Oudinus idcirco de Philone Carpasio ejusque scripto in Canticum Canticorum mentionem facit ad annum Christi quadragesimum. Eiusdem Commentarii quis usus esse possit ad confirmanda quedam Catholicæ fidei dogmata, docet Cl. Fogginius in Præf. ad Comment. Epiph. p. 40. & sequen. ubi multa docte, & erudite disputat, quæ qui legerit, ea se legisse non poenitebit.

Quid in hoc Commentario evulgando editor præstiterit.

V. Denique in hoc Græco Philonis Commentario evulgando quid operæ ipse impenderit paucis expediam. Codices duos Barberinum & Vallicellanum, quorum ille in fine, hic in principio & fine mutilus est, inspexi, & cum iis meum Codicem quam diligentissime contuli. Hos enim tractare meo mihi licuit arbitrato: ceteros non item; Mutinensem; Theatinum; Auximanum; sed quibusdam in locis, in quibus hærebam, ab amicis Græcarum Litterarum peritis inspiciendos curavi. Hos autem omnes esse comperi nimis multis erroribus maculosos; quibus fortasse Veterem ipsum interpretem, & Stephanum Salutatam suspicor non habuisse meliores. In adnotationibus, mei Codicis, qui plurimis in locis est depravatus, errores, adhibitis quos dixi codicibus, emendavi, & ubi locum aliquem in omnibus Codicibus corruptum deprehendi, conjectura illum restituere studui. Philonianas Sacri Textus Lectiones cum Vaticanæ editionis lectionibus, aliisque variantibus a Lamberto Bosio in sua editione Veteris Testamenti Græci adductis, accurate

(1) Præf. ad Cosm. Ægypt. cap. 1.

rate contuli, & quid in quoque loco Philo a ceteris variet, in iisdem adnotationibus diligenter exposui. In Latina denique versione, quam e regione Græci Textus apposui, magis mihi fidelitas curæ fuit, quam elegantia.

I M P R I M A T U R ,

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro S. P. A.

D. Jordani Patriarcha Antioch. Vicegerens.

I M P R I M A T U R .

Fr. Thomas Augustinus Ricchinius Ord. Præd. Sacri Palatii
Apost. Magister .

ΟΤΙ ΔΕ ΠΟΛΛΑΚΙΣ Η ΓΡΑΦΗ, ΩΣ ΠΕΡΙ ΣΩΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΛΕΓΟΜΕΝΗ, ΕΠΙ
 ΝΟΗΤΑ ΠΑΡΑΓΕΜΦΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΔΙΑ ΤΟ ΜΗ ΠΡΟΔΗΛΩΣ, ΑΛΛΑ ΜΕΤ ΕΠΙ-
 ΚΡΥΨΤΕΡΕ ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗ ΔΙΑΛΕΓΕΘΑΙ, ΠΑΝΤΙ ΠΟΤ ΔΗΛΟΝ ΤΩ ΚΑΙ
 ΚΑΤΑ ΒΡΑΧΥ ΤΗ ΔΙΑΝΟΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΡΝΕΥΕΤΟΥ ΓΡΑΦΗΣ ΕΠΙΣΤΗΞΑΝΤΙ· ΟΠΟΥ
 ΓΕ ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΝ ΔΙΑΛΕΓΕΤΑΙ ΠΑΝΤΑ· ΜΥΣΤΙΚΗ
 ΔΕ ΕΣΤΙ ΒΙΒΛΟΣ, ΚΑΙ ΟΛΗ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΓΟΡΙΩΝ ΒΑΛΕΤΙ.

SCRIPTVRAM AUTEM, CUM DE REBUS CORPOREIS DISSE-
 RIT, SÆPE AD EA, QUÆ INTELLIGENTIA COMPREHENDUN-
 TUR, NOS AMANDARE, MANIFESTUM EST OMNIBUS, QUI-
 BUS VEL EXIGUA SIT PERITIA SCRIPTURÆ DIVINITUS IN-
 SPIRATÆ: QUANDOQUIDEM CANTICUM CANTICORUM SEM-
 PER DE REBUS CORPOREIS LOQUITUR: MYSTICUS VERO
 ILLE LIBER EST, ET TOTUS ALLEGORIAM RESPICIT.

OLYMPIODORUS in Job.

ΤΟ ΔΕ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ ΟΥΚ ΩΣ ΠΡΟΦΗΤΕΥΟΝ ΕΣΤΙΝ, ΟΥΔΕ ΩΣ ΠΡΟ-
 ΖΗΜΑΙΝΟΝ, ΑΛΛΑ ΟΝ ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΑΡΗΓΕΛΑΟΝ, ΤΟΥΤΟΝ ΩΣ ΗΔΗ ΕΛΘΟΝΤΑ
 ΔΕΙΚΝΥΕΙ, ΚΑΙ ΗΔΗ ΑΝΑΛΑΒΟΝΤΑ ΤΗΝ ΣΑΡΚΑ. ΔΙΟ ΚΑΙ ΩΣ ΕΠΙ ΣΥΖΥΓΙΑ,
 ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΑΡΚΟΣ ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΟΝ ΑΙΔΕΙ ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑ-
 ΤΩΝ.

CANTICUM VERO CANTICORUM NON EST LIBER PROPHE-
 TICUS, NEQUE PRÆSIGNIFICANS: SED QUEM ALII PRÆ-
 NUNCIARUNT, HUNC QUASI JAM VENERIT, ET CARNEM
 JAM ASSUMSERIT, OSTENDIT: IDEO TANQUAM IN CON-
 JUGIO VERBI ET CARNIS EPITHALAMIUM CANIT CANTI-
 CUM CANTICORUM.

ATHANASIUS in Synopfi S. Script.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΤΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΣΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ.

PHILONIS EPISCOPI

CARPASII

ENARRATIO IN CANTICUM

CANTICORUM.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΡΑΣΙΟΥ
ΣΥΝ ΘΕΩ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ
ΑΣΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΝ ΠΡΕΣΒΥ-
ΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΙΟΝ ΔΙΑΚΟΝΟΝ.

Σὺν ἴσῳπον εἰς ἐλασίαν ἐπιβάτης ποσὶν ἑσπο-
νύτων ; καὶ μὴ βεβλήμενον ὠκύποδα καὶ δι-
σᾶ τὴν ὕσταθῆ (1) ὁδὸν βαδίζειν · ἔγω καὶ
τὸ ἡμέτερον πινυ χροφρανα νῦν ὠροίσι (2) ποσὶν
ἐλαύνεσθαι νυτῆόμενον ἐάραυ δυοῖν ἀνδράν ,
πρεσβυτέρω (3) μὲν ἐνός , φατέρω δὲ Διφ-
κόνου εἰς τὰ ἄσμεθα τῶν ἀσμέτων τὴν πινυματικὴν τὴν ἐρ-
μιλείας πορείαν , ἐλαυνόμενος ἀνεκβάτοις (4) ἴσασι τοῖς ὄνοις
ἀσκήτως (5) . Ἐξαιτίας δὲ ἄμφω τὸς αὐτοὺς μὴ μόνον ἑσπο-
νύθειν καὶ διαλείπειν ὅτι τὸ τῆς ἐρμιλείας δέρον · ἀλλὰ (6)
καὶ δι' ὕχνης περὶ τὰ ὕθῃ τὸ νομῶ χαλιναγαγῆσαι , ἵνα τὴν
δύ-

(1) Codex Barb. τὴν ὕσταθῆτε
ὁδ. βαδ. ἐλαύνει . Sed vocis ὕστα-
θῆτε deleta est vetustate prior syl-
laba , atque error est in accentu .
Codex Auxim. τὴν ἑσποθῆτε ὁδόν ,
nec habet ἐλαύνει . Lectio , quæ in
textu , eadem est quæ in C. Theat.

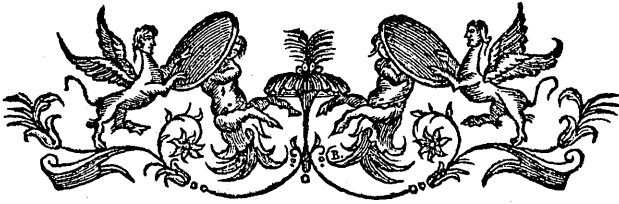
(2) Ὀροίσις . Alludit ad illud
D. Paulli Rom. X. 15. In veteri ver-
sione , quæ Romæ prodit typis im-

pressa anno mdccl. five sit error
operarum , five ita habeat Codex ,
unde fuit exscripta , legitur spe-
ciosius . Legendum speciosus .

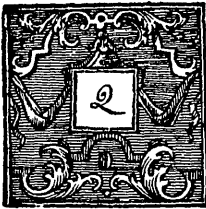
(3) Additum μὲν ex Cod.Th.

(4) Ἄνεκ. deleta erat in Cod.
Barb. Meus Cod. habet ἀνεκβάτοις .
Itaque legendum cenfeo ἀνεκβά-
τοις .

(5) Hanc vocem in Cod. Barb.

PHILONIS EPISCOPI CARPASI
DEO JUVANTE ENARRATIO IN CANTICUM
CANTICORUM AD EUSTATHIUM PRESBY-
TERUM ET EUSEBIUM DIACONUM.

*Uemadmodum equum Sessor ad cursum pe-
dibus fodiens, etiam detrectantem, celerem
reddit, ut recta ingrediatur via; sic exi-
guo sensu preditam mentem meam specio-
sis duorum punctam Sanctorum virorum
pedibus, quorum alter Presbyter, Dia-
conus alter, ad spirituales viam enarrationis in Can-
tica Canticorum stimulari videbā. Cum igitur intolerabi-
liter urgear, ut a seguitie, unde vix est exitus, emergam;
utrumque vestrum oro, ut me subditis non modo stimulis
ad hujus enarrationis cursum excitetis; sed precibus
etiam ad rectum iter quasi freno mentem regatis meam,*

A 2

ut

deletam, & in meo vix indicatam
primis litteris ἀπέ... restitui ex
Cod. Theatino. Ceterum locus est,
opinor, paullo implicatior & for-
tasse depravatus. Steph. Salutatus
verba non perfequitur, ac propter
ea facile inde se extricat: Vetus
vero Interpres vult quidem perfe-
qui verba, sed ejus versio ipso
Græco textu est impeditior. Le-
gere malim, & interpungere,

πεδῶν ἢ εἰς τὰ ἀσμάτα ἢ ἀσμέτων
πνδμετικῶν ἢ ἐρμηνείας πορείαν.
Ἐλευθέρωτος ἐν ἀπέκλιος ἀνεκ-
βέτοις ἀνίσταδι ἕκνοις, ἀδρακα-
λῶ ἀμφο κ. τ. λ.

(6) Δι' εὐχῆς ex Codd. Auxim.
& Th. Nam in Barb. litteræ omnes
deletæ; meus Cod. hic lacunam
habet.

εὐθεΐαν (1) δραμόντες ἀμειψίῳν τε πορείαν βαδίσαιτες, ἔ λόγον
 εἶπῃ, Ἐ ἀκράτῳσων ἕξῃ ἢ ἀπόστολον θέμενοι, κύριον ἐπιβάτιω
 ἔχοντες εἰς τὴν ἴ μακαρίων, ἔ (2) ἀθάνατον εἰσελεύσομεν πόλιν .
 ἔ γδ ἔξ ἑαυτῶν ἔχοντες τι, ἀλλὰ τὰ διδόντι τὰς χάριτας ὁμοιο-
 γῶντες εἰς τὸ προκείμενον ἴωμεν· ἀφιρώσας (3) γὰρ τις τῶ Θεῷ τὸ
 ἑαυτῷ φρόνημα, καὶ τὴν ὄνοιαν ἀπαλλάξας ἡῶ γνῖναν ἐρη-
 μιμάτων, ὄλον (4) ἢ νῦν ἀναθεὶς τῶ Θεῷ, καὶ τῇ ἴ σωφροσύ-
 νης ἀρετῇ κεκοσμημένῳ τὴν ψυχὴν· καὶ εἴφανον ἔρανιον δε-
 ξάμινος χαρίτων τῇ ἑαυτῷ κορυφῇ, ἔπως ἐφαπείδω (5) τῆς
 ἀγίας ἴ πνεύματικῶν ἀσμάτων γραφῆς. Καὶ αὐτῇ γρ ἢ ἐπι-
 γραφῇ (6) τοῖς ἴ λογισμῶς ἔχουσιν εὐθῆ (7) ἀπαλλάτῃ μὴ
 ἀπὸ θερικῶν ὄνοιῶν τὰς ταύτῳ ἀγίῳ μεπίοντας γραφῶν.
 οὐ γδ ἀπλῶς ἀσματα παρογέγραπται ἢ λέγεται (8) ἢ περὶ
 χορεύεται, ἀλλὰ ἀσμάτα ἀσμάτων· ἵνα ἀκρίτως ἀσματα ἀσμά-
 ται ἔπομνησθῆς (9) ἔ ἀγία ἡῶ ἀγίῳ· ἔ μέντοι γδ ἀσμάτα
 ἀσμάτων ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ ἀγία ἀγίῳ, καὶ σάββατα ἔββά-
 ταν. ὥστε ἔν ἀγία ἴ ἀγίῳ μείζονα τινὰ καὶ μυστηρώδη καὶ
 ἀπόκρυφον ἔχῃ τὴν τιμὴν· ἀπᾶξ τῆ ἑαυτῷ εἰσιόντῳ τῶ
 ἀρχιερέως εἰς τὰ ἀγία ἴ ἀγίῳ, ἔτω ἔ τὰ ἀσμάτα ἴ ἀσμάτων
 πνεύματικῶν καὶ βαθυτέρων τὴν ἴ πηροσυσμέναν ἀγαθῶν
 νοημάτων εὐρεσιν ἔχῃ. καὶ ὥστε τὰ σάββατα τῶν ἔββάτων
 μείζονα ἴ παρῆσης ἀναπαύσεως ἔχῃ (10) τὴν ἴ μελλούτων ἀγα-
 θῶν ἀνάπαυσιν· σάββατα γδ ἔββάτων τὰς μελλούσας ἐν τῶ
 ἐκείσε αἰῶνι ἀναπαύσεις, καὶ τὰς ἵτοιμοσμένας ἴ ἀναπαύσεις
 ἐπαί-

(1) Codex Barb. & meus habet εὐθῆ... integram vocem restituit ex Cod. Theat.

(2) Lege ἀθάνατων. Theat. εἰς ἴ μακαρίων ἢ ἀθάνατων εἰσελεύσομεν πόλιν. Quam lectionem in versione sequutus sum.

(3) Locum hunc legere est in Expositionibus in Canticum Cant. Græce editis a Meursio Lugd. Bat. ann. 1617. pag. 9. lin. 13. a fine.

(4) Ὅλον τὸν νῦν ἀναθεὶς τῶ Θεῷ. Hæc absunt ab Expositionibus Meursianis, & delenda videntur, ut supervacaneum glossema.

(5) Sic restitui ex Cod. Theat. & sic postea reperi in Expositionibus a Meursio editis. Barb. habet ἐφαπείδω: meus habet ἐφαπτήται.

(6) Sic Theat. At Barb. & meus περὶ γραφῇ.

ut recta decursa via, & inculpabili itinere defuncti, verbum sanum, & irreprehensibile juxta Apostolum adhibentes, Domino Sessore, ac duce in beatam immortalemque civitatem invehamur. Non enim ex nobismet ipsis quidquam habentes, sed gratiam ei, qui dat, referentes acceptam, ad propositum accedamus. Ut enim suum quisque animum Deo consecraverit, & mentem a terrenis cogitationibus liberarit, & temperantia virtute ornatum animum gerens caelestem suo capiti gratiarum coronam acceperit, ita sanctam spiritualium Canticorum scripturam attingat. Quibus enim rectae cogitationes sunt, eos, cum ad sanctam hanc scripturam accesserint, ipsa inscriptio carnalibus statim cogitationibus liberat. Non enim simpliciter inscribitur, Cantica; sed Cantica Canticorum; ut cum audias Cantica Canticorum, tibi in memoriam veniant Sancta Sanctorum. Non enim tantummodo Cantica Canticorum habemus, sed etiam Sancta Sanctorum, & Sabbata Sabbatorum. Quemadmodum igitur Sabbata Sabbatorum majorem quamdam & mysticam absconditamque dignitatem habent; cum semel tantum in anno ingrederetur Pontifex in Sancta Sanctorum; ita Cantica Canticorum spiritualem & profundiorum reconditae intelligentiae inveniendum habent thesaurum. Et quemadmodum Sabbata Sabbatorum majorem, quam quae nunc quies est, futurorum quietem bonorum habent; (futuram enim bonorum in illo saeculo quietem, & preparatas

quies-

(7) Lacunam mei Cod. & Barb. ex Theat. implevi. Ceterum legendum videtur $\epsilon\sigma\upsilon\tau\epsilon\ \tau\epsilon\ \lambda\omicron\gamma\iota\sigma\mu\omicron\upsilon\sigma\tau\epsilon\ \epsilon\chi\acute{o}\nu\tau\alpha\varsigma\ \tau\alpha\ \epsilon\upsilon\theta\acute{\eta}\nu$.

(8) H λέγειται, ἢ ποσειδωνεύεται. Hæc non agnoscit vetus Interpretis, & delenda videntur ut glossmata.

(9) Codd. Barb., & Auxim. habent $\epsilon\pi\omicron\mu\eta\theta\epsilon\iota\varsigma$. Theat. habet $\epsilon\pi\omicron\mu\eta\theta\epsilon\iota\varsigma$. Itaque emendavi $\epsilon\pi\omicron\mu\eta\theta\epsilon\iota\varsigma$.

(10) E χς, quæ vox deest in meo Cod., & in Barber. supplevi ex Theat.

ἐπαγγελίας τῶ ἀγίῳ λέγειν πίπτεισμαι γραφῶ. ἐκεῖνα (1) γὰρ
 σάββατα ἄββάτων, αἱ τῶ μέλλοντι ἁγίου ἀναπαύσεις, καὶ
 εὐαχίαι τῶ ἐνταῦθα ἄββάτων, ταῦτις τῶ ἀμνημονεύτων ἀγίας.
 οἱ γὰρ ἐνθάδε διπλῶ ἀμνημονεύτων ἀργίσαντες (2) τῶ τελείῳ ἀνά-
 παύσει ἐν τῶ ἀγίῳ εὐαχισθῶσονται. ὡς περὶ ἐν τὰ σάββατα ἐκεῖ-
 να πολλῶ μείζονα τῶτων τῶ ἄββάτων· ἔγω καὶ τὰ ἄσματα
 τῶ ἀσμάτων μείζονα τινὰ καὶ πνευματικῶ ἔχῃ τῶ ἀγωγῶ
 τῶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις γραφαῖς γεγραμμένα ἄσματα· πολλὰ
 γὰρ ἄσματα ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς γέγραπται. καὶ ἴδε τῶ
 μωσῆος ῥῥῶ· ἄσμεν τῶ κυρίῳ, λέγῃ· ἐνδοξος γὰρ δεδοξασαί.
 καὶ ἄλλα ὅσα (3) εὐρήσεις ἐν τῶ νόμῳ ἄσματα καὶ ῥῥῶ. ἴδε
 καὶ τῶ ἱσαΐδ ἄσμα ἐπὶ ῥῥῶ. ἄστω δὴ τῶ ἠγαπημένῳ ἄσμῳ τῶ
 ἀγαπητῶ τῶ ἀμπελάνι μῆ. ἴδε τῶ ῥῥῶ, ἢ ἡσεν (4) ἀννα.
 ἄσματο ὄρα ἐστίν. ἄρατε τῶ κυρίῳ ἄσμα καινόν· καὶ ὄρα ἕτερα
 εὐρήσεις ἐν ταῖς γραφαῖς ἄσματα. ἀλλὰ μείζονα καὶ βαθυτέρα
 τιμῆ, ὡς περὶ τὰ ἄγια τῶ ἀγίῳ, καὶ τὰ σάββατα τῶ ἄββά-
 των, ἐπιμήθη ἔ τὰ ἄσματα τῶ ἀσμάτων. ἀρίβασα (5) δὴ
 μοι τῶ νῦν τῶ κερῆς ταύτης βαθυτέρας τῶ ἀσμάτων ὀπγραφῆς (6).
 πῶς ἐν εἶπεν ἄσματα ἀσμάτων, ἃ ἐποίησε Σαλομών, ἢ ἃ εἶπε
 Σαλομών· ἀλλὰ ἄσματα ἀσμάτων, ἃ ἐστὶ τῶ ἄλομών; ἐπειδὴ
 γὰρ ἄλομών εἰρωδύομεν ἢ εἰρωδύεται ἢ εἰρωδύων, διὰ τῶτο
 ταῦτα ἔ ἄσματα ἀσμάτων παντὶ τῶ εἰρωδύομένῳ, καὶ σκαν-
 δάλων πορνικῆς ἐνοίαις ἀπλλαγμένῳ ἢ ἴμισαί. ἐὰν γὰρ μή τις
 τῶ ἑαυτῶ φρένιμα τῶ σαρκικῶν ἀπαλλάξῃ παθῶν, ὅσα ἐστὶ
 αὐτῶ τὰ ἄσματα τῶν ἀσμάτων, ἔτε τὰ ἄγια τῶ ἀγίῳ, ἔτε
 τὰ

Ἐξοδ. ἐ. α.
 Ἡσαΐ. ἐ. α.
 α. Βασιλ. β'. α.
 Ψαλ. ψ. ηζ'.
 ρμβ'.

(1) Legendum cenfeo ἐκεῖ. Vetus Interpres legisse videtur ἐκεῖ: ait enim: Illuc enim sabbata sabbatorum futuriq; seculi requies, et presentium cumulatatio sabbatorum horum, que hic aguntur peccatorum segnitie, reperitur; qui enim hic in peccata pigri

sunt, futuro seculo perfecta requie perficientur. Quæ referre huc voluimus; idque subinde, ut res tulerit, faciemus, ut habeat lector, quid de tali Interprete existimet.

(2) Lege ἀργισάντες.

quietis promissiones mihi persuasum est nominari a sancta scriptura Sabbata Sabbatorum. Illic enim sunt Sabbata Sabbatorum, nimirum futuri sæculi requies, caelestesque dapes, provenientes ex his Sabbatis, quæ sunt apud nos, idest ex cessatione a peccatis. Qui enim in præsens a peccatis cessaverint, perfecta quiete in futuro sæculo perfruentur): quemadmodum igitur illa Sabbata multo sunt his Sabbatis præstantiora, ita Cantica Canticorum majorem quamdam & spirituales habent jucunditatem præ Canticis, quæ in ceteris scripturis scripta reperiuntur. Plura enim in sanctis scripturis Cantica scripta sunt. Vide canticum Moysis: Cantemus Domino, ait, gloriose enim glorificatus est; & cetera quæ in lege reperies Cantica & odas. Vide Isaiæ Canticum & odem: Cantabo dilecto Canticum dilecti vineæ meæ. Vide odem, quam cecinit Anna: Confirmatum est, ait, cor meum in Domino. Vide quæcumque sunt in Psalmis Cantica: Cantate Domino Canticum novum, & quæcumque alia in scripturis repereris Cantica: sed majore & excelstore dignitate, quemadmodum Sancta Sanctorum & Sabbata Sabbatorum, prædita sunt Cantica Canticorum. Jam vero mihi sacre hujus & profunde inscriptionis Canticorum intelligentiam diligenter perquire. Cur non dixit Cantica Canticorum, quæ condidit vel cecinit Salomon; sed Cantica Canticorum, quæ sunt Salomonis? Cum enim Salomon interpretetur pacificatus, vel pacificus, propterea hæc Cantica Canticorum omni pacificato, & ab offendiculis fornicatrici cogitationis semoto parata sunt. Qui enim suam mentem a carnalibus affectionibus non liberaverit, huic nulla

Exod. cap. xvi. 1.

Isai. v. 1.

I. Reg. II. 1.

Psal. xcvi. xcviij.
& cxlix. 1.

(3) Sic Theatinus. At meus, & Barber. habent ἄλλας ὄσας.

(4) Sic scribendum, non ut habent Codices ἦσεν.

(5) Barb., Auxim., & meus ma-

le ἀνέλθασε. Theat. ἀνέλθασαί
δὲ μοι. Mallem ἀνέλθωσαί.

(6) Theat. ἕνωραφῆς. Meus,
& Barber. ἀπολεραφῆς.

τὰ σάλλα ἢ σαββάτων . εἰάν δέ τις παρωσάμενος πάντα τὰ
 σκάνδαλα καὶ τὴν ἔνομον ποιήσας (1) εἰρήνων , τὸ εἰωτὸ
 φρένημα καὶ τὸ σῶμα τῆ τῆς (2) σωφροσύνης πατρὸς ἡ ἀρετῆ
 αὐτῶ ἐστὶ τὰ ἄσματα ἢ ἄσμετων , ὅθεν γίνον ἢ ἄσμετων νοῦτι
 ἀλλὰ πάντα πνευματικῶς τὰ γεγραμμένα δεχομένων καὶ ὅτως
 εἰρηνοδομένων . εἰρήνη γὰρ φησὶ τοῖς ἀγαπῶσι τὸ νόμον σου , καὶ
 οὐκ εἰσὶν αὐτοῖς σκάνδαλον . ὡσπερ δὲ οἴκη εἰσὶ περὶ πύλαια , καὶ
 πυλώνες , σοαί τε καὶ τρίηλιοι ἔσονται οἴκοι παρρησιαί . τῶν δὲ
 πάντων ἐσώτατον ἐστὶ ταμίον (3) ὁ περὶ ἀγορεύμενον ποιτῶν ,
 ἐν ᾧ ἢ νύμφη μὲν τῆ νυμφίος ἀναπαυομένη , καὶ τὰ ἀπόκρυφα
 ἢ βαθείας αὐτῶν (4) γνώσεως περὶ λαλεῖ . ἔτω καὶ ἐν τοῖς
 ἄσμασι τῶν ἄσμετων ἢ ἀγία νύμφη ἐκκλησία τὰ βαθεία καὶ
 μυστηριώδη τὸ πίστεως ῥήματα , τῶ ἰδίῳ περὶ λαλεῖ νυμφίῳ , καὶ
 φησὶ :

α'. ΦΙΛΗΣΑΤΩ ΜΕ ΑΠΟ ΦΙΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ-
 ΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ .

Κεφ. α'. β'.

Οἱα νυμφαγαδῶν , ὡς εἰπῶν , ὡς τῶ ἐπὶ βραχίονος νυμ-
 φίς ὅτι τὴν τιμίαν νύμφην ἀπεκαλῶντων , καὶ τῶ νυμφίος τὸ
 καλλὸν αὐτῆ διηγεμένον . ἔτιως μὲν Ἡσαΐας βοᾷ τὸ αὐτῆ .
 Ἡσαΐ. ζγ'. α'. ἔπος ἀρετῆ ἐν σοφῆ . καὶ πάλιν ἄλλα λέγοντες . ἄραϊος κέ-
 φαλ. μδ'. β'. λει ὡς τῶ τοῖς ἰοῖς τῶ ἀνθρώπων . καὶ πάλιν ἑτέρας συμβε-
 σοφ. σεμ. ε'. λδύοντες , ἔ λέγοντες . φίλος πιστός σκέπη κραταμῆ . φίλος
 ἰδ'. πιστός φάρμακον ζωῆς . φίλου πιστός οὐκ εἰσὶν ἀντάλλαγμα . καὶ
 σοιχ. ιε'. τῶ Δαβὶδ σωρομλεῦτος (5) αὐτῆ . ἀκῆσον ἡγάταρ , ἔ ἴδε ,
 σοιχ. ιε'. καὶ κλῖνον τὸ ἔς σου . καὶ ὀφθαλμοῦ τῶ λαός σου (6) . καὶ τῶ
 φαλ. μδ'. ι'. οἴκη τῶ πατρὸς σου : καὶ ὀφθαλμοῦ ὁ βασιλεὺς τῶ κέλλης σου ,
 ὅτι αὐτός ἐστὶ κῆριός σου . καὶ πάλιν Ἡσαΐας τὸ ἔνομον τιμῶν
 γάμων

(1) Sic emendavi . Meus , & Barber . ποιήσας .

(2) Aux . καὶ ὁ σωφροσύνης πε-
 ειςρέψα ἀρετῆ . Theatin . habet
 πατρὸς ἡ ἀρετῆ . Lego πατρὸς ἡ ἀρετῆ , & sic
 legisse videtur Vetus Interpres ,

qui vertit , suam animam simul &
 corpus castitatis virtute coronet . Sic
 etiam habuisse putaverim in suo
 Codice Salutatum ; vertit enim :
 Corpore castus & animo temperantia
 que viribus vallatus erit .

nulla sunt Cantica Canticorum, neque Sancta Sanctorum, neque Sabbata Sabbatorum. Qui vero summotis offendiculis omnibus, legitimam expectans pacem, suam ipsius mentem & corpus ad temperantia virtutem converterit, illi sunt Cantica Canticorum; qui nihil terrestre, vel carnale cogitet, sed omnia quæ scripta sunt spiritualiter accipiat, & vera pace fruatur. Pax enim (inquit scriptura) diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum. Quemadmodum vero domi sunt vestibula atria & porticus & triclinia & conclavia illustrata; eorum vero omnium intimum cubiculum, quod thalamus appellatur, ubi sponsa cum sponso requiescens secreta profundæ intelligentiæ cum eo confert; ita in Canticis Canticorum sancta sponsa Ecclesia profundos, & mysticos fidei sermones cum suo sponso confert, & ait:

Psal. cxvii.
165.

I. OSCULETUR ME AB OSCULIS ORIS SUI.

Tamquam Paranympis, ut ita dicam, a celesti sponso missis ad carissimam sponsam, eique pulchritudinem sponsi narrantibus (sic enim ad eam inclamat Isaias: iste speciosus in stola: & rursus alius dicit: speciosus forma præ filiis hominum: atque iterum alter consilium dat, & dicit: amicus fidelis protectio fortis: amicus fidelis pharmacum vitæ: fidei amico non est compensatio: & David ita eam alloquitur: audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui: & concupiscet Rex pulchritudinem tuam, quia ipse est Dominus Deus tuus: & rursus Isaias

Isai. lx. 1.
Psal. xlv. 3.

Eccli. vi. 15;
Ibid. 16.
Ibid. 14.
Psal. xlv. 10.

B legi-

(3) Hefych. ταμείον, θάλαμος.

(4) Legendum puto ἀντὶ. Sic paullo post πρὸ ἰδίου προσλαλεῖ γυμνάσιον.

(5) Sic meus, & Barb., & Theat. In Vallicellan. συμβελλόντες.

(6) Restitui σε, quæ vocula a meo Cod. & Barb. abest.

Ἡσαϊ. ββ. ε.

γάμων, ἃ λέγοντες αὐτῆ· ὃν Τέτρων εὐφραυνήσεται νυμφίος ἔπι τῇ νύμφῃ, ἔπως εὐφραυνήσεται κύριος ἔπι σοί. ὡς περ ἔν τῶν ἐναντιοσμένων ἃ ἄλλων ὁμοίαν ἢ κελευμένη (1) νύμφῃ, ἀναφανῆσται λέγει· ΦΙΛΗΣΑΤΩ ΜΕ ΑΠΟ ΦΙΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ. σὺ γὰρ πᾶς ὁ ἀκροάμενος τῶν πνύσματικῶν ἀσμάτων ὅτι φίλημα πνύσματικὸν ἔστι ἄχρονον τὸ σαρκὸς ἀνεῖς φίλημα, μὴ τίς ἴσως τιλὴ δὲχνοίαι τὰς τὸ σαρκὸς ἡδοναθείας. φίλημα γὰρ πνύσματικὸν φιλήματος σαρκικῶς πολλὸν ἃ ἀσυγκρίτως διενήνοχε, καθάπερ ἢ ἡμέρα τὸ νυκτὸς φωτὶ ἐπέλασθυσεν. ὡς περ γὰρ ἐστὶ σῶμα ψυχικόν, καὶ ἐστὶ σῶμα πνύσματικόν· ἔπως ἐστὶ φίλημα θερικόν καὶ φίλημα πνύσματικόν. ἀλλὰ τὸ μὲν θερικὸν ἐπίγειον· τὸ δὲ πνύσματικὸν ἐπερξένιον. ἢ ὅτινα ἔπι γῆς φιλία (2) ἐπιμίξῃ ἐστὶ καλῶτε καὶ κακῶ. καλὴ γὰρ ἢ πᾶσι γάμων φιλία, κακὴ δὲ ἢ πᾶσι πορνεία. ἢ γὰρ περὶ μύνας τὰς ἑσπέραις συζυγχεθείσας αὐτοῖς νομίμως γαμεθείς ἔλκονται πάντες τῶν πύθω. τοῖς δ' ἀρκυμένοις (3) τῶν τῶν ἀγαθῶν· ἔξ ἀγαθῶν γὰρ ὁ γάμος. ἀλλὰ πολλοὶ καὶ μὴ ἀνομιᾶς κληψιγάμοις εὐνάς συμπλέκονται ἀνοσιὰτη φιλία οἰσρηλατέμνηοι· ἥτις αὐτοῖς εἰς ἔχθραν μετατραπήσεται, ὅταν κτὶ πάντων τῶν κρυπτῶν ἐποστικῆ τῶ Θεῷ κρίσις περξίνεταται ἐκάστω τῶ ἔξια ταμύδουσαδ. ἢ δε ἀνοσιν ἔπι πᾶσι τὰ ἀνα φιλία ἀγία ἐστίν, ἀγανίς τὰς γλυκύτητῶς ἔχουσα· ἀκαταπέσους τὰς ὄφροσιώας βρυῦσα· ἀπράντης τὰς εὐαδίας πνύσσα· ἀρρήτης τὰς δόξας ἔχουσα· ἰσαπέλλας τὰς τιμῶς φέρουσα· αὐτὸν τὸ ἀγαπήσασα ἢ μῶς κύριον ἢ μὴν ἰσοπείζουσα· τιλὴ περὶ τὸ διασώτλι παρρησίαι περξίνουσα· τὸ ἰσορροπον τὸ δικαιοσύνης ἐπάγουσα· καὶ ἔπι γῆς ἔπι ἐρανοῖς τιμῶν καὶ δόξων φέρουσα. ἀνήκουσ φιλήματ' ἔπι καὶ φιλήματ' ἔπι δὲ φροσιν καὶ δὲ χέρισιν (4)· γινώθι τὸ δὲ φροσον· ἔκλεξαι τὸ κρείττον· φύγε τὸ βλάπτον· κρείται τὸ σώζον (5).

ΦΙ.

(1) Vet. Int. *evocata sponsa*. Sed ἢ καλεμένη νύμφη idem est ac simpliciter νύμφη. Vid. Comment. meum ad *Electr. Sophocl. ad verbum* 232.

(2) Vallic. *φιλεωνθεροπία*.

(3) Τοῖς δ' ἀρκυμ. *Τ. ἀγαθῶν*. Sic interpungendum ex Vallic., & Theat. *Τέτρω* sc. *τῶ πύθω*. Barbe-

legitimas honorans nuptias, dicit ei: quemadmodum lætabitur sponsus in sponsa, sic lætabitur Dominus in te). *Isai. LXII. 5.*
 Quasi igitur his aliisque ejusmodi sermonibus sponsa præbens aures clamat, & dicit: OSCULETUR ME AB OSCULIS ORIS SUI. Tu igitur quisquis Cantica Canticorum audis, quando spirituale, & ab omni carne purum osculum audis, noli mentem carnalibus ledere voluptatibus. Osculum enim spirituale carnali osculo multo est & sine comparatione præstantius, sicut dies noctem lumine superat. Quemadmodum enim corpus est animale, & corpus spirituale; ita osculum est carnale & osculum spirituale. Verum carnale terrestre est: spirituale est caeleste. Amor igitur in hac terra promiscue est tum boni tum mali. Bonus enim est amor in nuptiis; improbus in fornicatione: non enim omnes desiderio ad solas trahuntur uxores, quæ illis a Deo legitime sunt conjunctæ: & iis quidem, qui eo contenti sunt, id bonum est: ex bono enim nuptiæ. Verum multi furtivo concubitu cum alienis uxoribus commiscuntur, nefario perciti amore; qui quidem in odium illis vertet, cum Dei judicium, occulta quæque perspicuens, advenerit, ut suum, quo quisque dignus est, unicuique distribuatur. Sanctus autem supernarumque rerum amor ille est, qui infinitas continet dulcedines; qui gaudiis numquam deficientibus scætet; interminabiles odorum spirat suavitates; ineffabilem habet gloriam; honores affert angelicis honoribus pares; ipsum Dominum, qui nos dilexit, tamquam in speculo nobis aspiciendum exhibet; fiduciam ad Dominum præbet; æquitatem justitiæ affert; & in terra & in Cælis honorem & gloriam parit. Audisti inter osculum & osculum differentiam & discrimen? Nosce quid inter utrumque intersit: seligito quod melius est: fuge quod ledit: tene quod salutem parit.

B 2

Oscu-

rinus, & meus habent &C, & pravam interpunctionem habent hujus loci.

(4) Vetus Interpres vertit: An-

distis quidem osculi, & osculi differentiam, atque judicium. Cognosce discretionem. Elige quod melius est &c.

(5) Vetus Versio quædam hic

ΦΙΛΗΣΑΣΤΩ ΜΕ ΑΠΟ ΦΙΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ-
ΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ · τρεῖςιν ὁ ἦός. ἀνο τ' ὀχνοίας τὸ ὄμμα ·
ὃ γὰρ σαρκινὸν τὸ λεγόμενον, ἀλλὰ πνευματικὸν τὸ πνευματικὸν-
μῆνον. ὃ βλάεται γὰρ (1) ὄψι μόνος σώματος πνευματικῶν διδασχολῶν
ἀλλ' αὐτός, φησιν, ἐπίσάτω, ἔ διδαξάτω με ἦός. μεγάλη (2)
γὰρ με, ποτὲ ἔλεγεν ἡ ἐκκλησία, γέγονεν ἡ νόσος· μικροῖς ἔκ ἰαθί-
σομαι· τ' μέγα ἰατρὸν ἔ τέλειον ἔπιζητῶ· ἀκρατὸν μοι πεινέχου-
ται τὸ σκότος. λυχνος ὁ νόμος ἔ οἱ προφῆται· λυχνος γὰρ φησι
τοῖς ποσὶ με· ὁ νόμος σε, καὶ φῶς τῆς τρεῖςιν με. ἀλλ' ὅτι
ἰαχούσοι διακρύψαι (3) με, εἰάν μὴ τὸ τέλειον πεινέχουται μοι
φῶς· ἐκείνο τῆ ὑπερβολῆ τ' λαμπερότητος τῶ ὑπερβολῶ ἀφα-
νιστ' ἔσκότος (4)· καὶ ὁδὸν ὄψομαι τὴν εἰς πεινέχουται με πάλ-
ιν ὁδουῶσαν. ὑπερβολῆ νόμον· ὑπερβάλλει πεινέχουται, καὶ ἐν
αὐτῶ (5) φιληδονῶν εὐχεται ἡ ἐκκλησία τῶ μονογενεῖ. σώμα
γὰρ τῆ (6) Θεῶ ὁ ἦός. διὸ καὶ Θεὸς ἀν, λόγου πεινέχουται
βλάεται. ἐπειδὴ πάντ' ὅσα βλάεται, ὄψι τῆ ἦς λαλεῖ ὁ πα-
τήρ (7).

Φαλ. ρηθ. βέ.

β'. ΟΤΙ

habet, quæ absunt ab omnibus
Græcis Codicibus.

(1) Restitui γὰρ ex aliis Codd.
Abest enim a Barber. & meo.

(2) Hac in veteri versione red-
dita sunt perversissime: Mater enim
mea Ecclesia aliquando dicebat: pusillis
non saluabor: magnum ἔ perfectum
medicum requirami, mero perfsa sum,
tenebrae sunt lucerna legis ἔ prophetae:
ait enim: lucerna pedibus meis lex
tua, & lumen semitis meis. Salu-
tatus ἀνεστῶν σούτος vertit, in-
tolerabiles tenebrae. Minus bene de-
rivasse videtur vocem ἀνεστῶν a
κεάτος.

(3) Vallicell κατακρύψαι.

(4) Sic emendandus error Co-
dicum, qui habent τὸ σκότος.

(5) Male Vet. Interpres αὐτῶ
jungit cum μονογενεῖ; cum ver-
tit barbare & sine sensu: ἔ in
ipso unigenito osculari.

(6) Τῆ abest a C. Barb. & meo:
Reposui ex Cod. Vallicell. Anasta-
sius Antiochenus lib. 1. qui est de
Rechtis dogmatibus: νέν δ' ἐ φαρῶ
τ' πατέρα τῶ λόγου, ἐν ἔ λόγος,
μὲν ἔ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πνεῦ-
μα σώματος τῆ Θεῶ χρηματίζει.
σώμα γὰρ πατρὸς ὁ ἦός, mentem
vero dicimus Patrem Verbi, in qua
Verbum, cum quo Spiritus Sanctus,

OSCULETUR ME AB OSCULIS ORIS SUI, scilicet Filius. Sursum erige mentis oculum. Non enim carnale est id, de quo est sermo; sed spirituale, quod propheticè dicitur. Non enim solummodo per os Prophetarum doceri vult; sed ipse, inquit, accedat, & me doceat Filius. Gravis enim, agebat quondam Ecclesia, meus fuit morbus; tenuibus pharmacis non convalescam: magnum perfectumque medicum quero: meræ mihi circumfusæ sunt tenebræ: lucerna lex & propheta. Lucerna enim, ait Scriptura, pedibus meis lex tua, & lumen semitis meis; sed non poterunt me illuminare, nisi perfectum mihi supervenerit lumen. Illud, splendoris excessu, tenebrarum excessum dispellet, viamque videbo, quæ me rursus in Paradisum ducat. Transcendit legem, superat Prophetas, & interea dum oscula excipit Ecclesia, Unigenitum orat. Os enim Dei est Filius. Quamobrem cum Deus sit, Verbum appellatur: quoniam omnia quæcumque vult Pater, per Filium loquitur.

Psal. cxviii.
105.

II. QUO-

Spiritus oris Dei appellatur. Os enim Patris est filius. Ex eod. lib. τὸ δὲ εἶμας τὸ ἰδίωμα λαβόντες ὡς ᾠδᾶδ' ἄσμα, ἢ ἀλληλεχίαν ἢ δάϊον παρῆσι ματρὸς ᾠροσώπων δὲ τὸ μελὸν ἀναλογίας τε καὶ εἰκασίας. Ταύτη γὰρ ἡ πνεῦμα εἶμας αὐτῶν, δηλονότι τὸ θεῶν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγεται, εἶμας ὄντος τὸ μονογενῆς, ἡ πνεῦμα πάλιν ἐξ αὐτῶν ἐκπορεύομενον, καὶ ἀποσελλόμενον ἐ μόνον ᾠδᾶ τὸ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ ἡμῶν. Oris vero proprietate sumpta in exem-

plum, mutuum divinarum personarum coherentiam expressimus, proportionem & similitudine membrorum. Sic enim & Spiritus Sanctus dicitur Spiritus oris illius, scilicet Dei, cum sit os Unigenitus, & rursus Spiritus ex ipso procedens, & missus non solum a Patre, sed etiam a Filio. Locum sane luculentum, quo docemur Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere. Et paullo post, δὲ τὸ ἡμῶν λαλεῖ ὁ πατήρ.

(7) Post hæc in veteri versione typis impressa sequuntur multa, quæ sex pag. complent in 4^a. Ea frustra quæras in Græcis Codd.

Κεφ. α'. β.

β'. ΟΤΙ ΑΓΑΘΟΙ ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΟΙ-
NON.

Δευτερ. λβ'. ε'.

ΔΥΟ ΜΑΣΤΟΥΣ τὰς δύο θηλάσας ῥητίον· ἀφ' ἧν ἔ-
θηλάζει τὰ τέκνα τῆ ἐκκλησίας, ὡς πρὸς γλώττην, θηλασία τὰς λόγους
τῆ ἀληθείας, ἧ εἰς τελείαν αἰξίεται ζωὴν τε ἔ ἡλικίαν. Τὸτο (1) τὸ
πόμα τυγχάνει ὑπὲρ οἶνον. ἔ γὰρ ἀπὸ γῆς πηγάζεται, ἀλλ' ἔξ
ἔρσων κατέρχεται. προσδοκῶ γὰρ φήσιν, ὡς ὑπὸς τὸ ἀπό-
φθιμμά μου, ἔ κατὰ βῆτα ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου. τὸτο
τὸ πόμα οἱ ἄνω τῆ σποτῶν ἔχοντες ἐκ τῆς χραφῶν θηλάσων
ὡς πρὸς γλώττην τῆ θηλασία, καὶ καταβάλλουσιν, ὡς πρὸς κοι-
λίαν, ἔως εἰς καρδίαν τὰς πασιλύπτας (2) ἔξ μείανσις ἀφί-
σεις τῆ ἀμετρημάτων. Ὡς πρὸ γὰρ οἱ (3) δύο μαστοὶ ἄμφω τῆ
καρδία κενόλλωται· ἔως καὶ αἱ δύο θηλάσας ἐκ τῆ ἀγίου
πνεύματος τὸ πνεύματικὸν ἡμῶν πόμα βρῦσαι, ἐφραίνουσιν
ὑπὲρ οἶνον. ἔ γὰρ (4) λύει με ὡς πρὸς ἡ μέτη τὸτο τὸ πόμα, φη-
σὶν ἡ ἐκκλησία, ἵνα σκοπῶθεῖσα καταπίσω· ἀλλ' ἀγαλλιάματί
με καταπίανει (5) καὶ σφίξει τῆ πίστις πρὸς τὸ μὴ καταρρί-
πτῆσθαι εἰς τὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ἵσαθαι ἀκλινεῖ ὀρθότητι πρὸς Θεόν.
ἔως ἵερρέμας λέγει· ἐγενήθη ὡς εἰ ἀνδρῶσος σωτηριμμένος,
ἔ ὡς εἰ ἀνδρῶσος σωεχόμενος ἀπὸ οἴνου, ἀπὸ πρῶσῶσ Κυρίου,
ἔ ἀπὸ πρῶσῶσ ἐπὶ πρῶσῶσ δόξης αὐτοῦ· τὴν ὑπερβολὴν τῆς
ἐφρασίας τῆς τῆ Θεοῦ λογίαν ἐκπλητῶμεν.

Ἱερ. κγ'. θ'.

Κεφ. α'. γ'.

γ'. ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ
ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ.

Εἰς προτροπὴν οἴμας τῆ ἐκκλησίας τὸ ἀγιον πνεῦμα τρια-
τα μελωδεῖ (6) τῶ κυρίῳ· ἵν' ἡμεῖς τριακότης εὐδοκίας ἀρωματῶμεν,
τὴν δυνατῶν τῆς μουσαρῶν ἀμετρημάτων ἀποπύσμεν· τὴν δὲ
δα

(1) Vetus Interp. τὸτο τὸ πόμα
male vertit: hoc poculum.(2) Salutatus, dolorificas: legif-
se videtur βαρυλύπτας.

(3) Artic. oi est ex Vallicell.

(4) Vetus versio habet: non
enim solvit velut ebrietas, ut obscura-
tus quis corrnat &c.

II. QUONIAM BONA UBERA TUA SUPER VINUM.

DUO UBERA dicendum duo esse Testamenta, e quibus Ecclesie filii exfugunt mente, veluti lingua, verba veritatis, & in perfectam adolefcunt vitam atque etatem. Hic potus vino præstantior est. Non enim e terra scatet, sed e calis descendit. Expectetur enim, ait, ut pluvia eloquium meum, & descendant ut ros verba mea. Hunc potum, qui in caelestibus scopum habent, mente veluti lingua ex scripturis sugunt, & tamquam in ventrem, ita in cor per pœnitentiam dolorum sedatricem demittunt peccatorum remissionem. Quemadmodum enim duo ubera cordi adhaerescunt, ita etiam duo Testamenta ex Sancto Spiritu spiritualem nobis potum profundendo letitiam afferunt super vinum: non enim me dissolvit ut ebrietas, ait Ecclesia, hujusmodi potus, ita ut obortis mihi tenebris concidam: immo gaudio quodam me impinguat, & fide confirmat, ne ad terram dejiciar, sed in neutram partem inclinans recta consistam. Quemadmodum Hieremias ait: Factus sum quasi vir contritus, & quasi homo captus a vino a facie Domini, & a facie decoris gloriæ ejus, Dei eloquiorum gaudio supra modum percussus.

Deuter. xxxii. 2.

Hierem. xxiii. 9.

III. ET ODOR UNGUENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA.

Ad cohortandam, ut opinor, Ecclesiam Spiritus Sanctus talia canit Domino, ut nos ejusmodi suavitatis odore tacti, impurorum fetorem peccatorum aversemur, & jucundum

(5) Sic emendavi, cum Codd. meus & Barberinus habeant κα-
ταμείψ.

(6) Sic emendanda vox μελωδῆς,
quam habet meus & Barber.

εὐδοκίαν τῆς Χριστοῦ δικαιοσύνης εἰς ἑαυτὸς ἀντλήσωμεν. ΟΣΜΗ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ φησιν ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ. τὸ μῦρον ἀδελφοὶ (1) ὅτι βασιλικῆς τε ἑρατικῆς ἀξίας τιτᾶ-
 χθαι ἀπὸ τῶν ἀγίων καθήμεθα γραφῶν. σὺν ἄσμεν γὰρ ἡμῖν δοκῶ
 τοῖς πολυμαθεῖσιν, ὅτι οἱ ἐν ταῖς γραφαῖς βασιλεῖς τῶν ἐλαίων τῆς χρι-
 στος βασιλεύοντες καὶ ἴσαντο. κακείνο δὲ ἡμῖν φανερὸν εἶναι βέλομαι,
 ὅτι ἔτι οἱ τότε ἱερεῖς μύρω χριόμενοι τὸ ἱερατικὸν ἐλάμβανον (2).
 Ἐπεὶ δὲ τῶν κτ' νόμον μύρω ἐχρίοντο βασιλεῖς τε (3) καὶ ἱερεῖς,
 λαμπρῶς ἠδὲ τιμῶν περιβολῶν τῆς βασιλείας (4) καὶ ἱερατείας τῆς
 μονοθεοῦς ἐπιτίθεται ἡ θεία γραφή. ΟΣΜΗ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ,
 λέγεται, ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ. ὡς εἰπῶν,
 ὁσμη τῆς βασιλείας ἔστι ἀρχιερατικῆς ὑπὲρ πάσας τῆς βασιλείας,
 ἑρατικῆς καὶ ἀρχιερατικῆς. καὶ ὁ Δαυὶδ φησὶν· ἀνασῆς ὁ Θεὸς τῶν ἑρατῶν
 βασιλείαν ἡγίασεν ὑπὲρ πάσας τῆς βασιλείας τῆς γῆς. καὶ σὺ ἱερεὺς
 εἰς τὴν αἰῶνα (5) τὴν τάξιν Μελχισεδέκ φησιν. ΟΣΜΗ ΜΥΡΩΝ
 ΣΟΥ φησιν ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ. τὸ μῦρον
 ἀδελφεὶ καὶ ὅν τόπον ὑπάρχει, εἰεῖσε ἔτι εὐδοκίαν παρέχει.
 Χριστὸς δὲ τῶν ἐρατῶν ἔστι καὶ ἡ γὰρ ἡ γὰρ ἡ γὰρ πάντα περιέχων, τὴν
 δικαιοσύνην (5) αὐτῶν ἔστι βασιλείαν πατρὸς (6) ἔστι πατὴρ καὶ εὐδοκί-
 ας· λαμπρῶς δὲ καὶ ἐν ταῖς, ἔστι σφόδρα περιφανῶς ἡ τῆς Θεοῦ
 ἔστι ἀπεκρίψαν μυστηρίων ἐπιφορημένη γραφή, καὶ τὸ ὄνομα τῶν
 μεγάλων βασιλείων ἀναδείκνυσι, λέγεται.

Δαν. β'. μδ'.
 Κεφ. ζ'. κγ'.
 Ψαλ. ρι'. δ'.

Ν. ΜΥΡΟΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ· ΔΙΑ
 ΤΟΥΤΟ ΝΕΑΝΙΔΕΣ ΗΓΑΠΗΣΑΝ ΣΕ ΕΙΛΚΥ-
 ΣΑΝ ΣΕ ΟΠΙΣΩ ΣΟΥ.

Λέγεται δὲ ἡ θεία γραφή· ΜΥΡΟΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ
 ΟΝΟ-

(1) Ἀδελφοί, reposui ad im-
 plendam lacunam mei Cod. & Bar-
 ber. ex veteri Interprete, qui ha-
 bet *Frates carissimi*.

(2) Barb. ἐλάμβανον, qui
 saepe occurrit in eo Cod. error du-

plicandi liquidas, ut in Cod. Vat.
 Edit. LXX; unde apparet quæ tum
 fuerit pronuntiatio.

(3) Absit a Barb. vox. τε.

(4) Quæ interjacent inter duas
 voces βασιλείας & ἀρχιερατείας

dum iustitia Christi odorem in nos hauriamus . ODOR, inquit, UNGUENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA . Unguentum, dilecti Fratres, ad regiam, & sacerdotalem dignitatem institutum esse a sacris scripturis novimus; idque vobis doctissimis viris cognitum esse arbitror, quod in sacris scripturis Reges per oleum unctionis ad regnandum constituebantur . Illud etiam vos nescios esse nolo, quod sacerdotes quoque tum temporis oleo peruncti sacerdotium suscipiebant . Cum igitur in lege tum Reges, tum sacerdotes unguento ungebantur, perspicue jam sacra scriptura & regiam, & sacerdotalem dignitatem in Unigenito exponit esse conjunctam . ODOR UNGUENTORUM TUORUM, inquit, SUPER OMNIA AROMATA: quasi dicat: odor regni & sacerdotii tui super omnia regna, & sacerdotia; quemadmodum ait Daniel . Suscitabit Deus Cæli Regnum, quod superabit omnia regna terræ: & tu Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec . ODOR UNGUENTORUM TUORUM, inquit, SUPER OMNIA AROMATA . Unguentum, Frater, quo loco est, ibi suavem prebet odorem . Christus igitur in Cælo, & in terra, & in mari omnia complectens, dominationem suam, & regnum quoquo versus, & ubique suavitatis odore complet . Luculenter jam, & ibi, & admodum clare scriptura divinatorum, & latentium plena mysteriorum, etiam magni Regis nomen indicat dicens :

*Dan. II. 44.
Id. VII. 23.*

Psal cx. 4.

IV. UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN TUUM, IDEO ADOLESCENTULÆ DILEXERUNT, ET TRAXERUNT TE POST TE .

Dum dicit scriptura divina, UNGUENTUM EFFUSUM

C

NO-

in. 13. desunt in Barber. & in meo Cod. . Ea ex Vallicellano desumfi .

(5) Barber. *δαρωτια* .
(6) Παντι, quod habent omnes Codd., mutavi in παντι .

ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ, Χριστόν αὐτὸν ἐπονομάζει· τὸ γὰρ μῦρον ἐκ-
 κενύμενον διηλαθὲν εἰς χρίσιν (1) προχωρεῖ· ὅθεν ἡ πῶρατικὸν μύ-
 ρον λέγεται χρίσμα. καὶ οἱ πρῶτον βασιλεῖς τῶ μύρω χρίοντο
 βασιλεύειν καὶ ἴσαντο. Ὅταν ἔν λέγει· ΜΥΡΩΝ ΕΚΚΕΝΩ-
 ΘΕΝ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ, δύο ὑποσημαίνει Τρόπους (2). κα-
 θάρη γὰρ (3) μῦρον ἐκκενωθὲν εἶκον ἐναγγέλλει· ἔγω τῶ κτίρι ἢ μὲν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἅπῃ γῆς κατελήθοντος, ἡ τῆς ἑραυῆς διωμάτως ὅτι
 τὰς ἀποστόλους χυθείσης, ὅλος ὁ κόσμος τῆ δόσεως ἐναγγέλλεται·
 ὡς καὶ εἰς ἕξ ἀποτὸν πατῆρος· Ἰησοῦς διώθηται ἐσμέν ἐν τοῖς σω-
 ζομένοις ἡ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν ὁσμή ἐκ (4) θανάτου
 εἰς θάνατον· οἷς δὲ ὁσμή ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν· ἢ αὐτῆ ὁσμή τῆ
 διώσεως, οἷς μὲν εἰς θάνατον, οἷς δὲ εἰς ζωὴν ἐναγγέλλεται· ὁσμή
 γὰρ θάνατος ἦσαν οἱ ἀποστόλοι τοῖς διάκκοις ἡ θλίβκοις ἡ δεσμύκοι-
 σι· ὁσμή δὲ ζωῆς πάλιν τοῖς πιστεύκοις· τοῖς τὸ κήρυγμα δέξα-
 σθαι κατὰξυμένοις (5), τοῖς τὴν πίσιν ἐν ἔρεσι διημεροσώσης βε-
 βαιῶσι. ΜΥΡΩΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ.
 Ἐν ταυτῶ δὲ προφητικῶν σημαίνει (6) τρέπον καὶ τῆ μακα-
 ρίας Μαρίας, ἡ ἵτις σωτρίψασα τὸ ἀλάβασρον τῶ μύρω ἡλει-
 ψε τῆ κτίρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστόν· κακεῖνο τὸ μῦρον ἐκκενωθὲν
 ὄνομα (7) ἔχον, ὡς ὁ κτίρι ἔλεγεν· ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅπως
 ἐὰν κηρυχθῆ τὸ ἐναγγέλιον τῆτο ἐν ὅλω τῶ κόσμῳ, λαληθήσε-
 ται καὶ ἡ ἐποίησεν αὐτῆ εἰς μνημόσμων αὐτῆς· τῆτῆς τοῖς δύο
 τρόπος οἷμαι ὑποσημαίνει τὴν θείαν ταύτην γραφὴν φά-
 σκασαν· ΜΥΡΩΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ.
 ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΝΕΑΝΙΔΕΣ ΗΓΑΠΗΣΑΝ ΣΕ. ἔπει-

δὲ

(1) Χρίσιν in Barber. & meo, mutavi in χρίσιν. Male vetus Interpres, Christum enim id est unctum denominat, unguentum enim effusum significat ad unctionem proficere.

(2) Duos tropos i. e. duos allegoricos sensus. Vetus interp. ver-

tit duos modos.

(3) Codd. habent καὶ ἔγω.

(4) Praeposit. ἐκ abest a N. T. typis impressio. Eam tamen agnoscit Vetus Interpres, qui vertit: aliis quidem odor de morte ad mortem, aliis autem odor de vita ad vitam.

β'. Κορ. β'. 16'.
 κ' 15'.

Ματθ. κς'. 17'.

NOMEN TUUM, ipsum Christum nominat. Unguentum enim effusum ad unctionem scilicet proficit. Unde & sacerdotale unguentum dicitur chrisma. Ex veteres Reges unguento peruncti Reges constituebantur. Cum igitur dicit: UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN TUUM, duos tropos indicat. Ut enim unguentum effusum domum suavi complet odore; sic postquam Dominus noster Jesus Christus in terram descendit, & caelestis virtus super Apostolos effusa est, bono pietatis odore universus perfusus est mundus; quemadmodum unus ex iis Paulus: Christi, inquit, bonus odor sumus in his, qui salvi fiunt, & in iis, qui pereunt: aliis quidem odor mortis in mortem, his autem odor vitae in vitam: idem odor suavitatis aliis quidem in mortem, aliis in vitam suaviter olet. Odor enim mortis iis erant Apostoli, qui se persequabantur, affligebant, conjiciebant in vincula: rursus vitae odor credentibus, qui digni habiti sunt praedicationem suscipere, quique fidem justitiae operibus confirmabant. UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN TUUM. Eodem hoc textu propheticum etiam tropum significat Beatae Mariae, quae unguenti alabaastro confracto Dominum nostrum Jesum Christum perunxit; & illud unguentum effusum celebre fuit, ut dixit Christus: Amen dico vobis ubicumque praedicationem fuerit hoc Evangelium in universo mundo, dicetur & quod fecit in ejus memoriam. Hos duos allegoricos sensus existimo sacram hanc scripturam indicare cum dicit: UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN EJUS: IDEO ADOLESCENTULAE

II. Cor. II. 15:
16.

Matth. XXVI. 13.

C 2

DI-

(5) Lego κατ'ἰσχυροῖς.

(6) Male Barberinus, & meus σιμαίνει.

(7) ὄνομα ἔχον loquutio probæ nota. Plato in *Hippia Major*. p. 95. F. ἀφ' ὧν τὸ ὄνομα ἔχει, ex quibus gloriam adeptus est. Hæc

vero καὶ κενὸ τὸ μὲν ἐκκ. ὄνομα ἔχον, ὡς ὁ κύριος ἔλεγε, abfunt a veteri interpretatione, quæ tamen necessaria sunt. Si enim defint, quomodo cohæreant, quæ sequuntur? Hos duos allegoricos sensus &c.

δὴ γὰρ, φησι, ἢ σὴ βασιλεία καὶ ἄσασμ. παρυσία μύεον
 δικλῶ ἐκκενωθέντ. ὅλον εὐωδίασεν τὸν κόσμον, ἐξ. τῆτο νεά-
 νιδες ἠγάπησαν σε. ὅπρ. ἐστὶν αἱ ψυχὰς τῶ δικαίων. μὴ γὰρ
 μοι νόμιζε μόνον νεάνιδας ὡς γωαῖνας λέγειν τῶ ἀγίαν γρα-
 φίν. ἀλλὰ καὶ ἐν γωαίξι μὲν νεάνιδας εὐρίσκομεν οὐ παρ
 σώμασι. ἔ γρ. ἔ τῶ σώματ. μόνον ζητεῖται. ὁ σὰρξ γὰρ
 ἔδὲν ἀφελεῖ. Τὸ πνεῦμα ἐστὶ τὸ ζωοποιῶν. ἀλλὰ πίσει νεάνι-
 δας. βλέπε νεάνιδα ἐκείνω τὴν τῶ σώματι ἀδενείεσιν, ψυ-
 χῆς δὲ πίσει (1) ἰαυροτέρων τὴν ἀμυρρόδου, ἥτις ἀφάρμένη τῶ
 ἰματίων ὀπίθεν τῶ Ἰησοῦ, τὴν ἀμύτων ἔσσε (2) ῥύσιν ἔ σώμα-
 τος ἰαυρί, ἀλλὰ πίσεως δυνάμει. ἔ γρ. νεανιδουμένη παρ σώματι,
 νεανικῶ δὲ τῶ τῶ πίσεως φρονήματι πέρας ἐπέθηκε τῶ τῶ ἀδενείας νο-
 σήματι. αὐτὴ ἡ νεάνις εἴλωσεν αὐτῶ ὀπίθεν ἀφάρμένη, ὡς ἔ εἰς αὐ-
 τῶ πληρῶσθ τὸ γεγραμμένον. ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΑΙ ΝΕΑΝΙ-
 ΔΕΣ ΗΓΑΠΗΣΑΝ ΣΕ. ΕΙΛΚΥΣΑΝ ΣΕ ΟΠΙΣΩ
 ΣΟΥ. Καὶ ἔτερα δὲ πάλιν νεάνις ὀπίθεν ἔκραζεν τῶ Ἰησοῦ ἡ χα-
 νουάα ἡ συροφοινίσα (3) παρ γίνει, νεάνις δὲ τῆ πίσει. ἔ οἱ μὲν
 μνηστῶ ἔλεγον ἀπόλουσιν αὐτὴν, ὅτι κερῆζει ὀπίθεν ἡ μῆσ. ἔ αὐ-
 τῶ οὐ ὀπίθεν εἴλωσε τῶ Ἰησοῦ. πρὸς ἢν αὐτὸς ἔφη. ἔκ ἐστὶ κα-
 λὸν λαβεῖν τῶ ἄρτον τοῖς τέκναις, καὶ βαλεῖν τοῖς κωχρίοις. ἠδὲ
 νεάνις (4) τῶ πνεύματι, ἔ νεανιδουμένη τῶ πνεύματι ἔ τῆ πί-
 σει. καί, φησι, κύριε. καὶ γρ. ἔ κωχρία ἐδίει ἀπὸ τῶ ψυ-
 χίων τῶν πιπώντων ἀπὸ τῆς τορπίλης τῶν κυρίων αὐτῶν.
 Θεῶρε μοι νεανιότητα πίσεως, καὶ ἔπεινοφροσύνης δυνάμει.
 ἥτις εἴλωσεν εἰς τῶ πίσω τὸν Ἰησοῦ. αὐτῶ αἱ δύο νεάνιδες, ἡ
 ἀμυρρόδου, καὶ ἡ συροφοινίσα. ἡ μὲν ἀκάρτ. τῶ τῶ νό-
 μων, ἵνα κερῆριδῶ. ἠδὲ ἀλλόφυλος, ἵνα τῆς ἀδενείας ἰαδῆ
 τὸ κέμνον (5). εἴλωσεν ἔν ἀμφοτέρω (6) τῶ Ἰησοῦ ὀπίσω αὐ-
 τῶ,

(1) Barber., & meus vocem-
 nihili habent *πισωχορπότερον*,
 quam emendavi ut in textu.

(2) Verus Versio habet, *sanguinis fluxum repente damnavit*. Error manifestus. Legendum *credidit*, *sanavit*,

(3) Barber., & meus *συροφοιν-
 νίσα*.

(4) Locus ut apparet corru-
 ptus. Ego in versione scripsi ut
 Salutatus: *adollescentula adhuc fi-
 de, innovata tamen spiritu & fi-
 de*. Unde videtur habuisse in suo

Ἰωαν. 5. 27.

Μα. θ. θ. κ'.

Ματθ. ιε'. κγ'.

Ματθ. ιε'. κς'.

αὐτῶ. κζ'.

DILEXERUNT TE. *Quoniam enim, inquit, regnum tuum, & incarnata presentia instar unguenti effusi universum mundum bono odore perfudit, propterea adolescentulæ dilexerunt te; idest animæ iustorum. Neque vero putes sacram scripturam de mulieribus tantum adolescentulis loqui; sed etiam inter mulieres reperimus adolescentulas, non corpore (neque enim quaestio est tantum de corpore: Caro enim non prodest quidquam; spiritus autem vivificat) sed fide adolescentulas. Vide adolescentulam illam, corpore quidem agram, animæ vero fide validam Hemorroissam; quæ cum retro tetigisset vestem Jesu, sanguinis fluxum inhibuit non corporis robore, sed fidei virtute. Non enim robore corporis, sed valido fidei spiritu infirmitatis morbo finem imposuit. Hæc adolescentula traxit ipsum retro tangens, ut in ea impleretur quod scriptum est: PROPTEREA ADOLESCENTULÆ DILEXERUNT TE, TRAXERUNT TE POST TE; & alia rursus adolescentula retro post Jesum clamabat Chananea, Syrophæniissa genere, adolescentula vero fide: & Discipuli quidem dicebant: dimitte illam, quia clamat post nos. Ipsa igitur retro Jesum traxit, cui ipse dixit: non decet tollere panem filiis, & projicere canibus. Illa vero adolescentula adhuc fide; innovata tamen spiritu, & fide, utique, inquit, Domine: nam & catelli comedunt de micis, quæ de mensa decidunt dominorum suorum. Vide fidei adolescentiam, & humilitatis virtutem, quæ retro traxit Jesum. Hæc duæ adolescentule altera quæ fluxum sanguinis patiebatur, altera Syrophæniissa: illa quidem secundum legem immunda, ut mundaretur; hæc vero alienigena, ut ex infirmitate filia sanaretur. Traxerunt igitur*

Joann. vi. 63.

Matth. ix. 20.

Matth. xv. 23

Matth. xv 26.

Ibid. 27.

Codice: *πίσι μὲν ἔτι νεᾶνις, ἀνα-
 νασμὸν δὲ τῶν πνευματικῶν τῆν πίσιαι:*
 est phrasis Paulina Ephes. IV. 23.

(5) *Ut ex infirmitatis agritudi-
 ne sanaretur: sed non illa, sed*

ejus filia morbo laborabat. Igi-
 tur pro τὸ κέλευρον legendum τὸ
 τέκνον, quam lectionem in ver-
 sione sequutus sum.

(6) Barb., & meus ἀμφοτέρω.

ταί αἱ δύο (1) νεάνιδες τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἰκαπίδες τυχεύουσαι, καὶ ἐν πίσει ἰαχεῖς, αἱ ἀδινῶσαι τῷ σώματι, ἐπέτυχον ὡς τῆς πηγῆς ἀντλήσαι τὰ ἰάματα, ὡς καὶ ἐξέτι τὴν ἰαχεῖν αὐτὰν πίσιν κυρίως καὶ εἰς αὐτὰς λέγεσθαι τὸ ἀποσο-
 β'. Κρεῖθ. β'.
 λικὸν ἐκείνο ῥητόν· ὅταν ἀδινῶ, τότε δυνατός εἰμι· ἢ γὰρ τῷ σώματος ἀδινεία τὴν τῆς πίσεως δυνάμιν ἔδειξεν. ὅθεν, τὸτο αἱ νεάνιδες ἠγάπησάν σε, οὐ μόνον αἱ θεραπευθεῖσαι γυναικες τῷ τῆς πίσεως φρονήματι· ἀλλὰ ἡ σαφεῖς νεάνιδες, ἡ μέλιθες τῆς εἰρημύων, καὶ ἰαχεῖσθεσι τῆς θεραπευθεῖσων αἰψυχῆς τῆς ἀγίαν μαρτύρων, αἰψίνες νεανικώτατα (2) καὶ τῷ πονηρῷ ἐπαποδύμενοι (3) τὰ ἑαυτῶν σώματα τοῖς κερτεροῖς τῆς ὑπομνήσεως φρονήμασι, δυνάμιν ἀκαταμάχητον, ἡ ἰαχὴ ἀήθητον τὴν τῆς πίσεως ἰαχεῖσθεσι, καὶ τῆς νίκης ἤσαν βραβεῖα· νεανικώτατα τὴν πίσιν τηρήσασαι, ἡ τὸ τῷ ἀγῶνι (4) σάδιον ὀνύτατα δραμῶσαι, τὸ ἀποσολικὸν ἀναφωνοῦσιν ἐκείνο ῥητόν· τὸν δρόμον τετέλεκα· τὴν πίσιν τετέρηκα· λοιπὸν ἀποκείταιί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης σέφανος, καὶ τὰ ἐξῆς.

β'. Τιμοθ. δ'.
 ζ'. κ'. η'.

ΕΙΣ ΟΣΜΗΝ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ ΔΡΑΜΟΥΜΕΝ.

Κεφ. α'. δ'.

Γαλ. γ'. κη'.

Μία ἐστὶν ἡ ἐκκλησία ἡ πληθυντικῶς λέγει· δραμῶμεν· οἱ γὰρ πολλοὶ ἐν ἐσμέν ἐν Χριστῷ. βλέπε τρέχοντας ἄσωντας εἰς τὴν ὄσμην τῆς τῆς Χριστῷ μυστηρίου. ὅσα γὰρ λείψανα κείνται μαρτύρων, τότε ἀποδομῶν (5) ἐκείσε εἰς ὄσμην τῆς Χριστῷ τρέχων μύρων. Εἶτα (6) λοιπὸν χαίρεσθε ἢ τῆς
 τωιδν

(1) Absurda in hoc loco & sensu carens interpretatio vetus: τὸ αὐτῆς δυνάμεως ἰκαπίδες τυχεύουσαι, virtutis ejus famula confidentes.

(2) Sic emendavi. Codices habent νεανικώτατα.

(3) Vet. Interp. quæ exuta diabolio. Male. Metaphora sumpta a Luctatoribus, qui nudi certabant,

Ælian. V. H. L. XII. c. i. πρὸς τὸν πότον ὡς πρὸς ἀντίπαλον ἀποδομῶμεν, ad potandum se accingentes, tanquam contra antagonistam. Aristoph. Lysistrat. v. 616. ἀλλ' ἐπαποδύμεθα· ἀνδροποιοῦ τῶν τῶν πεδύων, sed accingamus nosmet ad hoc negotium. Suspicio autem deesse verbum, a quo regatur

igitur ambo retro Jesum hæc duæ adolescentulæ ipsius potestatem supplices deprecando: & fidei virtute, quæ corpore infirmæ erant id consequuta sunt, ut a fonte medicinam haurirent; ut propter firmam earum fidem proprie in eas illud apostolicum dici possit: cum infirmor tunc potens II. Cor. XII. 10.
 sum: corporis enim infirmitas virtutem fidei ostendit: propterea adolescentulæ dilexerunt te, non solum mulieres spiritu fidei sanate, sed etiam illustres adolescentulæ, quæque iis, quas diximus, præstantiores sunt, & iis, quæ sanatae sunt, fortiores, sanctorum scilicet Martyrum animæ, quæ fortissime adversus diabolum certamini se accingentes sua corpora tradiderunt, validoque patientiæ spiritu inexpugnabilem virtutem, invictumque robur fidei veluti thoracem indute, victoriæ præmium reportarunt, strenue fidem servando, & certaminis stadio celerrime decurso Apostolicum illud clamant: Cursum consummavi: fidem servavi: II. Timoth. IV. 7. 8.
 in reliquo reposita est mihi corona justitiæ, & quæ deinceps.

V. IN ODOREM UNGUENTORUM TUORUM CURREMUS.

Una est Ecclesia, & pluraliter ait: CURREMUS. Plures enim unum sumus in Christo. Vide omnes currentes in odorem mysteriorum Christi: Ubi enim reliquiæ jacent martyrum, tum festinantes illuc in odorem currimus unguentorum Galat. III. 28.

accusat. τὰ σῶματα: & legendum puto τὰ σῶματα παρέδωκαν. Vetus Interpres habet tradiderunt. Sic enim ait: quæ nimis adulta prudentiâ, exuta diabolo, sua corpora durabili prudentiâ, & sustentationis virtute tradiderunt. Ex hac incondita

interpretatione nihil boni assumas, quam illud tradiderunt.

(4) Vetus interpretatio, certaminis studium. Legendum stadium.

(5) Lego αὐτῶντες.

(6) Hæc non satis fideliter reddunt Vetus Interpres, & Salutatus.

πιστῶν πλήθους, ἢ χριστοφόρος ἐκκλησία, καὶ πᾶσι τὸν ἑαυτῆς ἀγαλλομένη νυμφίον, ἐν αὐτῷ τε ἐγκαυχωμένη, καὶ ὄχαισι-
 588σα λέγει·

Κεφ. α'. δ'.

5'. ΕΙΣΗΓΗΝΕΓΚΕ ΜΕ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΙΣ ΤΟ
 ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΥΤΟΥ· ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΚΑΙ ΕΥ-
 ΦΡΑΝΘΩΜΕΝ ΕΝ ΣΟΙ.

Παροιμ. β'. α'.

Ματθ. ε'. ι'.

Ταμεῖον (1) δὲ βασιλείας, ὅπως πάντα ἀπέκτειται τὰ θη-
 σαυρῖσματά. τῷ δὲ (2) ἐπωκρανίᾳ βασιλείᾳ Ταμεῖον δῆλον ὅτι
 πρῶτον μὲν τὸ σῶμα, ᾧ (3) ἑαυτῷ ᾠκοδόμησεν οἶνον· ἔπειτα
 δὲ καὶ ἡ τῷ ἔραυδῶν βασιλεία. ὅταν ὦν λέγῃ ὁ σωτὴρ· μη-
 κάρηιοι οἱ διεδαγμένοι ἔνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βα-
 σίλεια τῶν ἔραυδῶν, ἐκείτως καὶ ἀκολούθως περὶεργηται ἡ αὐ-
 τῆ ἢ φωνή· οὗτοι γὰρ εἰσῆλθον εἰς τὴν τῷ ἔραυδῶν βασιλείαν.
 ἔπειθ' ἠδὲ καὶ αὐτοὶ ἐδιώχθησαν ἔνεκεν δικαιοσύνης. διὸ καὶ
 ἀγαλλιάσονται ἐν αὐτῷ· καὶ εὐφρανόνται λέγοντες· ΑΓΑΛ-
 ΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΚΑΙ ΕΥΦΡΑΝΘΩΜΕΝ ΕΝ ΣΟΙ·
 βλέποντες τὴν τῶν ἀγνῶν γάμων χάριν· βλέποντες τὰ ἡτοι-
 μασμένα πρὸ καταβολῆς κόσμου· καὶ ἀπαγγέλλοντες τὰς ἐπαί-
 γελίας φασίν·

Κεφ. α'. δ'.

ζ'. ΑΓΑΠΗΣΩΜΕΝ ΜΑΣΤΟΥΣ ΣΟΥ ΥΠΕΡ
 ΟΙΝΟΝ.

Ματθ. ζ'. ιδ'.

Ὅπερ ἐστὶν ἀγαπήσωμεν τὰς δύο δεξιῆς, δι' ἃν ἡμεῖς
 ὁ βασιλεὺς παιδαγωγῆσας εἰς τὸ ταμεῖον εἰσῆγαγε τὸ ἐπωκρα-
 νιον. ὅτι γὰρ δεξ. τῶν δύο δεξιῶν ἐτύχουμεν τῆς ἔραυδῶς βα-
 σιλείας, βλέπετε ἡ τὴν παλαιάν καὶ τὴν καινὴν δεξιῶν πα-
 ρορμῶσαν τὰς βλασμένους ὑπὲρ τῆ δικαιοσύνης καὶ τῷ ὀνόμα-
 τὶ τῷ Χριστῷ πάσχον, καὶ τὴν καινὴν ἡ πεδλιμμένω ὁδῶν
 τῆς ζωῆς ὁδεύον· ἡ ἐν μὲν τῆς παλαιᾶς τὴν σοφίαν ἀκελε-
 γα-

(1) Legendum puto ταμεῖον μὲν.
 Sic tamen habent, scilicet ἢ, Barb.
 & Theat.

(2) Locum hunc ex Philone af-
 fert Cosmas Indicopleustes lib. x.

torum Christi . Deinde leta deinceps fidelium multitudo , Ecclesia Christifera , & de suo sponfo exultans , deque eo gloriabunda , gratamque se præbens ait :

VI. INTRODUXIT ME REX IN PROMTUARIUM SUUM . EXULTABIMUS , ET LÆTABIMUR IN TE .

Regis promptuarium est , ubi omnes conditi sunt thesauri . Cælestis Regis promptuarium ostendit primo esse corpus , in quo ipse , ædificavit sibi Domum : deinde cælorum regnum . Quando igitur Salvator dicit : Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam , quoniam ipsorum est regnum Cælorum ; merito & consequenter prædicta est ea vox : hi enim intraverunt in regnum Cælorum . Quoniam vero & ipsi persecutionem passi sunt propter justitiam ; propterea & exultant in illo , & lætantur dicentes : EXULTABIMUS , ET LÆTABIMUR IN TE ; videntes eternarum nuptiarum lætitiã ; videntes quæ preparata sunt ante mundi constitutionem ; & narrantes promissiones dicunt :

PROV. IX. I.
Matth. v. IO.

VII. DILIGEMUS UBERA TUA SUPER VINUM .

Idest diligemus duo Testamenta , per quæ nos ducens Rex in promptuarium introduxit cæleste . Nam quod per duo Testamenta cælorum regnum assequuti sumus , vide Vetus , & Novum quemlibet adhortantia , ut pro justitia & nomine Christi patiamur ; & per angustam & arctam vitæ viam ambulemus . Et ex Veteri quidem Testamento audi Sapiëntiam ,

Matth. VII. 14.

D que

Σοφία σερ. δ'. γρασαι · ἕως θανάτου ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. τὸ ὅμοιον κη.
 κη'.
 Ματθ. ι'. κη'. τα · μὴ φοβησῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα · τὴν δὲ
 ψυχὴν μὴ ἔχοντων τί ποιήσασιν. Ἄκουε δὲ ἐγὼ τῆς παλαιᾶς λε-
 Ἡσαΐ. ξς'. ε'. γούσης · ἀκούσατε τὸ λόγον κυρίου οἱ Τρέμοντες τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ·
 εἴπατε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς · ἀδελφοὶ ἡμῶν. ἐν εὐαγγελίοις δὲ ἐκ
 Ματθ. ε'. μδ'. τῶ διασωπτικοῦ σώματ(θ) ἄκουε · ἀγαπάτε τὸς ἐχθροὺς ἡμῶν.
 κη' πάλιν · καλῶς ποιῆτε τοῖς μισοῦσιν (1) ὑμᾶς. Ἐν δὲ τῷ
 Ἐξοδ. κγ'. ε'. νόμῳ τὸ ὅμοιον · ἐάν ἀπαντήσης τὴν ὑποζυγίῳ τῷ ἐχθρῷ σου
 πεπαικῶτι ὑπὸ τὸ γόμον αὐτοῦ, οὐ παρελεύσῃ · ἀλλὰ σωμαγε-
 ρεῖς (2) αὐτό. καλῶς (3) ποιῆτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς · εἰς γὰρ ἐ-
 αὐτὸς νομοθέτης ἐκατέρωθεν διατάττετο ὀφθαλμοῦ. δύο τίνω
 μασοὶ αὐτῷ αἰ δύο κέκλωται ὀφθαλμοὶ. ἐγὼ ἐκ μᾶς τ' ἀγα-
 νάτης πυγῆς τὴν ἐπίρροισαν τὴν πνευματικὴν γάλακτος ἔχουσα.
 διὸ λέγουσιν οἱ εἰς τὸ ταμίειον τῶ ἔραων εἰσεληλυθότες. ΑΓΑ-
 ΠΗΣΩΜΕΝ ΜΑΣΤΟΥΣ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΟΙΝΟΝ. τί
 γὰρ ποιῆει οἶν(θ) ; οἶν(θ) ἀμείψας ποθεῖς σκοτίζει · αἰ δὲ φωτα-
 γωγοὶ ὀφθαλμοὶ σφίγγουσι τὸ φερόνημα, σερεισοὶ (4) πίσι, δι-
 μελιούσιν εἰς τὴν ἔραων βασιλείαν.

Κεφ. α'. δ'.

υ'. ΕΥΘΥΤΗΣ ΗΓΑΠΗΣΕ ΣΕ.

Πάντες μὲν οἱ τῶ θείων γραφῶν λόγοι, ἐγὼ ταύτης τ' ἀγίας
 ἐ μυστηριώδους γραφῆς εὐθῆ (5) τὰ ῥήματα · ἔτος δὲ ὁ πῶς τῆς
 εὐθύτητος ἐ μάλισσα. ΕΥΘΥΤΗΣ γάρ, φησιν, ΗΓΑΠΗΣΕ
 ΣΕ. ἐάν μὴ τινι γὰρ εὐθύτης ὑπάρχει τῶ μονογενῆ μὴ ἐκ ἀγαπή-
 Σοφ. σερ. α'. ση. βδ' ἐλυγμα γὰρ ἀμαρτολῶ σοφία (6). εὐθῆς δὲ καρδία ἀγαπᾷ
 κη'. τὴν

(1) Sacer textus Matthæi habet
 ἔδω μισῶντας.

(2) Sic emendavi. Codices cor-
 rupte exhibent σωμαγερεῖς. Lo-
 cus autem hic in Bibliis impres-
 sis ita legitur: ἐάν ἢ ἴδῃς τὸ ὑπο-
 ζύγιον τῷ ἐχθρῷ πεπαικῶς ὑπὸ τῶ

γόμον αὐτοῦ, εἰ παρελεύσῃ αὐτό,
 ἀλλὰ σωμαρεῖς αὐτό μετ' αὐτοῦ.

(3) Ante καλῶς videtur aliquid
 deesse. Vetus Interpres ait: Quid
 est hic aliud nisi illud, Benefacite &c.
 At a Cod. Th absunt hæc καλῶς
 ποιῆτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς. Sed

quæ dicit : Usque ad mortem certa pro veritate . *Simile Eccli. iv. 28.*
quiddam in Novo , in Evangeliiis audi ipsum Dominum dicen-
tem : Nolite timere eos qui occidunt corpus , animæ vero *Matth. x. 28.*
 nihil possunt facere . *Audi autem & Vetus Testamentum di-*
cens ; Audite verbum Domini qui timetis verbum ejus : di- *Isai. LXVI. 5.*
 cite fratres nostri odio vos habentibus & abominantibus .
Ex Evangeliiis vero ex ore ipsius Domini audi : Diligite *Matth. v. 44*
 inimicos vestros : & rursus : benefacite his , qui oderunt
 vos : *In lege autem simile illud* : Si obviaveris jumentum *Exod. xxiii. 5.*
 inimici tui , quod corruit sub onus suum , non prætereas ,
 sed alleva illud : *quod idem est ac illud* : Benefacite his ,
 qui oderunt vos . *Unus enim & idem est legislator , qui*
præcepta dat in utroque Testamento . Duo igitur ubera
ipsius duo appellantur Testamenta , atque ex uno immortali
fonte spiritualis lactis affluentiam habentia . Propterea qui
in calorum cubiculum ingressi sunt , dicunt : DILIGEMUS UBE-
 RA TUA SUPER VINVM . *Quid enim facit vinum ? Vinum*
immodice haustum tenebras offundit . Splendida vero Testa-
menta mentem confirmant , fidem stabiliunt , fundant ad
regna calorum .

VIII. RECTITUDO DILEXIT TE .

Omnia quidem divinarum scripturarum eloquia , at-
que hujus sanctæ & mysticæ scripturæ verba sunt recta : hoc
vero de æquitate rectissimum : RECTITUDO ENIM , ait , DI-
 LEXIT TE . *Cui enim non est rectitudo , is Unigenitum non*
diligit . Abominatio enim peccatori sapientia : Cor autem Eccli. i. 32.

D 2 re-

post illa *σωτηρίας ἀντὸ* sequitur
εἰ καὶ ᾧ ὁ ἀντὸς νομοθέτης , quæ
 corrupta sunt pro *εἰς ᾧ καὶ ἀν-*
τὸς νομοθέτης . Ceterum in ver-
 sione ideo addidi : *quod idem est ac*
illud : Benefacite &c. ut bene cohæ-
 reant ea , quæ sequuntur : unus

enim & idem est Legislator &c.
 (4) Ex Vallic. reposui *εὐπεῖστοι* .
 Barber. & meus *σνελλεστοι* .
 (5) Sic legendum. Barb. habet
ἀδούματα . Vall. & Theat. *ἀδούτα* .
 (6) Sacer textus habet *προσ-*
ετα .

τῶ σοφίαν. εὐθύτης (1) δὲ ἐστὶ τὸ ἀπαλλοτρίωσθαι μὲν πασι-
 τῶν κακῶν· σωθήσεσθαι δὲ πρὸ νόμου τῷ Θεῷ, ἢ πᾶσι ἐντο-
 λὰς αὐτοῦ ἐν ἐκτενείᾳ (2) καρδίας ἐπιτελεῖν. ὡς φησιν ὁ Δα-
 βίδ· ἐν βελῆν εὐθίαν ἔσωσάτω γῆ μεγάλη τὰ ἔργα κυρίου.

Φαλ. ρι'. α'.
β'.

δ'. ΜΕΛΑΙΝΑ ΕΙΜΙ ΚΑΙ ΚΑΛΗ.

ΜΕΛΑΙΝΑ δὲ πᾶσι ἀμαρτίας· ΚΑΛΗ δὲ τὴν με-
 τάνοιαν. ἢ σώματι ἢ μελαία· ἔδὲ σκερικόν πάλιν ταύτης
 τῆς νύμφης τὸ κάλλος. ἀλλὰ μέλαινα ἐαυτὴν λέγει δὲ πᾶσι
 ἀνομίας. ἔπειδὴ ταύταις ἦν μεμελετωμένη ἢ τε τῇ εἰδωλο-
 λατρείᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς τ' ἀφροσύνης ἀπάταις.

Κεφ. α'. ε'.

ε'. ΜΕΛΑΙΝΑ ΕΙΜΙ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ
 ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

ΘΥΓΑΤΕΡΑΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ οἶμαι καλεῖν τὴν νύμ-
 φην πᾶσι περφητικῶς ἢ δικαίων ψυχῶν. Ἐξομολογημένη μὲν πᾶ-
 ἀμαρτήματα· φαιδρωομένη δὲ (3) ὅτι τῇ τῷ νυμφίῳ φιλο-
 φροσύνῃ· ὅτι δίδωσιν [4] ὅτι ἀμαρτήμασι μετάνοιαν. Ἰδε ταύτῳ
 μέλαινα ἔσσαν ὡς ἀληθῶς, ἢ καλὴν, ἐναρχομένην [5] ἀπὸ τῷ
 ἀγίῳ πνεύματι τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸ κήρυγμα δέχεσθαι τῷ μονοθενῶς δὲ
 Φιλίππου τῷ ἀποστόλου (6). ὅθεν καὶ Δαβίδ φησιν· ἀγία-
 τῶν περφητικῶν χεῖρα αὐτῆς τῷ Θεῷ.

Πραξ. κεφ. η'.
Φαλ. ζη'. λα'.

ια'. ΩΣ ΣΧΗΝΩΜΑΤΑ ΚΕΔΑΡ ΩΣ ΔΕΡΡΙΣ
 ΣΑΛΟΜΩΝ.

Κεφ. α'. ε'.

ΚΗΔΑΡ [7] ἐρμυλεύεται ὁσρανίην. ἔπειδὴ πωπιταχῆ
 οἱ

(1) Pessime Vet. Interpr. *equus autem est, qui malis omnibus privatur, condelectatur vero &c.*
 (2) Lego ἐν τῶνιᾳ.
 (3) Hæc Vet. Interpr. sic vertit: *Non est autem corporis suscitatio: neque carnalis hujus sponsæ iterum putetur pulchritudo. Sed suscitam eam dicit &c.* Nihil ejusmodi interprete infelicus.

(4) Δὲ ex Vallicell.
 (5) Salutatus: quippe de peccatis acceperit penitentiam. Vet. Interpres: quoniam ei datur penitentia peccatorum. Est Paulina loquutio II. Timoth. II. 25. μήποτε δὲ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας.

rectum diligit sapientiam. Rectitudo autem est ab omnigenis malis sese sejungere, delectari lege Dei, & mandata ejus intento corde perficere. Ut ait David: In consilio recto- Psal. cx. 1. 2:
rum, & congregatione magna opera Domini.

IX. NIGRA SUM ET FORMOSA.

Nigra propter peccata: formosa propter pœnitentiam: Non corporis nigror; neque rursus carnalis hujus sponsæ pulchritudo: sed nigram se esse dicit propter iniquitates: quoniam ex ipsis nigrorem contraxerat in idolorum cultu, ceterisque dementia suæ erroribus.

X. NIGRA SUM ET FORMOSA FILIÆ HIERUSALEM.

Sponsam arbitror FILIAS HIERUSALEM appellare propheticas justorum animas. Et peccata quidem confitetur, sponsi vero humanitate letatur, quia concedit peccatorum pœnitentiam. Vide hanc fuscam revera & formosam, que initio ducto ab Eunuchio Æthiopo prædicationem Unigeniti suscepit per Philippum Apostolum. Unde etiam David ait: Æthiopia præveniet manum ejus Deo.

*Act. VIII.
Psal. LXVIII. 31*

XI. UT TABERNACULA CEDAR, UT PELLES SALOMONIS.

CEDAR interpretatur Ostracine. Quoniam ubique Cedar

(6) Philippus ille erat unus e septem Diaconis, quos Act. VI. 5. D. Lucas commemorat. Sed veteres solebant apostolicos viros appellare Apostolos. Vide quæ Veteris Versionis Editor erudite

ad hunc locum.

(7) De Cedar & Ostracine multa disserit ad hunc locum lectu plane digna idem Vet. Versionis Editor.

Ἱερ. β'. ι'.

οἱ Κηδάριται διεβλήθησαν (2] ὡς φησιν Ἱερεμίας· διελθῆτι εἰς
 νήσους Κετθίειμ, καὶ ἴδετε, ἃ εἰς Κηδάρ ἀπίσειλατε, ἃ νοή-
 σατε σφόδρα, εἰ γέγονε Ἰσαῦτα· εἰ ἀλλάξανται ἔθνη Θεοῦ
 αὐτῶν. ἔπειδὴ γὰρ ἐξ ἐκείνων εἰδωλομένων ἦν ἡ ἔξομολογη-
 μένη λέγει· ΩΣ ΣΚΗΝΩΜΑΤΑ ΚΗΔΑΡ ΩΣ ΔΕΡ-
 ΡΙΣ ΣΑΛΟΜΩΝ· λέγει καὶ τὸ [2] ἐξ Ἰουδαίων καὶ ἐξ
 ἔθνων· σιλωάμασι μὲν Κηδάρ τὸς ἐξ ἔθνων αὐτῆ ἦοντας
 ἀπεικέχθησα· τῆ δὲ ῥῆρι δὲ τῶ Σαλομῶν ὁμοίως τὸς ἀπὸ Ἰου-
 δαίων πιστοῦς, καὶ πάντας τὸς σάκκω ἐξιλεσμένους τὸ θεῖον.

Κερ. α'. ε'.

ιβ'. ΜΗ ΒΛΕΨΗΤΕ ΜΕ ΟΤΙ ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΜΕΜΕ-
 ΛΑΝΩΜΕΝΗ. ΟΤΙ ΠΑΡΕΒΛΕΥΕ ΜΕ Ο ΗΛΙΟΣ.

Μὴ ἀπελπίσητέ με, φησὶ, διὰ τὰς τῶ ἀμαρτιῶν μελα-
 νίας, ὅτι παρέβλεψέ με Χριστὸς, ὁ τῆ δικαιοσύνης ὁ ἥλιος.
 Εἰ γὰρ (3) αἰσθητὸν ἦν τὸ λεγόμενον καὶ περὶ τῆς τῶ ἡλίου
 ἦν τὸ λαλούμενον, οὐκ αὖν ἔλεγεν, ὅτι ΠΑΡΕΒΛΕΥΕ ΜΕ
 Ο ΗΛΙΟΣ οὐκ· ἀλλὰ (4) μᾶλλον οἱ σιῶ τροφόμενοι (5]
 λυκαίνονται. ἐκεῖνι δὲ ἐν ταῖς τῶ εἰδώλων ἐξεταζομένη μα-
 νίας περὶ τῆς πίστεως, ἃ ὑπὸ τῶ τῆς δικαιοσύνης ἡλίου πα-
 ρεαραμένη ὑπῆρχε μεμελανωμένη· ἕως δ' ὁ ἀεθῆτος κέλλη παρὰ
 τοῦ ἡλίου καὶ τῶ ἀνθρώπων παρὰ γενόμενον τὸ ἑαυτῶ κέλλη
 διὰ τῶ βαπτισματῶ ἐναπαύτησεν εἰς αὐτὴν· καὶ τὸς ἃ Δα-
 βὶδ φάσκει· ἐσημειώθη ἐφ' ἡμῶς τὸ φῶς τῶ περὶ τῶ οὐ
 κύριε· καὶ ἀλλαχθὲ πάλιν· καὶ ἔσω ἡ λαμπρότης κυρίου τῶ
 Θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμῶς.

Ψαλ. μέ. α'.

Ψαλ. δ'. ε'.

Ψαλ. υ'. ιζ'.

ιγ'. ΥΙΟΙ

(1) Vetus Interpres Iululentius
 sensum Auctoris exponit: Ubique
 Cedarenses in Scriptura divina de ido-
 latria culpanitur, sicut ait & Hier-
 emias.

(2) Τὸ ἐξ Ἰουδαίων. Illud τὸ ἐστὶ
 a Cod. Vallicelliano. Legerem lu-
 bens τὸ μὲν ἐξ Ἰουδαίων, τὸ δὲ ἐξ

ἔθνων, partim ex Judais, partim
 ex Gentibus.

(3) Εἰ γὰρ αἰσθητὸν. Hæc barba-
 re sic vertit Vet. Interpres, ut ea
 non facile intelligas: non enim
 erat sensibile, quod dicebat, sed de
 isto erat sole, quod loquebatur. Nam
 non diceret, quia despectit me Sol.

daritæ male audiebant, ut ait Hieremias: Transite ad insulas Chettiim, & videte: & in Cedar mittite, & considerate vehementer, si facta sunt talia; si mutaverint gentes Deos suos. Cum enim ea esset de insanis illis idolorum cultoribus, confitetur & dicit: UT TABERNACULA CEDAR, UT PELLE SALOMONIS. Dicit se ipsam esse, & ex Judæis, & ex gentibus: Tabernaculis quidem Cedar assimilans eos, qui ad eam venerunt ex Gentibus; pelli autem Salomonis similiter fideles, qui ab Judæis profecti sunt; & omnes sacco Deum placent.

Hierem. ii. 10.

XII. NE VIDEATIS QUOD EGO FUSCA SIM, QUONIAM DESPEXIT ME SOL.

Ne me, inquit, desperare faciatis, propter peccatorum meorum nigrorem, quod oblique me aspexerit Christus justitiæ sol. Si enim sensibile esset id, de quo sermo est, & de sole aspectabili loqueretur, non diceret, OBLIQUE ME HIC SOL ASPEXIT: Nam, qui in umbra alti educatique sunt, potius albescunt. Illa autem ante fidem in vesano idolorum cultu versata, & ab justitiæ sole transversim aspecta, fusca facta est, donec speciosus forma præ filiis hominum veniens impressit in ea per baptismum pulchritudinem suam, quemadmodum ait David: Signatum est in nobis lumen vultus tui Domine; & rursus alibi: & erit splendor Domini Dei nostri super nos.

Psal. xlii. 2.

Psal. iv. 6.

Psal. xc. 17.

XIII. FI-

Non enim fuscantur, quos despicit Sol iste, sed magis, dum umbra pascuntur, candidiores fiunt.

(4) Inde apparet Philonem illa facti textus: ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος sic intellexisse, ut interpretatur D. Ambrosius Homil. de

Isaac, qui, ut observavit Nobilius, vertit: quoniam non intuitus est me Sol.

(5) Omnes, quos vidi, Manuscripti habent οὐκ ἔβλεψέ με. Legendum fortasse οὐκ ἔβλεψέ με.

Κεφ. α'. 5'. ^{ιγ'} ΥΙΟΙ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ ΕΜΑΧΕΣΑΝΤΟ ΕΝ ΕΜΟΙ.

ΥΙΟΥΣ ΜΗΤΡΟΣ αὐτῆς οἶμαι τὸς σοφῶς τῆς ἐπα-
ραυῆ βασιλείας ἕως τῶς ἀποστόλων λέγειν. ἵνα δὲ σαφέστατα
δειχθῆ (1) ἀγαθὴν τε ἑ καλὴν μάχην ἑ εἰρήνης παρεκπιπὼν,
καὶ ζήλῳ ἐμπνέουσαν ἐνθεῖα· βλέπει πρὸς Πωλ. λέγει· ἐμ-
πεσθεν πάντων εἶπον τῷ Κεφ. α'. εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπέρχαν ἐθνι-
κῶς καὶ ἐπὶ ἰουδαϊκῶς ζῆν προήρησαι (2) ἔχει Χριστὸν καὶ τὴν
οικοδομὴν τῆς πίστεως, πῶς τὰ ἐθνη ἀναγκάζεις ἰουδαίξειν; Τι-
σῶντι εἰρηωκῶν ἐμαχέσαντο μάχην ἐν αὐτῇ· διὸ λέγει· ΥΙΟΙ
ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ ΕΜΑΧΕΣΑΝΤΟ ΕΝ ΕΜΟΙ.

Γαλ. β'. 15'. α.

Κεφ. α'. 5'.

15'. ΕΘΕΝΤΟ ΜΕ ΦΥΛΑΚΙΣΣΑΝ ΕΝ ΑΜΠΕ-
ΛΩΝΙ· ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ (3) ΕΜΟΝ ΟΥΚ ΕΦΥ-
ΛΑΞΑ.

ΑΜΠΕΛΩΝ ἀναγέγραπται πολλαχῆ μὲν ἐν ταῖς θείαις
γραφαῖς. ἐν ἑβραϊστικῇ δὲ λεπτέον τὸ ἀμπελικὸν ἐμείνω κυ-
ρίως (4) πρὸς τὴν μὴ διδόντων τῶς καρπῶς τοῖς ἀποσταλείσιν·
ἐλεῦσεται ὁ κύριος τῷ ἀμπελῶνι, καὶ κακοὺς κακῶς ἀπο-
λείσῃ αὐτῶς· καὶ τὸ ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς,
οἵτινες δώσουσι τῶς καρπῶς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος
βεβαροῖ τὸ ῥῆμα, καὶ ἐπάγει λέγων πρὸς ἐμείνω· ἀρῆσεται
ἀπὸ ὑμῶν ἡ βασιλεία τῶ Θεῶ· καὶ λέγει πρὸς ταύτης, ἥς
οἶδε νόμους τῆς ἐν ἄσμοισιν αὐτῶ περιεμμελῶσιν· καὶ δωθήσε-
ται ἔθνη τῶ πῶντι τῶς καρπῶς αὐτῶ. αὕτη ἡ ἀπο-
στόλων τίθεται φυλάμινα ἐν ἀμπελῶνι τῶ τῆς πίστεως πολυ-
βότρου καρπῶ. ΕΘΕΝΤΟ ΜΕ ΦΥΛΑΚΙΣΣΑΝ ΕΝ
ΑΜΠΕΛΩΝΙ. Εἶτα ἔχομελογημένῃ ἡ Ἰουδαίαν σωμαγωγῆ
καὶ

Ματθ. κβ'. μδ.

αὐτίθ. σοιχ.
μγ'.

(1) Sic emendavi, cum Barb. & Vallic. haberent λεγθῆ, & itidem Theat.

(2) Sic legendum. Barb. προαι-
ρεῖται. Vallic. προαιρεῖς. Theat.
προαιρεῖσιν.

XIII. FILII MATRIS MEÆ PUGNAVERUNT
IN ME.

FILIOS MATRIS SUÆ *arbitror dicere sapientes caelestis regni filios, Apostolos. Ut autem luculenter demonstretur strenuam, & pulchram pugnam parere pacem, zelumque adflare divinum, vide quid Paulus dicat: Dixi Cephæ, inquit, coram omnibus: Si tu cum Judæus sis gentiliter, & non Judaice vivere instituisti propter Christum, & ædificationem Fidelium, cur Gentes cogis Judaizare? Hujusmodi pacificam pugnavere pugnam in ea: propterea dicit: FILII MATRIS MEÆ PUGNAVERUNT IN ME.* Galat. II. 14.

XIV. POSUERUNT ME CUSTODEM IN VI-
NEIS. VINEAM MEAM NON CUSTODIVI.

VINEA *pluribus locis in sacris scripturis scripta reperitur. Breviter dicendum est Evangelicum illud Domini de iis, qui non dant fructus iis, qui (a patre familias) missi fuerunt: Veniet Dominus vineæ, & malos male perdet ipsos, & vineam locabit aliis agricolis, qui red- dent fructus tempore suo. Confirmat autem Dominus dictum, & subdit dicens ad eos: auferetur a vobis regnum Dei: Deinde loquitur de hac Sponsa, quam novit in Canticis Canticorum cum se ipso colloquium habere: & dabitur genti facienti fructus ejus. Hæc ab Apostolis ponitur in hac fidei vinea custos fructus multos racemos habentis. POSUERUNT ME CUSTODEM IN VINEA. Deinde confessionem.* Matth. XXI. 41. Ibid. v. 43.

E
suam

(3) Hæc verba addidi, quia ea explicata habes in sine hujus explanationis. Vetus Interpret. ita ea separata ponit cum explanatio-

ne, ut versum seorsim ab aliis constituent.

(4) Sic legendum. Male Barb. & Vallic. *racemos*.

34 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.
 καὶ αὐτὴ ὁμολογεῖ ὡς ἐλθούσα ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς τὴν ἀγίαν
 ἐκκλησίαν, ἔ φησι· ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΕΜΟΝ ΟΥΚ
 ΕΦΥΛΑΞΑ· ὅπερ ἐστὶ· Ἐὰν νόμῳ παρεταχμένα (1) οὐκ
 ἐτήρησα· ἵνα διὰ τῆς ὁμολογήσεως ὀπιτύχη (2) τῆς τῆ ἀμφο-
 τετέρων ἀφέσεως.

Κεφ. α'. ζ'.

15'. ΑΠΑΓΓΕΙΛΟΝ ΜΟΙ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η
 ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΠΟΥ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΣ ΠΟΥ ΚΟΙΤΑ-
 ΖΕΙΣ ΕΝ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ γὰρ περφορικῶς καὶ ἐν Δαβίδ ἀποτυπῶται
 ἔ ἐν αὐτῇ τὸ ρήμα· ἀγαπήσω σε κύριε ἢ ἰσχύς μου. καὶ αὐ-
 τὴ δὲ καθηξιώθη παραγαπηθεῖσα ὑπὸ τῶ κυρίου ἀγαπήσασα
 τὸν κύριον, ὡς φησι Παῦλος (3)· ἔχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν
 τὸ Θεόν· ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, ἔ παρέδωκεν ἑαυτὸν
 ὑπὲρ ἡμῶν. διὰ τῆτο ἀγαπηθεῖσα ἀπαγαπᾶ καὶ λέγει·
 ΑΠΑΓΓΕΙΛΟΝ ΜΟΙ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ
 ΜΟΥ ΠΟΥ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΣ ΠΟΥ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ ΕΝ
 ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΙ· Ἐν τῷ τῆ πάθους ὄραμα· ὅτε ἀπὸ
 ὄρας ἐκτε: ἕως ὀνόματις σὸτ (4) ἐγένετο· διὰ τῆτο ΠΟΥ
 ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΣ ΠΟΥ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ ΕΝ ΜΕΣΗΜ-
 ΒΡΙΑΙ, ἐν ἣ ἔ (4) ἀκμὴ τῆ καύσωνος τῆσ περιεσῶμῶν, πῆ
 κρυπτεῖς, τῆσ σὸσ ἕσασα περιεσῶμῶν;

Κεφ. α'. ζ'.

15'. ΜΗΠΟΤΕ ΓΕΝΩΜΑΙ ΩΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΜΕ-
 ΝΗ ΕΠ ΑΓΕΛΑΙΣ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΟΥ.

Ὅπερ ἐστὶ μήποτε μὴ τῆσ ἀφίσεως ΓΕΝΩΜΑΙ ΠΕ-
 ΡΙΒΑΛΛΟΜΕΝΗ· διὰ τῆτο ἀπαγορεύεται αὐτῇ (5), ἔ
 λίγει;

15'. ΕΑΝ

(1) Mallem προσεταχμένα.
 (2) Ex Vallic; nam Barb. &
 meus habent ὀπιτύχει.
 (3) Immo Joannes.

(4) Sic Vallicell. : fed Barber.
 habet ἀκμῆ: inde conjicio totum
 hunc locum sic legendum, ἐν ἣ καὶ
 ἢ ἀκμὴ τῆ καύσωνος τῆσ περιεσῶ-

suam exponit Judæorum Synagoga, ipsaque fatetur, se a Judæis ad sanctam venisse Ecclesiam, & ait: VINEAM MEAM NON CUSTODIVI; idest, quæ in lege antea præcepta fuerant, non servavi: ut per confessionem peccatorum remissionem consequatur.

XV. ANNUNCIA MIHI QUEM DILEXIT ANIMA MEA, UBI PASCIS, UBI CUBAS IN MERIDIE.

Quoniam enim prophetice exprimitur, & in David & in ipsa verbum illud: Diligam te Domine virtus mea: *Psal. xvii. 1.* ipsa vero, prius dilecta, digna est habita a Domino, quæ Dominum diligeret, ut ait Paulus: Non quod nos dilexerimus Deum, sed quia ipse dilexit nos, & tradidit se *1. Joan. iv. 10.* ipsum pro nobis: Propterea dilecta vicissim amat & dicit: NUNTIA MIHI, QUEM DILEXIT ANIMA MEA, UBI PASCIS, UBI CUBAS IN MERIDIE; hoc est hora passionis, quando ab hora sexta usque ad nonam tenebræ factæ sunt: propterea UBI PASCIS, UBI CUBAS IN MERIDIE, in qua maxime fervet æstus tentationum. Ubi igitur delitescis tentari sinens tuos? *Eph. v. 2.*

XVI. NE FORTE EFFICIAR SICUT ADOPERTA SUPER GREGES SODALIIUM TUORUM.

Idest ne forte cum hæresibus EFFICIAR ADOPERTA. Propterea vicissim ei (sponsæ) respondet & dicit:

E 2

XVII. NISI

ἢ ἂν ἦν ἐν κοινῇ αἰτίας, ὅτι οὐκ ἔστι
ἰδέσθαι πνεύματι;

meo & Barber., eam restitui ex
Vallicell.

(5) ἂν ἦν, quæ vox deest in

Κεφ. α' η'.

ζ'. ΕΑΝ ΜΗ ΓΝΩΙΣ ΣΕΑΥΤΗΝ Η ΚΑΛΗ
ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙΝ.

Ψαλ. μβ'. β'.

Ὅπερ ἐστὶν ΕΑΝ ΜΗ ΓΝΩΙΣ ΣΕΑΥΤΗΝ οἷα
ὑπῆρχες, ἔ δια γήγονας. ΚΑΛΗΝ δὲ ἐν γυναιξὶ λέγει. ἐν
πάσαις γὰρ ταῖς αἰρέσεσι ἔ ταῖς σωμαγωγαῖς αὐτῆ μόνη καλή,
ἐκ ἐξ ἐαυτῆς ἔχουσα τὸ κάλλος, ἀλλ' ἐν τῷ αἵματι κάλλει
ἄλλοι τὸς ἕως τῷ ἀνθρώπων. ἀναπότυπώσας δὲ ἐν αὐτῇ τὸ
ἴδιον κάλλος ὁ μουγενὴς δὲξ, τοῦ(1) λουτρῆ τῆς παλιγενείας
χρησίμως ἐγκαλεῖ αὐτῇ ἔ λέγει. ΕΑΝ ΜΗ(2) ΓΝΩΙΣ
ΣΕΑΥΤΗΝ Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙΝ.

Κεφ. α' η'.

η'. ΕΞΕΛΘΕ (3) ΕΝ ΠΤΕΡΝΑΙΣ ΤΩΝ ΠΟΙ-
ΜΝΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΙΝΕ ΤΑΣ ΕΡΙΦΟΥΣ ΣΟΥ.

Ἐὰν μὴ γῶς φησὶ πῶς ἔς, ἔ πῶς εἶ. ἐὰν μὴ γῶς τὸ
κάλλος, ὅπερ εἴληφες, ΕΞΕΛΘΕ ΕΝ ΠΤΕΡΝΑΙΣ ΤΩΝ
ΠΟΙΜΝΙΩΝ. ἀπειλητικὸς ὁ λόγος. ἐπιτιμητικὸν τὸ ῥῆ-
μα. ὅπως γὰρ ἀγνοία (4) ἐκεῖ ἔ ἐπιτιμία. ἐπειδὴ γὰρ παρεῖ-
πε. ΜΗΠΟΤΕ ΓΕΝΩΜΑΙ ΩΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΜΕΝΗ
ΕΠ ΑΓΕΛΑΙΣ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΟΥ. ὅπερ ἐστὶ. μὴ ποτε μὲν ἢ
αἰρέσεων ἀναμυγὰ. δὲξ, τῶτο ὡσπερ ἀποφλητικὸς ἐπιτιμᾶ αὐτῆ,
ἔ λέγει. ἐὰν μὴ γῶς σε τὸ κάλλος, ὅτι παρ' ἐμὲ αὐτὸ κεντη-
σαι. ΕΞΕΛΘΕ ΕΝ ΠΤΕΡΝΑΙΣ ΤΩΝ ΠΟΙΜΝΙΩΝ,
ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΙΝΕ ΤΑΣ ΕΡΙΦΟΥΣ ΣΟΥ. τῆστιν. εἰ
ἀναξία σεαυτῷ κατιστῆς τῆς ἐμῆς δόξης, ΠΟΙΜΑΙΝΕ ΤΑΣ
ΕΡΙΦΟΥΣ. τῆστιν ἔς τῷ ἀμφοτολῶν ψυχῆς.

Κεφ. α' η'.

θ'. ΕΠΙ ΣΚΗΝΩΜΑΣΙ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ.

Ἐβραμ. ιβ'. κ'.

ΕΠΙ ΣΚΗΝΩΜΑΣΙ λέγει τῷ τῷ Ἰσραὴλ βασιλείων.
ἀντικρὺ τῷ ἀποστολικῷ ῥήματι βόωντι. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι
ἐκ

(1) Τῆ ex Vallis.
(2) Ba rb. ἐπιτηγῆς.

(3) Vatic. ἐξελθε σὺ: & hanc
lectionem videtur habuisse Ver. In.

XVII. NISI COGNOVERIS TE IPSAM PULCHRAM INTER MULIERES.

Idest NISI COGNOVERIS TE IPSAM *cujusmodi eras, & cuiusmodi facta sis*. PULCHRAM vero inter mulieres dicit: In omnibus enim hæresibus, & Synagogis ipsa sola pulchra; non ex se ipsa quidem pulchritudinem habens, sed ex eo, qui speciosus est forma inter filios hominum. Cum vero imprepresserit in ipsa propriam Unigenitus pulchritudinem per lavacrum regenerationis, utiliter eam increpat & dicit: NISI COGNOVERIS TE IPSAM O PULCHRA INTER MULIERES.

Psal. XLV. v. 3.

XVIII. EGREDERE IN VESTIGIIS GREGUM; ET PASCE HOEDOS TUOS.

Nisi cognoveris, inquit, ubi eras, & ubi es: nisi cognoveris pulchritudinem, quam accepisti, EGREDERE IN VESTIGIIS GREGUM. *Comminativus sermo: objurgativum verbum. Ubi enim inscitia, ibi & increpatio. Cum enim antea dixerit: NE FORTE EFFICIAR SICUT ADOBERTA SUPER GREGES SODALIIUM TUORUM: hoc est, ne forte cum hæresibus admiscear: Propterea tamquam minaciter increpat eam, & dicit: nisi cognoveris ipsam pulchritudinem te a me habere*, EGREDERE IN VESTIGIIS GREGUM ET PASCE HOEDOS TUOS; *idest, si te ipsam indignam præstiteris mea gloria, pasce hædos, hoc est peccatorum animas.*

XIX. IN TABERNACULIS PASTORUM.

IN TABERNACULIS dicit regum Israel; aperte apostolica voce clamante: Etenim illi non effugerunt super

Hebræ. XII. 23.

ter-

terpres; qui ait, egredere tu.

(4) Vetus Interpres legisse vi-

detur *ἀσβέλα* puritas. Male.

ἐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς ᾧδραϊτιστάμνοι τὴν βασιλείαν τῆς γῆς
μαρτυροῦντες (1) Χριστῶν ὁ Θεῶν.

Κεφ. α'. θ'.

κ'. ΤΗΙ ΙΠΠΩΙ ΜΟΥ ΑΡΜΑΣΙ ΦΑΡΑΩ ΩΜΟΙΩΣΑ ΣΕ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ,

ΙΠΠΙΟΝ (2), οἶμαί, ἐαυτῶ τὴν ἴ δικαίαν σωμαγωγῶν
γῶν λέγει δὲ τὴν ἀκύνωδα ἴ δικαίαν ἐν σαδῶ τῆς δουπεβείας
δρόμον. Τὸ γὰρ ΕΝ ΑΡΜΑΣΙ ΤΟΥ ΦΑΡΑΩ (3) λέγει. ὅτι
ἐν ἀρμασι τῶ νοιτῶ Φαραῶ (4) ἐξεδιμήν (5) ἦν ποτὲ τῆ τῆς
ἐδωλολατρείας ἐλασία ἕως αὐτῶ ἐλανομένη. Τοιαύτω σε,
φισίν, ἔσαν ΤΗΙ ΙΠΠΩΙ ΜΟΥ ΩΜΟΙΩΣΑ (6). μὴ λο-
γιστέμενός σε τὰ ἀμαρτήματα τὰ τῆς ἐδωλολατρείας, μὴ (7)
τὰ τῆς ἀνοίας πάσης, σωτόμω χάριτι δὲ λυτῶ τῆς (8) πα-
λιπενείας τῆ ἡμετέρας (9) ΟΜΟΙΩΣΑ ΣΕ ΙΠΠΩΙ, τῆ ἴ
δικαίαν σωμαγωγῆν ἴ δρόμον ὀξὺ κτ' (10) τὸ τῆς δουπεβείας
Ματθ. κ'. ιβ'. ἐχέσῃ σάδιον (11). ὥσπερ ὁ ἐν ἐαφελίοις ὁ κῆρι Θεῶν τὴν
μῖαν ἔραν ἐργασαμένοις μόνον τὸν ὄμιον μωδὸν ἐχάρισατο Θεῶν
ὄλον τὸ βάρ Θεῶν βατάσασι τῆς ἡμέρας.

Κεφ. α'. ι'.

κα'. ΤΙ ΩΡΑΙΩΘΗΣΑΝ ΑΙ ΣΙΑΓΟΝΕΣ ΣΟΥ
ΩΣ ΤΡΥΓΟΝΟΣ.

Σωφροσύνης ἔφορον τὸ (12) ξάδον, ἀχρῖον, μμηλὸν (13),
μῆ-

(1) Sacer textus D. Pauli sic est:
ἐκ γὰρ ἐκείνοι ἐκ ἐφυγον ἴ ἐπὶ τῆς
γῆς παραίτησται μῆρο. χηματίζοντα.
Male Vet. Interpres ἐπὶ ὁ γῆς χη-
ματίζοντα, qui in terra predicatus
est. Vulgata, qui super terram lo-
quebatur.

(2) Mirum quantum monstro-
fa sit in hujus verficuli explicatio-
ne Veteris Interpretis versio.

(3) Barb. & Vall. Φαραῶ λέγειν.

(4) Barb. & Vall. Φαραῶ. Theat.
totum hunc locum sic habet,

τὸ γὰρ ἐν ἀρμασι τῶ νοιτῶ Φαραῶ
ἐξεδιμήν ποτε.

(5) Ita emendavi. Omnes Co-
dices habent ἐξεδιμήν ποτε.

(6) Barb. ὠμοίωσά σε, quae po-
strema particula abest a Vallic.,
eamque expunctam oportuit. Th.
ὠμοίωσας.

(7) Pro μὴ τὰ libenter legerem
μῆτε τὰ.

(8) Vocem ὁ revocavi ex Th.

(9) Sic emendavimus. Barb. &
Vallic. habent τῆ μητεὶ ὠμοίωσά

terram recusantes regnum Christi, & Dei, qui oracula edebat.

XX. **EQUITATUI MEO IN CURRIBUS PHARAONIS ASSIMILAVI TE PROXIMA MEA.**

EQUITATUM, opinor, suum, justorum congregationem intelligit propter celerem justorum in pietatis stadio cursum. Ait enim IN CURRIBUS PHARAONIS; quia curribus intelligibilis Pharaonis olim juncta erat, ad cursum in equitatione idololatriæ ab ipso incitata. Talis, inquit, cum esses, EQUITATUI MEO ASSIMILAVI TE: nulla ratione habita tuorum, in idolorum cultu & in omni dementia, peccatorum, compendiaria gratia per lavacrum regenerationis nostro TE EQUITATUI ASSIMILAUI; justorum scilicet congregationi, celerem habenti cursum in stadio pietatis: quemadmodum etiam in Evangeliiis Dominus iis, qui unam tantummodo operati fuerant horam, eandem mercedem dedit, quam iis, qui pondus omne diei portaverant. Matth. xx. 12.

XXI. **QUAM SPECIOSÆ FACTÆ SUNT GENÆ TUÆ UT TURTURIS.**

Castitatis servans est hæc volucris, agrestis, gemebunda,

σε εἰπὼν τῆ ἡρῶ θυ. & sic etiam Theat.

(10) Uterque Codex B. & V. habent κη, quod in κθ mutavimus sic postulante sententia. Theat. etiam habet κθ. Lego κθ ἢ ἐσοσεβ. εἰς θον. Vocem εἰς θον non modo Vet. Interpres, sed etiam Salutatus in suo quisque Codice habuerunt. Et sic paullo ante dixerat ἐν σαρκὶ ἢ ὁσεβείας.

(11) Vet. Interpres, seu potius vetus, ut puto, librarius iterum

eumdem quem supra, errat errorem: in studio pietatis.

(12) Forte τῆ το.

(13) Vet. Interp. Hoc animal castitati devotum est, quod licet ferum sit, tamen in una conjunctione perdurat Salutatus qui locum hunc reddit, castitatis animal, agreste, gemibile, videtur pro μινθον legisse μινθον, quæ lectio mihi probatur; neque enim μιμηλός, imitandi solertia præditus, huic loco videtur convenire.

40 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

μῆσανδρον, ὡςπερ καὶ αὐτὴ ἡ ἀγία ἐκκλησία, πάσαι μὲν ἦν
 ἀγρία, μόνον δὲ ἄνδρα ἔχουσα νυμφίον, ὅς καὶ ταῦτα αὐτῇ
 β'. Κορ. ια'. β'. προσλαλεῖ. καὶ ὡς δὲ ὁ ἀπόστολος λέγει· ἡμετέριον γὰρ ἡμῶς
 ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνῶν ὡδασῆσαι τῷ Χριστῷ.

Κεφ. α'. β'.

κβ'. ΤΡΑΧΗΛΟΣ ΣΟΥ ΩΣ ΟΡΜΙΣΚΟΣ (1).

Ἐκπλήττῃ ἡ γνῶσις, ὡς ἡ ἀκολοθία τῆς λεγομένης
 πνευματικῆς νοσημάτων ἐαυτῶν σώζει. ἀποεικάζει γὰρ εἰς τὴν
 ἀγριότητα τρυγῆνι (2) τὰ ἔθνη, ἃ σιωπᾷ δὲ τὸς ἀπὸ Ἰουδαίων
 σωματομένους πιστός. μὴ γὰρ τὸ εἰπεῖν ΣΙΑΓΟΝΕΣ ΣΟΥ ἐπά-
 γη· ΤΡΑΧΗΛΟΣ ΣΟΥ ΩΣ ΟΡΜΙΣΚΟΣ· ἵνα δείξῃ δὲ
 τὸς ἀπὸ Ἰουδαίων πεπιστυκότας, τὸ ὁρμίσκον τῶ Ἰούδα τὸ δοθέντα
 τῇ Θάμωρ Ἰσομνίας. περὶ δὲ τὸν γὰρ ὅτι εἰς Ἰούδα ἀνατίταλκιν
 ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κτ' τὸ ἀπόστολον. εἶτα τὴν γε-
 νεάν αὐτῆς διηγησάμενος (3) καὶ τὸ κόσμον, ὅνπερ αὐτῇ χα-
 ρίζεται ὁ νυμφίος, ἐπάγει οἱ ἀπόστολοι.

Γειέσ. λη'. ιη'.

Ἰερα. ζ'. ιδ'.

Κεφ. α'. ια'.

κγ'. ΟΜΟΙΩΜΑΤΑ ΧΡΥΣΙΟΥ ΠΟΙΗΣΩΜΕΝ
 ΣΟΙ ΜΕΤΑ ΣΤΙΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΙΟΥ.

ΟΜΟΙΩΜΑΤΑ ΧΡΥΣΙΟΥ ἔχ' ἑτέρα εἶμαι εἶς, ἀλλ' ἡ
 ἡ τὸς ἀγίας μετετερας. Ἐπὶ δὲ ἡπίε δὲ πνευρὸς δοκιμαζίντε
 λαμπετέραν ἐπεδείξυτο τὴν πίσιν. ὡς χρυσίον γὰρ φθινὸν ἐν
 χανυτῆρι εἰδοκίμασεν αὐτὸς, δὲ ὡς ὀλοκέρπαμψ θυσίας περσι-
 δέξατο αὐτὸς. Ἴνα δὲ ἐν τῆς ἀκολοθίας δειχθῆ ὅτι πρὸ μετε-
 τέραν λέγει, βλέπει τί ἐπάγει· ΜΕΤΑ ΣΤΙΓΜΑΤΩΝ
 ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΙΟΥ· εἴγματα γὰρ σαφῶς αἱ μάλιστα εἰ αἱ
 βίασαι τῆς ἐπὶ Χριστῷ παρόντων· καὶ ὡς μοι μετετερεῖ καὶ
 ὁ παῦλος λέγου· ἐγὼ γὰρ τὰ εἴγματα τῶ κυρὶς ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστῷ ἐν τῷ σώματί μου βασάζω. ἐπάγει δὲ ὁ λόγος.

Σοφ. σαλ. γ'.

5'.

Γαλ. 5'. ιζ'.

κδ'. ΕΩΣ

(1) Ita Codex Alexandr. quem Edit. Vat. ὁρμίσκοι.
 plerumque videtur Auctor sequi. (2) Sic emendavi, ut habet Co-

bunda, uno marito contenta, quemadmodum ipsa sancta Ecclesia olim quidem agrestis erat, unum virum habens sponsum, qui eam his verbis alloquitur: quemadmodum etiam Apostolus ait: Despondi enim vos uni viro virginitatem castam exhibere Christo.

II. Cor. XI. 2.

XXII. COLLUM TUUM SICUT MONILE.

Mirum est intelligere, quam bene ipsa se tueatur coherentia sensuum spiritualium, qui hic exponuntur. Cum enim turturi propter feritatem Gentiles assimilet, non tacitos pratermittit fideles ex Judæis collectos. Postquam enim dixisset GENÆ TUÆ, subdit: COLLUM TUUM SICUT MONILE, ut indicet etiam eos, qui ex Judæis crediderunt; in memoriam revocans Judæe monile, quod Thamar datum fuit. Manifestum enim est, quod ex Juda ortus est Dominus noster Jesus Christus secundum Apostolum. Deinde generationem ejus (sponsæ) cum enarraverit, & ornatum, quem illi donat sponsus, subdunt Apostoli:

Genes. XXXVIII.
18.
Hebr. VII. 14.

XXIII. SIMILITUDINES AURI FACIEMUS TIBI CUM STIGMATIBUS ARGENTI.

SIMILITUDINES AURI non aliud esse arbitror quam sanctos Martyres; quandoquidem igne probati splendidiorem exhibuerunt fidem: ait enim scriptura: tanquam aurum in fornace conflatos probavit eos, & sicut holocaustum sacrificii suscepit eos. Ut autem ex iis, quæ sequuntur demonstratur sermonem esse de Martyribus, vide quod subdit: CUM STIGMATIBUS ARGENTI. Stigmata enim manifesto sunt verbera, & tormenta eorum, qui pro Christo passi sunt. Quemadmodum testatur Paulus dicens: Ego enim stigmata Domini nostri Jesu Christi in corpore meo porto: sequitur autem oratio dicens:

Sap. III. 6.

Gal. VI. 17.

F

XXIV. QUO-

dex Vallic., ceteri Codd. Ἐξένος.

que idcirco hic locus sollicitandus.

(3) Nominativus absolutus; ne-

κεφ. α'. ιβ'. κδ'. ΕΩΣ ΟΥ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΝ ΑΝΑΚΛΙΣΕΙ ΑΥΤΟΥ.

Ἴνα εἴπω, ἕως τῆς παλιγγενεσίας ἴξῃ τῆς ἱζάμαν θωα-
χίας· ἕως τότε τὰ ὀμνιάματα ταῦτα τῷ ἀργυρεῖ σωματεύεται·
τῆστιν οἱ ὑπὲρ τῆς πίστεως πάχοντες ὁ μόνον ἐν κερῶ διαγμῆ
δῖξ βασιάνων, ἀλλὰ καὶ ἐν κερῶ εἰρήνης δῖξ τῷ τῶ σενῶ
ἐῖ πθλιμμένῳ (1) ὕδρῳ τρέχειν, καὶ ταῖς (2) περῆξιοι τῶς
μάρτυρας μιμῆοθῶ. Εἴτα ἀνταποκρίνεται ἡ νύμφη καὶ λέγει
πρὸς τὸν νυμφίον·

κεφ. α'. ιβ'. κέ'. ΝΑΡΔΟΣ ΜΟΥ ΕΔΩΚΕΝ ΟΣΜΗΝ ΑΥΤΟΥ.

Ἐν τῷ γδ τὸν νυμφίον αὐτὸν εἰπῆν πρὸς τῆς μάρτύρων
ἀνταποκρίνεται ὀχαρισῶσα αὐτῷ ἐ λέγει· ΝΑΡΔΟΣ ΜΟΥ
ΕΔΩΚΕΝ ΟΣΜΗΝ ΑΥΤΟΥ· τῆστιν (3)· σὺ ταῦτα τὰ
ἀγαθὰ ἀπέρξα. δῖξ γδ τῆς ν' ἔρδξ, τῷ (4) ἀλαβύρξ τῷ μῆ-
ρο, πρὸς δ' ὁ κύριος λέγει· ἀφετε καὶ μὴ κῶως παρέχετε
τῷ γωακί· καλὸν γδ ἔργον, ὃ εἰργάσατο εἰς ἐμὲ, ἐ τὰ ἐξῆς.
ὡς πρὸς ἔν ἀντιφωνῶσα τῷ ὀχαρισία λέγει ἡ νύμφη. αὐτὸς μῆ
τῶ θωαδία ἐδάκας τῷ μάρτύρων. Η ΝΑΡΔΟΣ γδρ ΕΔΩ-
ΚΕΝ ΟΣΜΗΝ ΑΥΤΟΥ, ὅπερ ἐστὶ τὸ σὸν μάρτύριον καὶ
ἡ σὸ θωαδία περιτρέψατο τῶς μάρτυρας ὑπὲρ τῷ παθεῖν· ἐπει-
δήπερ ἐ σὺ ἐπαθῆς ὑπὲρ ἡμῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἀκολουθίας γινω-
σκίτω πᾶς τις τῷ λόγων τῶ ἀρμονίαν.

Ματθ. κς'. ι'.

κεφ. α'. ιγ'.

κες'. ΑΠΟΔΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑΚΤΗΣ ΑΔΕΛ-
ΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ.

Εἰθὺς (5) ὑπομνήσκει τὸ αἶμα καὶ τὸ ὕδωρ τὸ σά-
ξεν

(1) Τεθλιμμένῳ . Salutatus
legisse videtur τεπελωμένῳ, ver-
tit enim perfectam viam.

(2) Ex Vallicell. restitui ταῖς.

Barb. habet ἐ ταῦτα περῆξιοι.

(3) Τῆστιν. Hic in meo, &
Barb. incipit hujus versus expla-
natio omiffis superioribus, quæ

XXIV. QUOADUSQUE REX IN RECUBITU SUO.

Ut dicat: usque ad regenerationem per convivium (caelestium) nuptiarum. Usque tunc hae argenti similitudines congregantur: hoc est, qui pro fide patiuntur non solum persecutionum tempore per tormenta, sed etiam pacis tempore per angustiam, & arctam viam currendo, & actionibus suis Apostolos imitando. Deinde vicissim sponsa respondet, & dicit sponso:

XXV. NARDUS MEA DEDIT ODOREM SUUM.

Dum ipse sponsus loquitur de Martyribus, gratias illi agens sponsa respondet, & ait: NARDUS MEA DEDIT ODOREM SUUM: hoc est haec bona tu delibasti; nam per nardum, alabastrum unguenti commemorat, de quo Dominus dicit: Sinite, nec molesti sitis mulieri; bonum enim opus operata est in me, & quae deinceps. Sponsa igitur veluti cum gratiarum actione respondens ait: ipse mihi dedisti odorem Martyrum. NARDUS enim DEDIT ODOREM SUUM; hoc est, tuum martyrium, & odor tuus cohortatus est martyres, ut pro te paterentur, quandoquidem tu quoque pro nobis es passus. Ex iis vero, quae sequuntur, quisque intelligere poterit totius orationis connexionem.

Matth. XXVI. 10.

XXVI. FASCICULUS GUTTÆ FRATRUELIS MEUS MIHI.

Statim commemorat sanguinem, & aquam, quae in
F 2 *Pass-*

supplevi ex Codice Vallicellano, eaque agnoscit Vetus Interpres.

τῆ μύρου · ὡς δὲ ὁ κύριος · ἀρε-
τῆ κ. τ. λ.

(4) Lego τὸ ἀλαβαστρὸν λέγει

(5) Ita oo. Codd. Lege δ'δὲ.

ξαι ἐν τῇ πάθει ἐν πλῶρει τῶ Ἰησῦ. ΑΠΟΔΕΣΜΟΣ
 ΤΗΣ ΣΤΑΚΤΗΣ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ· ὅπερ
 εἰν ἐν τῷ σάξαντϑ ὕδατϑ (1) καὶ ἀίματϑ ἐ πνέ-
 ματϑ (2) τῶ ἐν πλῶρει αὐτῶ αὐτὸς γρονέ μοι νημφίϑ,
 κἀγὼ αὐτῶ νύμφη· ἀίματι μὲν τῷ ἐν πλῶρει αὐτῶ ἀγο-
 ραζομένη αὐτῶ ἐ σωαπομένη (3)· ὕδατι δὲ τῷ ἀπὸ σαρ-
 κῶν αὐτῶ βαπτίζομένη αὐτῶ· πνέματι (4) δὲ τῷ ἀπὸ ἁγί-
 οῦ αὐτῶ συκρηνομένη αὐτῶ ἐ Τελεωμένη.

Κεφ. α'. γ'.

κζ'. ΑΝΑ ΜΕΣΟΝ ΤΩΝ ΜΑΣΤΩΝ ΜΟΥ ΑΥ-
 ΛΙΣΘΗΣΕΤΑΙ.

Ὅπερ (5) εἰν, ΑΝΑ ΜΕΣΟΝ ἧς δύο ἀμφιπῶν
 ἢ πῶδε ἧ μυστηρίων τέτων μαρτυρία ἀολίσεται (6)· τίς μὲν
 Ἡσαί. γγ'. ζ'. παλαγῆς ἐν Ἡσαίᾳ λεγόμενος· ὡς πῶβατον ἔπι σφαγῶν ἤχθη·
 Πραξ. η'. λβ'. τῆς δὲ κρηνῆς δῆξ. Φιλίππου τῶτο εἰς Χριστὸν τῶ ἀνέχῳ ἐρ-
 μιλωδύσης.

Κεφ. α'. ιδ'.

κη'. ΒΟΤΡΥΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ
 ΜΟΥ ΕΜΟΙ.

ΒΟΤΡΥΝ ΚΥΠΡΟΥ τὸν ἀνθρώπινον (7) οἶμαι χα-
 ρακτῆρα τῶ μονογενῆς ἡῶ καὶ Θεῶ ὀνομάζει.

Κεφ. α'. ιδ'.

κθ'. ΕΝ ΑΜΠΕΛΩΣΙΝ ΕΝ ΓΑΔΔΙ.

ΓΑΔΔΙ ἐρμολύεται ἐπίβουγμα (8)· κατὰ περ γῆ ὁ
 βό-

(1) Non ex aqua vel sanguine, ut
 Vet. Interpr. sed ex aqua, & sanguine.

(2) Addidi καὶ πνέματῶς ex
 Cat. Meursii p. 20. Et sane paullo
 post sequitur πνέματι δὲ: Cum
 autem verba καὶ πνέματῶς de-
 sint etiam in Vetere Interprete,
 suspicari quis possit illius Catenæ
 Auctorem Codice, quo usus est
 idem Vetus Interpres, & Codici-

bus etiam, quos in emaculando
 meo Codice adhibui, esse antiquio-
 rem.

(3) Συωαπομένη. Vet. Inter-
 pres coaquata, quod est mendum
 Codicis: scribendum coaptata. Be-
 ne hæc omnia reddit Salutatus,
 sed vocem ἀγοραζομένη vertit
 comparata. Puto melius coempta.

(4) V. Interpr. Spiritu vero, quod

Passione e latere Jesu manarunt . FASCICULUS GUTTÆ FRATRUELIS MEUS MIHI , hoc est , ex aqua & sanguine , quæ ex ejus latere proflexerunt , ipse factus est meus sponsus , & ego ejus sponsa ; & sanguine quidem , qui ex ejus latere manavit , redempta & ipsi copulata sum ; aquâ vero , quæ ex ejus carnibus manavit , ipsi baptizata ; spiritu vero , qui ex ejus divinitate proficiscitur , cum ipso coagmentata , & perfecta .

XXVII. IN MEDIO UBERUM MEORUM COMMORABITUR .

Hoc est in medio duorum testamentorum commorabitur testimonium horum Sacramentorum ; inter Vetus nimirum , quo dicitur in Isaia : Tanquam ovis ad occisionem ductus est ; & inter Novum , quod Eunuchus locum illum Isaia per Philippum interpretatur de Christo .

Isai. LIII. 7.

Act. VIII. 32.

XXVIII. BOTRUS CYPRI FRATRUELIS MEUS MIHI .

Botrum Cypri appellat , opinor , characterem humanum Unigeniti Filii & Dei .

XXIX. IN VINEIS ENGADDI .

GADDI interpretatur adeptio . Sicut enim botrus quando

divinitati ejus copulata sum & consummata dinoscor . Sane totam hanc explanationem in sua versione , obscuravit . Bene hæc omnia vertit Salutatus .

(5) Vetus explanationis hujus versio , non plane intelligas quid sibi velit .

(6) Vetus Interpres , vel liberior per indiligentiam scripsit commemorabitur .

(7) Bene Salutatus ἀνθρώπων ἡμετέρας vertit , seu potius exponit humanitatem assumptam . Nam , ut ait Nyssenus , ὁ τῷ ἀνθρώπου ἡμετέρας ἡ ἀνθρώπων ἡμετέρας ἐκείνου , hominis figura humanam substantiam refert . T. II. p. 47.

(8) Vallic. & Barb. ἑπιπέρας , quam lectionem habuit Vetus In-

βότρυς, ὅταν κωφρίζει, ὅπτερ πῆς γίνεται τοῖς ὄρασιν· ἔγω (1) καὶ οἱ εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύουσι, ἀρχὴν τῆς πίστεως λαμβάνουσι, ἔγω δὲ πῆσον τὸ καρπὸν ἔχουσι, τῷ κωφρίζοντι ἀπεικάζονται βότρυι· ὅτι δὲ ὅπτις χάνοντες εἰσιν ἔτσι οἱ εἰς ἑσὴν πιστεύοντες εἰς Χριστὸν, μαρτυροῦμαι μοι παύλα· ὁ ἀπόστολος λέγων· ἡ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· ὅπερ εἰσιν, οἱ ἀπὸ τῆς ἑσὴν καὶ εἰς Ἰουδαίων ἐκλελεγμένοι· ἐπειδὴ γὰρ ὁ νυμφίος ἐν αὐτοῖς τοῖς βασιζομένοις μεροῦται (2), ἔγω· τοῦτο ἡ νύμφη αὐτὴ ἐπαγγέσσα λέγει· **ΒΟΤΡΥΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΕΜΟΙ ΕΝ ΑΜΠΕΛΩΣΙΝ**· ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· **ΕΝ ΓΑΔΔΙ**· ἐν ταῖς ἐπιτυχέσας τὴν μεγάλην ταύτης δωρεῆς· εἶτα πάλιν ἀνταμεριόμην αὐτῇ (3) τῆς ἐπαγγελίας, καὶ ἐπιτεροῦμαι τῷ πνευματικῷ αὐτῆς, ὁ αὐτῇ (4) αὐτὸς ἐχαρίσατο, κάλλει, ταῦτα αὐτῇ φάσκει (5)·

Κεφ. α'. ιε'.

λ'. **ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΙΔΟΥ Η (6) ΚΑΛΗ.**

Διπλοῖ αὐτῆς τῷ ἐπαγγέλω τὸ κάλλος· διὸ εἰπὼν (7)· **ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ**· ἵνα εἴπω αὐτῷ ἔ μόνον ἔσωθεν καλῶ, ἀλλὰ ἐξῶθεν· ἔσωθεν μὲν τοῖς νοήμασιν τὴν πίστεως τοῖς (8) ἀπὸ καρδίας, ἐξῶθεν δὲ τῇ τῆς ὀφθαλμῶν διανοουμένη, καὶ τῇ τῆς πᾶσι κατὰσάσει, ἐπὶ πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ τῆς τὴν σεμνότητι μιᾶν περὶξεί· Ὅτι δὲ ταῦτα ἔγως ἔχειν δοκεῖ, βλέπει τὸ ἐπαγγέλλων· τὸ γὰρ σεμνότητι τῆς ὀφθαλμῶν αὐτῆς ἐπαγγέλλων ἐπὶ τὸ ἀκέραιον (9), ἐπιφέρει·

λα'. ΟΦ

terpres, qui vertit præceptum. Sed ὅπτις ἀπὸ τῆς legendum esse probant illa, quæ leguntur inferius ὅπτις ἔπιτυχόντες εἰσιν, & ἐν ταῖς ἐπιτυχέσας τὴν μεγάλην ταύτης δωρεῆς.

(1) καὶ abest a Barber. ἢ abest a Vallic.

(2) Utitur loquutione D. Pauli ad Galat. IV. 19. ἄχεις ἔ μεροῦθι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, donec Christus formetur in nobis.

do germinat jucundus est intuentibus, sic qui credunt in Christum, initio fidei accepto, cum nondum maturum habeant fructum, botro germinanti assimilantur. Quod autem assequuti sunt hi, qui ex Gentibus in Christum crediderunt: testatur mihi Paulus Apostolus dicens: Electio Rom. xi. 7. consequuta est, idest qui ex Gentibus, & Judeis electi sunt. Quia vero sponsus formatur in eis qui baptizantur; iccirco sponsa ipsum laudans dicit: BOTRUS CYPRI FRATRUE- LIS MEUS IN VINEIS, idest in Ecclesiis. ENGADDI, idest in iis, quae consequute sunt magnum hoc donum. Deinde rur- sus vicissim illi laudes tribuens, & delectatus spiritali illa, quam ei ipse dedit, pulchritudine, illi haec ait:

xxx. ECCE PULCHRA PROXIMA MEA ECCE PULCHRA.

Laudando duplicat ejus pulchritudinem, propterea di- cit: ECCE PULCHRA PROXIMA MEA ECCE PULCHRA: ut signi- cet, eam non solum intrinsecus esse pulchram, sed etiam ex- trinsecus: intrinsecus quidem fidei sensibus ex corde profi- ciscentibus; extrinsecus vero oculorum innocentia, & com- posito incessu, omnique gravi concinnoque motu membro- rum. Quod autem haec ita se habere intelligenda videantur, vide quod sequitur: honestatem enim oculorum ejus laudans & puritatem, subjungit:

xxx. OCU-

(3) Sic legendum. Barber. & meus habent <i>αὐτῆς</i> .	terpres. Vaticana utrobique ha- bet <i>αὶ</i> .
(4) Ita Barb., Sed Vallic. habet <i>ὁ αὐτὸς αὐτῆ ἑχαρίσατο καὶ λαλῶ</i> .	(7) Lego <i>ἐπεν</i> .
(5) <i>αὐτῆ</i> φ. Vallic. <i>ἀνθρώπων</i> .	(8) Τοῖς ex Vallic. Et reposui loco <i>αὐτῆς</i> , ut habet meus & Barb.
(6) Hanc lect. habuit Vet. In-	(9) Sic: non ut Codd. <i>ἀγαθῶν</i> .

Κεφ. α'. ι'.

λα'. ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ (1) :

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ ἔχ' ἀπλῶς ταύτης ἀφθνητῆς (2), ἀλλ' ἐκείνη τῆ ἀγίας πνύματ' ἐν τῇ κατελιλυθότ' ἐν εἴδει πεισεῶς ἐπ' αὐτόν. Τὸ ὄξυδιεῖς γὰρ τῆς νοημάτων ἐ τ' περ- φητικῶν φρονιμῶν ἐκείνη τῇ πνύματικῇ ἀπεικάζει πεισε- ρᾶ. εἶτα πάλιν ἡ νύμφη πρὸς τ' νυμφίον :

Κεφ. α'. ις'.

λβ'. ΙΔΟΥ Ο (3) ΚΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΓΕ ΩΡΑΙΟΣ ΠΡΟΚΛΙΝΗ (4) ΗΜΩΝ ΣΥ- ΣΚΙΟΣ.

Καὶ αὐτὴ πάλιν ἀνταποκρίνεται τὸ πολυπλάσιον τοῦ νυμφίου κέλλ' . ἔ γὰρ μόνον εἶπε ΚΑΛΟΣ· ἀλλὰ καὶ γε ΩΡΑΙΟΣ· ὡροῦ (5) ἐν ὕαφελίῳ, καλὸς ἐν περσφῆταις· καὶ γε ὡροῦ ἐν ἀπυσόλοις, καλὸς ἐν τῇ τῆς προσηκῶν ἀγαθῶν ἐπικρηρία (6)· καὶ γε ὡροῦ ἐν τῇ τῆς ἀγωνίων ἀγαθῶν ἐπαφελία. ΠΡΟΚΛΙΝΗ ΗΜΩΝ ΣΥΣΚΙΟΣ! ὅταν γὰρ πρὸς θάνατον κλίνωμεν, τὸ λοιπὸν ἀπαλλαττόμενοι τῆ παρύντ' ἀγάντ', λοιπὸν (7) σὺ ἡμῶν σκιὰ, ἡ τ' ἡ λεί- γοντα· ἐν τοῖς μαρμαρένοις αὐτῶ ἐπισκιάσει σοι· καὶ ὑπὸ πᾶς πείρουα αὐτῶ ἐλπίεις. πρὸς σὲ γὰρ ἔχομεν τὴν καταφυγῶν· σὺ ἡμῶν σκιὰ ἐ σκίπτῃ. σὲ γὰρ ἔχοντες καταφυγῶν, λέγομεν τὸ ἐν Δαβὶδ εἰρημένον· ἐν γὰρ καὶ πρὸς τὸ ἐν μέσῳ σκιάς θανατῶ, ἔ φοβήσομαι (8) κακῶ, ὅτι σὺ μετ' ἐμῶ εἶ Κύριε.

λγ'. ΔΟ.

Ψαλ. γα'. δ'.

Ψαλ. κγ'. δ'.

(1) Idem Codd. πεισεῶς. Vaticana, ceteræque editt. habent πεισεῶν. Sed ex interpretatione, quæ sequitur, apparct Philonem legisse πεισεῶς, idcirco eam lectionem retinui.

(2) Vet. Interpr. Columba si quidem non simpliciter sensibilis oculos dicit, sed Spiritus Sancti. Legendum sensibilis.

(3) Sic legisse videtur Vet. Int. Vaticana pro ὁ exhibet εἶ.

(4) Vatican. edit. πρὸς κλίνῃ. Complut. πρὸς κλίνῳ. Notanda hæc Philonis lectio. Eam sequuntur Origenes, & S. Ambrosius, ut ad h. l. Cantic. notat Nobilius.

(5) Iterum, sic postulante sententia, ponenda vox ὡροῦ, quam

XXXI. OCULI TUI COLUMBÆ.

Columbæ non simpliciter hujus sensibilis, sed illius Spiritus Sancti, qui descendit in columbæ forma super ipsum. Acumen enim intelligentiæ, & prophetiorum sensuum spirituali illi columbæ assimilat. Deinde rursus sponsa ad sponsum:

XXXII. ECCE PULCHER FRATRUËLIS MEUS, ET SPECIOSUS. CUBILE NOSTRUM UMBROSUM.

Et ipsa vicissim respondendo laudat multiplicem sponse pulchritudinem. Non enim solum dixit PULCHER, sed & SPECIOSUS. Speciosus in Evangelio, pulcher in Prophetis. Et speciosus quidem in Apostolis; pulcher temporalibus bonis adjuvando, & speciosus æterna bona promittendo. CUBILE NOSTRUM UMBROSUM: cum enim ad mortem inclinamus, liberari deinceps a presenti sæculo, jam tu nostra umbra, secundum eum, qui ait. Scapulis suis obumbrabit tibi, & sub pennis ejus sperabis. Ad te enim perfugium habemus; tu nostra umbra & tegumen: te enim habentes refugium, dicimus illud David. Nam etsi ambulavero in medio umbræ mortis non timebo mala, quoniam tu mecum es Domine.

Psal. xc. 4.

Psal. xxii. 4.

G XXXIII. TI-

librarius omisit propter antecedentem eandem vocem.

(6) Salutatus, qui vertit in *custodia*, legisse videtur *ἑτοιμασθαι*.

(7) Tu deinceps nostra umbra (verba sunt sponsæ ad sponsum) secundum eum, qui ait &c. Non facile in-

telligas quid sibi voluerit Vetus Interpres, qui vertit: *jam tum nostra umbra magis enascitur ex intelligibili igne secundum Prophetam: scapulis suis obumbrabit &c.*

(8) Vallic. *φoβήσομαι*. Meus & Barber. *φoβηθήσομαι*.

Κεφ. α'. ιζ'.

λγ'. ΔΟΚΟΙ ΟΙΚΟΥ (1) ΗΜΩΝ ΚΕΔΡΟΙ.

Βλέπε πρὸς τὴν εἰρημείαν (2) ἀκολοθίαν· Ἰδὲ ὁ καλὸς ἐν προφηταῖς. καὶ γε ὡρθίος ἐν ἀποστόλοις. λέγει γὰρ ΔΟΚΟΙ ΟΙΚΟΥ ΗΜΩΝ ΚΕΔΡΟΙ· ὅπρ' ἐστὶ, δοκοὶ ἡῶν ἐκκλησιῶν
 Ψαλ. υβ'. ιβ'. οἱ περὶ ἡῶν. δὴ ἡμῶν γὰρ, φησιν, ὡς φοίνιξ ἀνθήσει· ὡσεὶ κέδρ' ἢ ἐν τῷ λιβάνῳ πληρωθήσεται·

Κεφ. α'. ιζ'.

λδ'. ΦΑΤΝΩΜΑΤΑ (3) ΗΜΩΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΙ.

Ὅπερ ἐστὶν οἱ ἀπόστολοι ἵ) τὸν Ἡσαΐαν, ὃς φησι· καὶ Ἡσαΐ. νε'. ιγ'. ἀντὶ τῆς σοιβῆς (4) ἀναβήσεται κυπάρισσος. Ἐπειδὴ γὰρ (5) αἱ δοκοὶ ἡῶν φαίνωμάτων εἰσὶν ἐσάπτερον, καὶ ὑπὸ τῶν φαίνωμάτων αἱ δοκοὶ καλύπτονται· περὶ τῆς δὲ οἴκῳ τὰ φαίνωματα· δὴ, τὸ πρῶτον τῆς περὶ τῆς δοκοῦς ἀπεικάζει· ἔπειτα δὴ, τὸ πρῶτον κόσμον τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῶν ἀποστόλων αὐτῇ γεγενημένον λέγει· ΦΑΤΝΩΜΑΤΑ ΗΜΩΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΙ· ἵνα τὸ ἀποστολικὸν ἐλεῖνο περιμνησῆ (6)
 α'. Κορ. ιβ'. κη'. τὸ λεγόμενον· ἔθετο κύρι' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλος, δεύτερον περὶ τῆς περὶ τῆς δοκοῦς· καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡῶν περὶ τῶν ἀποστόλων οἱ ἀπόστολοι· ἐπειδὴ περὶ αὐτῶν ἐκλήθη ἢ καλὴ τῆ Χριστοῦ νύμφη· ἥτις ἐστὶ ἀκολοθῆσα λέγει·

Κεφ. ε'. α'.

λε'. ΕΓΩ ΑΝΘΟΣ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ, ΚΑΙ (7) ΚΡΙΝΟΝ ΤΩΝ ΚΟΙΛΑΔΩΝ.

Ὡσαύτως χαριεντιζομένη πρὸς τὸν ἑαυτῆς νυμφίον ἐν τοῖς
 αὐ-

(1) Vatic. δοκοὶ οἴκῳ ἡῶν κέ-
 δροι, quam lect. habuit Vet. Int-
 Tigna domuum nostrarum.

(2) Sic legendum. Male Barb.
 Vallic. & meus εἰρημείαν.

(3) Male Interpres vertit: Tra-
 bes. Incondita autem & absurda

hujus loci tota ejus versio, ut
 ad eam intelligendam inanem
 operam sumas. Ait enim: Quo-
 niam igitur tigna a trabibus interius
 componuntur atque celantur, pulchri-
 tudo vero domus trabibus indicatur,
 propterea &c.

XXXIII. TIGNA NOSTRA CEDRI.

Vide connexionem cum iis, quæ dicta sunt: ecce pulcher in Prophetis: sed & speciosus in Apostolis: ait enim, TIGNA DOMUS NOSTRÆ CEDRI: hoc est, Tigna Ecclesiarum Prophetæ; Justus enim, ait scriptura, ut palma florebit; sicut cedrus, quæ in Libano est, multiplicabitur. Psal. xci. 13.

XXXIV. LAQUEARIA NOSTRA CUPRESSI.

Idest Apostoli juxta Isaiam, qui dicit: Et pro stœba Isai. lv. 13. surget cupressus. Quandoquidem enim Tigna interius sunt, & laquearibus tigna occultantur; laquearia autem domum jucundam efficiunt; propterea primum Prophetas tignis assimilât, deinde propter illustre ornamentum Ecclesiæ, quod ab Apostolis proficiscitur, ait: LAQUEARIA NOSTRA CUPRESSI, ut apostolicum illud præmonstretur, dicens: Posuit Dominus in Ecclesia primum Apostolos, secundo Prophetas. Præfulgent enim Prophetis Apostoli; quandoquidem propter eos appellata est pulchra Christi sponsa, quæ & insequendo ait: I. Cor. xii. 28.

XXXV. EGO FLOS CAMPI ET LILIUM CONVALLIUM.

Tanquam blandiendo suo ipsius sponso in iisdem im-

G 2

mo-

(4) Vetus Interpres vertit: pro constipatione orietur cyparissus. Locus est Isaiæ LV. 13. ad quem locum adnoravit Nobilius: *stæba*, hoc est, vilissimo stipite juxta D. Hieronymum. Ceterum *σοῦσθῆ* herbarum frondes sunt, quibus tori,

& culcitræ farciuntur, & sipan-
tur.

(5) $\gamma\delta$ ex Cod. Vallic.

(6) Barb. & meus $\omega\epsilon\mu\upsilon\nu\theta\epsilon\nu$.

(7) Vatic. non habet $\chi\theta\iota$, neque est in variis lectionibus edit. Lamb. Bossi.

Ήσαΐ. λβ. α.

ἀνοτοῖς(1) ὄχτρειβουσα ἀπολόγητος ἐαυτὴν ΑΝΘΟΣ λέγει ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ, ὅτι τὰ προφητικὰ μελετάσα ἀΐχει παρὰ Ἡσαΐα· ὁφραίνθητι ἔρμος διψάσα· ἀγαλλιάσθω ἡ ἔρμος, ἢ ἀνθείτω ὡς κρίνον· ἢ ὄξαιθήσει ἔρμος ἢ παλαμά. ἀλλὰ νῦν ἔμνον τοῖς ἀνθεσιν ἀναφύξει, ἀλλὰ καὶ τοῖς (2) τῆς διανομοσύνης καρπῶσι τῶν γλυκύνωντα πολυπλασιάζει. ὅτε ἔν λέγει· ΕΓΩ ΑΝΘΟΣ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ, τὰ προφητικὰ ὄχτραμβάνει. ὅτε δὲ πάλιν ΚΑΙ ΚΡΙΝΟΝ ΤΩΝ ΚΟΙΛΑΔΩΝ· τοῖς ἀναγελοῖς ἐπιτέρπειται σωτηριάδεσι, καὶ ὁδοῖς ῥύμασι τῶν ἰδίῃς νυμφίῃς, ὅτε τὸ ἀμέριμον τοῖς αὐτῶν μαθηταῖς ἀντιπέζει καὶ αὐτὸς λέγων· καταμάθετε τὰ κρίνα τῶν ἀγρῶν πῶς αὐξάνει, ὅτι ἔκοπται, ἔτε νύθει. ὅταν ὄν ἐαυτῶν κρίνον ἔκοιλάδων λέγει, τῶν ἀναγελοῦν δογματῶν μνημονόει. ὅταν δὲ ἄνθος τῶν πιδίῃς, τῶν προφητικῶν μνημῶν τῆς χαρῆς κτήρης ὑποσημαίνει. εἶτα ἀποκρίνεται πρὸς αὐτῶν ὁ νυμφίος· λέγων πρὸς αὐτὸν εἶπε·

Ματθ. 5'. κη'.

Κεφ. β'. β'.

λβ'. ΩΣ ΚΡΙΝΟΝ ΕΝ ΜΕΣΩ, ΑΚΑΝΘΩΝ, ΟΥΤΩΣ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ ΑΝΑΜΕΣΟΝ ΤΩΝ ΟΥΓΑΤΕΡΩΝ.

Φιλιπ. β'. ιε'.

ἵνα αὐτῶν εἴπω δικαίῃ ἀναμέσον ἀδικῶν, ὁσεβῆ ἐν μέσῳ ἀσεβῶν, ἐν παρθε τῶν κόσμῳ ἀναστροφόμενῳ, πρὸς ἕν φησι ἢ ὁ ἀπόστολος· ἵνα γίνῃτε τέκνα Θεοῦ ἀμόμωτα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης. εἶτα ἡ νύμφη πάλιν πρὸς τὸ αὐτῆς νυμφίον·

Κεφ. β'. γ'.

λγ'. ΩΣ ΜΗΛΟΝ (3) ΕΝ ΤΟΙΣ ΞΥΛΟΙΣ ΤΟΥ ΔΡΥΜΟΥ, ΟΥΤΩΣ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΑΝΑΜΕΣΟΝ ΤΩΝ ΥΙΩΝ.

Τὸ ΜΗΛΟΝ ἐν τῶ αὐτῶ ἢ βρῆσιν ἔχει καὶ πόσιν.
ἴνα

(1) Vallic. ἐὼχτρειβουσα.

(3) Nescio cur Vet. Interp. red-

(2) Sic legendum: male Barb. & meus ὄν κερπῶς.

diderit: Sicut arbor mali in medio silva. Tota vero explicatio hæc

moratur ; & convenienter ipsa se florem campi appellat , quia cum meditata sit prophetica vaticinia , audit ab Isaia : Isai. XXXV. I. Lætare deserta sitiens : exultet deserta , & floreat ut lilium : & efflorescit deserta antiqua . Sed nunc non solum floribus suave olet , sed & justitiæ fructibus dulcedinem multiplicat . Cum igitur dicit : EGO FLOS CAMPI , vaticinia edisserit . Cum autem rursus dicit : & LILIUM CONVALLIUM , Evangelicis salutiferisque , & suavis dictis delectatur sui sponsi , quando discipulos suos hortatur , ut nihil solliciti sint , dicens : Considerate lilia agri quomodo adolefcunt , quod neque laborant , neque nent . Cum igitur se ipsam LILIUM CONVALLIUM appellat , Evangelica præcepta commemorat . Cum vero dicit FLOS CAMPI , prophetico- rum vaticiniorum characteres subindicat . Deinde ei respondet sponsus dicens ad ea , quæ loquuta est : Matth. vi. 28.

XXXVI. UT LILIUM IN MEDIO SPINARUM ,
ITA PROXIMA MEA IN MEDIO FILIARUM .

Id vult , illam justam esse in medio injustorum ; piam in medio impiorum versari in hoc mundo : cui dicit Aposto- lus , Ut sitis Filii Dei irreprehensibiles in medio genera- tionis pravæ , & perverfæ . Deinde vicissim sponsa ad suum sponsum : Philip. II. 15.

XXXVII. UT MALUM IN LIGNIS SILVÆ , SIC
FRATRUËLIS MEUS IN MEDIO FILIORUM .

Malum in se ipso cibum , & potum continet . Ut igitur

in ea versione est implexa , & quædam etiam habet , quæ sensu carent , ut illa : Arbor ergo mali est

homo , Christi domus inter ligna silvæ , sic in medio Judæorum existens , sicut de ipsis dicit Isaias &c.

Ματθ. κς'. κς'. ἵνα γοῶν τὴν μυστικὴν εἴωσιν εὐφροσυνῶν, ἢ ὑπὲρ αὐτῆ δέδωκεν.
 ὁ νυμφίος λέγων· λάβετε, φάγετε· τῷτό με ἐστὶ τὸ σῶμα.
 Καὶ, λάβετε, πίετε· τῷτό ἐστὶ τὸ αἷμα μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκ-
 χωρόμενον εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν· εἴτε, τῷτο, οἶμα, ΩΣ ΜΗ-
 ΛΩΝ λέγει. Τρία γὰρ ἀγαθὰ τὸ μῆλον ἔχει· βραδισιν, δι-
 ἣς ὑποσημαίνει τὸ Χριστὸ σῶμα· ἔπεισιν, δι' ἣς ὑποσημαί-
 νει τὸ σωτήριο αἷμα· ἔπεισιν, ἢ τις (1) χαρακτηρίζει τὴν
 πίσιν. Καὶ πάλιν μῆλον ἀπεικάζει τὸν ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ
 χαρακτηῖρα (2) ἐν ξύλοις ὄντα· προθεμένη αὐτὸν ὅτι τῷ ξύλῳ
 τῷ σαυρῷ, οἶα μῆλον, βραδίζοντα· ἔπεισιν ὡς μῆλον ἐν τοῖς
 ξύλοις τῷ δρυμῷ, ὅπως ἀδελφιδός με ἀναμέσον τῷ ἕδῳ· ὅπερ
 ἐστὶν, ἀναμέσον τῷ Ἰσραὴλιν. ἡδὲ γὰρ αὐτὸς ἐν Ἡσαΐα καλεῖ
 λέγων· ἡδὲ ἐγέννησα, καὶ ὑψώσα· αὐτοὶ δὲ με ἠδέτησαν.
 εἴτα φησὶν·

Κεφ. β'. γ'.

λθ'. ΕΝ Τῆ ΣΚΙΑ ΑΥΤΟΥ ΕΠΕΘΥΜΗΣΑ, ΚΑΙ
 ΕΚΑΘΗΣΑ.

Ἐπιθυμῆ γὰρ καὶ τὸ νόμον τελῆν ἢ ἐκκλησία· σκια γὰρ
 τῷ μονογενῆς ὁ νόμος, ἔπεισιν ἐπιθυμῆ πᾶσα εὐσεβῶν
 ψυχῶν, καὶς εὐχαταγαῖς αὐτῷ ἐπιβερωμένη ταῖς κωλυτικαῖς τῷ
 ἁμαρτημάτων· τὸ ἔμριχύσεις, ἔφονύσεις, ἔκλέψεις, ἔ-
 ψαυδομαρτυρήσεις, τίμα τὸ πατέρα σου ἔπεισιν μητέρα, ἔπεισιν
 ἄλλας λοιπὰς ἐντολάς· ἐν ταύταις ταῖς σκιαῖς ἐπιθυμῆσιν αἱ
 τῶν εὐσεβῶν ψυχῶν καὶ ταῖς τῷ ἁμαρτημάτων κωλυτικαῖς. διὸ
 λέγει ἡ ἐκκλησία· ἐν τῷ σκια αὐτῷ ἐπιθυμῆσα, καὶ ἐκά-
 θησα. σκιὰν γὰρ εἶχεν ὁ νόμος τῷ μελλόντων ἀγαθῶν τῷ τῷ
 θεοῦ τῶν ἀπόστολων. διὸ εὐθύς λέγει·

Κεφ. β'. γ'.

λθ'. ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΣ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥΚΥΣ ΕΝ ΛΑ-
 ΡΥΓΓΙ ΜΟΥ.

Οἱ γὰρ ὑπὸ τῷ σκια τῷ νόμῳ κατεζόμενοι δῆλον ὡς
 καὶ

(1) Sic emendandum. Barber. & meus habent δι' ἣς.

tur significet mysticam letitiam, quam illi peperit sponsus dicens: Accipite, manducate; hoc est corpus meum: & accipite, bibite; hic est sanguis meus, qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum: Idcirco dicit, sicut MALUM. Tria enim bona malum continet; cibum, quo significat corpus Christi; potum, quo significat salutarem sanguinem; & odoris suavitatem, per quam exprimit fidem. Et rursus malo comparat humanitatem Verbi assumptam, quæ est inter ligna, proponens ipsum in ligno Crucis suaviter olentem, tanquam malum. Et ait: Ut malum inter ligna Silvæ, sic patruelis meus in medio filiorum, idest in medio Judæorum: Ipsos enim filios appellat in Isaia dicens: Filios genui & exaltavi; ipsi vero spreverunt me. Deinde dicit:

Matth. xxvi. 26.

Isai. i. 2.

XXXVIII. IN UMBRA IPSIUS CONCUPIVI, ET CONSEDI.

Desiderat enim etiam legem perficere Ecclesia: Umbra enim Unigeniti est lex, & hanc desiderat quævis piorum anima, ipsius delectata præceptis, quæ peccata prohibent: Non moechaberis, non occides, non furtum facies, non falsum testimonium dices, honora patrem tuum, & matrem, & cetera mandata. In his umbris, quæ peccata vetant, animæ justorum concupiscunt. Propterea dicit Ecclesia: IN UMBRA EJUS CONCUPIVI, ET CONSEDI. Umbra enim habet lex futurorum bonorum, juxta divinissimum Apostolum. Idcirco statim dicit:

Hebr. x. i.

XXXIX. ET FRUCTUS EJUS DULCIS IN FAUCIBUS MEIS.

Qui enim sub legis umbra confident, manifestum est

eos

(2) Vide supra Notam ad Vers. xxi. xxviii.

56 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

καὶ τῷ εὐαγγελικῷ κερποῦ τὴν σωτηριώδη εὐαχίαν μεταλαμβάνουσι. εἶτα λοιπὸν πρὸς τῷ νόμῳ εἰπῶσα, εἰς τε τὴν τελείωσιν, ἢ ὑπερ ἔλαβεν ἐν τῷ νόμῳ, εἰσελθεῖν θέλωσα λέγει· Ὅτις ἀποστόλοις·

Κεφ. β'. δ'.

μ'. ΕΙΣΑΓΕΤΕ ΜΕ ΕΙΣ ΟΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ (1).

Εἰς τὸ τῷ κυρίου σῶμα. συσκεύασατέ με (2) φησὶ αὐτῷ ὁμοίως τῷ λαῷ τῆς παλιγενεσίας.

Κεφ. β'. δ'.

μα'. ΤΑΞΑΤΕ ΕΠΙ ΕΜΕ ΑΓΑΠΗΝ.

Δότε μοι τιμὴν ἀγάπῃ τὴν τῷ ἐπιφρανί (3) πατρὸς, Ἰωαν. γ'. 15'. ἢν ὁ μονογενὴς λέγει· ὅπως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλυται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. β'. ε'.

μβ'. ΣΤΗΡΙΣΑΤΕ (4) ΜΕ ΜΥΡΟΙΣ.

Ἐν πᾶσι τοῖς θείοις τοῦ Χριστοῦ λόγοις.

Κεφ. β'. ε'.

μγ'. ΣΤΟΙΒΑΣΑΤΕ ΜΕ ΕΝ ΜΗΛΟΙΣ.

Θάψατέ με ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν δικαίων.

Κεφ. β'. ε'.

μδ'. ΟΤΙ ΤΕΤΡΩΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗΣ ΕΓΩ.

Διὰ τὴν ἀγίαν μαρτύριον· δι' ἧν, ἀγαπήσασα (5) τὸν Χριστὸν ἐτρώθην, τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ δεξαμένη θάνατον.

μεί. ΕΥΩ.

(1) Vet. Interpr. in domum vivens. Fortasse sequutus est lect. Symmachi εἰς τὸ οἶνονα in cellam vivariam, eamque idem Interpr. putavit appellari posse domum vivens.

(2) Vet. Interpres quid intelligat nescio; qui vertit: coarptate me ei per lavacrum &c. Salutatus bene vertit, commiscete me.

(3) Vet. Interpr. caritatem Unigeniti, Filii: minus bene. Sane de

eos etiam salutaris convivii, in quo Evangelici fructus apponuntur, esse participes. Deinde de lege loquens, & ad eam perfectionem venire volens, quam accepit a lege, dicit Apostolis:

XL. INTRODUCITE ME IN DOMUM VINI.

In Domini scilicet corpus: commiscete me cum ipso per lavacrum regenerationis.

XLI. ORDINATE IN ME CARITATEM.

Date mihi dilectionem Patris celestis, de qua Unigenitus loquitur: Sic Deus dilexit mundum, ut Filium JOAN. III. 16. *suum Unigenitum daret; ut omnis qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam æternam.*

XLII. CONFIRMATE ME IN UNGUENTIS.

In omnibus Christi divinis eloquiis.

XLIII. STIPATE ME IN MALIS.

Sepelite me in numero justorum.

XLIV. QUIA VULNERATA SUM CARITATE.

Per sanctos scilicet martyres; per quos, cum Christum diligerem, vulnerata sum, morte pro eo suscepta.

H XLV. LÆ-

Patris caritate in mundum loquitur Apostolus.

(4) Salutatius vertit: *Sevate me*: qui propterea legisse videtur *τηνισατε*.

(5) Barbar. & meus *ἡγαπήσας* male. Theat. *ἡγάπησα*. Scribendum ut edidi.

(6) h. e. per latus Martyrum sauciata sum.

Κεφ. β'. σ'.

μέ. ΕΥΩΝΥΜΟΣ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΜΟΥ· ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΛΗΥΕΤΑΙ ΜΕ.

Περσ. γ.
15'.

Ψαλ. πδ. ια'.

Ματθ. κε'. λδ'.

Ἐυώνυμ[⊕] μὴν' παρόντα βίον ἀπὸ κἀζει, ὡς οἶμα· δεξιὰ δὲ τὸν μέλλοντα, τὸν αἰώνιον βίον (1) ἤν[⊕] εὐσεβῶν. μῆκ[⊕] γὰρ βίος, φισί, ἐὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς· ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς πλῆτ[⊕] εἰ δόξα. ἐνθάδε γὰρ ἀνυστερήτα τὰ ἀγαθὰ ἢ ἐπ' ἀριστερᾷ παρέχει σοφία τῇ ἐκκλησίᾳ, ἡ[⊕] τὸν λέγοντα περὶ τῆ[⊕] κίρι[⊕] εἶχ[⊕] ὑπερῶσει τὰ ἀγαθὰ τῶς προβλεπόντας ἐν αἰωνίᾳ. καὶ ἐν τῷ (2) μέλλοντι αἰῶνι μῆκος βίος, τῶς μακρῶς αἰῶνας· καὶ τὰ εὐφραντήρια ἤν[⊕] ἀγίαν ἐπαγγελμάτων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς ἢ σοφία ἔχουσα, παρέχει, ἐν οἷς ἡ[⊕] τὸ εὐαγγέλιον τῇ ἰδίᾳ νύμφῃ ἐν δεξιᾷ λέγει· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τῷ πατρὶ ἡμεῖς· κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ἐμὴν βασιλείαν περὶ καταβολῆς κόσμου. ὅτως ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΛΗΥΕΤΑΙ ΜΕ· ὅταν με σῶσῃ ἐν δεξιᾷ αὐτῆς περὶ τῶν δικῶν ὁ καλὸς ποιμὴν εἰς τὰς τῶν ὁρῶν εἰσεσνομας αὐλίζων.

Κεφ. β'. ζ'.

μψ'. ΩΡΚΙΣΑ ΗΜΑΣ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΥΝΑΜΕΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ (3) ΙΣΧΥΣΕΣΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ· ΕΑΝ ΕΓΕΙΡΗΤΕ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΙΡΗΤΕ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ΕΩΣ ΟΥ ΘΕΛΗΣΗ.

Ματθ. ιγ'. λη'.

Θυγατέρες ἱερουσαλήμ τὰς ψυχὰς τῆς ἀγίας λέγει περὶ τῶν καὶ ἀποστόλων. ἐκείνας ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΥΝΑΜΕΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΙΣΧΥΣΕΣΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ ὁρμήζῃ ἐν τῶν θεοσημείοις, οἷς ἐποίησεν ἐν τῷ κόσμῳ ἢ τῶν μονοθεῶν δυνάμεις. ἀγῶς γὰρ ὁ κόσμος, ὡς φησὶν ὁ κύριος· ἵνα ἔξείρασω τὸν πόθον τῶν νυμφῶν περὶ αὐτῆν.

(1) Vallic. αἰῶνα.

(2) Perturbatus videtur hic locus. Legendum putarem: καὶ ἐν

τῷ μέλλοντι αἰῶνι, μῆκ[⊕] βίος, ὅσον μακρῶς αἰῶνας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς ἢ σοφία ἔχουσα, τὰ δὲ

XLV. LÆVA EJUS SUB CAPITE MEO ; ET
DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME .

Læva quidem præsentem vitam, ut arbitror, exprimit; dextera vero futuram, & perpetuam sanctorum vitam: Longitudo enim dierum, ait scriptura, & anni vitæ in dextera ejus; in læva vero ejus divitiæ, & gloria. Ibi enim celestis sapientia indeficientia bona tribuit Ecclesia, juxta Prophetam dicentem: Dominus non privabit bonis eos, qui ambulant in innocentia. Et in futuro seculo sapientia longitudinem vitæ, & longa secula dexterâ suâ tenens, sanctarum promissionum gaudia præbet iis verbis, quæ juxta Evangelium sponsæ suæ a dextris dicit: Venite benedicti Patris mei; percipite regnum, quod paratum est vobis a constitutione mundi. Ita DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME; cum a dextris suis quasi ovem me constituet bonus Pastor, qui in Paradisi pascuis commoratur.

Prov. III. 16.

Psal. LXXXIII;
13.

Matth. xxv. 34.

XIVI. ADJURAVI VOS FILIÆ HIERUSALEM
IN VIRTUTIBUS, ET VIRIBUS AGRI, UT SU-
SCITETIS ET VIGILARE FACIATIS CARITA-
TEM, DONEC VELIT .

Filias Hierusalem vocat animas sanctorum Prophetarum, & Apostolorum. Illas adjurat PER VIRTUTES, ET VIRES AGRI; (nimirum per divina miracula, quæ in mundo Unigeniti virtus edidit: Ager enim est mundus, ut ait Dominus;) ut excitent desiderium sponsi erga ipsam; modo

Matth. XIII. 38.

H 2

pro

φεινήεια ἧς ἁγίων ἐπαγγελίας
των παρέχει, ἐν οἷς κ.τ.λ. Hanc
lectionem in versione sequutus
sum.

(3) Ita Cod. Alexandrinus ha-
bet hunc articulum ταῖς, qui
abest a Vatic. edit.

60 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

τιμή· ὅτι μὴν πρεσβείας εἰσφέρουντες. ἡμεῖς αὐτῆς· ὅτι δὲ ἐπὶ τὰ ἀρετὰ αὐτῶ πρὸς αὐτῶ ἀγαπητέμενοι. διὸ σαφῶς ἐπιλέγει· ἕως οὗ τελήσῃ.

Κεφ. β'. η'.

μζ'. ΦΩΝΗ ΤΟΥ (1) ΑΔΕΛΦΙΔΟΥ ΜΟΥ.

Ἰωαν. ιβ'. ιε'.

Ἰνα, ἀπὸ ἢ φωνὴ αὐτῶ δέλη· τυχέσιν, ἀπὸ πρὸς ἀφίει, ταῦτα μαθῶσα, ἢ ἀγάπης αὐτῶ ἐπιτύχη (2)· κατὰς δὲ αὐτὸς ἐν διαπέλειος λέγει· ὁ ἀγαπῶν με τὰς ἐπιτολὰς μου φυλάξει.

Κεφ. β'. η'.

μη'. ΙΔΟΥ ΟΥΤΟΣ ΗΚΕΙ ΠΗΔΩΝ ΕΠΙ ΤΑ ΟΡΗ, ΔΙΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΕΙΠΙ ΤΟΥΣ ΒΟΥΝΟΥΣ.

Ἰσαά. β'. ε'.

Πηδῶ γὰρ ἐπὶ τῶ ὄρει, τυχέσιν ἐπὶ τὰς περὸντας· καὶ πάλιν ἐκείθεν ἀλλεται ἐπὶ τοὺς βουνοὺς, ὅπρ' εἶνι ἐπὶ τὰς ἀποσόλους. καὶ γενεὰν γὰρ δὲ γενεὰν ἢ σοφία εἰς ψυχὰς ὁσίας ἀναβαίνοσα θίλως Θεῶ δὲ περὸντας κατασκυλάξει. ὅτι γὰρ ὄρεσιν ἀποφύξονται οἱ περὸνται, καὶ βουνοῖς οἱ ἀπόστολοι, σαφῶς ἐν Ἰσαά· β'. ε'. Ἰσαά· κείναι ἢ περὸνται· ἕσαι γὰρ, φισιν, ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρει Κυρίῳ, ἔποιμον ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶ ὄρειαν, ὅπρ' εἶνι ἐπὶ τὰ μέλη (3) τῶ περὸντων, ἐπὶ ὑψωθίσηται ὑπεράνω τῶ βουάν· ὅπρ' εἶνι, ὑπεράνω τῶ ἀποσόλων. Καὶ εἰκότως· κατὰ πρὸ γὰρ ἀνατέλλον ὁ ἥλιος πρῶτον ἐπὶ τῶ κορυφὰς τῶν ὄρειαν δὲ βουάν τὰς φωτεινὰς ἐμτείνει σφοδάλιτας· ἕτω δὲ ὁ Χριστὸς, ὁ τῶ διχομοσύνης ἡλίου ἀσεύσαι τὸ τῶ αὐτῶ δειήνη τῶ φῶς ἡγήνησεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον· πρῶτον κατὰ πρὸ ἐπὶ ὄρει δὲ βουνοῖς ἐπὶ περὸνταις, ἐπὶ ἀποστόλοις κατηύχασε τὸ φῶς, διὸ ἂν ἐκ τῶ δικημένης τὸ σκότος ἀπῆλθε τῶ ἀγνωσίας.

μθ'. ΟΜΟΙΟΣ

(1) Edit. Vat. non habet τῶ.

& Barb. & Vallic. habent ἐπιτύχω.

(2) Sic emendavi. Meus Codex

(3) Vallic. τὰ τέλη, corrupte

pro ea preces adhibendo ; modo, quæ ipsi placita sunt, in ea disponendo : propterea aperte subdit ; donec velit .

XLVII. VOX FRATUELIS MEI.

Ut, quæ vox ejus voluerit, hoc est quæ jusserit, de iis certior facta, caritatem ejus consequatur : Quemadmodum, & ipse in Evangeliiis : Qui diligit me, inquit, Joan. xiv. 15 mandata mea servabit .

XLVIII. ECCE IPSE VENIT SALIENS SUPER MONTES, TRANSILIENS COLLES.

SALIT enim super montes, hoc est super Prophetas : & rursus inde TRANSILIT super colles, idest Apostolos : per generationem, & generationem sapientia super animas sanctas ascendens amicos Dei efficit & Prophetas . Quod vero montibus assimilentur Prophetæ, & Apostoli collibus, aperte habetur apud Isaiam prophetia : Erit enim, inquit, in Isai. II. 2. ultimis diebus manifestus mons Domini paratus super vertices montium, idest in Canticis Prophetarum, & exaltabitur supra colles, hoc est super Apostolos . Et merito : quemadmodum enim sol oriens primum in montium, & collium vertices lucidum extendit gyrum ; ita Christus Sol justitiæ voluit, ut divinitatis suæ lumen toto coruscaret mundo . Primum veluti super montes & colles in Prophetis, & Apostolis lumen illuxit, per quos ex omni terrarum orbe ignorantia dispulit tenebras .

XLIX. SI-

pro τῆλν . Eam lectionem habuit Vet. Interpres, qui vertit circa finem Prophetarum . Barb. & meus μέλν,

quam lectionem Salutatus agnoscit ; ait enim in Canticis Prophetarum .

Κεφ. β'. θ'.

μθ'. ΟΜΟΙΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ
ΤΗΣ ΔΟΡΚΑΔΙ Η ΝΕΒΡΩ, ΤΩΝ ΕΛΑΦΩΝ ΕΠΙ
ΤΑ ΟΡΗ ΒΑΙΘΗΛ.

β'. Κορ. 5'. 15'.

Εβραι. γ'. 5'.

Ιερ. 13'. 1'.

Ιερ. 17'. κδ'.

ΔΟΡΚΑΣ ὄξυδερκίς ἐστὶ ζάδον. διὸ καὶ φερονύμιας κέκλη-
ται δορκάς. Ἐὶ ΝΕΒΡΟΣ ΕΛΑΦΩΝ. ἀναμερικὸς γάρ ἐστι
τῷ ἰοσόλων θηρίων. ΟΡΗ Δὲ ΒΑΙΘΗΛ τὰ ἐξοχώτατα τῷ
δικαίων πάγματα ἐστίν. ἔπειδήπερ ΒΑΙΘΗΛ οἶκος Θεοῦ
ἐρμηνεύεται. οἶκος δὲ Θεῶν δῆλον ὅτι οἱ δικαιοὶ διὰ τὸ εἰσόν-
τα. ἐνοικήσω ἐν ὑμῖν ἔμπαρπατήσω. ἔτι πάλιν ὁ ἀπόστολος·
Θεῶν οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. ὁ ἔν ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ αὐτῆς, ὁ ταύ-
της νυμφίος Χριστὸς ὁμοῖσται μὲν δόρκωνι διὰ τὸ ὄξυδε-
κῶς κατοπιεύειν ὅτι τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας, καθὼς λέγει·
ἐγὼ κύριος ἐτάζων νεφρὸς Ἐὶ δοκίμαζων καρδίας. εἴ τι (1)
ποιήσει ἀνθρώπος ἐν κρυφαῖσι, καὶ γὰρ οὐκ (2) ἐπόφομαι
αὐτόν; διὸ ἀπεικάζει αὐτόν ἢ νύμφη τῷ δόρκωνι, ἢ τῷ νε-
βρῷ τῷ ἐλάφω. ἔπειδὴ τὰ εἰσαρμύμνηα τῆς κακίας ἐνδυ-
μματα ὑπὸ τῷ πονηρῷ ταῖς τῷ δικαίων δεικνύσας, ταῦτα ἐλά-
φος δίκην ἀνιμάμνηος ὁ ἔρανος λόγος, τέμνει διὰ τὸ ὄξυ-
πάτη ξίφος, ἔπειρ ἔδωκεν αὐτοῖς, τὸ τῆς υἰστέρας λογισμῶ.
καθὼς ὄω ἀπεικάζεται ΝΕΒΡΩ, ΕΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΤΑ
ΟΡΗ ΒΑΙΘΗΛ· τρεῖσιν ὅτι τὰ ἐξοχώτατα τῷ δικαίων
πάγματα.

Κεφ. β'. θ'.

Εφεσ. β'. ιδ'.

ν'. ΙΔΟΥ ΑΥΤΟΣ (3) ΟΠΙΣΩ (4) ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ
ΗΜΩΝ, ΠΑΡΑΚΥΠΤΩΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ,

ΤΟΙΧΟΝ, ὃν τὴν (5) νύμφην λέγει· τὸ νόμον φησὶ,
καθὰπερ ἔειπεν ὁ ἀπόστολος λέγει· καὶ τὸ μεσότοιχον
τῶ φραγμῶ λύσας· τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτῆς τὸ νόμον τῷ
ἐντο-

(1) Melius εἴ περ.

(2) In Vallic. deest ἐκ & nota
interrogationis. Memoriter, a-
deoque minus accurate citat lo-cum Hieremias, cujus verba sunt,
εἰ κρυβήσεται περ ἐν κρυφαῖσι, ἔ
ἐγὼ ἐκ ὀφθου αὐτόν;

(3) Edit. Vat. ὁδὸν.

XLIX. SIMILIS EST FRATRUELIS MEUS CAPRÆ, VEL HINNULO CERVORUM SUPER MONTES BÆTHEL.

CAPREA acute cernens est animal: idcirco veritatem sui nominis ferens dorcas appellatur: & HINNULUS CERVORUM: veneficas enim bestias interficit. MONTES autem BÆTHEL summos justorum significant ordines; quandoquidem BÆTHEL domus Dei interpretatur: domos enim Dei manifestum est esse justos: ait enim scriptura; Inhabitabo in vobis, & inambulabo: Et rursus Apostolus: Dei domus fumus nos. Ejus igitur FRATRUELIS, ejusdemque sponsus Christus assimilatur quidem capræ, quod acutum in corda hominum cernat, quemadmodum ait: Ego Dominus scrutans renes, & probans corda. Ecquid homo fecerit in occulto, & ego non videro? Ipsum propterea sponsa capræ assimilatur, vel hinnulo cervorum; immixtas enim iniquas cogitationes in animos justorum a diabolo, instar cervi caeleste Verbum extractas acutissimo concidit gladio, quem illis tradidit; nimirum cogitatione pietatis. Concinne igitur assimilatur HINNULO CERVORUM IN MONTIBUS BÆTHEL, hoc est super summos justorum ordines.

II. Cor. VI. 16.

Hebr. III. 6.

Jerem. XVII. 10.

Ibid. XXIII. 24.

L. ECCE IPSE POST PARIETEM NOSTRUM, PROSPICIENS PER FENESTRAS.

PARIETEM puto sponsam appellare Legem, quemadmodum Paulus ait: Solvens medium maceriæ parietem: inimicitiam in carne sua, legem mandatorum decretis evacuans.

Ephes. II. 14.

(4) Alex. C. & Ed. Compl. ἐσηκεν ὀπίσω, quam lectionem habuisse videtur Vet. Interpr., qui vertit: ecce hic stetit post parietem.

(5) Locus corruptus. Legendum Ἐργον αἰματὶ τῷ νόμῳ λέγειν τὸ νόμον καθεύπερ ἐ πᾶσι λϞ κ. τ. λ.

ἐντολῶν ἐν δόγμασι καθαρῆσας. ΠΑΡΑΚΥΠΤΩΝ γὰρ ὁπίσω τῷ νόμῳ ἤλθιν, ἔ ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ, ὅπερ ἐστὶ δῖξ, ἤϊω προφητῶν. Πρῶτον γὰρ ἐν νόμῳ δῖξ, μωϊστίως ἐκηρύχθη. ἔπειτα ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ, ὡς εἰπῶ εἶν, δῖξ, ἤϊω προφητῶν παρέκλυεν. ἀλλὰ ἔ ἐκκύπτων δῖξ τῷ δικτύων.

Κεφ. β'. θ'.

να'. ΠΑΡΑΚΥΠΤΩΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ, ΚΑΙ ΕΚΚΥΠΤΩΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ.

Θαυμάσιος ὁ (1) τῆς ἀκολουθίας, ἔ μέλιτα ταύτης, ῥυθμῶς. πρῶτου ΟΠΙΣΩ ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ· ἔπειτα ἀπὸ τῷ ἴσιχ ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ· ἔτα ΔΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ. καὶ τὰ μὲν παρὶ τῷ ἴσιχ ὅτι παρὶ τῷ νόμῳ λέγει, σαφῶς ἀποδείκνυται· ὅτι δὲ ἔ πῶδανῶσαι δῖξ, ἤϊω θυριδων, ὅπερ ἐστὶ δῖξ τῷ προφητῶν, λείπεται· ὡσπερ γὰρ εἴπῃ πῶδανῶσαι ἔ πάλιν ἑαυτὸν ἰφέλκει· ἔτω δῖξ τῷ προφητικῶν δογμάτων παρέκλυε δῖξ τῷ Ἡσαΐα προφητῶν ὁμῶς, δῖξ τῷ Ἱερεμῆ κερυτόμῶν Θ, δῖξ τῷ Δαυὶδ ἀποκαλυπτόμῶν Θ· ὡσπερ δῖξ θυριδων ἤϊω προφητῶν· ὅτι τῷ δικτύων δὲ, ἐκίπῃ λέγει ΠΑΡΑΚΥΠΤΩΝ ἀλλ' ΕΚΚΥΠΤΩΝ. ὁ γὰρ πῶδανῶσαι (2) πωπὲ μὲν ἑαυτὸν ἀποδεικνύει (3), ὅτι δὲ ἔποχωρεῖ. ὁ δὲ ἐκκύπτων, ὅλον ἑαυτὸν ὅπιδιδωσι. ὡσπερ ἔν δῖξ δικτύων, δῖξ τῷ ἀγίῶν ἀποστόλων ὅλον ἑαυτὸν ἐμφάνησε. ἔ γὰρ δι' αὐτῆς τῆς ὀνομασίας ἤϊω ἀλιόπτηνων ὀργάνων τῶν τῶν ἀποστόλων προφητῶν κλῆσιν, οἷς εἶπῃ αὐτός· δεῦτε ὁπίσω με καὶ πῶσω ἔμῃς ἀλυεῖς ἄνθρώπων· οἱ δὲ ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ ἢ ἴσιω ἀκολουθία τὸ λεχθῆν σαφῆς (4) ἀποδείξει· λέγει γὰρ·

Μαρκ. α'. ιζ'.
π'.

νβ'. ΑΠΟ-

(1) Barb. & meus δῖξ τῆς.

(2) Ὁ γὰρ πῶδανῶσαι absunt a meo Cod., & Vallic., quæ revocavi a Cod. Barber. Ad hunc locum probe intelligendum constituenda est propria significatio

verbi πῶδανῶσαι. Aristoph. Εἰρηγῆ v. 981. Καὶ γὰρ ἐκείνῃ περὶ κλίνας τῆς ἀλλείας πῶδανῶσαι, Κἀν πῆς προσέχη τῷ νέν αὐταῖς, Ἄναχωρεῖσι· Κατ' ἢν ἀπίη, πα-

cuans. PROSPICIENS enim venit post Legem, & per FENESTRAS, idest per Prophetas. Primum enim in Lege per Moysen predicatus est: deinde per FENERTRAS, ut ita dicam, per Prophetas prospexit. Sed & prominens prospicit per retia.

LI. PROSPICIENS PER FENESTRAS, ET PROMINENS PROSPICIT PER RETIA.

Admirabilis est ordinis, hujus praesertim, concinnitas: primum POST PARIETEM: deinde de pariete PER FENESTRAS; postremo PER RETIA: & quoad parietem attinet, satis declaratum est, per illum intelligi Legem. Quod autem prospicit per fenestras, dictum est id esse de Prophetis. Quemadmodum enim si quis prospiciat per fenestras se rursus subducit; sic per prophetica dogmata prospexit, cum per Isaiam prænunciatus est, per Hieremiam predicatus, revelatus per Danielelem; tamquam per fenestras Prophetarum. Cum vero sermo est DE RETIBUS, non jam dicit PROSPICIENS, sed PROMINENS inspicit. Qui enim prospicit e fenestra modo se in conspectum dat, modo se subducit. Qui vero prominens prospicit, se ipsum totum ostendit. Tamquam igitur per retia se totum manifestavit per sanctos Apostolos. Etenim hoc ipso quod piscatoria nominat instrumenta, vocationem praedicat Apostolorum, quibus ipse dicit: Venite post me, faciam vos piscatores hominum: illi autem dimissis retibus sequuti sunt eum. Quae igitur sequuntur manifeste quod diximus declarabunt; ait enim:

Marc. I. 17. 18.

επιβήσιν. Scholiast. δευλίνασαι. Δενοίξασαι. Nam illa semiadapertis foribus prospiciant, vel reclusis paullulum foribus vix prospiciant. Est enim Δεούλησιν e fenestra strictim adspicere, quae est

I

LII. RE-

Cicer. loquutio L.I. de Orat. c. 35.
(3) Vallic. ceteri Codd. εμδξινύδ.

(4) Sic Mss. omnes. Legendum tamen σαφας.

Κεφ. β'. ι'.

υβ'. ΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΛΕΓΕΙ ΜΟΙ· ΑΝΑΣΤΑ, ΕΛΘΕ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΚΑΛΗ ΜΟΥ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ.

Δι' αὐτῶν γὰρ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καλέσας αὐτῶν, ἀνίσχουσιν ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν ἀμαρτημάτων, λίγων· ΑΝΑΣΤΑ, ΕΛΘΕ ΚΑΛΗ· ἄμα καὶ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΝ καλῶν ἕξ τε τῶν δωριῶν τῆς ἀγίας πνεύματος, ἃ δὲ, ἡ κελεύει εἶχειν αὐτῶν, ἀκρεμύτητα.

Κεφ. β'. ια'.

υγ' ΟΤΙ ΙΔΟΥ Ο ΧΕΙΜΩΝ ΠΑΡΗΛΘΕΝ.

Ρωμ. ε'. β'. ι'.

ΧΕΙΜΩΝΑ ἔν τῷ σωτήριον πάθος καλεῖ, ἐν ᾧ χειμῶν δέντες οἱ Ἰουδαῖοι χαλεπῶς ἐπέστησαν ἀπόλειαι· ἦτοι, ἢν ἀπῆλθον ἀπὸ αὐτῆς, εἰδωλολατρείαν· καθ' ἑκάτερον δὲ Ο ΧΕΙΜΩΝ ΠΑΡΗΛΘΕΝ· ἕτε γὰρ ἔτι (1) θάνατον ἐκδέχεται (2), ἅπαξ ὑπὲρ ἡμῶν παθῶν ὁ κύριος· ὡς καὶ ἄγιος ἀπόστολος εἶπε· θάνατον αὐτῆς ἵνα ἔτι κυριεύσει (3)· ὁ γὰρ ἀπέθανεν, ἀπέθανεν ἐφ' ἅπαξ τῆς ἀμαρτίας· ὁ δὲ ζῆν, ζῆν τῷ Θεῷ· ἔτι δὲ (4) οὕτως χειμῶν τὸ πάθος, βλέπε χειμῶν ἄμωνον τὸ πέτρον ἕξ τὸν φόρον τῆς Ἰουδαίων· ἀλλὰ παρέληθεν ἡ πίστις· μὴ γὰρ τῶν ἀνάσσειν ὁδία γέγονεν ἐν τῇ πληροφορία τῆς πίστεως τὴν μνηστικὴν θεότητος· ἃ φησὶν·

Κεφ. β'. ια'.

υδ'. Ο ΥΕΤΟΣ ΠΑΡΗΛΘΕΝ (5), ΕΠΟΡΕΥΘΗ ΕΑΥΤΩΙ.

Τὸς πειρασμὸς βροχῶς παρεμάζει ὁ κύριος λίγων πειρῶν

(1) Ita Vallic. Ceteri ἕτ' ἔπ.

(2) Proprie θάνατον ἐκ ἐκδέχεται mortem non expectat. Vetus Interpres habet, nec mortem pro nobis suscepit. Legendum suscipit, quod in impressa Typis editione emendatum oportuit; & illa

ἅπαξ ἑαυτὸν ἡμῶν non conjugenda cum θάνατον ἐκδέχεται, sed cum παθῶν. Ea versio errorem continet absurdissimum, Christum nimirum pro nobis mortem non suscepisse.

(3) Sacer Textus habet κυριεύσει.

LII. RESPONDET FRATRUELIS MEUS, ET DICIT MIHI: SURGE, VENI PROXIMA MEA, PULCHRA MEA, COLUMBA MEA.

Nam per hos ipsos sanctos Apostolos vocatam a peccatorum lapsu eam erigit dicens, SURGE, VENI PULCHRA: & COLUMBAM simul eam vocat propter donum Spiritus Sancti, & propter eam, quam illi precipit, simplicitatem.

LIII. QUONIAM ECCE HIEMS TRANSIIT.

HIEMEM igitur vocat salutarem passionem, cum tempestatem passi Iudaei in gravissimum inciderunt exitium: vel etiam hiemem vocat idolorum cultum, quem ab ea removet. In utroque sensu HIEMS TRANSIIT. Neque amplius mortem expectat, qui semel pro nobis passus est Dominus: quemadmodum Apostolus ait: Mors illi non ultra dominabitur: quod enim mortuus est, mortuus est semel peccato; quod autem vivit, vivit Deo. Quod autem hiems revera intelligenda sit passio; vide Petrum tempestate jactatum propter metum Iudaeorum. Sed illa hiems prateriit: nam post resurrectionem facta est tranquillitas per plenam certamque fidem Divinitatis Unigeniti: & ait:

Rom. vi. 9. 10.

LIV. PLUVIA ABIIT, ET RECESSIT SIBI.

Tentationes pluvii assimilae Dominus cum loquitur de

I 2

iis,

Sed vulgatus Interpres legit *κωπιδου*.

(4) Δὲ est ex Cod. Vallic. Abest a meo & Barb.

(5) Sic Barb. & Vallic. Vaticana

editio habet ἀπὸ τῆς ἰσθμῆς. Et ἀπὸ τῆς ἰσθμῆς mallet. Sic enim habet Philo in fine explanationis huius versus.

68 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Ματθ. ζ'. κέ'. ρι' ἡ̅ πημελιωμένων ἐν τῇ πέτρᾳ δικαίαν . κατέβη ἡ βρο-
 χὴ, ἡ̅ λλον οἱ ποταμοί, ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, περιεμύρυσαν τῇ
 οἰκείᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεισαν· ἔτετεμελίωτο γὰρ ὅτι τὴν πί-
 τραν· ἵνα ὅν εἶπῃ· οἱ πειρασμοὶ (1) οἱ τῷ πάθους παρῆλ-
 θον· Ο ΧΕΙΜΩΝ, ΦΗΣΙ, ΠΑΡΗΛΘΕΝ, Ο ΥΙΕΤΟΣ
 ΑΠΗΛΘΕΝ ΕΑΥΤΩ,.

κεφ. β'. ιβ'. νε'. ΤΑ ΑΝΘΗ ΩΦΘΗ ΕΝ ΤΗ ΓΗ ΗΜΩΝ (2).

Ἐπεὶ εἰσὶν ἡ τῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων πίστεως ὁδοὶα.

κεφ. β'. ιβ'. νς'. ΚΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΤΟΜΗΣ ΕΦΘΑΚΕΝ.

Τῷ πέμνεθ (3) ἡ κλήματα καὶ καθ' ἀίρεσθ ἀπὸ ἡ̅
 ἀμωβήματων· ἀπὸ εἰς τέκνα τὰ εἰς ἐμὲ πιστεύοντα· ἀλλὰ
 καὶ καθ' ἕτερον τρόπον· ΚΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΤΟΜΗΣ Ε-
 ΦΘΑΚΕ τῷ νοητῷ λέγω (4) διερισμῷ, τῷ (5) διερίζειν τὰ ἐθνῶ
 σίτῃ δὴκω ἀπὸ ἡ̅ γίνων ὁπισθιμωμάτων, ἡ συνκομίζειν εἰς
 τὰς ἀποθήκας τῆς ἕρανίς βασιλείας.

κεφ. β'. ιβ'. νζ'. ΦΩΝΗ ΤΡΥΓΟΝΟΣ (6) ΗΚΟΥΣΘΗ ΕΝ
 ΤΗ ΓΗ ΗΜΩΝ.

Τὴν φωνὴν ταύτην οἶμαί τῷ ἀγίῳ Παύλῳ· ΤΡΥΓΟ-
 ΝΙ γὰρ αὐτὸν παρεκάζει δὴξὶ τὴν ἀρεσίτητα, ἣν πάλαι μὴ
 καὶ ἡ̅ ἐκκλησιῶν ἐποιεῖτο· διαδομῶς καὶ φυλακαῖς τὰς εἰς τὸ
 κώριον πιστεύοντας ἐλαύνων· ἀλλ' ἡ φωνὴ γέγονεν (7) ΕΝ ΤΗ
 ΓΗ ΗΜΩΝ· ὅπερ εἰσὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· γέγραπται γὰρ ἡ̅
 Σαλητῷ (8) ὑμεῖς εἰσὶ· ἐπιλάβετο γὰρ τῷ κρυβήματι τὸ πί-
 στως·

(1) Vetus Interpres : ut ergo di-
 ceret, transferunt passiones, tempta-
 tiones, ait. Scribendum, passionis
 tentationes.

(2) Vatic. ed. non habet ἡ̅.

(3) Vet. Interpr. Ut quasi palmi-
 zes incidantur & mundentur &c. Exi-
 stimasse videtur subaudiendum.

esse ἕνεκα. Repetenda est ex tex-
 tu vox καρεός, unde pendet τῷ
 πέμνεθ.

(4) Inferni λέγω, quod est ex
 Vallicell.

(5) Barb. τὸ. Vallic. τῷ. Le-
 gendum τῷ.

iis, qui fundati sunt supra petram iussorum. Descendit pluvia, venerunt flumina, flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & non corruit: fundata enim erat supra petram. Ut ergo diceret: tentationes passionis praterierunt, ait: HIEMS TRANSIIT, PLUVIA RECESSIT SIBI. Matth. vii. 25.

LIV. FLORES VISI SUNT IN TERRA NOSTRA.

Idest bonus odor fidei sanctorum Apostolorum.

LVI. TEMPUS SECTIONIS ADVENIT.

TEMPUS scilicet putandi palmites, eosque a peccatis purgandi, scilicet filios, qui credunt in me. Sed & alio modo: TEMPUS SECTIONIS ADVENIT. spiritualis scilicet messis; metendi nimirum instar frumenti Gentes a terrenis cupiditatibus, easque condendi in horreis regni caelestis.

LVII. VOX TURTURIS AUDITA EST IN TERRA NOSTRA.

Hanc vocem existimo esse D. Pauli. TURTURI enim illam assimilat propter feritatem, quam olim contra Ecclesias exercebat, persecutionibus & carceribus Christi fideles exagitans. Verum vox ejus clamavit in terra, hoc est in Ecclesia: scriptum est enim: Terra accepta estis vos: apprehendit enim praedicationem fidei, ut in eo illud implea-

(6) Vat. edit. ἡ ζυγόν. ☉.

(7) Legendum videtur γέγωνεν.

(8) Meus Cod. & Vallicell. & Barb. sic habent ἡ θελή ὑμῶν ἐστὶ ἀπελάωτε ᾧ. Mutinensis ἡ θελή ὑμῶν ἐστὶ ἐπελάωτε ᾧ τῷ κηρύτματος ἡ πίστεως. Vox γέγονεν

ostendit locum hic esse aliquem e S. Scriptura depromptum. Cum autem apud Malachiam legatur: Cap. III. 12. Διότι ἔσθε ὑμῶν ἡ θελή, λέγει κύριος, propterea emendanda hæc, ut edidi.

Ψαλ. ποδ'. γ'. στας · ἵνα τὸ γεγραμμένον εἰς αὐτὸν πληρωθῆ· ὅτι θρούδιον
 εἶρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, ἔτευγαν νοσοῖαν ἑαυτῆ, ἔθυσεν πα νοσο-
 σία ἑαυτῆς, τῆτις τὰ δι' αὐτῆ πισδύοντα εἰς Χριστὸν ἔβη.

Κεφ. ε'. ιγ'.

νθ'. Η ΣΥΚΗ ΕΞΗΝΕΓΚΕΝ ΟΛΥΝΘΟΥΣ ΑΥ-
 ΤΗΣ.

Τῷ σωμαγωγῶ τῶν Ἰουδαίων (1) λέγει τὰς ἀγίας ὀξε-
 νωχοῦσας ἀποστόλους, οἵτινες ΟΛΥΝΘΩΝ δίκην τὰς τῆ κυ-
 ρίς γλυκερῆς (2) προβαλλονται (3) λόγους· πᾶς δὲ αὐτῶν ἱερε-
 μίας ὁ διαπίπτει πρὸς φθῆσ· σὺκα φησὶ τὰ χερσά, χερσά
 λίσαν. πρὸδρομοὶ δὲ σὺκων οἱ ΟΛΥΝΘΟΙ, ἕως ἀποστόλους
 εἰρήκα μὲν. ἔπειτα σὺκα, οἱ μετ' αὐτῆς ἐν ταῖς ἀγίαις ἐκ-
 κλησίαις διδάσκαλοι, τῷ ἡδυτάτῳ προβαλλόμενοι γλυκῆ-
 τητα.

Ἱερεμ. κδ'. γ'.

Κεφ. ε'. ιγ'.

νθ'. ΑΙ ΑΜΠΕΛΟΙ ΗΜΩΝ (4) ΚΥΠΡΙΖΟΥΣΙΝ (5),
 ΕΔΩΚΑΝ ΟΣΜΗΝ.

Ἀπολύθως ἔν λαιπῶν ΑΜΠΕΛΟΙΣ τὰς ἐκκλησίας ἀπει-
 κᾶζει, τὰς δὲ τῆς διδασκαλίας τῷ τῆς πίστεως προβαλλο-
 μένας ὁδοῖαν. κυπρισμῶ δὲ τῆς πίστεως ὄσμῳ (6).

Κεφ. ε'. ιγ'.

ξ'. ΑΝΑΣΤΑ, ΕΛΘΕ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ!

ΠΛΗΣΙΟΝ αὐτῶν (7) τῷ νύμφῳ καλεῖ δὲ τὸ αὐ-
 τὸν κατεκληλυθῆναι ἐκ τῆς ἕρανδῶν, ἔπεπληρωμένην αὐτῷ τῆ
 τῆς πίστεως σωμαφεία.

Κεφ. ε'. ιγ'.

ξζ'. ΚΑΛΗ ΜΟΥ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ.

ΚΑΛΗ δὲ τῷ μετάνοιαν· ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ δὲ τὴν
 ἀκρομοῦτητα. ξβ'. ΚΑΙ

(1) Vet. Interpres reddit, tan-
 tum sententiam Græci textus.

(2) Γλυκερῆς λόγους. Vet. In-
 terpr. *diversa eloquia*. Videtur Co-
 dicem habuisse corruptum.

(3) Sic emendavi. Meus & Barb.
 προβαλλοντο.

(4) Vox ἡμῶν in nulla edit. ap-
 paret, nec eam agnoscit Vetus
 Interpres.

pleatur: Passer invenit sibi domum, & turtur ubi ponat pullos suos, hoc est Gentes, quæ per hunc (Paulum) credunt in Christum. Psil. LXXXIII. 4.

LVIII. FICUS PRODUXIT GROSSOS SUOS.

Judæorum dicit Synagogam, quæ SS. Apostolos extulit, qui GROSSORUM instar dulcia Domini eloquia proferunt. De quibus & divinus Vates Hieremias: Ficus optimas, optimas nimis. Ficorum enim præcursores sunt GROSSI, quos esse Apostolos diximus. Deinde ficos, qui post eos in sanctis Ecclesiis Doctores, suavissimam dulcedinem proferunt. Hierem. xxiv. 3

LIX. VITES NOSTRÆ FLORENT, DEDE-
RUNT ODOREM.

Consequenter itaque deinceps VITIBUS Ecclesias, quæ per doctrinam bonum fidei proferunt odorem, ipsi vero germinationi odorem fidei assimilant.

LX. SURGE, VENI PROXIMA MEA.

Sibi PROXIMAM vocat sponsam, propterea quod ipse de Cælis descendit, eamque per fidei conjunctionem implevit.

LXI. PULCHRA MEA, COLUMBA MEA.

PULCHRA propter pœnitentiam, COLUMBA propter simplicitatem.

LXII. ET

(5) Vet. Interpr. legisse videtur *κωρελισσαι*, quæ est lectio edit. Complut.

(6) Vet. Interpr. quædam addit, quæ non habent Gr. Codd.

(7) Mutavi *αυτλω* in *αυτρω*.

Κεφ. β'. ιγ'.

ξβ'. ΚΑΙ ΕΛΘΕ ΣΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ, ΔΙ ΟΥ (1)
ΕΝ ΣΚΕΠΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ.

ΣΚΕΠΗ δὲ καὶ ΠΕΤΡΑ ὅτις αὐτῆς ὁ νυμφίος. πέτρα μὲν, ἔπειδὴ ἐπ' αὐτὸ ἤρεισεν τῆς ζωίσεως τὸ θεμέλιον. σκέπη δὲ, ἔπειδὴ σκέπων αὐτῷ ἀπὸ παντός ῥύεται πειρασμῶν.

Κεφ. β'. ιδ'.

ξγ'. ΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΧΙΣΜΑΤΟΣ.

ΠΡΟΤΕΙΧΙΣΜΑ τὸν ἴμεν λέγει. τεῖχην γὰρ ἐστὶ τὰ Ἡσαΐ. κς'. α'. Διατέλεια καὶ τῷ Ἡσαΐα φωνῶν. θύσει τεῖχος καὶ πείσει χεῖρα. τεῖχος δὲ ἔπεισει (2) διττῆ δυνάμει φυλάττουσα τὰς πόλεις ἵνα μὴ εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθῃ ἡ μάχη. ΕΧΟΜΕΝΑ γὰρ καλεῖ αὐτὴν ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΧΙΣΜΑΤΟΣ, τρεῖσι (3) τῇ τῷ νόμῳ κατηχησῶς λεγόμενης. ἡ μοιχαλίσαις καὶ τὰ ἐξῆς. εἴτα ἀποκρίνεται αὐτῇ καὶ λέγει.

Κεφ. β'. ιδ'.

ξδ'. ΔΕΙΞΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΟΥΝ ΣΟΥ, ΚΑΙ
ΑΚΟΥΤΙΣΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ ΣΟΥ.

Ὅπερ ἐστὶ, μὴ μόνον (4) ἐξῆς νόμος ἔπεισει μοι λέγει, ἀλλ' ὅλον σωτὴν ἐπίδειξόν μοι. ὡς καὶ Μωϋσῆς τὸ ἴδιον πῶς ἠκούσῃς τῶν κερῶν παρρησιαζέται λέγων. δεῖξόν μοι (5) σωτὴν ἐμφανῶς, ἵνα σε ἴδω. ἀλλὰ τότε λέγει τῷ Μωϋσῆϊ· ὁ δὲ (6). ἴδων μὲν τὸ πρόσωπον ζήσεται. ταύτη δὲ βλάβη καὶ ἐπιδείξαι ἑαυτὸν νεφέλης δίκην ἠμφιάσατο τὸ σῶμα, καὶ ἑαυτὸν ἔκρυπεν αὐτῷ, ἵνα τῇ ἰδίᾳ νύμφῃ δεῖξῃ ἑαυτὸν ἵνα τὴν ἀρετὴν τῆς ἀπομονῆς καὶ τῆς ἀκακίας, τὸν τύπον

(1) Δι' ἧ ab impressis omnibus Codicibus bene hæ duo voculæ absunt. Eas non agnoscit Vetus Interpr., & delendas existimo.

(2) Τεῖχος ἢ καὶ πείσει

revocavi e Codd. Barb. & Vallic.

(3) Τρεῖσι restitui ex Barb. & Vallicell.

(4) Vetus Interpr. non habuit in suo Cod. vocem μόνον. Vertit

LXII. ET VENI TU COLUMBA MEA IN VELAMENTO PETRÆ.

Ipse sponsus est ejus VELAMEN & PETRA. Et petra quidem, quia super se ipsum statuit fidei fundamentum. Velamen vero, propterea quod eam protegens ab omni liberat tentatione.

LXIII. JUXTA PROMURALE.

PROMURALE Legem vocat. Muri enim sunt Evangelia juxta Isaia dictum: Ponet murum, & circummurale: Murus vero, & circummurale significat duplicem vim defendendi Sanctos per divina eloquia, ne a mala be-
Ijai. xxvi. 1.

LXIV. OSTENDE MIHI FACIEM TUAM, ET AUDITAM MIHI FAC VOCEM TUAM.

Idest non solum per Legem, & Prophetas loquere mihi, sed totum mihi te ostende; quemadmodum Moyses ejusmodi captus desiderio, libere cum Domino loquebatur dicens: Ostende mihi te ipsum, ut manifeste te videam. Verum tunc dixit Moysi: Nullus qui faciem meam viderit, vivet. Sed cum sponsa sua vellet se conspicuum dare, veluti nubem induit corpus, & sub eo se abscondit, ut se ipse sua sponsa demonstraret per actus virtutis, per patientiam,

Exod. xxxiii.

13.

Id. xxxiii. 20.

enim: Hoc est per Legem & Prophetas non mihi loquaris. Atqui non repudiat sponsa, ut secum sponsus loquatur per ora prophetarum, sed ait: Non solum per Legem, sed totum te mihi ostende.

(5) Edit. Vat. habet ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν γνωστὸς ἵνα ἴδω σε.

(6) Edit. Vat. & γὰρ μὴ ἴδῃ ἀνθρώπου τὸ προσώπῳ μου, καὶ ζήσεται.

τύπον αὐτῆ ᾧ διδύκεις τῷ τῆς Ὀσείβειας πολιτεύματος. διὸ
ἐπακύνει αὐτῆ (1) λέγῃσα· ΔΕΙΞΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΟΥΙΝ
ΣΟΥ, ΚΑΙ ΑΚΟΥΤΙΣΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ ΣΟΥ.
Ἰδεδίκεν ἔν αὐτῇ τῷ ὄφει αὐτῷ, κηδεῖς ἕξ τῆς Σιτοκύκ (2)
Μαρίας· ἔ τῆς φωνῆς αὐτῆ ἠκόντισιν αὐτὴν, διδάσκων ἐν τῷ ὄρει
τῷ ἰλαιδῶν, ἔ τὰ διαγγεληκὰ ἀφ' ἀτάμαλα (3) αὐτῷ εἰς
πᾶσαι τὴν οἰκὸν μὲν τῷ ἕξ, τῷ ἀποστόλων αὐτῇ πύμας.

Κεφ. 6'. 18'.

ξί. ΟΤΙ Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ, ΚΑΙ Η ΟΥΙΣ
ΣΟΥ ΩΡΑΙΑ.

Ματθ. 1α'. κη'.

Ὅτως Η ΦΩΝΗ αὐτῷ ΗΔΕΙΑ, δεῦτε, λέγῃσα, πρὸς
μὲ πάντες οἱ κοπιῶντες ἐπὶ πηροῖσιν, ἀγὰ ἀναπύσσω

Ματθ. 4'. κθ'.

ὑμῶν. ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ ὅτι τυφλοῖς λέγῃσα· Ἐπὶ τὴν
πίσιν ὑμῶν, γεννητότα, ὑμῶν. ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ λέγῃ-

Μαρκ. 6'. κα'.

σα πρὸς τὸν ᾧ αὐτικῶν· ἔγειρον, ἄρον τὸν κεφάλυγόν σου,
καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ·

Ματθ. 6'. β'.

θάρσει, λέγῃσα, τέκνον, ἀφ' ὧν αἰ σοὶ ἀμαρτίαι σου. Η ΦΩ-

Μαρκ. 6'. λδ'.

ΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ λέγῃσα· ἔγαγε ἡ πίσιν σου ὅτι σοὶ σε·
πορεύσῃ (4) εἰς εἰρήνην. Η ΦΩΝΗ ΗΔΕΙΑ τῷ λεπτῷ λέ-

Μαρκ. 6'. μα'.

γῃσα· Δίλω, καθαρίσθητι, καὶ ὁσίων (5) ἐκαθαρίσθη ἡ λί-

Μαρκ. 6'. λθ'.

πρα. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ ὁπτιμῶσα τῷ ἀνέμῳ
καὶ τῇ θαλάσῃ, ἔ ποῖσσα γαλήνην. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ Η-

Ἰωαν. 1α'. μγ'.

ΔΕΙΑ τὸν λείζαρον ἐν νεκρῶν καλῶσα· λείζαρε δεῦρε ἔξω.

Ματθ. κη'. 1θ'.

Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ· ὑπάγετε, μαθητῶσατε πάντα
τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τῷ Πατρὶ, καὶ

Ματθ. κς'. λδ'.

τῷ Υἱῷ, ἔ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν,
καὶ τὰ ἔθνη. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ λέγῃσα· δεῦτε

οἱ ὁσίωνοὶ τῷ πατρὶ μὲν. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ
πάντας ἐν πᾶσι σῶζῃσα. ΚΑΙ Η ΟΥΙΣ ΣΟΥ (6) Ω-
ΡΑΙΑ,

(1) Sic emendandum: Meus & Barb. habent αὐτῆ.

(2) De B. Virgine notanda hæc

vox: & digna quæ legantur ea, quæ ad h. l. adnotavit doctus Editor Veteris Interpretationis.

tiam, & innocentiam, formam illi tradens pie vivendi. Propterea illa auscultat dicens: OSTENDE MIHI FACIEM TUAM, ET AUDITAM MIHI FAC VOCEM TUAM. Ostendit igitur illi faciem suam, cum in utero Deiparæ Virginis gestatus est; & auditam illi fecit vocem suam, cum docebat in monte Oliveti, & Evangelica præcepta sua in omnem terrarum orbem illi per Apostolos misit.

LXV. QUONIAM VOX TUA SUAVIS ET FACIES TUA SPECIOSA.

SUAVIS *revera* VOX *ejus est, quæ dicit: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. VOX TUA SUAVIS, quæ cæcis dixit: Secundum fidem vestram fiat vobis. VOX TUA SUAVIS, quæ dixit paralytico: Surge, & tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. VOX TUA SUAVIS dicens: Confide filii; remittuntur tibi peccata tua. VOX TUA SUAVIS, quæ dicit: Filia fides tua te salvam fecit, vade in pace. VOX TUA SUAVIS leproso dicens: Volo, mundare, & statim lepra mundata est. VOX TUA SUAVIS, quæ increpavit ventum, & mare, & fecit tranquillitatem. VOX TUA SUAVIS vocans a mortuis Lazarum: Lazare veni foras. VOX TUA SUAVIS: Ite docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, docentes eos servare, & cætera. VOX TUA SUAVIS dicens: Venite benedicti Patris mei. VOX TUA SUAVIS, quæ omnia in omnibus salvat. ET FACIES TUA SPECIOSA, tum cum formam servi*

Matth. xi. 28.

Matth. ix. 29.

Marc. ii. 11.

Matth. ix. 2.

Marc. v. 34.

Marc. i. 41.

Marc. iv. 39.

Joann. xi. 43.

Matth. xxviii.

19.

Matth. xxv. 34.

K 2 ac-

(3) Vallic. *δημιουργία*. *ἐκαθαρεύει*.
 (4) Sacer Codex habet *ὑπαγά*. (6) Voculam *ε* revocavi *ε*
 (5) Sacer textus habet *ἁθῆως* Cod. Vallic.
ἀπὸ τῆν ἀπ' αὐτῆ ἢ λίσσῃ, καὶ

Φιλιπ. β'. ζ'.
Ματθ. ιζ'. β'.

ΡΑΙΑ, καὶ ὅτε μωρὸν δ' ἄλλ' ἔλαβες, ἵνα ἡμῶς ἐλάβῃς τερῶσης ἐν τῆς δαλείας τῆς ἀμαρτιῶν· Ἐἶ ὅτε μετεμορφώθης (1) ἐν τῷ ὄρει. ἵνα τῆς ὑδέας δειότητι τὴν δόξαν ὀπλάμψης.

Κεφ. β'. ιε'.

Ξϛ'. ΠΙΑΣΑΤΕ ΗΜΙΝ ΑΛΩΠΕΚΑΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΑΦΑΝΙΖΟΝΤΑΣ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ.

ΠΙΑΣΑΤΕ, φησὶ, τὰς ἀρετικὰς, οἵτινες ΑΛΩΠΕΚΩΝ δίκην νεκτὸς ἑποδύοντες τὰς ΜΙΚΡΟΥΣ ΑΦΑΝΙΖΟΥΣΙΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ· ὅπερ ἐστὶ, τὰς ὑδαροπίστους (2), μὴ ὥστε μαγεθωθέντες ἐν τῇ τελείᾳ. ἀμπέλας τὰ κλήματα καταβλάψασιν· ἀλλ' ἐπὶ μικρὰς ὄντας καὶ τὴν πίσιν Ἐἶ ἀσηρίπτες. Τάττους γὰρ ἀφανίζουσιν οἱ ἀρεσιδῶται, ὡδρακλίνειν αὐτὰς ποιῶντες ἀπὸ τῆς διμελίης τῆς πίσεως· δὲ τῆς τῆτο πιάξειδος αὐτὰς κελύει, καὶ ἀπελαύνειδος ἔξω τῆς (3) ἀμπελώνων. διὸ ὀπλέγει.

Κεφ. β'. ιε'.

Ξζ'. ΚΑΙ ΑΙ (4) ΑΜΠΕΛΟΙ ΗΜΩΝ ΚΥΠΡΙΖΟΥΣΙΝ (5).

Ἐπερ ἐστὶν, οἱ λαοὶ τῆς ἡμῶν πίσει ὀδοφύξουσιν.

Κεφ. β'. ιε'.

Ξη'. ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ, ΚΑΙ ΓΩ ΑΥΤΩΙ.

Αὐτὸς ΕΜΟΙ σοφίαν. ΚΑΙ ΓΩ ΑΥΤΩΙ καρδίαν. αὐτὸς μοι σοφίαν ἐξ ἕρανῶν, ΚΑΙ ΓΩ ΑΥΤΩΙ ἐξ ἐθνῶν.

Κεφ. β'. ιε'.

Ξθ'. Ο ΠΟΙΜΑΙΝΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΡΙΝΟΙΣ.

Ἐπερ ἐστὶν τοῖς εὐσεβέσι τῆς διημοσιῶν λόγοις.

ο'. ΕΩΣ

(1) Meus μετεμορφώθη. Male. Lege ex Barb. μετεμορφώθης.

(2) Sic meus & Barber. Liben-

tius legerem ὑδαροπίστες. Totum locum hunc ita interpungendum puto, & legendum: ὅπερ ἐστὶ,

accepisti, ut nos e peccatorum servitute liberares; tum quando transfiguratus es in monte, ut jucundissima divinitatis resplendere faceres gloriam. Philipp. II. 7.
Matth. XVII. 2.

LXVI. CAPITE NOBIS VULPES, PUSILLAS EXTERMINANTES VINEAS.

Corripite, inquit, hereticos, qui noctu vulpium modo subrepentes, PUSILLAS exterminant VINEAS; idest eos labefactant, qui sunt fluxa fide, nec dum perfecte adoleverunt, nec vineae facti sunt palmites, sed adhuc pusilli sunt in fide & infirmi. Hos enim exterminant heretici, ac faciunt, ut illi a fidei declinent fundamento. Idcirco hos comprehendi jubet, & vineis expelli. Propterea subdit:

LXVII. ET VINEÆ NOSTRÆ FLORENT.

Idest, populi nostri bonum fidei spargunt odorem.

LXVIII. FRATRVELIS MEUS MIHI, ET EGO ILLI:

Ille mihi sapientiam, & ego illi cor. Ille mihi sapientiam de celo, & ego illi ex Gentibus.

LXIX. QUI PASCIT INTER LILIA.

Idest in piis, justitiæ Sermonibus.

LXX. DO-

ὁ δὲ ὁπίσῃς, μήπω μετῃ θωδέν-
τας ἐν τῇ τελείᾳ, ἢ ἀμπέλε κλί-
ματα, καὶ ἀβλάψουσιν· ἀλλ' ἔτι
μικρὸς ὄντας κ. τ. λ.

(3) Sic Vallic. At Barb. & meus

τὸ ἀμπέλων.

(4) ai abest a Vallic. & Barb.

(5) Sic Vallic. & Barb. & Cod.
Alexandrinus. Editio Vatic. κυ-

πριζου.

Κεφ. β'. ιζ'.

δ'. ΕΩΣ ΟΥ ΔΙΑΠΝΕΥΣΗ, Η ΗΜΕΡΑ, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ.

Ματθ. κε'. λδ'. Τυχέσιν ἢ τῆς κρίσεως, ἐν ᾗ ὁ καλὸς ποιμὴν λέγει· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τῷ πατρὶς μου, κληρονομήσατε τὸν ἴτοιμασμένον ὑμῶν βασιλεῖον διὰ καταβολῆς κόσμου, ἧ τὰ ἐξῆς· ΕΩΣ ΟΥ Η ΗΜΕΡΑ ΔΙΑΠΝΕΥΣΕΙ, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ. ὅταν γὰρ ἐκείνη Η ΗΜΕΡΑ ΔΙΑΠΝΕΥΣΕΙ τῆς κρίσεως, τότε κινήσουσιν αἱ σκιαί, τυχέσιν αἱ τῷ ἀδύνατον τῶν πραγμάτων ἐ φροντίδες, τὰς ἀδίκους ἀποβάλλουσι (1) πρῶξις.

Κεφ. β'. ιζ'.

αα'. ΑΠΟΣΤΡΕΥΟΝ (2), ΟΜΟΙΩΘΗΤΙ ΣΥ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ ΤΩ, ΔΟΡΚΩΝΙ Η ΝΕΒΡΩ, ΕΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΤΑ ΟΡΗ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ.

Ρωμ. ι. ιε'.

ΑΠΟΣΤΡΕΥΟΝ ἐμοὶ λέγει διὰ τῆς Ἰουδαίων σωμαγωγῆς ὅτι τὰ ἔθνη, ἰσχυρῶς ἐκείνοι ἔ παρὰδέχονται τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας διδασκαλίας. ΑΠΟΣΤΡΕΥΟΝ ὅτι τὰ ἔθνη, ὁμοιόμορφος ΤΩ, ΔΟΡΚΩΝΙ, Η ΝΕΒΡΩ, ἢ ΕΛΑΦΩΝ τῇ ὀξύτητι καὶ τῷ τῆς πίστεως δρόμῳ ὅτι πάντα τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διέτρεχον ἐν ὤρεσιν ποσὶ τῆς ἀποστόλων, πρὸ ὧν ὁ κύριος εἶρηκεν ἐν τῇ γραφῇ· ὡς ὤρεοι οἱ πόδες τῶν ἐναβελιζομένων τὰ ἀγαθὰ. ΕΠΙ ΤΑ ΟΡΗ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ, αἱ τῶν δικαίων εἰς τὴν ψυχῇ· ὅρα μὲν δὲ τὸ ὑπερέχειν τῆ τῆς διανοουμένης ἀρετῆ· κοιλώματα δὲ δὲ τὸ κοιλωμάτων δίκην δέχουσι ἐ κατέχειν τὸ τῆς πίστεως κήρυγμα.

Κεφ. γ'. α'.

οβ'. ΕΠΙ ΚΟΙΤΗΝ ΜΟΥ ΕΝ ΝΥΞΙΝ, ΕΖΗΤΗΣΑ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ· ΕΖΗΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΕΥΡΟΝ ΑΥΤΟΝ· ΕΚΑΛΕΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΥΠΗΚΟΥΣΕ ΜΟΥ.

Ὅταν γὰρ τὰς ἀμαρτίας βεβαρυμένοι καθ' ἑαυτοὺς ἐν ΝΥ.

(1) Legendum puto ἐπιβάλλουσι.

LXX. DONEC ADSPIRET DIES, ET MOVEANTUR UMBRÆ.

Hoc est dies iudicii, cum Pastor bonus dicit: Venite benedicti Patris mei; percipite paratum regnum a constitutione mundi &c. DONEC ADSPIRET DIES ET MOVEANTUR UMBRÆ. Cum enim ADSPIRAVERIT illa DIES iudicii, tum MOVEBUNTUR UMBRÆ, hoc est seculi huius occupationes, & sollicitudines, quæ injustas actiones ingerunt. Matth. xxv. 34.

LXXI. REVERTERE, SIMILIS ESTO TU FRATRU-
LIS MEUS DAMULÆ, HINNULOQUE CER-
VORUM AD MONTES CONVALLIUM.

REVERTERE *mibi, ait, a Judæorum Synagoga ad Gentes. Illi enim Salutaris doctrinæ predicationem non suscipiunt. REVERTERE ad Gentes SIMILIS factus CAPRÆ vel HINNULO CERVORUM celeri fidei cursu, ad omnes fines terræ currens speciosis pedibus Apostolorum, de quibus Dominus dixit in scriptura: Quam speciosi pedes Evangelizantium bona. AD MONTES CONVALLIUM, quæ sunt iustorum animæ: & montes quidem, propterea quod supereminent virtute iustitiæ: CONVALLIS vero, quia instar Convallium predicationem fidei suscipiunt, & retinent.* Rom. x. 15.

LXXII. IN CUBILI MEO IN NOCTIBUS QUÆ-
SIVI QUEM DILEXIT ANIMA MEA; QUÆSIVI
EUM, ET NON INVENI EUM; VOCAVI EUM,
ET NON AUDIVIT ME.

*Cum enim peccatis prægravati dormimus IN NOCTIBUS,
idest*

(2) Hunc vers. in meo & Barb. corruptissimum restitui ex edit. Vat.

80 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΛΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ'

ΝΥΞΙΝ · ὅπερ ἐστίν, ἐν τοῖς μαροῖς τῆς σοπίειαν ἕδων ἡσυχίαν καὶ ἀδεμίτων ἀμφοτερόμοτων ἀναστροφόμενοι χριστιανίζουσι δῆθεν (1) νομίσομεν · τὸ τιτωκαῶτα ἐν νυξί ζητήσομεν δῆθεν ἀπαγαμην (2) . αὐτὸς γὰρ εἶρηκε · ζητήσατε τὸν Θεὸν (3) ἔν τῳ εὐρίσκειν (4) ἐπεκαλῆσαθε . ἡνίκα δ' ἂν ἐγγίξη ἡμῖν, ἀπολειπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ἐδῶς αὐτῶ, καὶ ἀνὴρ ἀνομῶ τὰς βελῶς αὐτῶ . Ἐἰ ἐπιγραφίτω πρὸς κύριον, ἔλευσεται . εἰ ἂν ἕτως ζητήσωμεν αὐτὸν, τότε ἡμῶς ἐπαύσει . εἰ ἂν δὲ ὅτι κούτιω τῆς ἀμφοτερόμοτων ὄντες, καὶ ἐν νυκτὶ σοπιζόμενοι ἀπὸ τῆς ἀμφοτερόμοτων ζητῶμεν αὐτὸν, ἔχ ὀρίσομεν · ἔδ', ἂν ἕτως καλῶμεν αὐτὸν, ἐπαύσει . διὸ λέγει · μὴ ἐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τῶ σαδσαι; ἢ ἐκ ἰσχύει τῶ ἔξελείδω; ἀλλὰ τὰ ἀμφοτερόμοτων ἡμῶς διισῶσιν ἀναμέσον (5) ἡμῶς ἔ αὐτῶ . ἔξ', τῶτο ἐζητήσα αὐτὸν καὶ ἔχ εὐρον .

Ἡσαΐ. ν. ε'. ζ'.

Ἡσαΐ. ιθ'. α'.

Ἡσαΐ. ιθ'. β'.

Κεφ. γ'. β'.

ογ'. ΑΝΑΣΤΗΣΟΜΑΙ ΔΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΩΣΩ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ, ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΓΟΡΑΙΣ, ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΛΑΤΕΙΑΙΣ, ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΩ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ. ΕΖΗΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΕΥΡΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Οὐδὲ νῦν λέγει ὀρηκέναι αὐτὸν καὶ ἀνασσομένη (6), ὡς εἰπῶεν, ἔ δὲ εὐχῆς πρὸς αὐτὸν πορεύσεισα . καὶ ἔξ', τί πάλιν ἔχ εὐρον αὐτὸν, τῶ αἰτίαν ἐν αὐτοῖς μνησεί τοῖς γράμμασιν ΑΝΑΣΤΗΣΟΜΑΙ λέγῶσα, ΚΑΙ ΚΥΚΛΩΣΩ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ, ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΓΟΡΑΙΣ, ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΛΑΤΕΙΑΙΣ · ὅπερ ἐστίν ἐν ταῖς τῶ βίαις παραγματείαις, καὶ ἐν πλατείαις ἀπαγωγῆς εἰς τῶ ἀπώλειαν . διὸ φησὶ

(1) ὁ δῆθεν particula, cujus usus in ironia, ut in hoc loco. In Catena Meursii pag. 32. lin. 4. οἱ γὰρ ἐν σκότῳ, φησὶ, καὶ κούτιαις ἀμαρτωλῶν βιοτεύοντες, καὶ ἂν

κῶσι ζητεῖν Θεὸν, ἔχ ὀρίσομεν αὐτόν .

(2) Legendum omnino ζητήσομεν δῆθεν, ὃν ἀπαγάμεν .

(3) Sic etiam Cod. Alex. Edi-

ideſt in ſcleratis tenebroſiſque voluptatibus , nefariis que peccatis , Chriſtianos ſcilicet nos eſſe exiſtimamus ; tunc IN NOCTIBUS eum quarentes , diligimus ſcilicet . Ipſe enim dicit : Quærite Deum , & in inveniendò eum invocate ; & Iſai. LV. 6. 7. poſtquam vobis appropinquaverit , derelinquat impius vias ſuas , & vir iniquus cogitationes ſuas , & converſatur ad Dominum , & miſericordiam confequetur . Illum igitur ſi ad hunc modum quæſierimus , tunc nos exaudiet . Si vero , cum in peccatorum cubili ſumus , & in noctibus a peccatis obſcurati illum quærimus , non invenimus ; neque , ſi ſic eum invocemus , ille nos exaudiat . Iſai. L. 2. Propterea : Nunquid , inquit , non valet manus Domini ſalvos facere ? Nunquid non poteſt nos eripere ? ſed peccata veſtra Iſai. LIX. 1. ſeparant inter vos , & ipſum . Propterea quæſivi eum , & non inveni .

LXXIII. SURGAM NUNC, ET CIRCUIBO IN CIVITATE, IN FORIS ET IN PLATEIS, ET QUÆRAM QUEM DILEXIT ANIMA MEA; QUÆSIVI EUM, ET NON INVENI EUM.

Ne nunc quidem ait ſe illum inveniſſe , etiamſi exurrexerit , ut ita dicam , & per precationem ad ipſum profecta ſit . Cur autem ruruſus eum non invenerit , cauſam oſtendit in iſdem verbis : SURGAM , ait , ET CIRCUIBO IN CIVITATE , IN FORIS , ET IN PLATEIS , ideſt inter mundi negotia , & in platea , quæ ducit ad perditionem . Propter-

L ea

tio Vatic. ἢ κρυβενον .

(4) Edit. Vat. εν τῶν δεικτικων
αυτων .

(5) Vatic. edit. habet καὶ ἀνα-

μεισον τῆ Θεῶν . Illa vero ἢ cū
ἰχθῆα τῆ ἑλεῖδῃ ; abſunt ab o-
mnibus Bibl. editionibus .

(6) Legendum ἀναστραμῶν .

Ματθ. ζ'. ιδ'.

οὐ μὴ ὑψηλέωσι αὐτόν. σενὴ γὰρ ἡ πύλη, καὶ πεδλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγασσα εἰς τὴν ζωὴν.

Κεφ. γ'. γ'.

οδ'. ΕΥΡΟΣΑΝ ΜΕ ΟΙ ΤΗΡΟΥΝΤΕΣ, ΟΙ ΚΥΚΛΟΥΝΤΕΣ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΜΗ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ, ΙΔΕΤΕ;

ΤΗΡΟΥΝΤΑΣ καὶ ΚΥΚΛΟΥΝΤΑΣ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ τὰς δικαίους λέγει τὰς ΤΗΡΟΥΝΤΑΣ τὴν ἐπιπλήρως τὰς ΚΥΚΛΟΥΝΤΑΣ ΕΝ ΤΗ ἐκκλησίᾳ, τὰς ἀγίους περιφύτας ἔ ἀποστόλους. Ὅσον φέρε εἰπεῖν, ὑπόταν ἀμμερτῶν δὲ ἔχεται γοῖτο πρὸς δίκαιον, καὶ λέγει αὐτῶν. ἔχεται τί σὺ εἰσκαθεῖ μὴ ὁ δεσπότης, καὶ (1) ἄρξίζω εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔ πίνυτας ἐλεῶ (2)· καὶ τε μικρὸν ἀγαθὸν ποιῶν, ἐλεῖνο βλέπει, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀμμερτημάτων ὅ περισοπιεῖται βλέπειν; διὰ φησιν Ἡσαΐας· μὴ σὺ ἰσχυεῖ ἡ χεὶρ κυρίου τὸ σῶσαι; ἢ σὺ ἰσχυεῖ τὸ ἐξελθεῖν; ἀλλὰ τὰ ἀμμερτημάτων ὑμῶν διώσωσιν ἀναμυσον ὑμῶν καὶ τὸ κυρίου. εἶτα ἐπιφέρει ἡ νύμφη καὶ λέγει·

Ἡσαΐ. ιβ'. α'.

Κεφ. γ'. δ'.

οε'. ΩΣ ΜΙΚΡΟΝ ΟΤΕ ΠΑΡΗΛΘΟΝ ΑΠ ΑΥΤΩΝ, ΕΩΣ ΟΥ ΕΥΡΟΝ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ.

Ὅταν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀμμερτημάτων παρέλθωμεν, τότε ἀριστοκομεν ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ὑμῶν, ἢ τὸν λέγοντα· ἐπίσχεφε, ἐπίσχεφε πρὸς ἕναιον· ἀπολείπει τὰς ἀμμερτίας. καὶ σφάδρα μίσουσι βδέλυγμα. καὶ πάλιν· ἵναιε δ' ἂν ἐγγίξῃ ὑμῶν· ἀπολείπειτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδὸς αὐτοῦ. ἔχεται τὸ ΩΣ ΜΙΚΡΟΝ ΟΤΕ ΠΑΡΗΛΘΟΝ ΑΠ ΑΥΤΩΝ ΕΩΣ (3) ΟΥ ΕΥΡΟΝ, ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ.

Σοφ. σοφ. ιζ'.

κε'. κς'.

Ἡσαΐ. νε'. ζ'.

ἢ.

ος'. ΕΚΡΑ-

(1) Lego εἰ καὶ.

ea dicit, se eum non invenisse; Angusta enim porta, & Matth. vii. 14. arcta via, quæ ducit ad vitam.

LXXIV. INVENERUNT ME CUSTODES, QUI CUSTODIUNT, QUI CIRCUMEUNT IN CIVITATE: NUNQUID QUEM DILEXIT ANIMA MEA, VIDISTIS?

CUSTODES & CIRCUMEUNTES IN CIVITATE *justos vocat, qui mandata custodiunt, SS. Prophetas, & Apostolos in Ecclesia circumeuntes. Exempli gratia, cum peccator iustum alloquitur, eique dicit: Quare non exaudit me Dominus? etsi summo mane ad Ecclesiam me confero, & pauperibus misericordiam adhibeo. Ac si tantillum boni fecerit, ad illud respicit, & se peccatorum multitudinem non videre simulat. Propterea Isaias ait: Nunquid non Isai. iix. 1. valet manus domini nos salvare? Nunquid non potest nos eripere? Sed peccata vestra separant inter vos & Dominum. Deinde subdit sponsa dicens:*

LXXV. QUAM MODICUM FUIT CUM TRANSIVI AB IPSIS, QUOADUSQUE INVENI QUEM DILEXIT ANIMA MEA.

Cum enim a peccatis nostris discesserimus, tunc INVENIMUS QUEM DILEXIT ANIMA NOSTRA, juxta scripturam: Convertere convertere ad Dominum, & relinque peccata, & valde odito execrationem. Et rursus: Postquam vobis appropinquaverit, derelinquat impius vias suas. Propterea, inquit: QUAM MODICUM FUIT CUM TRANSIVI AB IPSIS, QUOADUSQUE INVENI QUEM DILEXIT ANIMA MEA.

L 2 LXXVI. TE-

(2) Sic scribendum pro *ἐλαυδ*, qui error est in Codd.

(3) Revocavi has duas voces, quæ absunt a Codd.

Κεφ. γ'. δ'.

οσ'. ΕΚΡΑΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΚ ΑΦΗΣΩ (1) ΑΥΤΟΝ.

Πὰς κρατεῖ αὐτὸν ἢ τῆς πεισθῆναι ψυχῆς ἐν τῷ τῷ (2) ὁρατῶν αὐτῷ ποιῶν. ἀρεσκόμενος γὰρ ὁ νυμφίος κρατῶν τὴν νύμφην τῆς δικαίων ψυχῆς κρατεῖται ὑπὸ τῆς ἔργων τῆς ἀρετῆς ἔχεισιν, ἀλλὰ ἐλευθερώσῃ καὶ σωφροσύνῃ, ἢ εὐχῆ κρατέμενος.

Κεφ. γ'. δ'.

οζ'. ΕΩΣ ΟΥ ΕΙΣΗΓΑΓΟΝ ΑΥΤΟΝ ΕΙΣ ΟΙΚΟΝ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ ΜΕ.

ε'. κεφ. ε'. ιε'.

ΟΙΚΟΝ οἶμαι καλεῖν ΜΗΤΡΟΣ αὐτῆς τὴν καρδίαν τῆς σοφίας αὐτῆς τῶ λόγῳ καὶ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ ταύτῃ, αὐτῷ τὴν καρδίαν εἴτις ἀποφαννοίτο, σαφέστατα λέγει. ΟΙΚΟΝ μὲν αὐτῆς δεξί, τὸ εἰρημίον· ἐνομιῶσα ἐν ὑμῖν καὶ ἐμπειπατήσω ἐν ὑμῖν (3) καὶ ΤΑΜΕΙΟΝ αὐτῆς δεξί, τὸ ἐν αὐτῇ ἀποκείσθαι πάντα τὰ ἀγαθὰ, πίστιν, ἐλπίδα, ἀγάπην, λογισμὸν, σωφροσύνην, ἀρετὴν, ἐλευθερίαν, ὑπομονήν. Ταῦτα δὲ ἔσώματ' ἐστίν, ἀλλὰ ψυχῆς ἐστὶ κόσμος.

Κεφ. γ'. ε'.

οθ'. ΩΡΚΙΣΑ ΥΜΑΣ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΥΝΑΜΕΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΙΣΧΥΣΕΣΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ· ΕΑΝ ΕΓΕΙΡΗΤΕ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΙΡΗΤΕ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ, ΕΩΣ (4) ΟΥ ΘΕΛΗΣΗ.

Ἐπομονῆς ἐνταῦθα ἀναγέγραπται (5) σημευτῆς· σω-εργῆς γὰρ εἰς ὁχλῶν τὰς ΘΥΓΑΤΕΡΑΣ τῆς ἑραίας αὐτεῖται

(1) Vatic. edit. ἀφῆκα. Lectio Philonis in nullis apparet edit. apud Bos. proxime vero accedit ad lect. Schol. quam Nobilius af-

fert ἀνήσω.

(2) Lectionem hanc defumfi ex Vallis. Cod. Barb. & meus ἀρεσῶ αὐτῷ.

LXXVI. TENUI EUM, NEC DIMITTAM EUM.

Quomodo eum tenet anima justorum? Faciendo nimirum quae illi sunt placita. Delectatus enim sponsus justorum animam veluti sponsam, virtutis tenetur operibus non manibus, sed eleemosyna, castitate, & oratione.

LXXVII. DONEC INTRODUXI EUM IN DOMUM MATRIS MEAE, ET IN CUBICULUM EJUS, QUAE CONCEPIT ME.

DOMUM MATRIS sua, opinor, vocat cor, domum scilicet sapientiae ipsius Verbi: & CUBICULUM ejus, quae eam concepit, si quis esse hoc ipsum cor pronunciaverit, optime dixerit. Et DOMUM quidem ejus vocat, quia dictum est: Inhabitabo in vobis, & inambulabo in vobis: CUBICULUM vero, propterea quod in eo (corde) reposita sunt omnia bona, fides, spes, dilectio, pia cogitatio, castitas, fortitudo, continentia, patientia. Haec vero non corporis, sed animae sunt ornamenta.

II. Cor. vi. 16.

LXXVIII. ADJURAVI VOS FILIAE HIERUSALEM IN VIRTUTIBUS, ET IN VIRIBUS AGRI, SI SUSCITAVERITIS, ET EXUSCITAVERITIS CARITATEM QUOADUSQUE VELIT.

Patientiae praeo hic exclamat. Adintrices enim ad orationem FILIAS postulat caelestis HIERUSALEM; id est justorum

(3) Ἐν ὁμοίᾳ abest a Vallic. & Barb. Eam vocem agnovit Vetus Interpres.

(4) Vat. ἕως αὐτῶν.

(5) Legendum puto ἀγαπᾶνε ἐξ ἡμετέρων.

τα ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ὅτι ἐστὶ τὰς τῶν δικαίων ψυχὰς, ἵνα ἐγείρωσι ἐν ἐξείρωσι τὴν ἀγάπην τῶν μονογενῶν. πρὸς αὐτὴν, ἕως ἔσθ' ἀγάπης. ἐμὲ (1) φησι τὸ ὑπομένειν, καὶ ἐκδέχεσθαι, ἐν μακροθυμίᾳ τῆς ὑπομονῆς, ἕως ἔσθ' ἀγάπης. Εἶτα φησὶν ὁ συμφύλαξ πρὸς αὐτὴν.

Κεφ. γ'. σ'.

οθ'. ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ, ΩΣ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΠΝΟΥ, ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗ ΣΜΥΡΝΑΝ ΚΑΙ ΛΙΒΑΝΟΝ ΑΠΟ ΠΑΝΤΩΝ ΚΟΝΙΟΡΤΩΝ ΜΥΡΕΥΟΥ.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ γρ' βλέπων (2) ἀναβαίνουσα, τὴν ἐκκλησίαν ὡς ΣΤΕΛΕΧΗΝ ΚΑΠΝΟΥ ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗΝ. ΣΜΥΡΝΑΝ ΚΑΙ ΛΙΒΑΝΟΝ τῶν πάλαι οἶμαί τὴν ὁσίων ὑποσημαίνουσα. ΣΜΥΡΝΑΝ μὲν εἶπε τὴν ταφὴν. ΛΙΒΑΝΟΝ δὲ εἶπε τὴν πίστιν. ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗΝ αὐτὴν βλέπει ΑΠΟ (3) ΠΑΝΤΩΝ ΚΟΝΙΟΡΤΩΝ ΜΥΡΕΥΟΥ. ἵνα εἴπω ἀπὸ πάντων τῶν θείων λογίων τῶν ἀγίων περὶ τῆς σιλεχῆν δὲ αὐτὴν καλεῖ, καὶ ὅτι ἐν Ἱερουσαλὴμ πρὸς αὐτὴν περὶ τῆς ἐξουσίας, φησὶν, ἐν αὐτῇ (4) σιλεχὴν ἀποσάδην.

Ἱερ. ιζ'. η'.

Κεφ. γ'. ζ'.

π'. ΙΔΟΥ Η ΚΛΙΝΗ ΤΟΥ ΣΑΔΟΜΩΝ.

Ματθ. η'. κ'.

Ἀπεκρίθη αὐτῇ Η ΚΛΙΝΗ ΤΟΥ ΣΑΔΟΜΩΝ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἰουδαίας τῆς Θεῆς. πρὸς γρ' λαβὴν τὴν ἐκκλησίαν ἐλεγεν. ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου ἐκεῖ ἔχει πρὸς τὴν κεφαλὴν κλινὴν. ὅτι δὲ ταύτῃ ἐλαβεν, τὸ λοιπὸν ΚΛΙΝΗ γίνεταί ΤΟΥ ΣΑΔΟΜΩΝ. τὴν ἐκκλησίαν τῆς εἰρωσποῦς τῆς εἰρηνοσύνης. τὰ τε ἐν ἐρασίᾳ, τὰ τε ἐν τῆς γῆς.

π'. ΕΞΗ.

(1) Ἐμὲ φησι usque ad ἕως ἔσθ' neque Barb. Ea ex Vallic. huc re-
 θελήσει non habet meus Cod., vocanda duxi.

forum animas, ut suscitent & exsuscitent in se caritatem Unigeniti, donec velit. Meum, inquit, est sustinere, & expectare, & equo animo ferre cum patientia, donec velit. Deinde ait sponsus ad eam :

LXXIX. QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT EX EREMO, TANQUAM TRUNCUS FUMI INCENSUS, MYRRHAM, ET THUS EX OMNIBUS PULVERIBUS UNGUENTARII.

A deserto enim, hoc est ab idololatria, Ecclesiam videt ascendere, tanquam VIRGULAM FUMI INCENSAM. MIRRHAM ET THUS passionis odorem arbitror significare: MYRRHAM quidem propter sepulturam; THUS vero propter divinitatem. INCENSAM ipsam videt AB OMNIBUS PULVERIBUS UNGUENTARII, quasi dicat ab omnibus divinis eloquiis sanctorum Prophetarum. Ipsam autem vocat VIRGULAM, quemadmodum etiam Hieremias de ipsa prophetat: Et Hierem. xvii. 8. erunt, inquit, in eo propagine nemorosæ.

LXXX. ECCE LECTUS SALOMONIS.

Assimilatur SALOMONIS LECTUS Ecclesie Filii Dei. Nam priusquam Ecclesiam acciperet, dicebat: Filius hominis non habet ubi reclinet caput suum. Postquam vero eam accepisset, facta est jam LECTUS SALOMONIS, pacifici nimirum, qui omnia in celo, & in terra pacavit. Matth. viii. 20.

LXXXI. SE-

(2) Lego Βλέπει.

(3) A Barb. absunt ἀπό πάντων κωνιοῦ μὴ μὴ εἶναι. In εἶπῳ, quæ huc revocavi e Cod. Vallic.

(4) Edit. Vat. ἐπ' αὐτῶν. Alexandr. ἐν αὐτῶν. In versione posui interpretationem Vatic. editionis.

Κεφ. γ'. ζ'. η'.

πα'. ΕΞΗΚΟΝΤΑ (1) ΔΥΝΑΤΟΙ ΚΥΚΛΩ ΑΥΤΗΣ ΑΠΟ ΔΥΝΑΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛ · ΠΑΝΤΕΣ ΚΑΤΕΧΟΝΤΕΣ ΡΟΜΦΑΙΑΝ, ΔΕΔΙΔΑΓΜΕΝΟΙ (2) ΕΙΣ ΠΟΛΕΜΟΝ.

ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΔΥΝΑΤΟΥΣ ΚΥΚΛΩ ΑΥΤΗΣ

οἶμαι λέγειν ΑΠΟ ΔΥΝΑΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛ τῆς ἀποστόλης, τῆς ἀπὸ τῆς προφητῶν ὀρρωμένους, καὶ τὰς πρὸς (3) Χριστὸν μαρτυρίας ἐν τῇ προφητῶν σωσιῶντας · τὸ δὲ ΕΞΗΚΟΝΤΑ, μὴ τὸ ἀριθμὸν σιῶσαι, ἀλλὰ τὸ ὀξυκελευθῆναι αὐτοὺς ἐν τῆς πεποιθῆς, καὶ τῷ νόμῳ γέμματα νόμου. ΠΑΝΤΑΣ δὲ αὐτοὺς λέγει ΚΑΤΕΧΟΝΤΑΣ ΡΟΜΦΑΙΑΝ · ἴσως δὲ

Ἑβραϊκ. δ'. ιβ'. πάντες τὸ τὸ Θεὸς κατέχευσι νόμον, ἔλεγον. ζῶν γὰρ ὁ λόγος τῷ Θεῷ, ἔλεγε, ἔλεγε, ἔλεγε ὑπὲρ πάντων μάχαιραν δίσκουον · ΔΕΔΙΔΑΓΜΕΝΟΙ ΕΙΣ ΠΟΛΕΜΟΝ, ἢ τὸ περὶ

Ἑφ. σ. σ'. ιβ'. ἀνθρώπων, ἀλλὰ περὶ τὰ πνεύματα (4) τῆς πονηρίας, καὶ τὸ Ἰαηλ. γ'. ια'. λέγοντα παροφῆτιν · ὁ παρὼς ἔσω μαχητῆς.

Κεφ. γ'. η'.

πβ'. ΑΝΗΡ ΡΟΜΦΑΙΑ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΤΟΝ ΜΗΡΟΝ ΑΥΤΟΥ.

ΡΟΜΦΑΙΑΝ ΕΠΙ ΤΟΝ ΜΗΡΟΝ τὸ νόμον λέγει, τὸν τῆς σωφροσύνης λογισμὸν, τὸ πέμνοντα τὰ τῆς σαρκὸς πάθη, καὶ τὰς γυνίνας ἐπιθυμίας.

Κεφ. γ'. η'.

πγ'. ΑΠΟ ΘΑΜΒΟΥΣ ΕΝ ΝΥΞΙΝ!

Ἑκταμυθία γὰρ ἢ τὸ ὄνειδος ὀξυκελευθῆναι πῶς (5) οἷς μὴ βλάβειαι πρὸς ἀπίστω καὶ τὸ λέγοντα ὁ ἔλεγε τὸ ποιεῖν. ΕΝ ΝΥΞΙ πέμνει τὰ διλήμματα τῆς σαρκὸς, ἵνα σωφροσύνην ἴσως

ρακι-

(1) Apud Vet. Interpr. hic versus cum duobus sequentibus unum versum conficiunt, ad cuius versus explananda priora verba multa sunt, quae frustra quæras

in Græcis Codicibus. Duæ fortasse fuerunt hujus Commentarii editiones, quarum in secundam quædam Philo addiderit.

LXXXI. SEXAGINTA POTENTES IN CIRCUITU EJUS EX POTENTIBUS ISRAEL ; OMNES TENENTES GLADIUM, DOCTI BELLUM.

SEXAGINTA POTENTES IN CIRCUITU EJUS *arbitror dicere*, EX POTENTIBUS ISRAEL *Apostolos*; qui ex prophetis prodierunt, & Christi testimonia ex Prophetis collegerrunt. Quod vero pertinet ad illud SEXAGINTA, ne respicias ad numerum; sed intellige eos prodiisse ex circumcissione, & ex Lege secundum litteram. OMNES, ait, TENENTES GLADIUM: *Omnes enim Dei legem tenebant & sermonem*. Vivus enim est fermo Dei & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti. DOCTI BELLUM, *non adversus homines, sed adversus Spiritus nequitiae, juxta Prophetam dicentem: Mansuetus sit pugnator.*

Hebr. iv. 12.

Ephes. vi. 12.

Joel. iii. 11.

LXXXII. VIR GLADIUS EJUS SUPER FEMUR EJUS.

GLADIUM SUPRA FEMUR *Legem intelligit, & pudicas cogitationes, quae carnales affectus, terrenasque cupiditates abscindunt.*

LXXXIII. A PAVORE IN NOCTIBUS.

Mens enim piorum pavida est, ne in ea, quae non vult, incidat, juxta Apostolum, qui ait: Quod nolo illud facio. IN NOCTIBUS *abscindit voluntates car-*

Rom. vii. 17.

M nis,

(2) Illa praepos. εις non reperitur neque in edit. Vat., neque in variantibus apud L. Bosium.

(3) Ex Mutin. & Vallic. veram lect. clicui. Prave meus & Barb.

ὁδὸν τοῦ χειρὸς μαρτυρῶν ἐκ τῆς προφητικῆς συνεισῶταί.

(4) D. Paulus habet πρὸς μαρτυρῶν.

(5) Lego μήπως.

ρηκιδείσα (2) τὴν ἀκαταίχωτον (3) πρὸς Θεὸν εὐρη παρρησίαν.

Ἐν ταυτῷ (4) δὲ ἔτερον ὁ λόγος ἀνιΐπεται πραγματείαν. λέ-
γεται γὰρ αὐτῇ ἡ θεία γραφή· ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥ-
ΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ ΩΣ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΠΝΟΥ

ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗ, τὴν ἐκκλησίαν ἀνιΐπεται ἀναβαίνουσαν
ἀπὸ τῆς ἐρημοφείσεως Ἱερουσαλήμ. εἰ γὰρ μὴ ἐκείνη τὰς χεῖρας ἐπέ-
βαλεν ἐπὶ τὸ σωτήρα, οὐκ ἂν αὐτῇ ἐπλάθει τὴν εἰς αὐτὸν πίσιν· ὡς

Ῥωμ. ια'. ιβ'.
ιε'.

φθοιν ἀπόστολος· εἰ ἢ ἀμαρτία (5) αὐτῶν πλῆτος τῶ νόμου, καὶ ἢ
ἀποβολὴ αὐτῶ πλῆτος ἐθνῶν, τίς ἢ πρὸς ἡμῶν, εἰ μὴ ζῶν ἐκ νε-
κρῶν; ὅτι δὲ ἔρημος ἔμεινε ἐκείνη, μαρτυρεῖ μοι ὁ ἀσπαστικός

Ματθ. κγ'. λβ'.

Χριστὸς λέγων πρὸς αὐτὸν· ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ἡμῶν ἔρημος. ἐκ
ταύτης οὖν τῆς ἐρήμου (6) ἀναδείκνυται ἡ ἐκκλησία διχῶ, τῶ σω-
τῆ. διὸ λέγει πρὸς αὐτὴν· ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥ-
ΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ ΩΣ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΠΝΟΥ

ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗ, ἡ εἰρηθὶ διχῶ, τῶ πάθους τὴν εὐαδῆν ἔσνευ-
σεν, τὴν εἰς Χριστὸν πίσιν διπλαθῆ. καὶ τοῖ (7) τὸ θυμίαμα ἔσινωπῶ.

ΣΜΥΡΝΑΝ φθοὶ ΚΑΙ ΛΙΒΑΝΟΝ ΑΠΟ ΠΑΝΤΩΝ
ΚΟΝΙΟΡΤΩΝ ΜΥΡΕΥΟΥ· σμύρναν διχῶ, τὸ πάθος, ἔ λῖβα-
νον διχῶ, τὴν ζωότητα. ΙΔΟΥ Η ΚΛΙΝΗ ΣΑΛΩΜΩΝ· κλί-
νην μοι νοεὶ τὸ μνήμα τῶ Ἰησοῦ, τῶ εἰρηδύσαντος τὰ πάντα διχῶ.

Ματθ. κη'. ε'.

τῶ ἰδὺς πάθους ἔ τῆς ἀναστάσεως· ἐπὶ ἧς κλίνης οἱ ἀγγελοὶ λέγασιν·
ἰδοὺ ὁ τόπος, ὅπῃ ἐκεῖτο ὁ κύριος. ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΔΥΝΑΤΟΙ

ΚΥΚΛΩΙ ΑΥΤΗΣ ΑΠΟ ΔΥΝΑΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛ ἐκείνης
τῶς ἀπὸ Ἰουδαίων βληθῆντας φυλάττειν τὸν τάφον. πάντες κατέ-
χοντες ῥομφαίαν διδραχμῆνοι πόλεμον. ΑΝΗΡ ΡΟΜΦΑΙΑ

ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΤΟΝ ΜΥΡΟΝ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟ ΘΑΜ-
ΒΟΥΣ ΕΝ ΝΥΞΙ. ταῦτα γὰρ συμβέβηκεν ἐκείνοισι τοῖς τη-
ρῆ-

(1) Sic emendavi. Barb. & Vall.
τέμνη.

(2) Duplici errore. Barb. & Val-
lic., & meus θερηκιδείσας.

(3) Vetus Interpr. vertit, in-
excrugnabilem: legisse videtur ἀκα-
ταίχωτον.

(4) Vallic. ἐν ταυτῷ. Barb. ἐν
τῷ αὐτῷ. Uterque prave.

(5) Paulinus locus est: εἰ ἢ τὸ
πρὸς ἡμῶν αὐτῶν. Et paullo post
εἰ γὰρ ἀποβολὴ αὐτῶν κατὰ λαγὴν
κόσμου, τίς κ. τ. λ.

(6) Absurdissime Vet. Interpr.

nis, ut pudicitia tanquam thorace munita fiduciam ruboris expertem apud Deum consequatur. Hoc ipso etiam aliud quidpiam significat. Cum enim hæc divina scriptura dicit:

QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT E DESERTO TANQUAM TRUNCUS FUMI, Ecclesiam significat ascendentem e deserto ad Hierusalem. Si enim hæc non injecisset manus in Salvatorem, illa in ejus fide dives non fuisset, ut ait Apostolus:

Rom. xi. 12. 15.

Si autem peccatum eorum divitiæ mundi, & abjectio eorum divitiæ gentium, quæ assumptio, nisi vita ex mortuis? Quod autem illa deserta remanserit, testis est mihi misericors Christus dicens illis: Ecce relinquetur domus vestra deserta. Ex hoc igitur deserto edita est Ecclesia per Crucem. Propterea dicit ad ipsam. QUÆ EST ISTA, QUÆ

Matth. xxiii. 38.

ASCENDIT E DESERTO SICUT TRUNCUS FUMI INCENSUS; quia per passionem spiravit odorem, fidem scilicet in Christum. Neque incensum tacitum relinquit. MYRRHAM, ait, ET THUS EX OMNIBUS PULVERIBUS UNGUENTARIII: Myrrham propter Passionem, thus propter divinitatem. ECCE

LECTUS SALOMONIS. Lectum intellige sepulcrum Jesu, qui omnia pacavit per suam Passionem, & Resurrectionem. De quo lecto Angeli dicunt: Ecce locus ubi jacebat Dominus. SEXAGINTA POTENTES IN CIRCUITU EJUS EX POTENTIBUS ISRAEL illos intellige, qui missi fuerunt a Judæis, ut custodirent sepulcrum. OMNES TENENTES GLADIUM, DOCTI BELLUM. VIR GLADIUS EJUS SUPER FEMUR EJUS A PAVORE IN NOCTIBUS. Hæc enim iis contigere, qui servabant

Matth. xviii. 6.

M 2

(se-

Ex hoc igitur deserta esse declaratur Ecclesia. Sed Ecclesia nunquam deserta est, fuit, eritve. Sic Interpretes malus male vertendo, sententiam sæpe depravat; interdum etiam lectoribus exhibet immanes errores: quod illi accidit in-

scitiâ præsertim Latini sermonis. Etiam in hujus versus explanatione quædam habet ea versio, quæ absunt a Græcis Codicibus.

(7) Sic emendavi. Barber. & Vallic. καὶ τῆ.

ματθ. κ'. β'. δ'.
 ρῥσιν, ὁπωσίκα τηρέντων αὐτῶν σεισμὸς ἐγένετο μέγας. Ἄγ-
 γελ. Θ γρ' κερὶς ἀπεκύλισε τὸν λίθον. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ
 οἱ τηρέντες ἐπιταμβηθέντες ἐχύνοντο ὡσεὶ νεκροί. διό φησιν·
 ΑΠΟ ΘΑΜΒΟΥΣ ΕΝ ΝΥΞΙΝ.

Κεφ. γ'. θ'.

πδ'. ΦΟΡΕΙΟΝ ΕΑΥΤΩ, ΕΠΟΙΗΣΕΝ Ο ΒΑΣΙ-
 ΛΕΥΣ ΣΑΛΩΜΩΝ ΑΠΟ ΞΥΛΩΝ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ.

Κολοσσ. α. κδ'.
 α'. Κορ. σ'. κ'.
 Παροιμ. θ'. α'.
 ΦΟΡΕΙΟΝ νόει μοι ἐὶ αὐτὴν τὴν σάρκα τῆ μονογε-
 νῆς, ἐν ἣ κερκεκρύφας τὸν Θεὸν ὡς ἀνθρώπ. Θ ἀνθρώπις ὁμί-
 λει. ἀλλὰ ἐ κερκατπερ οἱ παρερχόμενοι ὑπάτοι φορεῖω παρερ-
 χοντα, ἐ δὲ αὐτῶν τὰ κόσμη βεβαυῶνται περὶ γματὰ τῆς
 συνηλῆτα τὸ ἀξίωμα φερύτων (1) ἕτας ὁμοίως ἐν τῇ σαρ-
 κὶ τῆ μονογενῆς ἢ συνηλῆμένη αὐτῇ ἀγία ἐκκλησία, ἐ αὐ-
 τῇ αὐτῆ γίνεται ΦΟΡΕΙΟΝ· οὐ τὰ τῆ κόσμη βεβαυμένη
 περὶ γματὰ, ἀλλὰ τῆς ἕραις βασιλείας ἐφ' ἐαυτῆς φέρουσα
 δόγματα. ΦΟΡΕΙΟΝ ὄω (2) οὐ μόνον ἢ σαρξ Ἰησοῦ, ἀλλ-
 λα ἐ αὐτῇ ἢ ἐκκλησία, ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτῆ, δὲ τὸ
 κερταξιδῶ αὐτὸν φορεῖν τὸν Ἰὼν Ἰω Θεοῦ Ἰω τὸν λέγοντα·
 δόξασατε ἀρα (3) τὸν Θεὸν ἐν τῆς μέλεσιν ὑμῶν. Ἰωτο ὄω τὸ
 ΦΟΡΕΙΟΝ, τὴν σάρκα λέγω (4) Ἰω Ἰησοῦ, ὁ πῶνθ μωπι-
 κὸς ΣΑΛΩΜΩΝ ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΕΑΥΤΩ, ἢ σοφία γρ'
 ἀποδοκίμησεν ἐαυτῇ οἶκον. καὶ πῶν τὸ ΦΟΡΕΙΟΝ; ΑΠΟ
 ΞΥΛΩΝ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ· ἵνα εἴπη, ἀπὸ τῆς γενεαλο-
 γημένων ἀγίων ἀνδρῶν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, Ἰακώβ, καὶ τῆς
 κερθεξῆς.

Κεφ. γ'. ι'.

πε'. ΣΤΥΛΟΥΣ ΑΥΤΟΥ ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΑΡΓΥ-
 ΡΙΟΝ (5).

ΣΤΥΛΟΥΣ μὴ ἄλλης νοήσης ἀλλ' ἢ τῆς ἀγίας ἀπο-
 σόλας

(1) Sic fortasse legendum . οο.
 Codd. habent φερύσης.

(2) Οὐδ' ex Vallic.

(3) Verba Apostoli sunt δόξα-
 σατε δὲ τῷ Θεῷ ἐν τῶ σῶματι
 ὑμῶν. Ceterum in illa voce ἀρα

(sepulcrum), *quando illis servantibus, terræmotus factus est magnus. Angelus enim Domini revolvit lapidem. Et ea nocte perterriti qui servabant (sepulcrum) facti sunt velut mortui. Propterea dicit: A PAVORE IN NOCTIBUS.* *Matth. XXVIII. 2. 4.*

LXXXIV. GESTATORIUM SIBI FECIT REX SALOMON EX LIGNIS LIBANI.

GESTATORIUM *intellige ipsam carnem Unigeniti, in qua Deum abscondens, ut homo cum hominibus conversabatur. Sed quemadmodum Consules prodeuntes in gestatoria sella procedunt; & per eos res Mundi stabiliuntur, qui senatus dignitatem præferunt; Sic eodem modo in carne Unigeniti ipsa sancta Ecclesia convocata ipsius fit GESTATORIUM; nec vero res Mundi stabiliens, sed ipsa in se ferens decreta Regni cælestis. GESTATORIUM igitur non solum est caro Jesu, sed & ipsa Ecclesia, quæ est corpus ipsius: propterea quod digna facta est, quæ ipsum gestaret filium Dei, juxta Apostolum dicentem: Glorificate, & portate Deum in membris vestris. Hoc igitur gestatorium, carnem scilicet Jesu, spiritualis Salomon sibi fecit. Sapientia enim ædificavit sibi domum. Et unde hoc GESTATORIUM? EX LIGNIS LIBANI: intelligens ex sanctis Hominibus, qui in ejus generatione enarrantur Abraam, Isaac, Jacob & qui deinceps.* *Coloss. I. 24.*

LXXXV. COLUMNAS EJUS FECIT ARGENTUM.

COLUMNAS *non alios intellexeris, quam sanctos Apostolos*

fortasse delitescit ἀρετῆς portate; quam vocem habet solus T. N. Vulgatus Interpres.

(4) Ex λίγων feci λέγων.

(5) Vallic. ἀρετῆς, quæ lectio proxime accedit ad Complut. ἀρρητῆς.

Γαλ. β'. θ'.

σύλως, οἵτινες σύλων δίκλω τὸ φορέϊον βασιλέωσι τῶτο ὅτι δὲ
 σύλοι οἱ ἀπόστολοι, πάρεσι Παύλῳ λέγων· Ἰάκωβος (1)
 Ἰωάννης οἱ δοκίμοι σύλοι εἶν'. ΑΡΓΥΡΙΟΝ δὲ αὐτὸς λέγει, ἐπει-
 δήπερ ἀργυρεῖς δίκλω λαμπρεῖ· μὴν ἦσαν τῇ πίσει· ἡμετέ-
 ραι δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῇ πνευματικῇ εἰσάσει.

Κεφ. γ'. ι'.

πς'. ΚΑΙ (2) ΑΝΑΚΛΙΤΟΝ ΑΥΤΟΥ ΧΡΥΣΕΟΝ.

Λευ. θ'. νη'.

ΧΡΥΣΩι οἶμαι ΑΝΑΚΛΙΤΩι τὰς μέγετας ἀπει-
 κάζει. ἃ μὴ νομίσης ἐλάττωτα τὸν ἄποστολον εἶν' ἕρην τῶ
 τῷ μαρτύρων. καὶ γὰρ ἃ αὐτοὶ ἐμαρτύρησαν οἱ ἀπόστολοι, καὶ
 γεγύνασιν ΑΝΑΚΛΙΤΟΝ τῷ Χριστῷ. περὶ γὰρ τῶ αὐτῷ μαρτυρίας
 ὁ μονογενὴς ἔλεγεν· ὁ υἱὸς τῶ ἀνεφύωσιν σὺν ἔχει πᾶσι τῶ
 κεφαλῶ κλῖμα (3). πάλιν δὲ χρυσίω (4) ἀπεικάζοντα δὲ
 τὸ τῆς πίσεως δοκίμων (5), ἃ δὲ τὸ δόξαπυρον τῷ περασμῶ.
 ὡς χρυσίου γὰρ, φησιν, (6) ἐν χωνεύτηρι· ἐδοκίμασιν αὐτὸς, ἃ
 ὡς ὀλοκέρπωμα φυσίας περσεδέξατο αὐτὸς.

Σοφ. σαλ. γ'.
ε'.

Κεφ. γ'. ι'.

πς'. ΕΠΙΒΑΣΙΣ ΑΥΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ (4).

ΕΠΙΒΑΣΙΝ (7) τῶ φορέϊς τὴν πολυάνθρωπον λέγει
 πληθύν τῆς ἀγίας ἐκκλησίας. πορφύρα γὰρ (8) αὐτῷ ἀπεί-
 κάζει εὐκότως δὲ τὴν τῶ ἀγία λατρεῖ βαφίω. ὡπερ γὰρ ἡ
 πορφύρα εἶδμα ἐστὶ βασιλικόν· ἔτω καὶ τὸ λατρεῖν τῶ ἐπι-
 ραίει βασιλείας ἐπενδύει ἡμῶς τὴν βασιλικῶν εἰδήματα. εἰ δὲ
 πορφύρα βασιλείας τσαύτω ἐν τῶ βασιλείοις πείθει αὐ-
 τῶν,

(1) Adnotavit Veter. Versionis
 Editor, descriptoris incuria de-
 esse hic nomen Cephas. Sed ab
 omnibus etiam, quos quidem no-
 verim, Græcis Codicibus illud
 nomen abesse comperi.

(2) Abest καὶ a Vallic. & Barb.
 quam vocem reposui ex SS. Bibliis,

cum præterea eam habeat etiam
 Vet. Interpres.

(3) Sacer textus habet κλίμα.

(4) Barb. & Vall. χρυσίον. Male.

(5) Vet. Interpres, propter fidei
 probitatem: scribere debuerat pro-
 bationem.

(6) Philo igitur habuit pro Li-

stolos; qui columnarum instar gestatorum hoc portant. Quod autem columnæ sint Apostoli, præsto est Paulus dicens: Galat. II. 9. Jacob & Joannes, qui videntur esse columnæ. ARGENTUM vero ipsos appellat, quoniam velut argentum splendebant ob fidem, ministrabant vero Ecclesie in spirituali convivio.

LXXXVI. ET ACCLINATORIUM EJUS AUREUM.

AUREO ACCLINATORIO martyres, opinor, assimilat. Neque enim putes minoris esse Apostolorum chorum, quam Martyrum. Etenim ipsi quoque Apostoli martyrium passi sunt, fueruntque Christo ACCLINATORIUM; nam ante ipsorum Martyria Unigenitus dixerat: Filius hominis non habet ubi reclinet caput. Rursus vero auro assimilantur per fidei probationem, & tentationum ignem: ait enim Scriptura, tanquam aurum in fornace probavit illos, & veluti holocaustum hostiæ accepit illos.

Luc. IX. 58.

Sap. III. 6.

LXXXVII. ASCENSUS EJUS PURPURA.

ASCENSUM GESTATORII innumerabilem intelligit sancta Ecclesia multitudinem. PURPURÆ vero ipsam merito assimilat propter sancti Lavacri tincturam. Quemadmodum enim purpura vestis est regia, sic lavacrum caelestis Regis nos regia induit veste. Si vero purpura Regis tanta in Regiis adibus adhibetur diligentia, ne maculam contra-

bro Canonico Sapienciam Salomonis, qui liber in Vulgata Latina appellatur Sapiencia. Sic supra ad vers. xxxiii. eundem locum ex Sapiencia citavit adhibito verbo φησι. Cum verbo autem φησι notum est subintelligendam vocem γεαφην. Vide

notam ad vers. cxcix.

(4) In Sacris Bibl. Gr. πορφυρα. Lectio Philonis πορφυρα accedit ad Complut. πορφυρα.

(7) ἑπιβασις Barb. & meus.

(8) Lego πορφυρα δε.

διδῶ, ἵνα μὴ ἀπωλεσθῆ, καίπερ ἕσα φθαρτῆ, καὶ ἐν θαλατ-
 τῆον κνωδάλων ἔχουσα τῶ βαφῶ. πῶσφ μᾶλλον αὐτῆ (1)
 ὀφείλει πᾶσα τοῖς λαμβάνουσι φυλάττεσθαι τῆμῃ, ἥτις ἐστὶ τῆ λυ-
 τρεῖ τῆς παλιγενείας, ἡ ἐστὶ ἐν κνωδάλων θαλαττῆον, ἀλλ' ἐν
 θαλάμων ἑραλίαν, ἐν τῆ ἀίματῳ τῆ Χριστοῦ ἔχουσα τῶ
 βαφῶ.

Κεφ. γ'. ι'.

πη'. ΕΝΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΝ ΑΓΑ-
 ΠΗ (2).

Θαυμάσιόν μοι δοκεῖ ἃ ἐνταῦθα χαρακτηῖρα φέρει τῆ
 χορῆ (3) τῆ δικαίαν ἢ γραφῆ, τὸ καλλῶ ἀναγορεύουσα.
 Ἐπειδὴ (4) γὰρ πᾶσι τῆς πλήθουσι εἶπε τῆς ἐκκλησίας, τῆς
 ἐντὸς ἕως τῆ μονογενοῦς, φησί. ΕΝΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΛΙΘΟ-
 ΣΤΡΩΤΟΝ ΑΓΑΠΗ. λίθοις γὰρ ἁγίοις τοῖς δικαίως ἀποφ-
 κάζει κτ' ἢ λέγοντα περὶ τῆ. λίθοι ἁγιοὶ κλιόνται ὅτι τῆς
 γῆς ἢ μῆνι (5), διὰ τὸ χαμδινεῖν καὶ γονυκλιτεῖν (6). οἵτι-
 νες τῆ ἀγάπῃ ἢ ἀπαυτα πληρεῖσι νόμον, ἐντὸς αὐτῆ ὄντες,
 καὶ ἀχώριστοι τῆς αὐτῶν ἐπιτολῆς ἢ ἀγάπης γεγενημένοι.

Ζαχ. θ'. ις'.

Κεφ. γ'. ι'.

πιθ'. ΑΠΟ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Τις τίςιν ἀπὸ τῆς ἀγίων ἀπεσόλων. αἵτινες ΘΥΓΑΤΕ-
 ΡΕΣ οὐ τῆς ὁπυγείου, ἀλλὰ τῆς ἐρωεραίου τυγχάνουσιν
 ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

γ'. ΕΞΕΛ-

(1) Mal. αὐτῆ.

(2) Vat. edit. & ceteræ omnes
 habent ἀγάπῃ.

(3) Cod. Mutin. χῶρεσ τῶν δι-
 κῶμων ἢ γραφῆ: in meo, & Barb.
 legitur χορῆσ. Emendandum o-
 minino censui χορῆ.

(4) Vet. Interpr. hæc ita vertit:
 Quia enim de multitudine dixit Ec-
 clesia, quæ constat in suis electis,
 istos intra Unigenitum esse demon-
 strat, dicens: Intra ipsum lapidibus
 strata caritas. Sed ea caute legen-
 da. Non enim ex folis electis

trahat, quamvis sit corruptibilis, & ex marinis animalibus trahat colorem; quanto magis hæc custodienda cum honore iis est, qui illam acceperint, cum sit purpura lavacri regenerationis, non ex marinis animalibus, sed ex caelestibus thalamis, & ex Christi sanguine habens tinturam.

LXXXVIII. INTRA IPSUM LAPIDIBUS CONSTRATA CARITAS.

Admirabilem etiam in hoc loco scriptura mihi videtur exponere characterem chori justorum, ejus pulchritudinem declarans. Quandoquidem enim loquuta est de multitudine Ecclesie, quæ est intra Unigenitum, ait: INTRA IPSUM LAPIDIBUS CONSTRATA CARITAS. Lapidibus enim Sanctis justos assimilat juxta Prophetam dicentem: Lapidibus Sancti volvuntur super terram ejus: propterea quod ipsi humi cubant, & genua flectunt, qui caritate omnem adimplent legem, & intra ipsum sunt, & ab ejus præceptis, & caritate inseparabiles. Zacchar. ix. 16.

LXXXIX. A FILIABUS HIERUSALEM.

Hoc est a sanctis Apostolis: quorum anime filie sunt non terrestres, sed caelestis Hierusalem.

N xc. EGRE-

constat Ecclesia, sed etiam admixtos habet peccatores; qui sunt in ea ut palea in frumentis. Græca non habent: quæ constat in suis electis.

(5) Græca Biblia habent ἀντῆ.
 (6) Vallic. ἰουουκλιτεῖν. Barb. & meus ἰουουκλιτεῖν. Scribendum ἰουουκλιτεῖν.

Κεφ. γ'. β'.

γ'. ΕΞΕΛΘΑΤΕ ΚΑΙ ΙΔΕΤΕ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ (1) ΣΙΩΝ ΕΝ ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΣΑΛΟΜΩΝ, ΕΝ ΤΩ ΣΤΕΦΑΝΩ, Ω ΕΣΤΕΦΑΝΩΣΕΝ ΑΥΤΟΝ Η ΜΗΤΗΡ ΑΥΤΟΥ, ΕΝ ΗΜΕΡΑ (2) ΝΥΜΦΕΥΣΕΩΣ ΑΥΤΟΥ, ΚΑΙ ΕΝ ΗΜΕΡΑ ΕΥΦΡΑΣΙΑΣ (3) ΚΑΡΔΙΑΣ ΑΥΤΟΥ.

ΕΞΕΛΘΑΤΕ λέγει ἀπὸ τῆς τῆ νόμου κατάρτας, ἀπὸ τῆς Ἰσραὴλίων ἀπειθείας. Ἐ ΙΔΕΤΕ ΕΝ ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΣΑΛΟΜΩΝ, ὅτι ἐστὶν ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. ΕΝ ΤΩ ΣΤΕΦΑΝΩ, Ω ΕΣΤΕΦΑΝΩΣΕΝ ΑΥΤΟΝ Η ΜΗΤΗΡ ΑΥΤΟΥ, ὅτι τὸν ἀνένδρινον σέφανον ἐπίθνηκε αὐτῷ τῇ κεφαλῇ ἢ τῷ Ἰσραὴλίων συναγωγῇ. μητέρα δὲ τῆς σαρκὸς αὐτῷ ταύτῳ καλεῖ, ἕπειδὴ τὸ κτ' σάρκα ἐξ Ἰσραὴλίων ἀνέτειλεν. ΗΜΕΡΑΙ ΔΕ ΝΥΜΦΕΥΣΕΩΣ ΑΥΤΟΥ αἱ τρεῖς εἰσὶ τῷ πάθῳ. τότε γὰρ τῷ ἀγίῳ ταύτῳ ἐκκλησίᾳ ἐνυμφώσατο (4). Τότε καὶ τὸ ἐν ὡσπὶ τῷ περσῆτι ἐπειθετο ῥῆμα. καὶ μυσθόσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίσει καὶ βρωσῇ τὸν κύριον. Τὸ δὲ ΚΑΙ ΕΝ ΗΜΕΡΑ ΕΥΦΡΑΣΙΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΑΥΤΟΥ. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τῷ πάθῳ, ἐν ἣ ὁ Ἰησοῦς εὐφροσύνητος φησὶ τοῖς ἐαυτῷ μαθηταῖς. ὁπίθνημαί ἐπιθύμησάι τῷ τὸ πάθος φαγεῖν μεθ' ἡμῶν.

Ωσπὶ β'. κ'.

Δεκ. κβ'. κ'.

Κεφ. δ'. α'.

α'. ΙΔΟΥ Η (5) ΚΑΛΗ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ. ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ. ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ.

Ἐπαρνεῖ ταύτης τὸ κάλλος ὁ ταύτης νυμφίος ἔχ' ἀπαξ εἰπὼν. ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ. ἀλλὰ καὶ δούτερον. καλὴ γὰρ ἔμεν.

(1) Sic Alex. Cod., & Compl. Lectio Vatic. est θυγατέρες αἰῶν ἐξέλθατε & ἴδτε.

(2) Vallic. ἡμέρας.

(3) Gr. Bibl. habent εὐφροσύνης.

(4) ἐνυμφώσατο revocavi ex

xc. EGREDIMINI ET VIDETE FILIÆ SION
IN REGE SALOMONE IN CORONA, QUA CO-
RONAVIT EUM MATER EJUS IN DIE DESPON-
SATIONIS EJUS, ET IN DIE LÆTITIÆ COR-
DIS SUI.

EGREDIMINI, *inquit*, ex maledicto legis, ab *Ju-* Galat. iii. 13:
daorum infidelitate: intuemini in Regem Salomon, idest
in Dominum nostrum Jesum Christum: IN CORONA, QUA
CORONAVIT EUM MATER EJUS, quando spineam coronam
Judæorum Synagoga super caput eius imposuit. Eam enim
matrem appellat carnis ejus, propterea quod ex Judæis
ortus est secundum carnem. DIES VERO DESPONSATIONIS
EJUS sunt tres dies passionis. Tunc enim sanctam hanc de-
sponsavit Ecclesiam. Tunc est quod est apud Oseam oracu- Osee. ii. 20
lum impletum est: Et desponsabo te mihi in fide, & co-
gnosces Dominum. Illa verba IN DIE LÆTITIÆ CORDIS
SUI implebantur in illa die Pasche, in qua Jesus gaudens Luc. xxii. 15:
dixit Discipulis suis: Desiderio desideravi hoc Pascha
manducare vobiscum.

xcI. ECCE PULCHRA ES PROXIMA MEA: EC-
CE PULCHRA ES; OCULI TUI COLUMBÆ EX-
TRA TACITURNITATEM TUAM.

Laudat hujus pulchritudinem Sponsus ejus dicens: EC-
CE PULCHRA ES, non semel, sed etiam iterum: PULCHRA
N 2 *enim*

Vall. & Barb., expulso ἐν ὄψει, ut haber meus.

Gr. habetur εἶ, & sic legit Vetus Interpres.

(5) Utrouque in Sacris Bibliis

μόνον τῇ πίστῃ (1), ἀλλὰ ἔ ἀνταῖς ταῖς παρέξεισι τῆς διηγο-
 σωῆς. τὸ δὲ, **ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ**, τὸ
 ἀκέρωτον (2) ἔ τὸ ἀκανὸν τῷ νοερῶν τῷ ψυχῆς ὀμμάτων ἐσωαρεῖ.
ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ, ἐτίραν, τῷ σιω-
 πῆν, ὀρίζεται καλλουῖ. πολλὰς (3) γὰ πολλοὶ τῷ ὁσιεῶν εἰ-
 ματι σιωπῶντες, βοῶντες δὲ τῇ καρδίᾳ, ὑπύκουον τῷ Θεῷ ποιῶν-
 τας (4) τὴν ὕχην, ὡς τῷ μακαρία Μαυσοῦ σιωπῶντι ἐρρήθη·

Ἐξοδ. ι δ'. ιε'.

α'. Βασιλ. α'.

17/.

τί βοᾷς πρὸς με; καὶ ὡς ἡ μακαρία ἐν γωαμξίν ἀνα (5)
 σιωπῆ ὕχομένῃ καρπὸν ὕχης λαβῆσα τὸν μέγαυ Σαμυῆλ.

γ'. **ΤΡΙΧΩΜΑ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΑΓ-
 ΓΩΝ (6), ΑΙ ΑΠΕΚΑΛΥΦΘΗΣΑΝ (7) ΑΠΟ ΤΟΥ
 ΓΑΛΑΑΔ.**

Κεφ. δ'. α'.

ΤΡΙΧΩΜΑΤΙ τὸ πλῆθ. Θ τῷ λαῷ ἀπεικάζειν οἶμα

α'. Κορ. ια'. ιε'.

τὴν μουσικὴν ταύτῃ γραφὴν κτὶ τὸν λέγοντα ἀπόστολον· γωῆ
 εἰάν κομᾶ. δοξα αὐτῇ ἐστὶ· κόμῃ δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ πλῆθ. Θ
 τῷ λαῷ, ὅτι ἡ κόμῃ ἀντὶ πειρολαίφ δέδεται. ἔ κόμῃ τῶν
 Θ πειρολαίφ τῆς τῷ Χριστῷ νύμφης τὰ πλῆθ. τῷ λαῶν, κτὶ τῷ

Ἡσαϊ. μβ'. ιθ'.

λέγοντα προφήτῃ· πάντας αὐτὸς ἐνδύσει (9), ἔ πειρολαίφ αὐ-
 τὸς ὡς κόσμον νύμφης (10). τὸ δὲ **ΑΠΕΒΗΣΑΝ (11) ΑΠΟ
 ΤΟΥ ΓΑΛΑΑΔ**, Γαλααδ ἐρμηνεύεται κατοικία μαρτυρίας·
 αὐτὰ δὲ ὄντως ἀπεκαλύφθησαν (12) ἀπὸ κατοικίας μαρτυρίας
 τῆς

(1) Forte Vet. Interpr. habuit in suo Cod. πύκτη, qui vertit pinguedine.

(2) Ita Vallic. Mendose meus & Barb. ἀκέρωτον.

(3) Pessime Vet. Interpres Frequenter enim multi piorum ore tacentes, corde obediente orationem apud Deum probantur effundere. Non reddit vocem βοῶντες, qua amissa, non potest reddi vera Philonis sententia.

(4) Vallic. ποιῶνται, & sic videtur legendum.

(5) Vallic. non habet ἀνα.

(6) Reposui ex sacris libris αἰγῶν, ubi meus & Barb. ἀγίων.

(7) Verus Interpres videtur legisse ἀπέβησαν, quae lectio in nullis impressis Bibliis apparet. Vulgata Latina tamen habet, ascenderunt, quod est ἀπέβησαν. Cum vero iterum referat paullo inferior eadem verba, non tamen cum verbo ἀπεκαλύφθησαν, sed cum verbo ἀπέβησαν, idcirco ἀπέβησαν reponendum hic puto.

enim non solum fide, sed etiam ipsis justitiæ actionibus. Illa vero, OCULI TUI COLUMBÆ, laudant simplicitatem & innocentiam intellectualium animæ oculorum. Illud, PRÆTER TACITURNITATEM TUAM, aliam pulchritudinem definit, idest taciturnitatem. Sape enim multi pii homines ore quidem taciti, sed corde vociferantes orationi suæ Deum obaudientem faciunt, quemadmodum tacenti B. Moysi dictum fuit: Quid clamas ad me? Et Sicut Beata inter mulieres Anna tacite orans magnum Samuelem orationis suæ fructum cepit. Exod. xiv. 15. I. Reg. I. 13.

XCII. CAPILLAMENTUM TUUM UT GREGES CAPRARUM, QUÆ ASCENDERUNT EX GALAAD.

CAPILLAMENTO mystica hæc scriptura, ut opinor, assimilat populi multitudinem juxta Apostolum dicentem: Mulier si comam nutriat, gloria est illi. Coma vero Ecclesie est multitudo populi: coma enim pro velamine ei data est. Coma igitur, & velamen sponsæ Christi est multitudo populorum juxta Prophetam dicentem: Omnibus his quasi ornamento vestieris, & circumdabis tibi eos sicut ornamentum sponsæ. Quod autem attinet ad illa verba ASCENDERUNT DE GALAAD; Galaad interpretatur habitatio Testimonii: ipsæ autem revera ASCENDERUNT de habitatio-

unde librarius eam vocem eiecit, sequutus vulgaram lectionem ἀποκαλύφθησαν. Eoque magis reponendum ἀπέβησαν, quod tota explanatio nitatur ea voce ἀπέβησαν.

(8) Mendose meus & Barber. αὐτῶν.

(9) Legend. ἐν δόσει, καὶ πειθήσεαι. Locum autem hunc sic ha-

bes in Bibl. Gr. πάντες αὐτοὶ ὡς κόσμον ἐν δόσει. Sed Vet. Interpr. non videtur habuisse in suo Cod. verba illa ὡς κόσμον.

(10) Sic legit Vet. Interpres. Sed Gr. Bibl. habet νύμφη.

(11) Hinc etiam constat Vet. Interpr. legisse in sacro textu non ἀποκαλύφθησαν, sed ἀπέβησαν.

(12) Vet. Inter. legit ἀπέβησαν, quem sequor in versione.

ἤν τε προφητῶν ἐ' ἀποστόλων, μαρτυρούντων περὶ τῆς μονογενῆς, ἐ' ἔργω τὰς πράξεις τῆς μαρτυρίας ἐνδεκνυμένων. διὸ ἐν αὐτῇ οἶδεν ὅτι τῷ Δαβὶδ φάλλειν· ἐ' γὰρ τὰ μαρτυρία σὺ μελέτη
 Φαλ. ριβ'. κδ'. μκ ἐστὶ, ἐ' αἱ συμπελαίαι μκ τὰ διηγηώματα σὺ. καὶ ἐλά-
 Φαλ. ριβ'. μς'. λωω ἐν. ὅτις μαρτυρίαις σὺ ἐναντίον βασιλείων, ἐ' ἐκὼν ἠχοῦ-
 μλω.

Κεφ. δ'. β'.

γγ'. ΟΔΟΝΤΕΣ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΚΕ-
 ΚΑΡΜΕΝΩΝ, ΑΙ ΑΝΕΒΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΟΥ-
 ΤΡΟΥ, ΑΙ ΠΑΣΑΙ ΔΙΔΥΜΕΥΟΥΣΑΙ, ΚΑΙ ΑΤΕ-
 ΚΝΟΥΣΑ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ.

Κολασ. γ'. θ'.

Οὗτ' ὁ σοῖχ' ὁ σωείησε τὰ προειρημένα, ΟΔΟΝ-
 ΤΕΣ ΣΟΥ λέγων ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΚΕΚΑΡΜΕ-
 ΝΩΝ, τὰ ἴσσι ἤν ἀπεκδυσαμένων τὸν παλαμὸν ἀνδραγαθῶν
 σω τῶν πράξεσι (1), ἐ' τῶν ὀπθυμίας. εἰπὼν δὲ, ΑΙ
 ΑΝΕΒΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ, ὅτι ὡς τὰς
 βεβατωσμένας λέγει ψυφάς. τὰς ἀποκακαρμένους μὴ γυνίνας
 πράξεις, λελαμπρυσμένας δὲ τῇ πίστει. ΑΙ ΠΑΣΑΙ ΔΙΔΥ-
 ΜΕΥΟΥΣΑΙ, ΚΑΙ ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΕΝ
 ΑΥΤΑΙΣ. κατέβησαν γὰρ μόνα εἰς τὸ ὕδωρ, ἐ' ἀνέβησαν σω
 τῷ ἀγίῳ πνεύματι. ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ δὲ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ
 ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ. τῶν γὰρ τὰ τέκνα οἱ δι' αὐτῶν πάλιν εἰς
 πίστιν σωτηρίας (2) ἐρχόμενοι. διὸ λέγει·

Κεφ. δ'. γ'.

ηδ'. ΩΣ (3) ΣΠΑΡΤΙΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟΝ ΧΕΙΛΗ
 ΣΟΥ.

ΣΠΑΡΤΙΩ, ΚΟΚΚΙΝΩ, ἀπεικάζει τὰ χεῖλι τῶν
 ὀμυ-

(1) Gr. textus Pauli habet σω
 τῶν πράξεσιν αὐτῶν.

(2) Ex duobus substantivis no-
 minibus, quorum unum regit al-
 terum in patrio casu, interdum
 modo prius, modo posterius po-

fitum est adjectivi loco. De prio-
 ri casu Euripid. *Heccuba* v. 216. Καὶ
 μὴ ὀδυσαδὲς ἔρχεται παρδῆ' πο-
 δὸς, *celeritate pedis*, i. e. *celeri pede*.
 De posteriori sunt illa in N. T.
 exempla, *Ephes.* II. 2. ὑοὶ ἀπειθείας

ratiōne Testimonii, scilicet Prophetarum & Apostolorum, qui de Unigenito testimonium perhibuerunt, & re ipsa præstituerunt actiones testimonio suo consentaneas. Propterea de ipso (testimonio) cum David novit psallere: Testimonia tua meditatio mea est, & consilia mea justificationes tuæ; & loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum, & non confundebar. Psal cxviii. 24.
Ibid. v. 46.

XCIII. DENTES TUI UT GREGES DETONSARUM, QUÆ ASCENDERUNT DE LAVACRO QUÆ OMNES GEMINANTES, ET STERILIS NON EST IN EIS.

Versus hic confirmat ea, quæ dicta sunt; DENTES TUI; ait, UT GREGES DETONSARUM; hoc est quæ exuerunt veterem hominem cum actibus suis, & concupiscentiis. Cwm autem dicit: QUÆ ASCENDERUNT DE LAVACRO, manifestum est intelligere animas baptizatas; quæ deonse quidem sunt terrenis actibus, illustratæ vero per fidem. OMNES GEMINANTES, ET INFOECUNDA NON EST IN EIS. Sole enim descenderunt in aquam, & ascenderunt cum Spiritu Sancto. INFOECUNDA VERO NON EST IN EIS: Harum enim filii sunt qui per ipsas rursus ad fidem salutarem venerunt. Propterea dicit: Coloss. iii. 9.

XCIV. UT RESTIS COCCINEA LABIA TUA.

RESTI COCCINEÆ assimilat labia eorum, qui sanguineno

filiis increduli I. Petr. I. 14. τέσσα ὑπακοῆς, filii obediētes. Et ex T. Net. σοφ. σοφ. XVII. 2. ἡμέρας ἀειδιμῆς dies numeratos: & v. 10. ὄνομα ἁγιασμοῦ nomen sacrosanctum. Et XXXVI. 12. πόλιν ἁγιάσματος

civitatem sanctam. Itaque hoc loco εἰς τὴν σωτηρίαν vertendum, ad fidem salutarem.

(1) Hæc est lectio Cod. Alex. Vaticana editio habet τὸ ἀναπτύσσον τὸ κόκκινον.

Ἰησ. Ναυῆ. β'.
ή.
Λεκ. ιθ'. θ'.

ὁμολογῶντων τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ· καὶ τῶν (1) βαπτίζο-
μένων, δι' ἃ ἡ σωτηρία τῶν γίνεται ἡ ἀνθρώπων ἐδύνα-
μη. δὴ Παύβ ἡ πέρνη συμείον εἰς τὴν θυρίδα τὸ κόκκινον ἀπέδου-
σε (2) αἰσαρίον, δι' ἃ τῶ οἴκῳ αὐτῆς σωτηρία γινέσθαι·
ἔτις ἡ ἐκκλησία διὰ τῆς ἰδίων τέκνων κατὰπερ ὅτι θυρίδος
τῆ σῶματ (3) τὸ κόκκινον ἔχει τῆτο αἰσαρίον· δι' ἃ τὴν
πᾶσι τῆς τριάδ (4) ὁμολογίαν πεποιήται. ἵνα δὲ τὴν ὁμολο-
γίαν σαφῶς συστήσῃ (4), ἡ ἀπολογία μιλῶναι τὸ προλεχθέν.
φισὶ γάρ·

Κεφ. δ'. γ'.

ΚΑΙ Η ΛΑΛΙΑ ΣΟΥ ΩΡΑΙΑ, ΩΣ ΛΕΠΥ-
ΡΟΝ ΡΟΑΣ ΜΗΛΟΝ ΣΟΥ.

Διὰ τὸ ὁμῶσρον τῶ τοῦ Χριστοῦ αἵματι.

Κεφ. δ'. γ'.

ἡς'. ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ!

Οὐ σιωπᾶσθαι δεῖ· ἀλλ' ὁμολογεῖσθαι τὴν σωτήριον ἐλ-
πίδα.

Κεφ. δ'. δ'.

ἡς'. ΩΣ ΠΥΡΓΟΣ ΔΑΒΙΔ ΤΡΑΧΗΛΟΣ ΣΟΥ,
Ο ΩΚΟΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΕΝ (5) ΘΑΛΠΙΩΘ.

ΤΡΑΧΗΛΟΝ αὐτῆς ὀρίζεται ἡ ἀνδρώπειον τῆ λέ-
γῃ χαρακτῆρα. ἐκ Δαβίδ γὰρ ὁ κύριος τὸ κτῆ σάρκα. ἀπὸ
ἡξέται δὲ ΠΥΡΓΩ. ἔπειδὴ πύργῳ δίκῳ τῆς ἑσπῆ αὐτῶν
καταφύγουσας σπέπει ἀπὸ τῆς τῆς ἀγαβόλας πολέμων, ἡ κτῆ
ἡ Δαβίδ, πύργῳ ἰσχυρὸς ἀπὸ προσώπῃ ἐχθρῶν. Τὸ δὲ ΩΚΟ-
ΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΕΝ ΘΑΛΠΙΩΘ· ἡελπίωθ (6) ἐρμυ-
νύεται ὑψηλόν. ἐν ὑψηλῶ γὰρ ὄντως ὠκοδομηταὶ αὐτοῦ· ὅπῃ
ἐστίν, ἐν τῶ τῶ Θεῷ λόγῳ τῶ περὶ αἰώνων. ὁ λόγῳ γάρ φισι
παροίμ. θ'. α'. σὰρξ ἔγενετο, καὶ ἐκλήωσεν ἐν ἡμῖν. καὶ ἡ σοφία ὠκοδόμη-

Φαλ. ξα'. γ'.
Ἰωάν. α'. ιδ'.
Παροίμ. θ'. α'.

σεν.

(1) Sic Vallic. At Barb. τῆτο. Vallic. & meus male ἀπέδουσε.
Legendum τῆτο, ut habet Cod. Mutinen. (3) Τῆ σῶματῶς restitui ex Cod. Vallicell.
(2) Sic legendum. Barber., & (4) Vallic. ἐπιστήση.
(5) Sic legendum. Barber., & (6) Vallic. ἐπιστήση.

nem Christi confitentur, & eorum, qui baptizantur in eo, per quem salus generi humano est data. Etenim Rahab meretrix signum ad fenestram alligavit, coccineam restim; per quam ipsius domui salus facta est. Ita Ecclesia per suos filios, velut in fenestra oris, coccineam hanc habet restim, per quam Trinitatis confessionem fecit. Atque ut confessionem manifeste confirmet; quæ sequuntur declarant id, quod supra dictum est. Ait enim:

XCIV. ET LOQUELA TUA SPECIOSA : UT CORTEX MALI PUNICI GENA TUA .

Propter similem colorem cum Christi sanguine .

XCVI. PRÆTER TACITURNITATEM TUAM .

Non tacere, sed confiteri oportet spem salutarem .

XCVII. SICUT TURRIS DAVID COLLUM TUUM, QUÆ ÆDIFICATA EST IN THALPIOTH .

Collum ejus definit humanum Christi characterem. Ex David enim ortus est Dominus secundum carnem. Assimilatur vero TURRI. Turris enim instar, qui ad eam confugiunt protegit a bellis diaboli. Et. juxta David, Turris fortitudinis a facie inimici. QUÆ ÆDIFICATA EST IN THALPIOTH. Thalpioth interpretatur Excelsum. Revera enim in excelsis ipsum (collum) ædificatum est, hoc est in Verbo Dei, quod est ante secula. Verbum enim, ait Scriptura, caro factum est, & habitavit in nobis. Et, Sapientia ædificavit sibi domum. Hæc domus in excelsis ædificata

Psal. lx. 4.

Prov. ix. 1.

O

cata

(5) Sic Complut. Editio Vatic. habet εἶς.

(6) Ita Cod. Mutin. Ceteri τὸ ὃ

ἀποδομηθεῖς ἐν Σαλμωνῶν ἐξ ἑμῶν ὡς οὐρα.

σεν έαυτῆ οἶνον. Ἐξ' ὁ οἶκ^ϑ ἐν ὑψηλῶ ὠκοδόμηθη ἐν τῷ ἡ^ϑ
 Ψαλ. ριγ'. ε'. κ' ἢ λέγοντα· ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, ἔταπεινά ἐφορᾷ.
 5'. Δείκεις δὲ γῶναυ τὸ ὑψ^ϑ ὅλον; ἴδε ἔ μόνω ἐν τῇ θεοτό-
 κῃ Μαρία οἰκοδομῶ τῷ ἡ^ϑ ἔν ανθρωπος, ἀλλὰ ἔ τῶ ἐπέ-
 κεινα τῆσ οὐραυῶν, καὶ (1) τὸν ἐν δεξιᾷ θεῶνον καταπλάγηθι
 τὸ ὑψ^ϑ, ὅπερ λέγεται θαλπιάθ.

Κεφ. δ'. δ'.

η'. ΧΙΛΙΟΙ ΘΥΡΕΟΙ ΚΡΕΜΑΝΤΑΙ ΕΠΙ ΑΥΤΟΝ :

Πάντες οἱ ἐξ αὐτῆ γενεαλογέμενοι ἅγιοι, ἔ ἐξ ὧν αὐ-
 τὸς γενεαλογεῖται. ΧΙΛΙΟΥΣ δὲ ὅταν ἀκούσης, μὴ ἢ ἀριθ-
 μὸν νοεῖ μόνον, ἀλλὰ ἔ τῶ τῷ ἀριθμῷ πλειότητα.

Κεφ. δ'. δ'.

ηθ'. ΠΑΣΑΙ ΒΟΛΙΔΕΣ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΩΝ :

ΒΟΛΙΔΑΣ, οἶμαι, ἔως παρέξεις ἢ διηνωμάτων ὀρί-
 ζεται, δι' ὧν κατατοξυλόμην^ϑ ὁ ἐχθρὸς βολίζεται.

Κεφ. δ'. ε'.

ρ'. ΔΥΟ ΜΑΣΤΟΪ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΟΙΝΟΝ, ΩΣ
 ΔΥΟ ΝΕΒΡΟΙ ΔΙΔΥΜΟΙ ΔΟΡΚΑΔΟΣ.

Ὡς περὶ ῥηται ΜΑΣΤΟΙ ΔΥΟ αἱ δύο διαθήκη.
 ὧς ΔΥΟ ΝΕΒΡΟΥΣ ΔΙΔΥΜΟΥΣ ΔΟΡΚΑΔΟΣ
 λέγει· τὸ ξάον ὀξυδερεῖς· ἔτω καὶ οἱ τῶ πινδματικῶ ἢ
 δύο ἀμφθικῶν μελέτῶ ἐξασήσαντες, ὀξυδερεῖς εἰς τὰ νοή-
 ματα τυχεάνουσι. ΔΙΔΥΜΟΙ ΔΕ ΝΕΒΡΟΙ λέγονται ΔΟΡ-
 ΚΑΔΟΣ, καθότι διδύμως καθορῶνται τῆσ νοημάτων αἰ μω-
 σικῆ διηγήσεις, καὶ κ' γράμμα ἐχσσει τῶ ἀφέλειον, καὶ
 πινδματικῶσ δὺφρομένησασ (2) τῶσ μύσας.

ρα'. ΟΙ

(1) Lego καὶ τῷ ἐν δεξιᾷ θεῶνον καταπλάγηθι τὸ ὑψ^ϑ.

cata est in Filio secundum eum, qui dicit: Qui in altis habitat, & humilia respicit. Vin' tu omnem cognoscere altitudinem? aspice non solum in Dei genitrice Maria ædificium filii hominis, sed illud etiam, quod ultra Cælos est; & Throni in dextera positi cum stupore demirare altitudinem, quæ dicitur Thalpioth.

Psal. cxii. v. 5.
6.

XCVIII. MILLE CLYPEI PENDENT SUPER EAM.

Omnes nimirum, qui e Christo originem suam trahunt, & ex quibus ipse ducit originem. Cum vero audias MILLE, ne numerum tantum cogites, sed & numeri perfectionem.

XCIX. OMNIA JACULA POTENTIUM.

JACULA, ut arbitror, desinit esse opera justificationum, quibus confossus inimicus prosternitur.

c. DUO UBERA TUA SUPER VINUM, UT DUO HINNULI GEMELLI CAPRÆ.

DUO UBERA, ut supra dictum est, sunt duo Testamenta. Ut DUOS HINNULOS CAPRÆ dicit, (quod animal acutissimum cernit), sic qui se in spirituali duorum Testamentorum meditatione exercent, acuti sunt ad intelligentiam. GEMELLI, vero, HINNULI CAPRÆ dicuntur, propterea quod dupliciter adspiciuntur sententiarum mysticæ enarrationes; quæ & secundum litteram, suam habent utilitatem, & spiritualiter sacris initiatos lætificant.

(2) Barb. Ὀφελιστοῦται. Vallic. Ὀφελιστοῦται. Emendavi Ὀφελιστοῦται.

Κεφ. δ'. ε'.

εα'. ΟΙ ΝΕΜΟΜΕΝΟΙ ΕΝ ΚΡΙΝΟΙΣ, ΕΩΣ ΟΥ ΔΙΑΠΝΕΥΣΗ, Η ΗΜΕΡΑ, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ.

NEMONTAI γδ οι Τριῖτοι καθ' ἑπ' ἐν κρίνοις τοῖς τοῦ Θεῦ ἀνθρώποις (1), ΕΩΣ ΟΥ ΔΙΑΠΝΕΥΣΗ, ἢ τ' ἀνασάσεως ἡμέραι, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ τοῦ βίου τούτου.

Κεφ. δ'. σ'.

εβ'. ΠΟΡΕΥΣΟΜΑΙ ΕΜΑΥΤΩ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ, ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΟΥΝΟΝ ΤΟΥ ΔΙΒΑΝΟΥ (2).

Δανιὴλ β'. Γδ'. γε'. Ἰωάν. ιβ'.

ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ καλῶς λέγεται τὸ σῶμα τῶ Χριστοῦ. ὁρῶ μὲν κτ' τὸν λέγοντα • ἐτμήθη λίθος ἀνὸς χειρῶν, ἃ ἐπάταξε τὴν εἰκόνα, ἃ ἐγενήθη εἰς ὄρος μέγα • ΣΜΥΡΝΗΣ δέ • καθότι τὴν σμύρην ἐπέκεινται Ἰασοίφ, τῆτο τὸ ὄρῳ ἐν αὐτῇ ἔταψεν. Τὸ δὲω λεγόμενον, ΠΟΡΕΥΣΟΜΑΙ ΕΠ ΑΥΤΩ, (3) ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΟΥΝΟΝ ΤΟΥ ΔΙΒΑΝΟΥ ἐκασιότητα ὑποφαίνει • ὅπερ εἰσιν, ἐκασίας πρὸς τῆτο τ' σμύρνης τὸ ὄρος πορεύομαι, ὃ μόνον σωταφῆναι αὐτῶ, ἀλλὰ ἃ σωμασῆναι. ΔΙΒΑΝΟΥ δέ ΒΟΥΝΩ, σαφῶς ἢ αὐτῇ Χριστὸ σὰρξ ἀπεικάζεται, ἔπειδὴ μτ' τὸ ἀνασῆναι λιθάνη δίνην ὄξεβλάσησαν (4) τὰ ζῶντα ξύλα τῶ δικαίως • οἷς καὶ ἀπειρίζουσα ἢ ἀκολοθία τῶ λόγῳ ἐπάγει θαυμαστῶς νόμῳ.

Κεφ. δ'. ζ'.

εγ'. ΟΛΗ ΚΑΛΗ Η (5) ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ ΚΑΙ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ (6) ΕΝ ΣΟΙ ΜΩΜΟΣ.

ΚΑΛΗ γδ τῶ λυτῶ τ' παλιγενείας, ὅτι ἕχουσα ΜΩΜΟΝ τὸν ὄξ ἀμαρτίας.

εδ'. ΔΕΥ-

(1) Non potest ferri hæc lectio. Lego λογίους : & tale quiddam habuisse videtur in Græco suo Codice Verus Interpres ; qui tamen

in hoc loco sequitur (ut sæpe deinceps facit) sententiam non-verba .

(2) Verti ut Vet. Interpres ad

CI. QUI PASCUNT INTER LILIA, DONEC
ADSPIRET DIES, ET MOVEANTUR UMBRÆ.

*Tales enim [initiati] pascuntur velut inter lilia, in
Divinis eloquiis, DONEC ADSPIRET Resurrectionis dies,
ET MOVEANTUR UMBRÆ hujus vite.*

CII. IBO MIHI AD MONTEM MYRRHÆ, ET
AD COLLEM LIBANI.

MONTEM MYRRHÆ recte appellatur *Corpus Christi*:
Mons quidem juxta illud, Abscissus est lapis sine mani- Dan. II. 34.
bis, & percussit imaginem, & evasit in montem ma- Id. II. 35.
gnum: MYRRHAM vero dicit, quia Jofeph allata myrrha Joann. XXIX.
montem hunc in ipsa sepelivit. Quod igitur dicit, IBO MIHI
AD MONTEM MYRRHÆ, ET AD COLLEM THURIS, spontanei-
tatem subindicat, idest sponte ad hunc myrrhæ montem
vadam, non solum ut cum ipso sepeliar, sed etiam cum
eodem resurgam. COLLI vero THURIS aperte *Caro Christi*
assimilatur, quoniam post resurrectionem instar LIBANI pro-
duxit ligna viva, scil. justos; ad quos respiciens sermo, qui
sequitur, sponsam mirifice laudat.

CIII. TOTA PULCHRA PROXIMA MEA, ET
NON EST IN TE MACULA.

PULCHRA enim lavacro regenerationis, nullam habens
ex peccatis maculam.

CIV. VE-

collem Libani, ad ipsius Philonis
mentem; qui in explicatione hu-
jus versus, non accipit λιβάνου
pro thure; sed pro Libano.

(3) Lege ἐμωτῶδ.

(4) Lego διεβλάσησε.

(5) Eī habent libri impressi;
Aldina habet ἡ.

(6) Vallic. καὶ μὲν ἐν ἐν
ἐν σοί. Et sic in impressis Bibliis.

Κεφ. δ'. η'.

ρδ'. ΔΕΥΡΟ ΑΠΟ ΛΙΒΑΝΟΥ ΝΥΜΦΗ, ΔΕΥΡΟ ΑΠΟ ΛΙΒΑΝΟΥ ΚΑΛΗ (1).

Ἦνα δείξῃ καὶ τῆς ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐρχομένης, καὶ τῆς ἀπὸ ἔθνων. ΑΠΟ ΛΙΒΑΝΟΥ δὲ λέγει, ὅτι τὸ λιβάνου δένδρον ἀπὸ τῶν ἁγίων ἁλοῦσθαι ἀπολεῖσθαι αὐτῆς. λίβανος δὲ (2) ἁλοῦσθαι ἐρμολογείται.

Κεφ. δ'. η'.

ρε'. ΕΛΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΔΙΕΛΕΥΣΗ, ΑΠ ΑΡΧΗΣ (3) ΠΙΣΤΕΩΣ.

Τὴν παρεσίαν αὐτῆς προφητεύων λέγει. ΕΛΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΔΙΕΛΕΥΣΗ. ἐλίσθη μὲν ἀπὸ ἔθνων. διελύθη δὲ ἀπὸ (4) τῶν νόμων. πάντες γάρ, φησιν, εἰδήσαθ σί με ἀπὸ μικρῶν (5) ἕως μεγάλων αὐτῶν.

Ἰερμ. λ. α. λδ'

Κεφ. δ'. η'.

ρς'. ΑΠ ΑΡΧΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ, ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΗΣ ΣΑΝΙΕΙΡ (6) ΚΑΙ ΑΕΡΜΩΝ (7).

ΣΑΝΙΕΙΡ (8) ἐρμολογείται βάτος. ΑΕΡΜΩΝ πνεῦμα, ἢ φανὴ μετέωρος. λέγων ὅτι ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΗΣ ΣΑΝΙΕΙΡ τῶτον δεικνύει τὸν τρόπον, ὅτι ἀρχὴ τῆς πίστεως ἀπὸ τῶν ἁλοῦσθαι τῶν Μαυσῶν ἐν τῇ βάρῃ, καὶ ποιήσασθαι φανὴν (9) μετέωρον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἕνικα (10) ἔξισαν ἔξ ἀγύπτου. σιμάγει δὲ ταύτης τὴν γενεάν, ὅτι ἀπὸ ἐνὸς λαοῦ, ὅτι ἀπὸ ἐνὸς τόπου, ἀλλὰ ὁμαδὴν (11) εἰπὼν τῆς ἐκ δὲ φέρων ἡκούσας πρὸς αὐτὴν ἔθνων λέγει.

ρς'. ΑΠΟ

(1) Nulla edit. habet καλή, atque eam ne vetus quidem agnoscit Interpres.

(2) Vallic. ῥδ, & sic videtur legendum.

(3) Vat. ἀπὸ ἀρχῆς. Alexandr. ἀπαρχῆς, quæ lectio est fere eadem, quam habent Codd. Barb., & Vallic.

(4) Lego ὅτι τὸ νόμος.

(5) Varic. ἀπὸ μικρῶν αὐτῶν. Sed Philo frequenter utitur, ut etiam in hoc loco lectio Cod. Alexandr. Caput illud Hieremix in Vulgata Latina est Caput XXXI.

(6) Omnes libri habent σάνιρ.

(7) Hæc est lectio Alex. Aldina,

CIV. VENI DE LIBANO SPONSA VENI DE LIBANO.

Ut ostendat, & qui a Judæis profecti sunt, & qui ex Gentibus. DE LIBANO vero dicit, propterea quod ipse instar Libani candidi sunt per lavacrum. LIBANUS vero candor interpretatur.

CV. VENIES ET TRANSIBIS AB INITIO FIDEI.

Adventum ejus prædicit dicens: VENIES ET TRANSIBILIS. Veniens quidem a Gentilitate; transibis per Legem. Omnes enim, inquit, intelligent me a parvo usque ad Jerem. xxx. 34. magnum eorum.

CVI. AB INITIO FIDEI: A CAPITE SANIR ET AERMON.

SANIR interpretatur rubus: AERMON Spiritus vel vox sublimis. Cum igitur dicat, A CAPITE SANIR, hoc modo ostendit principium fidei esse ab eo, qui loquutus est ad Moysen in rubo, ediditque sublimem vocem filiis Israel, quando exierunt ex Ægypto. Genus autem ejus non ex uno colligit populo, neque ex uno loco; sed cum summam dixerit, ex diversis Gentibus esse, qui ad eam veniant, ait:

CVII. A

& Complut. Lectio Vat. edit. est ἐρμῶς.

(8) Explanatio hujus versus sic legitur in Cod. Vallic. Ἐν ἀπαρχῇ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ λέγει. ἀπὸ κεφαλῆς πίστεως σανιρ & ἀερμῶς. ἀερμῶς πνεῦμα, ἢ φῶς μετέωρον. λέγων δὲ ἀπὸ φωνῆς σανιρ τῆ-

τον δεικνύει τὸ ἔσπον ὅτι κ. τ. λ.

(9) Φῶς μετέωρον habet Vallic. & sic videtur legisse Vetus Interpres.

(10) Ἡγίκα ἐξέισαν ἐξ αἰγυπῶν hæc restitui ex Cod. Vallic., quæ absunt a Barber., & meo.

(11) Lege ὁμαδόν.

Κεφ. δ'. η'.

βζ'. ΑΠΟ ΜΑΝΔΡΩΝ ΛΕΟΝΤΩΝ, ΑΠΟ ΟΡΕΩΝ ΠΑΡΔΑΛΕΩΝ.

Ἴνα εἴπῃ ἀπὸ πλατειῶν (1) βασιλείων, ἃ ἀπὸ τῆς ἡμῶν ἀμαρτολῶν ποιικιλίας ὄξελθόντας. εἶτα ὅταν (2) τὴν γενεῶν αὐτῆς διηγείται (3), τοιαύτῃ αὐτῇ προσεπιλέγει.

Κεφ. δ'. θ'.

ρη'. ΕΚΑΡΔΙΩΣΑΣ ΗΜΑΣ ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΝΥΜΦΗ · ΕΚΑΡΔΙΩΣΑΣ ΗΜΑΣ ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΟΥ, ΕΝ ΜΙΑ ΕΝΘΕΜΑΤΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ (4) ΣΟΥ.

Ἐλήλυθεν αὐτῆς ὁ νυμφίος ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ αὐτῆς περσέχων. εἰ μὴν σαρκινὸν ἦν τὸ λεγόμενον, ὅτι ἂν ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ἔλθῃεν. ἀλλὰ ἕπειδὴ περ δύο ὀφθαλμοὶ ἔχομεν ὅτι σάρκος. ὅτι δὲ καρδίας εἶνα ὀφθαλμοὶ δίκω τῆ νοῦν. εἰς τὸ ἡγεμονικὸν τῆ ψυχῆς ἀποβλέπωντων (5) πισῶν, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν λογισμὸν, ὅτι ὀφθαλμὸν οἶδε καλεῖν, λέγων. ΕΚΑΡΔΙΩΣΑΣ ΗΜΑΣ ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΟΥ. ΕΝ ΜΙΑ ΕΝΘΕΜΑΤΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ ΣΟΥ, τῇ ἐντεθειμένῃ (6) αὐτῇ περσέχων ὁ σφραγισμὸς.

εθ'. ΤΙ

(1) Barb. Cod. πλατειῶν. Ma-le. Vallicell. πλατειῶν. Videtur scribendum παλατίων.

(2) Vix intelligas Vet. Interpretem, qui vertit: Deinceps post generationis ejus collectionem haec dicit.

(3) Lege διηγείται.

(4) Sic habet Compl. & Alex. Codex. At edit. Vatic. φαχίλων. Ald. φαχίλων.

(5) Locus corruptus. Barber. ἀποβλέπων τὰν πισῶν. Vallic. ἀποβλέπων τῆ πίστεως. Mutinen. ἀποβλέπων τῆ πίστεως, quibus duabus vocibus superducta est li-

CVII. A CUBILIBUS LEONUM, A MONTIBUS PARDORUM.

Ut id significet : a palatiis Regum, & a varietate Peccatorum egressos. Deinde ubi ejus generationem narravit, sic eam affatur :

CVIII. COR ABSTULISTI NOBIS SOROR MEA SPONSA COR ABSTULISTI NOBIS IN UNO OCULORUM TUORUM, IN UNO ORNAMENTO COLLI TUI.

Venit sponsus, in unum ex oculis ejus intentus. Si quidem carnale esset quod dicitur, non dixisset IN UNO OCULORUM TUORUM : sed quoniam duos oculos habemus in carne ; in corde vero unam, instar oculi, mentem ; respiciens ad fidem, qua anima praesidet, piamque intuens mentem, quam oculum appellat, propterea dicit : COR ABSTULISTI NOBIS IN UNO OCULORUM, IN UNO ORNAMENTO COLLI TUI, quod [sc. ornamentum] est, tanquam collum cingens, imposita illi castitas.

P

CIX. QUAM

nea, & in margine adscriptum est ἢ πᾶσιν. Vet. Interpr. videtur habuisse Codicem, a quo abeset & ἢ πᾶσις, & ἢ πᾶσιν. Legendum fortasse εἰς τὸ ἡγεμονικὸν ἢ ψυχῆς ἀποβλέπων ἢ πᾶσιν, & ἢ διὰ τὴν διώμην τοιοῦτον, ὅνπερ ὀφθαλμὸν οἶδε καλεῖν, λέγει, ut sit ἢ πᾶσιν appositum : quam

lectionem in versione sequutus sum.

(6) Sic habet Vallicell. Ceteri Codd. ἐπισημῶν. Sed locum depravatam ita restituo ἐν μᾶ ἐν δέματι χαχίλα σὺ ὀβσίν, ἐνπερ δαμῶν αὐτῇ ἀεὶ χαχίλι σὺ φροσῶν.

114 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Κεφ. δ'. ι'.

ρθ'. ΤΙ ΕΚΑΛΛΙΩΘΗΣΑΝ (1) ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΑΠΟ ΟΙΝΟΥ, ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΙΜΑΤΙΩΝ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ.

ΕΚΑΛΛΙΩΘΗΣΑΝ γὰρ αἱ δύο ἀφ' ἑνὸς, ἡ ἀπό τῶ ἀρωματικῶ ΟΙΝΟΥ, ὅπερ εἶναι, ἀπὸ τῶ ἀματῶ τῶ Χριστῶ. ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΙΜΑΤΙΩΝ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ· ἵνα εἴπῃ τῶ ὁσμίαν τῶ ἀρωματικῶ ἐπιτολῶν ὅπερ πάντα τὰ τῶ νόμος πρὸς ἀρχαῖα.

Κεφ. δ'. ια'.

ρι'. ΚΗΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΑΖΟΥΣΙ ΧΕΙΛΗ ΣΟΥ ΝΥΜΦΗ.

ΧΕΙΛΗ αὐτῆς, οἱ διδάσκαλοι ἴσχυράσιν ἀνδρες, εἰσίνες κηρίων δὴ τῶς γλυκεῖς τῆς διδασκαλίας αὐτῆς πρὸς ἑσῶσι λόγοις. κήρια γὰρ μέλι τῶ λόγοι κελοί.

Παροιμία 15'. κδ'.

Κεφ. δ'. ια'.

ρια'. ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΓΑΛΑ ΥΠΟ ΤΗΝ ΓΑΩΣΣΑΝ ΣΟΥ.

ΜΕΛΙ τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας· ΓΑΛΑ ἡ κατῆχησις τῶ νόμος.

Κεφ. δ'. ια'.

ριβ'. ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΙΜΑΤΙΩΝ ΣΟΥ ΟΣΜΗ ΛΙΒΑΝΟΥ.

Ἡ ποίησις (2) τῶ ἐπιτολῶν ὁσμίαν ὁσμίαν τῶ Χριστῶ.

Κεφ. δ'. ιβ'.

ριγ'. ΚΗΠΟΣ ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΟΣ ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΝΥΜΦΗ.

ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΟΣ τῶ ἀρωματικῶ· ἠνεωγμένῳ δὲ τῶ ἀρωματικῶ νυμφίῳ, τῶ Ἰωῶ τῶ Θεῶ τῶ κελίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶ.

ριδ'. ΚΗ-

(1) Sacer Textus integer est : Φῆ με νύμφη ; τί ἐκαλλιώθησαν· τί ἐκαλλιώθησαν μαστοὶ σε ἀδελφῆ· μαστοὶ σε ἀπὸ οἴνου . Ea prima

CIX. QUAM SPECIOSA FACTA SUNT UBERA TUA A VINO, ET ODOR VESTIMENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA.

SPECIOSA enim facta sunt duo Testamenta a spiritali VINO, hoc est sanguine Christi. ET ODOR VESTIMENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA, ut significet bonum odorem Evangelicorum praeceptorum super omnia legis mandata.

CX. FAVUM DISTILLANT LABIA TUA SPONSA.

LABIA ejus sunt Doctores, qui, FAVORUM instar, dulcia illi effundunt eloquia doctrine. Favi enim mellis sermones boni. Prov. xvi. 24.

CXI. MEL ET LAC SUB LINGUA EJUS.

MEL praedicatio poenitentiae: LAC catechests legis.

CXII. ODOR VESTIMENTORUM TUORUM UT ODOR LIBANI.

Exequutio mandatorum odor suavitatis est Christo.

CXIII. HORTUS CONCLUSUS SOROR MEA SPONSA.

CONCLUSUS Diabolo: apertus spiritali sponso, filio Dei Domino nostro Jesu Christo.

P 2

CXIV. HOR-

verba omisit per indiligentiam Librarius. Veterem Interpretem in suo Codice apparet ea habuisse.

(2) Vet. Interpr. vertit: *Hec est actio mandatorum tuorum: odor suavitatis est Christus.*

Κεφ. δ'. ιβ'.

βιδ'. ΚΗΠΟΣ ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΟΣ, ΠΗΓΗ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΗ.

Τῆ τῷ Χριστῷ σφραγίδι τῆ ἑσθ. τῷ λατρῷ τῆς παλιγγενεσίας.

Κεφ. δ'. ιγ'.

βιδ'. ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ ΣΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ (1) ΡΟΩΝ.

Οἱ ἀπόστολοι ὡς ὁ ᾠδῶδισος (2) τῆς τρυφῆς τῶν λατρῶν πηγῶν ἔχοντες.

Κεφ. δ'. ιγ'.

βιδ'. ΜΕΤΑ ΚΑΡΠΟΥ ΑΚΡΟΔΡΥΩΝ · ΚΥΠΡΟΙ ΜΕΤΑ ΝΑΡΔΩΝ · ΝΑΡΔΟΣ ΚΑΙ ΚΡΟΚΟΣ, ΚΑΛΑΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΑΜΩΜΟΣ (3) ΜΕΤΑ ΠΑΝΤΩΝ ΞΥΛΩΝ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ.

Τὰ δὲ τῶν ἀποθητῶν τῶν νοητῶν τῶν ἁγίων περιγραμάτων, καὶ ἀσκήσεων νοήσεων ὁδῶν. κερπὶς γὰρ ἀκροδρυῶν τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης τῶν ἁγίων νοητῶν εἶναι. ΚΥΠΡΟΙ ΜΕΤΑ ΝΑΡΔΩΝ οἱ ὁδοῦχοι τῆς ἀσεβείας λόγοι μὲν ἐξέρχονται τῆς πίστεως. ΝΑΡΔΟΣ ΚΑΙ ΚΡΟΚΟΣ πίστει μὲν (4) πίστεως καὶ ἀσκήσεως. κερπὶς γὰρ ἀπεκρίθει τῆς ἀσκησίας τῆς τῆς πολιτείας νεκρωσίας, τὸ σῶμα (5). ὁ κροκοειδὴς ποικιλίας. καλέμα δὲ καὶ κιννάμωμοι ΜΕΤΑ ΠΑΝΤΩΝ ΞΥΛΩΝ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ, οἱ ἀποστάτοι τῶν ἀρεμάτων, Παῦλον καὶ Πέτρον μὲν πάντων τῶν πιστῶν ἀρεμάτων (6) ὁδῶν εἶναι, ὅθεν εἰ ἐν ἀπολυθίᾳ τὸν ἐνταφιασμόν ὑποσημαίνει τῷ Χριστῷ.

Κολοσσ. β'. ιβ'.

βιδ'. ΣΜΥΡ-

(1) Aldina habet ᾠδῶδισοι, & eam habuisse videtur in suo Codice Salutatus.

(2) Lego ut Salutatus. οἱ ὡς παρᾠδῶδισοι ἡ τρυφῆς.

(3) Edit. Vat. κιννάμωμον.

CXIV. HORTUS. CONCLUSUS. FONTSIGNATUS.

Christi signo, quod in lavacro regenerationis (imprimatur).

CXV. EMISSIONES TUÆ PARADISUS MALORUM PUNICORUM.

Apostoli, qui veluti deliciarum horti habent lavacri fontem.

CXVI. CUM FRUCTU NUCUM. CYPERI CUM NARDIS. NARDUS ET CROCUS, CALAMUS ET CINNAMOMUM CUM OMNIBUS LIGNIS LIBANI.

Ut per sensibilia intelligibilem & variam sanctorum mandatorum intelligamus odoris suavitatem. Fructus enim pomorum germina intelligenda sunt justitiæ sanctorum. CYPERI CUM NARDIS sermones, qui suavem pietatis odorem spirant cum nardo fidei. NARDUS ET CROCUS fides cum asperitate vitæ. Croco enim assimilatur ascetas, qui mortui sunt mundo, & corpus croco simile reddunt. CALAMO vero & CINNAMOMO CUM OMNIBUS LIGNIS LIBANI, quæ quidem sunt præcipua aromata, Paulum, & Petrum cum omnibus fidelibus assimilatur; ut omnes qui Christo sunt consepulti in baptismo unum dicatur odorem habere: unde & in sequentibus Christi sepulturam subindicatur.

Coloss. II. 12.

CXVII. MYR-

(4) Duas voces *πίστεως καὶ* delectandas censo, & legendum *πίστεως καὶ ἀπιστίας*.

(5) Lego *ὃ τὸ σῶμα κερνοῦντες*.
(6) Videretur deesse *ἔχων*. Lego *μίαν ἔχων διωδύαν*.

Κεφ. δ'. ιδ'. ριζ'. ΣΜΥΡΝΑΝ ΚΑΙ ΑΛΩΗΝ. (1) ΜΕΤΑ ΠΑΝΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΜΥΡΩΝ.

Ἴνα εἴπωι τὸ σάμα τῷ Χριστῷ τὸ ταφέν. ΣΜΥΡΝΗ ΚΑΙ ΑΛΩΗ ἀπὸ Ἰωσήφ ἀλάμων. Ὁ βλαβυτῆ μὲ πάντων πρῶτων ἀρωμάτων, τῆστι μὲ πάντων τῶν περταφέντων (2) δικάμων.

Κεφ. δ'. ιε'. ριθ'. ΠΗΓΗ (3) ΚΗΠΩΝ (4), ΦΡΕΑΡ ΥΔΑΤΟΣ ΖΩΝΤΟΣ ΚΑΙ ΡΟΙΖΟΥΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ.

Αὐτὸς γὰρ ΠΗΓΗ ΚΗΠΩΝ · καὶ ὅτι καὶ ἐν Ἱερεμία ἐγκαλῶν Ἰουδαίοις λέγει · ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγῶν ὕδατος ζῶντος. ΚΑΙ ΡΟΙΖΟΥΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ · ἀπὸ γενεαλογίαν πάντων τῶν δικάμων διὰ τῆς ἐροίξης (5) ἐν πηγῇ.

Κεφ. δ'. ιε'. ριθ'. ΕΞΕΓΕΡΘΗΤΙ ΒΟΡΡΑ, ΚΑΙ ΕΡΧΟΥ ΝΟΤΕ, ΚΑΙ ΔΙΑΠΝΕΥΣΟΝ ΚΗΠΟΝ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΡΕΥΣΑΤΩΣΑΝ ΑΡΩΜΑΤΑ ΜΟΥ (6).

Ἐκδιώκει τὸν ἀπὸ ΒΟΡΡΑ, καὶ ὡς εἶπεν ἐν τῷ προφήτῃ καὶ τὸν βορρά, ἐκδιώξω ἀφ' ὑμῶν. καὶ προσκαλεῖται τὸ ΝΟΤΟΝ, ὅπερ ἐστὶ τὴν τρυφερὰν τῶν ἀγίων ἀνάμμετος ἀῶραν, ἵνα τὸ κῆπον ἀναπνεύσῃ, τῆστι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ῥύσῃ τὰ τῆς δικαιοσύνης ἀρώματα. εἶτα ἡ ἐκκλησία προσκαλεῖται τὴν κατάβασιν τῶν λόγων, ὅτι λέγει·

ρμ'. ΚΑ-

(1) Vat. σμύρνα, ἀλωθ. Aqu. σμύρνα καὶ ἀλωθ.

(2) Male Vet. Interp. qui prius sepulti sunt.

(3) Hic versus ejusque explanatio, absunt a meo & Barb. Ea igitur huc revocavi ex Vallic.

(4) Alex. & Compl. πηγὴ ἢ κή-

πων, φρέαρ. Vatic. πηγὴ κήπου καὶ φρέαρ.

(5) ἐροίξης ἐν πηγῇ. Ita CC. Vallic. Mutin. Theat. Auxim. Barb. & meus; qui omnes habent ἐροίξης sine ullo accentu. Locus corruptus. Vet. Interp., in hoc tamen

CXVII. MYRRHA ET ALOE CUM OMNIBUS PRIMIS UNGUENTIS.

Ut significet corpus Christi sepultum . MYRRHA ET ALOE a Iosepho spectabili Senatore , cum omnibus primis aromatibus , hoc est cum omnibus justis , qui antea sepulti fuerant .

CXVIII. FONS HORTORUM PUTEUS AQUÆ VIVÆ , ET CUM STREPITU FLUENTIS E LIBANO .

*Ipse enim FONS HORTORUM ; quatenus in Hieremia increpans Iudeos dicit : Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ . Et CUM STREPITU FLUENTIS E LIBANO ; idest a generationibus justorum veluti quidam * * **

CXIX. EXURGE AQUILO , ET VENI AUSTER ; ET ASPIRA HORTUM MEUM , ET FLUANT AROMATA MEA .

Expellit eum , qui est ab Aquilone , quemadmodum dicit apud Prophetam : Qui est ab Aquilone expellam a vobis . Et advocat AUSTRUM , idest suavem Sancti Spiritus auram , ut hortum perflet , hoc est Ecclesiam , et fluant justitiæ aromata . Deinde Ecclesia provocat descensum Verbi , et dicit :

CXX. DE-

loco , ut & deinceps , paraphrastes magis quam Interpres ait : *Instar impetus aquæ descendit a generatione Iudeorum .* Legit igitur οἰα τῆς ποίη-
 ζος ὑδατος ἐκ γενεαλογίας τῶν Ιου-

δαίων .

(6) Adjeci με , tum quod ita habet edit. Vat. , tum quia eam vocem agnoscit Cod. Vallic.

Κεφ. η'. ις'. ρκ'. ΚΑΤΑΒΗΤΩ Ο (1) ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΙΣ ΚΗΠΩΝ ΑΥΤΟΥ (2), ΚΑΙ ΦΑΓΕΤΩ ΚΑΡΠΟΝ ΑΚΡΟΔΡΥΩΝ ΑΥΤΟΥ.

Ποῖον (3) ΚΑΡΠΟΝ αὐτός ἐρμυλάει ὁ νυμφίος, Ἰωάν. δ'. λδ'. ἐμὸν βράγμα λέγων (4), ἵνα ποιῶ τὸ θελημα τῷ πέμψαντός με. ὅτε (5) ὄσω τὸ θελημα τῷ πέμψαντι αὐτὸν εἰς τὸς ἑαυτοῦ ποιῆι δόξης, αὐτὸς ἀφραμένεται, τὰ ἀκρόφρα τῆς τῆς δικάων καρπολογίαν ἀρετῆς.

Κεφ. ε'. α'. ρκα'. ΕΙΣΗΛΘΟΝ ΕΙΣ ΚΗΠΟΝ ΜΟΥ ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΝΥΜΦΗ. ΕΤΡΥΓΗΣΑ ΣΜΥΡΝΑΝ ΣΟΥ ΜΕΤΑ ΑΡΩΜΑΤΩΝ ΜΟΥ.

Τὴν ταφὴν μὲν τῆς προφητείας τῆς προφητείας εἰς αὐτόν.

Κεφ. ε'. α'. ρκβ'. ΕΦΑΓΟΝ ΑΡΤΟΝ ΜΟΥ ΜΕΤΑ ΜΕΛΙΤΟΣ ΜΟΥ.

Ἐφαγον τὸ πάχος μὲν φιλικῆς.

Κεφ. ε'. α'. ρκγ'. ΕΠΙΟΝ ΟΙΝΟΝ ΜΟΥ ΜΕΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΜΟΥ.

Τὸ ποτήριον μὲν ἀκακίας.

Κεφ. ε'. α'. ρκδ'. ΦΑΓΕΤΕ (6), ΚΑΙ ΠΙΝΕΤΕ, ΚΑΙ ΜΕΘΥΣΘΗΤΕ ΑΔΕΛΦΟΙ.

Τὴν μουσικὴν τὴν ὅλην τῷ πάχῳ ἐτίθει, πρὸς ἧς λέγει· α'. Κορ. ια'. λάσετε, φάγετε. καὶ, λάσετε, πίετε. σαφῶς δὲ ἐκ τῆς ἀποκάλυψ· κδ'. διὰ σωίσηςαι τὰ προσημμένα· φησὶ γάρ·

ρκε'. ΕΓΩ

(1) In Vallic. deest articulus ὁ, & sic legit in suo Cod. Vet. Interpr. in hortum meum.

(2) Cod. Alex. εἰς κῆπόν μου, (3) Mutinen. ποῖον καρπῶν.

CXX. DESCENDAT FRATERNUS MEUS IN HORTUM SUUM, ET COMEDAT FRUCTUM POMORUM SUORUM.

Cujusmodi sit ille FRUCTUS, ipse sponsus interpretatur dicens: meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus Joan. iv. 34. *qui misit me. Quando igitur ejus voluntatem, qui misit se, facit erga servos suos, tunc letatur, & poma carpit ex virtute justorum.*

CXXI. INTROIVI IN HORTUM MEUM SOROR MEA SPONSA. VINDEMIAVI MYRRHAM MEAM CUM AROMATIBUS MEIS.

Sepulturam cum prophetiis, quæ de ipso prophetaverunt.

CXXII. MANDUCAVI PANEM MEUM CUM MELLE MEO.

Comedi Pascha cum humanitate.

CXXIII. BIBI VINUM MEUM CUM LACTE.

Calicem cum innocentia.

CXXIV. COMEDITE ET BIBITE ET INEBRIAMINI FRATRES.

Mysticum Paschæ convivium indicat, de quo dicit: accipite comedite. Et, accipite bibite. Luculenter autem ea, quæ sequuntur, id quod dictum est, confirmant. 1. Cor. xi. 24. *Ait enim:*

Q

CXXV. EGO

(4) Ἀέτων ἕτην Cod. Vallic. & sic est integer textus S. Joannis.

(5) Vallic. ἕτην.

(6) Cod. Vatic. φάγετε πάντες,

ἔπιετε, quam lectionem agnoscit Vetus Interpres, *manducate proximi mei.*

Κεφ. ε'. β'.

ρηε'. ΕΓΩ ΚΑΘΕΥΔΩ .

Ἐν τῷ ἑσπέρῳ .

Κεφ. ε'. β'.

ρης'. ΚΑΙ Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ ΑΓΡΥΠΝΕΙ .

Ἡ θεότης σκυλεύσασα τὸν ἄδελφον .

Κεφ. ε'. β'.

ρηζ'. ΦΩΝΗ ΑΔΕΛΦΙΔΟΥ ΜΟΥ ΚΡΟΥΕΙ ΕΠΙ ΤΗΝ ΘΥΡΑΝ .

Σαφῶς ἢ ἀπολαθρία σωίσησι τὰ περοειρημένα . φησὶ γὰρ .

Ἰωάν. κ'. κς'. $\mu\zeta$ τὴν ἀνάστασιν ἤλθε τῷ θυρῶν κεκλεισμένων .

Κεφ. ε'. β'.

ρηι'. ΑΝΟΙΞΟΝ ΜΟΙ ΑΔΕΛΦΗ(Ι) ΜΟΥ, Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ .

Καλεῖ τὸν Θεῶν ἐ τὴν δύσπιστον αὐτῆς ψυχὴν . ἐ λέγει αὐτῇ . ΑΝΟΙΞΟΝ ΜΟΙ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ . ἵνα ἀνοίξῃ ἡ ψυχὴ αὐτῆς τὴν ἰδίαν, καὶ χαρήσῃ τῇ ἀναστάσεως τὴν πληροφορίαν .

Κεφ. ε'. β'.

ρηθ'. ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ, ΤΕΛΕΙΑ ΜΟΥ .

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ διὰ τὴν ἀκαμίαν . ΤΕΛΕΙΑ ἐστὶ τὴν

Ἰωάν. κ'. κη'. τῆς πίστεως ὁμολογίαν . ὀπλῶικα λέγει, ὁ κύριός μου, καὶ ὁ Θεός μου .

Κεφ. ε'. β'.

ρηλ'. ΟΤΙ Η ΚΕΦΑΛΗ ΜΟΥ ΕΠΑΝΗΣΘΗ ΔΡΟΣΟΥ, ΚΑΙ ΟΙ ΒΟΣΤΡΥΧΟΙ ΜΟΥ ΥΕΚΑΔΩΝ ΝΥΚΤΟΣ .

Ὑποσημαίνει ἐν τῷ τῶ τὴν πᾶσι τῷ ἄρθερον ἀνάστασιν, ἐν ᾧ καὶ δρόσος καταπέμπεται .

Κεφ. ε'. γ'.

ρηλ'. ΕΞΕΔΥΣΑΜΗΝ ΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ ΜΟΥ . ΠΩΣ ΕΝΔΥΣΟΜΑΙ ΑΥΤΟΝ ;

Ὅπως εἶναι, ἔξειδάσατο Ἄδελφον τὴν ἐντολήν πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς

(1) Sic Cod. Alex. Editio Vatic. habet ἡ πλησίον μου, ἀδελφὴ μου .

CXXV. EGO DORMIO .

In Cruce .

CXXVI. ET COR MEUM VIGILAT .

Divinitas , quæ expoliavit Infernum .

CXXVII. VOX FRATERNI MEI PULSAT AD OSTIUM .

*Luculenter quæ sequuntur , comprobant quæ dicta sunt .
Ait enim post resurrectionem : Venit Januis clausis .*

Joan. xx. 26.

CXXVIII. APERI MIHI SOROR MEA , PROXIMA MEA .

Vocat Thomam , & ejus incredulam animam , eique dicit : APERI MIHI PROXIMA MEA ; ut aperiat anima ipsius proprium cor , & excipiat plenam fidem resurrectionis .

CXXIX. COLUMBA MEA , PERFECTA MEA :

COLUMBA , propter innocentiam : PERFECTA , propter fidei confessionem , quando dixit : Dominus meus & Deus meus .

Joan. xx. 28.

CXXX. QUIA CAPUT MEUM IMPLETUM EST RORE , ET CINCINNI MEI GUTTIS NOCTIS .

Subindicat in hoc Resurrectionem circa diluculum , cum ros delabitur .

CXXXI. EXUI TUNICAM MEAM . QUOMODO INDUAM ILLAM ?

Hoc est , exiit se Adam præcepto , a serpentis suasio-

Ἐπὶ τῷ ὄψεως. διεξομολογῶν ἡ νύμφη λέγει· νυκτὸς ΕΞΕ-
 ΔΥΣΑΜΗΝ ΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ ΜΟΥ· ΠΩΣ ΕΝΔΥ-
 ΣΩΜΑΙ ΑΥΤΟΝ; ὅπερ ἐστὶ, τὸ σκόπει τῆς παρθενίας ἔξε-
 δυτάμιον τὴν ἐκλήν, καὶ αὐτὸ ἔξεδυσάμιον καὶ τὸ σῶμα.
 πρὶν γὰρ ἡ ἀνάστασις ὑπάρχων ὁ λόγος διεγείρει καὶ ἀνα-
 κινεῖ ἔτι τὴν παρὰ τῷ θανάτῳ αἰτία. ἀνάστα γὰρ ἐν νεκρῶν
 ὁ μνηογενής, ἔτι τὴν ἀνάστασιν πάντων περὶ φητικῶς ἐν τῷ ἰδίῳ
 ἐκδεικνύμενος σῶματι· καὶ αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν ὡς περ ἐν
 νεκρῶν ἀνίσταν καλεῖ ἔτι λέγει· ἀνοιξόν μοι ἀδελφὴ μου ἡ πλη-
 σίον μου. εἶτα ἀποδυρομένη ἀπεκρίνεταί ἔτι λέγει· ΝΥΚΤΟΣ
 ΕΞΕΔΥΣΑΜΗΝ ΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ ΜΟΥ, ὅπερ ἐστὶ τὸ
 σῶμα.

Κεφ. ε'. γ'.

ελβ'. ΕΝΙΨΑΜΗΝ ΤΟΥΣ ΠΟΔΑΣ ΜΟΥ, ΠΩΣ
 ΜΟΛΥΝΩ ΑΥΤΟΥΣ;

Ρωμ. ε'. ζ'.

Ὁ ἀποθανὼν διδραμάται ἀπὸ τῆς ἀμερτίας. ἀλφα-
 βῆς φοβῶμαι πάλιν ἀναστῶμαι ἔτι ζῆν, μήπως πάλιν ταῖς αὐ-
 ταῖς παρὰ πίσω ἀμερτίας, καὶ ΤΟΥΣ ΠΟΔΑΣ ΜΟΥ-
 ΝΩ. Ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ ἔτι ἔτι περὶ τῆς Θωμᾶν ὁ λόγος· εἰ γὰρ
 πολυπλασιάζεται ἡ διήγησις ἔτι τὴν ἀκούοντων ἀφίλειαν·
 ὅμως ὁ εἰρημὸς τῆς ἀποκαθάρσεως εἰς τὸν Θωμᾶν τὰ κείμενα μνη-
 νύει.

Κεφ. ε'. δ'.

εργ'. ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕ ΤΗΝ
 ΧΕΙΡΑ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΟΠΗΣ, ΚΑΙ ΚΟΙΛΙΑ
 ΜΟΥ (1) ΕΤΑΡΑΧΘΗ ΕΠ ΑΥΤΟΝ.

Ἰωάν. κ'. κζ'.

Ὁ παλιῖνα ἔλεγε ὁ Ἰησοῦς τῷ Θωμᾶ· δέυρο (2) βάλει
 τὴν χεῖρά σου εἰς τὴν πλῆθυν μὲν, καὶ τὰς δακτύλους σου
 εἰς τὰς τύπας τοῦ ἥλων. ὅτε δὲ ταῦτα γέγονε, ἔτι τῆς
 ἀναστάσεως ἐπισημοποιήθη ὁ Θωμᾶς, τότε λέγει, τὴν κοιλίαν
 πεθεροῦσθ (3) ἔτι τὴν παρὰδόξον ἀνάστασιν.

εργδ'. ANE-

(1) Vatic. Cod. καὶ κοιλία μου
 ἐθεροῦσθ ἐπ' αὐτὴν.

(2) Sacer textus habet φέρε τὴν
 δακτυλὸν σου ἄδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖ-

ne deceptus. Confitetur sponsa & ait: NOCTU EXUI TUNICAM MEAM: QUOMODO EAM INDUAM? Hoc est; in tenebris inobedientia exui præceptum, & ipsum exui corpus. Quæ enim versatur oratio circa resurrectionem excitat & movet causam mortis. Exurgens enim a mortuis Unigenitus, & resurrectionem omnium propheticæ in proprio corpore ostendens, ipsam Ecclesiam velut a mortuis resurgens vocat, & dicit. Aperi mihi foror mea proxima mea. Deinde ea lamentabunda respondet, & dicit. NOCTU EXUI TUNICAM MEAM, hoc est corpus.

CXXXII. LAVI PEDES MEOS, QUOMODO INQUINABO ILLOS?

Qui mortuus est, iustificatus est a peccato. Timide metuo, ne rursus resurgam & vivam; ne rursus in eadem peccata recidam, ET PEDES INQUINEM. Hic autem sermo est etiam ad Thomam. Etsi enim multiplicatur expositio (sc. sæpius iteratur) ad utilitatem audientium, tamen nexus, & coherentia ostendit, quæ restant etiam in Thomam convenire. Rom. VI. 7.

CXXXIII. FRATERNUS MEUS EMISIT MANUM SUAM DE PROSPECTU, ET VENTER MEUS CONTURBATUS EST SUPER IPSUM.

Quando dixit Jesus Thomæ: Mitte huc manum tuam in latus meum, & digitos tuos in vestigium clavorum. Quando vero hæc contigerunt, & Thomas de Resurrectione fidem plenam concepit, tunc dixit, ventrem sibi conturbatum esse propter resurrectionis miraculum. Joann. XX. 27.

CXXXIV. EX-

εἰς μέν καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ
βάλε εἰς τὸ πλάγόν μου.

(3) Scribe τὸ ἐπιθετικόν.

Κεφ. ε'. ε'.

ρλδ'. ΑΝΕΣΤΗΝ ΕΓΩ ΤΟΥ ΑΝΟΙΞΑΙ ΤΩ
ΑΔΕΛΦΙΔΩ, ΜΟΥ. ΧΕΙΡΕ (1) ΜΟΥ ΕΣΤΑΞΑΝ
ΣΜΥΡΝΑΝ · ΔΑΚΤΥΛΟΙ ΜΟΥ ΣΜΥΡΝΑΣ (2)
ΠΛΗΡΕΙΣ .

Σαφώς ἐ ἐστὶ τῷ Θεῷ δαύαται εἶναι ὁ λόγος . χερ-
σὶ γὰρ ἀρξάμενος (3) τῆς πλῆρωσ τῷ Ἰησοῦ, αἱ αὐταὶ ΧΕΙ-
ΡΕΣ αὐτοῦ ΕΣΤΑΞΑΝ ΣΜΥΡΝΑΝ, καὶ οἱ ΔΑΚΤΥ-
ΛΟΙ αὐτοῦ ΣΜΥΡΝΗΣ ΠΛΗΡΕΙΣ, ἵνα τὸ τὴν σμύρ-
ναν τὴν σωταφεῖσαι τῷ Ἰησοῦ πνεῖν τὰ χεῖρε τῷ Θεῷ·
ἵνα καὶ ἐν τῷ μωρτυρηθῆ, ὅτι ὄντως τὸ παθητικὸν σάμα,
τῷτο καὶ ἀνέστη· διὸ λέγει·

Κεφ. ε'. ε'.

ρλη'. ΕΠΙ ΘΥΡΑΙ (4) ΤΟΥ ΚΛΕΙΘΡΟΥ ; ΗΝΟΙ-
ΞΑ ΕΓΩ ΤΩ, ΑΔΕΛΦΩ, ΜΟΥ .

Ἡ γὰρ σύμφων ἔχει τῆς τῷ Θεῷ ἀπιστίας πεπληροφο-
ρημένη τὴν τῆς ἀνάστασις κρίσιν, ΕΠΙ ΘΥΡΑΙΣ (5) ΠΟΙῆ
ΤΟΥ ΚΛΕΙΘΡΟΥ· τῆστιν τῷ Θεῷ, τῷ κλεισμένῳ πε-
τερου εἰς ἀπιστίαν, ἔπειτα δὲ πεπληροφορημένη τῇ πίστει·
ΗΝΟΙΞΑ ΕΓΩ ΤΩ, ΑΔΕΛΦΙΔΩ, ΜΟΥ· ἢ γὰρ τοῦ
Θεοῦ ἀπιστία πᾶσι τὴν τῆς ἀνάστασις ἐδείξεν πληροφορίαν,
ὅτι ὁ φαῖσσία ἢ ἀνάστασις, ἀλλ' ὄντως τὸ σωρωθῆν σωμῆ,
τῷτο ἀναστῆν τὴν πάσης σαρκὸς σαφῆ παρτίσθησιν ἀνάστασιν .

Κεφ. ε'. ε'.

ρλς'. ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ (6) ΠΑΡΗΛΘΕΝ ΕΚ (7) ΤΟΥ
ΑΙΔΟΥ .

Διὰ τῷ κόσμῳ εἰς οὐρανός .

ρλζ', 'Η

(1) Impressi libri χειρῆς μου .

(2) Legendum vel σμύρναν πλῆ-
ρη ut Vatic., & reliqui Codd. aut
σμύρνης πλήρης, ut habet edit.

Complut. & legisse videtur Verus
Interpres .

(3) Legendum ἀρξάμενος .

(4) Scribe χεῖρας, ut habet Va-

CXXXIV. EXURREXI EGO APERIRE FRATERNO MEO. MANUS MEÆ STILLAVERUNT MYRRHAM: DIGITI MEI MYRRHA PLENI:

Luculenter & hic sermo potest esse de Thoma. Manibus enim tangens latus Jesu, ipse MANUS ejus STILLAVERUNT MYRRHAM, & DIGITI EJUS MYRRHA PLENI, propterea quod manus Thomæ redolebant myrrham cum Jesu consepultam; ut etiam in hoc testificatum sit revera passibile corpus, idem surrexisse: ideo dicit:

CXXXV. IN MANIBUS CLAUSURÆ: APERUI EGO FRATERNO MEO.

Sponsa enim per incredulitatem Thomæ, cum plenissimam hausisset fidem resurrectionis, IN MANIBUS, inquit, CLAUSURÆ (hoc est Thomæ, qui clausus fuerat antea in infidelitate, deinde plenam conceperat fidem) APERUI EGO FRATRU ELI MEO. Infidelitas enim Thomæ omnibus Resurrectionis fidem firmissimam demonstravit; non enim Resurrectio fuit phantastica, sed corpus revera Cruci affixum, idem reviviscens omnis carnis claram fecit Resurrectionem.

CXXXVI. FRATERNUS MEUS TRANSIVIT.

Ex Inferno per mundum ad Cælos.

CXXXVII. ANI.

tic. & alii libri, & ut legit Vetus Interpres; notandum tamen Schol. habere ὅτι θύρας.

(5) Lego πρὸς ἀναστάσεως ὡς εἶα, ὅτι χεῖρας. φησὶ, τὸ κλειδίον · τὰ τέσσερα κ. τ. λ.

(6) Libri omnes impressi ἀδελφός μου.

(7) Ἐκ τῶ ἀδελφός. Hæc non sunt in sacro textu, sed sunt initium Explanationis, scilicet ἐκ τῶ ἀδελφός ὅτι τὸ κόσμος εἰς ἑβραῖς.

Κεφ. ε'. σ'.

ελζ'. Ἡ (1) ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΕΞΗΛΘΕΝ ΕΝ ΛΟΓΩ ΑΥΤΟΥ.

Λεκ. ιβ'. δ'.

Ποία λέγω; εἰρηνότι, μὴ φοβεῖσθε (2) ἀπὸ τῶν ἀπειθόντων τὸ σῶμα, τῇ δὲ ψυχῇ μὴ ἔχοντων τι ποιῆσαι. καὶ, ὅς ἂν ἀπλήρη τὴν ψυχὴν αὐτῶ ἕνεκα ἐμῶ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

Λεκ. θ'. κδ'.

Κεφ. ε'. σ'.

ελη'. ΕΖΗΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΕΥΡΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ἐζητεῖ γὰρ ἡ ἐκκλησία εἰρήνῳ ἐν καρδίᾳ πειρασμῶ. ἀλλ' οὐκ ἦν καρδία· εἶδει γὰρ τὸς ἐντῶς (3) πιστὸς ἐν πειρασμοῖς ὑπομείνων, εἰ νικῶσαι. διὸ λέγει·

Κεφ. ε'. σ'. ζ'.

ελη'. ΕΚΑΛΕΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΥΠΗΚΟΥΣΕ ΜΟΥ. ΕΥΡΟΣΑΝ ΜΕ ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΟΙ ΚΥΚΛΟΥΝΤΕΣ ΕΝ Τῇ ΠΟΛΕΙ. ΕΠΑΤΑΞΑΝ ΜΕ, ΕΤΡΑΥΜΑΤΙΣΑΝ ΜΕ.

Κολασ. γ'. ε'.

ΦΥΛΑΚΑΣ νοητὸς καὶ πνευματικὸς τὸς προφήτας νοεὶ σαφῶς, ὃ τὸς ἀποστόλους, οἵτινες εὐερίτες τὴν ἀγίαν νύμφην τῶ καλῶ αὐτὴν νυμφίῳ προσάψασιν. ἐπάταξε δὲ, εἰ αὐτὴν ὡς ἐτραυματίσεν αὐτὴν Παῦλος λέγων· νεκρώσατε τὸ μέλου ὑμῶν τὰ ὅπια τῆς γῆς. ἐτραυματίσεν αὐτὴν Ἰωάννης λέγων· εἰ αὐτὸς τὴν ψυχὴν αὐτῶ ἔθηκεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὃ ἡμεῖς ὑφείλομεν τὰς ψυχὰς ὑπὲρ τῶ ἀδελφῶν θείων. καὶ που τις προφήτης ἐν ταῖς βασιλείοις τῶ παρενηκότι λέγει· ἐν λόγῳ κυρίου πάταξόν με· ὃ δὲ οὐκ ἠθέλησε, εἰ εἶπεν αὐτῶ· ἀνθ' ὧν οὐκ (4) ἠέκασας, ὅξελεύσεται λέων ἐν τῷ δρυμῶ, καὶ κα-

α'. Ἰωάν. γ'.

15'.

γ'. Βασιλ. κα'.

λ5'.

(1) Sic Alex. cum articulo, qui adest ab edit. Vatic.

(2) Lege φοβεῖσθε. Sacer textus habet φοβηθήτε.

(3) Lego ὄντως. Et sic habuisse videtur in suo Cod. Vet. Interpr.

(4) In Sacris Bibliis legitur: ἀνθ' ὧν ἐκ ἡέκασας ὃ φωνῆς κυ-

CXXXVII. ANIMA MEA EGRESSA EST IN SERMONE EJUS.

Quonam sermone? eo qui dicit. Ne timeatis ab iis, qui occidunt corpus, animæ vero non possunt quidquam facere. Et, Qui perdidit animam suam propter me, in vitam æternam custodiet eam. Luc. xii. 4.
Luc. ix. 24.

CXXXVIII. QUÆSIVI EUM, ET NON INVENI EUM.

Quærebat enim Ecclesia pacem tempore tentationis: sed non erat opportunum: oportebat enim, qui revera fideles essent, in tentationibus sustinere & vincere. Propterea dicit:

CXXXIX. VOCAVI EUM, ET NON OBAUDIVIT ME. INVENERUNT ME CUSTODES, QUI CIRCUMEUNT IN CIVITATE: PERCUSSERUNT ME, VULNERAVERUNT ME.

CUSTODES intelligibiles, & spirituales Prophetas aperte intelligito, & Apostolos, qui invenerunt sanctam sponsam, eamque cum pulchro sponso junxerunt. Percussit vero ipsam, & vulneravit Paulus dicens: Mortificate membra vestra, quæ super terram. Vulneravit eam Joannes dicens: Si ipse animam suam posuit pro nobis, & nos debemus animas nostras pro fratribus ponere. Et alicubi quidam Propheta in libris Regum astanti dicit: In verbo Domini percutite me. Cumque ille noluisset, dixit ei: Quia non audisti, exhibit Leo de Silva, & devorabit te. Coloss. iii. 5.
Joan. iii. 16.
III. Reg. xxi. 35.

R

Cum

είς, & ἰδὲ τὸ ἀπὸ φρένας ἀπ' ἐαυτοῦ, ἢ πατάξει σε λέων. Illud ἐλδύσεται λέων ἐν τῷ σπυμῆ dictum est memoriter a Philone, neque enim

est in Sacris Bibliis; sed hærebat illi in memoria illud Amos III. 4. ἐρδύξεται λέων ἐν τῷ σπυμῆ.

ταφάρεται σε. ἔπειδὴ γὰρ πνευματικὸν ἦν τὸ προτυπόμενον
 πάταγμα ἢ περὶ ἀνάμεισιν ψυχῆς, ἀλλὰ περὶ τὸ ὑπὲρ Θεοῦ
 παθεῖν, τῆτο ὅπως γεγένηται. ἐν ὧν προσέβη σοὶ τις λέ-
 γων· νεφελισίον με· λέγει σοι, πάταξόν με, ἵνα αὐτὸς τὴν σάρ-
 κα δῖξῃ, τῆς νεφελισίας νεκρώσης τῆ ἀπέχεσθαι αὐτὸν ἀπὸ
 γ'. Βασιλ. κβ'.
 λξ'.
 Παροιμ. κς'. ε'

πάσις ἀμαρτίας. καὶ πάλιν ἀλλαχῶ (1) λέγει ὁ προφήτης·
 τραυματίσάν με, καὶ ἐτραυματίσειν αὐτόν. ἀξιοπιστότερα γὰρ
 τραύματα φίλων, ἢ ἐκείσια φιλήματα ἐχθρῶν. τραυματοῦσι γὰρ
 καλὰ τραύματα οἱ ἅγιοι προσφῆται τὴν νύμφην καὶ οἱ ἀπισ-
 τοι. ὅταν γὰρ ἴδῃς ἀνθρώπων σήμερον μὴ ἐν παλατίοις ἐξε-
 ταζόμενον τρυφερῶν, ἀ ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφισμένον, εἰς
 ὕψερρον δὲ δῖξῃ τῆς τῆν περφυτάν καὶ ἀπιστολάν διδασκαλίας
 δὲ πωλήσαντα τὰ πάντα, ἐπὶ πτωχόβουτα, ἀ τ' ἐξω ἀνθρώ-
 πον δὲ φθισόμενον δῖξῃ νησείας καὶ χαμολύνας, δῆλον ὅτι
 εὐδὲ ἐτραυματίσθη, ὡς οἱ ἅγιοι μέγιστοι, ἀ εἰ ἀπίστοι, ἔ-
 σήματα βασάζοντες τῆ Ἰησοῦ δῖξῃ, τὰς εἰς αὐτὸν ὁμολογίας,
 τὸ μακρόριον τῆτον ἐτραυματίσθησαν τραυματισμένον.

Κεφ. ε'. ζ'.

ρμ'. ΤΟ (2) ΔΕ ΗΡΑΝ ΤΟ ΘΕΡΙΣΤΡΟΝ ΜΟΥ
 ΑΠ ΕΜΟΥ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΕΩΝ.

ΘΕΡΙΣΤΡΟΝ λέγει τὸ λεγόμενον μαφόριον (3). ὅταν
 γὰρ ἡ ἐκκλησία ὑπὲρ τῆ σωτηρίας κηρύγματος τὰ αὐτῆς τραυ-
 ματωθῆ (4) τέκνα, παρρησιάζεται περὶ τ' ἐαυτῆς νυμφίον τὸ
 σ'. Κορ. γ'. ιη'.
 Ἡσαΐ. ξβ'. ε'.

καλύμμα ἀβύσσα, ἀ κτ' τ' ἀπίστολον λέγῃσα· ἀνακεκαλυμ-
 μένω προσώπω τῶν δόξαν κυρίως κατοπιζόμεθα. ἔτσι ὧν οἱ
 ΦΥΛΑΚΕΣ τὸ κάλυμμα τῆς ἀγνωσίας αὐτῆς ἀπέκάλυψαν,
 πῶς ὧν φυλάκων Ἡσαΐας λέγει· ἀ ὅππ τῆς τειχέων σθ Ἰε-
 ρουσαλήμ καθίστακα φύλακας, ὅλλω τῶν ἡμέραν ἀ ὅλλω τῶν
 νύκτα, οἱ δῖξῃ τέλως ἢ σιωπήσονται μνησκόμοι κυρίως.

ρμα'. ΟΡ-

(1) Sacer textus habet πᾶσαις
 με δὴ. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ ἀν-
 θρώπων.

(2) Deest τὸ δὲ a. Vat. ed. nec
 in ulla alia edit. reperitur.

(3) De Maphorio vide Cl. Go-

Cum igitur spiritualis esset prefigurata percussio non ad vitam adimendam, sed ad mala pro Deo perpetienda, ita illud contigit. Si quis igitur ad te accedat dicens: mone me, is dicit tibi, percutite me; ut ipsius carnem per monitionem mortifices, & ille absteineat ab omni peccato. Et rursus alibi dicit Propheta: Vulnera me, & vulneravit eum. Fide enim digniora sunt vulnera amici, quam spontanea oscula inimici. Infigunt enim sponsa salutaria vulnera Propheta, & Apostoli. Cum enim videaris hominem hodie quidem in palatiis degentem, disfluentem deliciis, mollibus vestibus indutum; postridie vero per Prophetarum Apostolorumque doctrinam, venditis omnibus, stipem querere, & exteriorem hominem per jejunia, & humi cubationes enervare in dies; manifestum est hunc vulneratum esse; ut sancti Martyres & Apostoli, qui vulnera portantes Jesu per confessionem in ipsum, beata hac vulnere vulnerati sunt.

III. REG. XXI. 37.
PROV. XXI. 6.

CXL. TULERUNT THERISTRUM MEUM A ME CUSTODES MURORUM.

THERISTRUM dicit, quod appellatur maphorium. Cum enim Ecclesia propter salutarem predicationem in suis filiis vulnerata sit, libere loquitur ad suum sponsum sublato velo dicens juxta Apostolum: Revelata facie gloriam Domini speculamur. Hi igitur CUSTODES velum ignorantie illius revelarunt, de quibus custodibus ait Isaias. Et super muros tuos Hierusalem constitui custodes tota die, & tota nocte, qui nunquam tacebunt recordantes Domini.

II. Cor. III. 18.
Isai. LXXI. 6.

R 2 CCLI. AD-

rium Thef. Vett. Diptych. T. I c. 3.
pag. 13.

le. Emendavi juxta Auximan. &
Theat. *Ἐαμματαὼν*. Barb. idem
male *Ἐαμματαὼν*.

(4) Meus Cod. *Ἐαμματαὼν*. Ma-

Κεφ. ε'. η'.

ρμα'. ΩΡΚΙΣΑ ΥΜΑΣ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
ΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΥΝΑΜΕΣΙ, ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ Ι-
ΣΧΥΣΕΣΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ· ΕΑΝ ΕΥΡΗΤΕ ΤΟΝ
ΑΔΕΛΦΙΔΟΝ ΜΟΥ, ΤΙ ΑΠΑΓΓΕΙΛΗΤΕ ΑΥΤΩ;
ΟΤΙ ΤΕΤΡΩΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗΣ ΕΙΜΙ (1) ΕΓΩ.

Παρρησιάζεται ἐν τοῖς ἰδίοις τέκνοις ἡ καλὴ μήτηρ ἡ ἀγία
αὐτῆ ἐκκλησία, ἐν τοῖς ἀγίοις μέρτυσιν, δι' αὐτὴν ἐσαυρώθη (2),
καὶ φησι τοῖς ἀποστόλοις ἐπὶ τοῖς παροφύταις, ΑΠΑΓΓΕΙΛΗ-
ΤΕ ΟΤΙ ΤΕΤΡΩΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗΣ ΕΙΜΙ ΕΓΩ.
Εἶτα ἀνταποκρίνοντα αὐτῇ εἰπεῖν, εἰ λέγεις.

Κεφ. ε'. θ'.

ρμβ'. ΤΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ ΑΠΟ ΑΔΕΛΦΙ-
ΔΟΥ, Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙ;

ΚΑΛΗΝ αὐτῷ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙ καλεῖσιν. Καὶ γὰρ
καλὴ αὐτῆ ἐν ταῖς φυλαῖς τῆ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐπαρ-
νύσασα κατὰλιπώσασα τὸν ἐπαρθέμενον ἄνδρα. αὐτῇ δὲ συζυ-
γθεῖσα αὐτῷ ἀδελφίτου τινὸς περὶ αὐτὸν ἔχον εἰς ἀθάνα συν-
νάφειαν. ΤΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ ΑΠΟ ΑΔΕΛΦΙΔΟΥ;
ἰνχ εἴπω· τί ὁ νυμφίος ὁ περιών ἐν σαρκὶ ἀπὸ τῆς γενεα-
λογίας τῆ Ἰσραηλιτικῆ λαῖ.

Κεφ. ε'. θ'.

ρμγ'. ΤΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ ΑΠΟ ΑΔΕΛΦΙ-
ΔΟΥ, ΟΤΙ ΟΥΤΩΣ ΩΡΚΙΣΑΣ ΗΜΑΣ;

Ὅδε ὄρκος (3) τῆ ἀγίας ἐκκλησίας ὁ περὶ τῆς ἀγίας
περφήτας, ἢ ἐκτενῆς βητιμόθουσις, ἢ περὶ τῆ Θεόν, ἐπὶ ἡ δὲ ἀγα-
πῆ καὶ πανδοματικῆ περὶ αὐτὸν ἀγάπῃ. Εἶτα ἀποκρίνε-
ται αὐτοῖς, καὶ λέγει·

ρμδ'. ΑΔΕΛ-

(1) Sic Cod. Alexandr. Vatica-
na edit. habet ἐγὼ εἰμι.

(2) Melius ἐτερώθη, ut habet
Catena Vaticana, & ut habuit in

CXLI. ADJURAVI VOS FILIÆ HIERUSALEM IN VIRTUTIBUS ET VIRIBUS AGRI: SI INVENERITIS FRATERNUM MEUM, QUID ANNUNCIABITIS EI? QUONIAM VLUNERATA CARITATIS EGO SUM.

Fiduciam habet in filiis suis egregia eademque sancta mater Ecclesia, videlicet in Martyribus, in quibus crucifixi sunt; & ait Apostolis, & Prophetis: ANNUNCIATE EI, QUOD EGO AMORE TRANSFIXA SUM. Deinde illi respondent eidem, & dicunt.

CXLII. QUID FRATERNUS TUUS A FRATERNO PULCHRA IN MULIERIBUS?

PULCHRAM ipsam INTER MULIERES vocant. Etenim pulchra ipsa inter Tribus Israel: quoniam illæ quidem fornicatae sunt, relicto caelesti viro. Ipsa vero cum ipso conjuncta indissolubilem cum illo in omne ævum retinuit conjunctionem. QUID FRATERNUS TUUS A FRATERNO? Quasi dicat: quid sponsus, qui processit in carne a generatione Israelitici populi?

CXLIII. QUID FRATERNUS TUUS A FRATERNO, QUIA SIC ADJURASTI NOS?

Iusjurandum Sanctæ Ecclesiæ ad sanctos Prophetas, (est) desiderium in Deum intentum, & ignitus spiritualesque in eum amor. Deinde ipsis respondet, & ait:

CXLIV. DI-

suo Cod. Vet. Interpres, qui verit, percussa est.

(3) Vetus Interpres, longe

aliam exhibet & diversam explanationem.

Κεφ. ε'. ι'.

ρμδ'. ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΛΕΥΚΟΣ ΚΑΙ ΠΥΡΡΟΣ.

α'. Πεζ. β'. ιε'.

ΛΕΥΚΟΣ δὲ τὸ ἀναμάρτητον· ἀμφοτέρων γὰρ οὐκ ἐποίησα· ΠΥΡΡΟΣ δὲ δὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ δὲ τὸ ἄμα τὸ ὑπὲρ ὧτων ἐκχυθῆναι εἰς σωτηρίαν καὶ ἀνάσσειν ἡμῶν.

Κεφ. ε'. ι'.

ρμε'. ΕΚΚΛΕΛΟΧΙΣΜΕΝΟΣ (1) ΑΠΟ ΜΥΡΙΑΔΩΝ.

Τὸ λέγειν ἐκκλελοχισμένον ἀπὸ μυριάδων δείκνυσι τὸν δὲ τῆς διοίκουσ τοκετὸν ἀπὸ μυριάδων ἔ μόνον ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων.

Κεφ. ε'. ια'.

ρμς'. Η ΚΕΦΑΛΗ ΑΥΤΟΥ ΧΡΥΣΙΟΝ ΚΑΙΦΑΖ (2).

ΚΕΦΑΛΗΝ τῶ ἀνθρώπου χαρακτῆρα λέγει, τῆς πατριάρχου καὶ τῆς δικαιοσύνης, οἵτινες χρυσοῦ δίκου δοκιμαζόμενοι λαμπροὶ ἀνεδείχθησαν τῇ πίστει. ΧΡΥΣΙΟΝ Δὲ ΚΑΙΦΑΖ ὀνομάζει, ὅπερ ἐρμηνεύεται πέτρα, δὲ τὸ σερμένιον αὐτῆς τῆς πίστεως.

Κεφ. ε'. ια'.

ρμζ'. ΒΟΣΤΡΥΧΟΙ ΑΥΤΟΥ ΕΛΑΤΑΙ (3), ΜΕΛΑΝΕΣ ΩΣ ΚΟΡΑΞ.

ΒΟΣΤΡΥΧΟΥΣ αὐτῶ, οἶμαι, τῆς ἀγίας πολιτείας λέγει, τῆς τε ἀποστόλων, καὶ πάντας τῆς δικαιοσύνης. Ἐπειδή περ κεφαλῆ ἀπειμᾶνται πατριάρχου καὶ δὲ τὸ ἔ μείναν ἵ ὄρα τὸν Χριστὸν προσηλυθῆναι. εἰκότως οὖν βοστρυχοῖς τῆς μετ' ἐμείνουσ ἀπειμᾶζει ἀποστόλων. ἘΛΑΤΑΣ δὲ λέγει τῆς

(1) In hunc versum definit Cod. Vallicellanus, cetera desiderantur.

(2) Sic Cod. Alex. Ceteri κεφαλῆς.

(3) Vet. Interpr. abjecti; & infra in explanatione, abjectos au-

tem dicit. Absurde utrobique. Legendum abiectes. Sed melius retinisset Græcam vocem ἐλάται, propter verbum ἐλαυνέω. Est autem ἐλάτη german nouclium pal-

CXLIV. DILECTUS MEUS CANDIDUS ET RUBICUNDUS.

CANDIDUS *quia peccati expers*. Peccatum enim non fecit. RUBICUNDUS *autem propter Spiritum Sanctum, & propter sanguinem pro ea effusum in salutem, & resurrectionem nostram*. I. Petr. II 12.

CXLV. ELECTUS EX DECEM MILLIBUS.

Quod ait: ELECTUS EX DECEM MILLIBUS, innuit partum Deiparæ non solum ex decem millibus hominum, sed etiam Angelorum, & Archangelorum.

CXLVI. CAPUT EJUS AURUM CÆPHAZ.

CAPUT *humane figure intelligit*; Sanctos scilicet Patriarchas, & justos, qui probati instar auri per fidem splendidi facti sunt. AURUM vero CÆPHAZ nominat, quod interpretatur Petra propter soliditatem fidei ipsorum.

CXLVII. CINCINNI EJUS ELATÆ, NIGRI TANQUAM CORVUS.

CINCINNOS EJUS, opinor, Sanctos Cives intelligit, & Apostolos & omnes justos. Quoniam capiti assimilantur Patriarchæ, propterea quod ab eis secundum carnem Christus processit. Bene itaque cincinnis assimilat Apostolos, qui post eos venerunt. ELATAS vero vocat CINCINNOS propter

ea

ma, seu involucrium instar calicis, seu vaginula fructuum palma florentium. Porro vagina hac se pandente, prorumpunt flosculi numerosi, modice densis & longis villis appensi, botri

magni instar coacervati. Huic ergo elata, sic sua filamenta diffundenti & flosculos ostentanti, capillos comparat sponsi. Menochius ad h. l.

136 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

τῆς ΒΟΣΤΡΥΧΟΥΣ ὅτι τὸ ἐν διαγωμοῖς ἐλευσέσθαι αὐτῆς. τὸ δὲ ΜΕΛΑΝΕΣ ΩΣ ΚΟΡΑΞ, ὑπομνησκει τὴν τῆς κροκοπαθείας αὐτῶν πολιτείαν. καὶ τὸν κόρακα ὀνομάζων τὴν ἀμέριμον αὐτῶν τὴν Ἑφῆς ἀναγορεύει ὀφθαλμῶν, ὡς ἄσπερον ὅτι τῆς μακαρίας προφήτης Ἡλία.

Κεφ. ε'. ιβ'.

ρμθ'. ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΑΥΤΟΥ ΩΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ.

ΟΦΘΑΛΜΟΙ τῆς μονογενῆς οἱ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πεταγμένοι ἱερατικοὶ ἄνδρες, οἱ τὴν δωρεάν τῆς λαοῦ ἐγκρατισμένοι. ἢ γὰρ δὴ ἡμῶν τῆς ἀγίας πνεύματος ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ ἀπεκρίθεται καθὼς ἔχοντες ἐν διαπέλοις. ἢ ἔπειτα ὀφθαλμοῖς, ὡς ἄν ὁ Ζαχαρίας λέγει μοι δοκεῖ. ἔπειτα ὅτι ὀφθαλμοῖς κρεῖς εἰσὶν, οἱ ὀφθαλμοῦντες ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν.

Κεφ. ε'. ιβ'.

ρμθ'. ΕΠΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΥΔΑΤΩΝ.

Ἀκούσθως τῆς λέγει εἰς (1), ἵνα τὸ πλήρωμα τῆς τῆς λαοῦ παλιγγενεσίας τῆς ὑδάτων ἀγίασθαι. εἶτα ὀφθαλμοῖς.

Κεφ. ε'. ιβ'.

ρν'. ΛΕΛΟΥΣΜΕΝΑΙ ΕΝ ΓΑΛΑΚΤΙ, ΚΑΘΗΜΕΝΑΙ ΕΠΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΑ.

Ἐν τῇ τῆς ἀκαθαρσίας λαοῦ τῆς ὅτι πληρωματὶ τῆς ἐκκλησιῶν, καθεξέχοντες ὅτι τὸ πλήρωμα τῆς νόμου, τὴν ἀγάπην. ἢ ἔπειτα ὅτι τῆς ἀγάπης ἢ νόμου ἢ ἀγάπης. ὅτι τῶν καθεξέχοντες τὸ ἀγιον πνεῦμα, ὅτι ὅτι τῆς ἐκκλησιῶν πληρωματὰ.

Κεφ. ε'. ιγ'.

ρσα'. ΣΙΑΓΩΝΕΣ ΑΥΤΟΥ ΩΣ ΦΙΛΑΛΑΙ ΤΟΥ ΑΡΩΜΑΤΟΣ, ΦΥΟΥΣΑΙ ΜΥΡΕΥΙΚΑ.

Τῆς γὰρ ΤΑΣ ΣΙΑΓΩΝΑΣ ΦΙΛΑΛΑΙΣ ΑΡΩΜΑΤΩΝ εἰκότως ἀπεικρίθαι ἢ δὲ ἡ γὰρ τὴν ἀγάπην πνεύματος ἁγίου.

(1) Suspicor hic deesse ὅτι πληρωματὰ ὑδάτων.

ea quod ipsi persecutionibus sunt exagitati. Illud vero, NIGRI TANQUAM CORVUS, in memoriam revocat eorum vitam in passionibus versatam. Et CORVUM nominans, vitam predicat omnis sollicitudinis de victu expertem, quem admodum in B. Propheta Elia.

CXLVIII. OCULI EJUS UT COLUMBÆ.

OCULI Unigeniti, Sacerdotes homines constituti in Ecclesiis, quibus commissum est domum lavacri. Virtus enim Sancti spiritus COLUMBÆ assimilatur, ut habemus in Evangeliiis. Vel (significantur) septem oculi, de quibus Zacharias loqui mihi videtur: Septem isti sunt oculi Domini, qui respiciunt super omnem terram.

Zachar. IV. 10.

CXLIX. SUPER PLENITUDINES AQUARUM.

Consequenter hos dicit esse (SUPER PLENITUDINES AQUARUM) ne sanctificet plenitudinem aquarum lavacri regenerationis. Deinde subdit;

CL. LOTÆ IN LACTE, SEDENTES SUPER PLENITUDINES.

In innocentie candore: In plenitudine Ecclesiarum, sedentes in plenitudine legis, scilicet in dilectione. Dilectio enim plenitudo legis. Super hanc sedet Spiritus Sanctus, et super Ecclesiarum plenitudines.

Rom. XIII. 16.

CLI. GENÆ IPSIUS UT PHIALÆ AROMATIS, GERMINANTES UNGUENTA.

Ejus GENAS PHIALIS AROMATUM apte assimilat sancta Scriptura, quæ suavem olent odorem aromatis fidei. GER-

138: ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

σάσους (1) τῷ τῆς πίστεως ἀρώματος. ΦΥΟΥΣΑΙ ΜΥΡΕΥΙ-
ΚΑ, τὰ ἅγια διαβγέλια ἀπὸ τῆ περφητῆ σιδουσίας, ἅπερ
οἱ χρεϊόμενοι (2) τὰς τῆς ψυχῆς μυρίζονται ρίνας, ἵνα τῶ
δυσωδία ἀποβαλῶσιν τῆς σαρκικῆς ὀρέξιων καὶ μυρωδῶ ἁπ-
θυμῶν.

Κεφ. ε'. ιγ'.

εββ'. ΧΕΙΛΗ ΑΥΤΟΥ ΚΡΙΝΑ ΣΤΑΖΟΝΤΑ
ΣΜΥΡΝΑΝ ΠΛΗΡΗ.

ΚΡΙΝΟΙΣ γ' τῆς λόγων λαλοσύνητα ἀπεικασίον, ὅτοι
γ' ΣΤΑΖΟΥΣΙ ΣΜΥΡΝΑΝ ΠΛΗΡΗ τῶ τῆς ἁγίαν
μαρτύρων παφῶ, λέγοντες· μακάριοι οἱ διδωχμένοι ἔνεκεν δι-
κασωμῆς, ὅτι ἀπ' αὐτῆς ἔστι ἡ βασιλεία.

Ματθ. ε'. ι'.

Κεφ. ε'. ιδ'.

εργ'. ΧΕΙΡΕΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΡΕΥΤΑΙ ΧΡΥΣΑΙ ΠΕ-
ΠΛΗΡΩΜΕΝΑΙ ΘΑΡΣΙΣ.

Σαφῶς ἦδη καὶ φανερῶς ἡ θεία ἔ πνευματικὴ γραφή
ἔ τῆς τῆ τὸν σαυρῶν ἕλων τῆ κυρίῃ αναγορεύει τῶ θεϊόν.
Ὁπλῶικα ἔάνουσε τὰς χεῖρας ὁ δεσπότης ἡ μὴ Χριστὸς ἐπὶ τῆ
σαυρῶ· τότε γεγόνασι ΤΟΡΕΥΤΑΙ τῶς τύποις τῆ ἕλων ἁρω-
θεῖσαι. ΧΡΥΣΑΙ δὲ δὴ τὴν καθαρότητα, ἔ δὴ τὸ ἀνα-
μάρτητον. τὸ δὲ ΠΕΠΛΗΡΩΜΕΝΑΙ ΘΑΡΣΙΣ παφῶ-
νῶς ἦδη τὸ πλήρωμα τῆς τῆς ἔδων ἁρωφῆς περιμῶνει.
ΘΑΡΣΙΣ γ' ἔρμῶδεται ἁρωφῆ χαρῆς. Χριστῶ γ' τα-
νύσαντ ἔ ἐπὶ σαυρῶ τὰς χεῖρας, ἔπίσπειρε περὶ αὐτοῦ ἡ ἐν-
κλῶσία μὴ χαρῆς λέγῶσα· ἐν τῆ σκέπῃ τῆς πατρίων σου
ἐλπιδῶ. ἔ πάλιν· ἐν σκέπῃ τῆς πατρίων σου σκεπάσεις με.
καὶ, δεῦτε ἀγαλλιασάμεθα τῶ κυρίῳ.

Ψαλ. ιζ'. α'.

Ψαλ. ιζ'. η'.

Ψαλ. ιε'. α'.

Κεφ. ε'. ιε'.

ερδ'. ΚΟΙΛΙΑ ΑΥΤΟΥ ΠΥΞΙΟΝ ΕΛΕΦΑΝΤΙ-
ΝΟΝ ΕΠΙ ΛΙΘΟΥ ΣΑΠΦΕΙΡΟΥ.

ΚΟΙΛΙΑΝ, οἶμαι, τῆ λόγῳ τῆ τῆς ἁγίαν λέγῶ χαρῶν,
καθαρῶν καθάπερ ΠΥΞΙΟΝ ΕΛΕΦΑΝΤΙΝΟΝ, ῥύπου μὴ
δεχόμε

(1) Sic emendavi. Barb. & meus πνάσσα.

MINANTES UNGUENTA, *sacra Evangelia ex Prophetarum apparatu, quibus qui inunguntur, nares animæ unguento oblinunt, ut carnalium cupiditatum, & nefariæ concupiscentiæ fœtorem arceant.*

CLII. LABIA EJUS LILIA STILLANTIA MYRRHAM PLENAM.

LILIIS enim *assimilandus sermonum candor. Hi enim STILLANT MYRRHAM PLENAM, sanctorum Martyrum sepulchram, dicentes: Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum.* Matth. v. 10.

CLIII. MANUS EJUS TORNATILES AURÆ THARSIS.

Luculenter jam, & aperte sacra, & spiritualis Scriptura clavorum in Cruce Domini positionem enunciat. Quando expandit manus Dominus noster Jesus Christus in Cruce, tunc facta SUNT TORNATILES, impressionibus clavorum tornatae. AURÆ vero propter nitorem, & innocentiam omnis peccati expertem. PLENÆ THARSIS, Manifeste jam complementum conversionis Gentium propheticè indicat. THARSIS enim interpretatur conversio gaudii. Christo enim extendente manus in Cruce, Ecclesia se convertit ad ipsum cum gaudio dicens: In umbra alarum tuarum sperabo. Et rursus. In umbra alarum tuarum proteges me. Et venite exultemus Domino. Psal. lvi. 2.
Psal. xvi. 10.
Psal. xciv. 1.

CLIV. VENTER EJUS PYXIS EBURNEA SUPER LAPIDEM SAPPHIRUM.

VENTREM, opinor, Verbi appellat chorum Sanctorum purum velut pyxidem eburneam, quæ sordes non contrahit, sicut

140 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

δεχομένων, ἐφ' ᾧ πυξίον πινδαρική (1) ποδόμενοι γασφρον-
ται οὐ δ' ἀπείρας ἀρχῆς, ἀλλ' ἐπ' ἀραῖς βασιλείας. τὸ δὲ ΕΠΙ-
ΛΙΘΟΥ ΣΑΠΦΕΙΡΟΥ, οἶμα, ἐπειδὴ τῷ ὁ σάπφειρος, ᾧ
πλησιάζει, τῷτο πρὸς ἑαυτὸν ἐπισπᾶ. ὕψος δ' ἦ ἀγίων οἱ χοροὶ.
μεθ' ἑαυτῶν τῶν πλησιάζοντάς αὐτῶν τῇ διδασκαλίᾳ εἰς τὴν
τῆς ἑραῶν ἀνάγκῃ (2) βασιλείαν.

Κεφ. ε'. 14.

ρνι'. ΚΝΗΜΑΙ ΑΥΤΟΥ ΣΤΥΛΟΙ ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΙ.

Αἱ ΚΝΗΜΑΙ τὸ πᾶν βασάζουσι τῷ σώματι, καθάπερ
ἔ' οἱ ἀπόδοι εὐλῶν δίκῃ τὴν πᾶσαν βασάζουσιν ἐκκλησίαν.
ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΙ δὲ κέκλιωται δ' ἔξ, τὴν σερρότητα, δ' ἔξ, τὴν
ἐδραμότητα, δ' ἔξ, τὴν καθαρότητα. πᾶντα γὰρ πάντα τῷ ἀγίῳ
πρὸς εἰς ἀποστόλους δ' ἔξ τὸ σερμένιον τῆς πίστεως.

Κεφ. ε'. 14.

ρνε'. ΤΕΘΕΜΕΛΙΩΜΕΝΟΙ ΕΠΙ ΒΑΣΒΙΣ ΧΡΥ-
ΣΑΣ.

Ὅπερ εἶν ἐπὶ τὰς τῷ Θεῷ ἐντολαῖς.

Κεφ. ε'. 14.

ρνεζ'. ΕΙΔΟΣ ΑΥΤΟΥ ΩΣ ΛΙΒΑΝΟΣ, ΕΚΛΕ-
ΚΤΟΣ ΩΣ ΚΕΔΡΟΙ.

Τὸ ἀνθρώπινον αὐτῷ τῷ Χριστῷ τῷ πάλαι δικαίῳι
ὁμοίον.

Κεφ. ε'. 15.

ρνεδ'. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ (3), ΚΑΙ
ΟΛΟΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑ.

Ματθ. ια' κη'.

Ἀναλογία δὲ τῆ γλυκύτητι τοῦ ΦΑΡΥΓΓΟΣ
αὐτῷ τῷ μελισσῶν ῥήματα ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ ἐν μέρος.
ὅ γ' ὅλα δωθήσει. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ,
ΚΑΙ ΟΛΟΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑ. δεῦτε λέγων οἱ κοπιῶντες ἐπὶ πε-
φορῆσι μένοι καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμῶν. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥ-
ΚΑ-

(1) Lege πινδαρική.

(2) Vet. Interpr. Sic ergo & San-

ctorum chorus appropinquantes sibi
per fidem & iustitiam haurit ad Ca-

per qua spirituales. codicilli scribuntur non terreni principatus sed regni celestis. Illa verba, SUPER LAPIDEM SAPPHIRUM, id puto significare, quod quemadmodum saphirus, quicquid prope sibi est, ad se trahit, ita Sanctorum chori eos deducunt secum ad Regnum Calorum, qui accedunt ad eorum doctrinam.

CLV. CRURA EJUS COLUMNÆ MARMOREÆ.

CRURA totum corpus portant, quemadmodum Apostoli veluti columna universam portant Ecclesiam. MARMOREÆ vero appellantur propter firmitudinem, propter stabilitatem, propter puritatem. Hac enim omnia sunt in Apostolis propter fidei soliditatem.

CLVI. FUNDATÆ SUPER BASES AUREAS.

Id est super Dei mandata.

CLVII. SPECIES EJUS UT LIBANUS, ELECTUS UT CEDRI.

Ipsius Christi humanitatem adsimilat veteribus justis.

CLVIII. GUTTUR EJUS DULCEDO, ET TOTUS DESIDERIUM.

Æstimato melliflua verba dulcedinis GUTTURIS ejus ex sacris Scripturis saltem aliqua ex parte, neque enim omnia poteris. GUTTUR EJUS DULCEDO, & totus desiderium. Venite, inquit, qui laboratis & onerati estis, Matth. XL 28. & ego reficiam vos. GUTTURIS EJUS DULCEDO. Confide

los. Parum feliciter.

(3) Aldina sic, & ita legit Vet.

Interpres. Ceteri impressi habent

γλυκασμοί.

Ματθ. θ'. β'.
 'Ιωάν. ε'. ι'.

ΚΑΣΜΟΣ. θάρσει τέκνον, ἀφίαντά σοι αἱ ἀμαρτίαι σου.
 ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ. ἔγειρε ἕως ἑσπέρου
 ἢ καὶ βραχύν. ἕ ὅσα τέτοις ὄμοια. ΚΑΙ ΟΛΟΣ φησὶν ΕΠΙ-
 ΘΥΜΙΑ, ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τῶτο τό πάρα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν.

Λεκ. κβ'. ιε'.

Κεφ. ε'. ις'.

εὐθ'. ΟΥΤΟΣ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΥ-
 ΤΟΣ ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
 ΛΗΜ.

ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ δὲ τὴν ἑπατέρων γενεαλογίαν. ΠΛΗ-
 ΣΙΟΝ δὲ, διότι δὲ ἕραυτ' καταβάς ἐπλησίασεν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ δὲ φιλονεικήσας.

Κεφ. ε'. α'.

ρξ'. ΠΟΥ ΑΠΗΛΘΕΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ
 Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙ;

Ἐπερωτῶσιν αἱ θυγατέρες Ἰερουσαλήμ. ΠΟΥ ΑΠΗΛ-
 ΘΕΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙ-
 ΞΙ; τῆσιν τὴν ἐκκλησίαν ἐν ταῖς δώδεκα φυλαῖς.

Κεφ. ε'. α'.

ρξα'. ΠΟΥ ΑΠΕΒΛΕΨΕΝ (1) Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ
 ΣΟΥ; ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΟΜΕΝ ΑΥΤΟΝ ΜΕΤΑ ΣΟΥ.

Σοφόν. β. γ'.
 'Ιεζεκ. μέ. θ'.

Ζητήσατε, φησὶ, ἢ κύριον πάντες οἱ παπαιοὶ τῆς γῆς.
 πῶς δὲ ζητήσεται; ἐργάζεσθε κρίμα καὶ δικαιοσύνην ποιήσα-
 τε. ἔτις ἀπὸ τῆς νύμφης ὁ νυμφίος ζητεῖται. ὁμοίως ἐπι-
 ρωτωμένη λέγει.

Κεφ. ε'. β'.

ρξβ'. ΚΑΤΑΒΗΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ (2) ΕΙΣ
 ΚΗΠΟΝ ΑΥΤΟΥ.

Τὼ τῶ κυρίῳ εἰς τὸ ἄδλω κήσθον οἶμα λέγει. ἢ γὰρ
 ἀκολοθία τῶτο σημαίνει. λέγει γδ.

ρξγ'. ΕΙΣ

(1) Barber. & meus ἀπῆλθεν.
 Restitui ἀπέβλεψεν, ut est in
 Cod. Vallic., & in Sac. Bibl. im-

pressis omnibus, & sic legit etiam
 Verus Interpres.

(2) Vat. edit. habet ἀδελφιδός

de fili dimittuntur tibi peccata tua . GUTTUR EJUS DUL- Mith. IX. 2.
 CEDO . Surge igitur , & tolle grabatum tuum , & que- Luc. XXI. 15.
cumque his similia . ET TOTUS , *inquit* , DESIDERIUM . De- Joan. v. 8.
 fiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum .

CLIX. HIC FRATERNUS MEUS , ET HIC PROXIMUS MEUS , FILIÆ HIERUSALEM .

FRATERNUS *propter parentum genealogiam* . PROXIMUS , *quia e Cælo delapsus accessit ad Ecclesiam amore impulsus erga homines* .

CLX. QUO ABIIT FRATERNUS TUUS PULCHRA IN MULIERIBUS ?

Interrogant Filiæ Hierusalem , QUO ABIIT FRATERNUS TUUS PULCHRA IN MULIERIBUS ? *hoc est Ecclesiam (interrogant) pulchram inter duodecim tribus* .

CLXI. QUO RESPEXIT FRATERNUS TUUS ? ET QUÆREMUS EUM TECUM .

Quærite , *inquit Scriptura* , Dominum omnes humiles terræ . *Quomodo quærite ? Operamini judicium , facite justitiam* . *Sic a sponsa quæritur sponsus . Tamen interrogata responderet* : Sophon. II. 3. Ezech. XLV. 9.

CLXII. DESCENDIT IN HORTUM SUUM FRATERNUS MEUS .

Domini descensum ad Inferos puto significare . Id enim ostenditur ex sequentibus . Ait enim .

CLXIII. AD

μὴ κατέβη εἰς κήπων , & hanc Nec alia lectio reperitur in ceteris
 lectionem agnoscit Vet. Interpres. editionibus , & Mss.

Κεφ. 5'. β'.

ξξγ'. ΕΙΣ ΦΙΛΛΑΣ ΤΟΥ ΑΡΩΜΑΤΟΣ.

Λεκ. γ'. μγ'.

Οι πάλα δίκαια, αι περ τῆς παρσσίας πατρίάρχαι,
 Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, & Ἰακώβ, Νάε & Ἰώβ, & Δανιήλ, Δα-
 βίδ, καὶ Σαμὴλ, Ἐλισαῖοι & πάντες οἱ καθ' ἑξῆς. ἔτοι
 πάντες ΦΙΛΛΑΙ ΤΟΥ ΑΡΩΜΑΤΟΣ. οἷτινας ἀρωμαζόντων
 δίκλω πάνεσοι τὰ διηρημάματα. ὅτι γὰρ εἰς ἄδλω κατέλθων εἰς
 τὸν πῶδαιεσον εἰσῆλθε, μαρτυρεῖ μοι αὐτὸς κύριος, λέγων
 τῷ λυσῆ· σήμερον μετ' ἐμῶ ἔσθ' ἐν τῷ πῶδαιεσῳ. κῆπος (1)
 δηλονότι ὁ τῶ Θεῷ πῶδαιεσοι.

Κεφ. 5'. β'.

ξξδ'. ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ, ΚΑΙ ΣΥΛ-
ΛΕΓΕΙΝ ΚΡΙΝΑ.

Τὰς κτ' ἢ τόπον ἐκκλησίας. εἰ μὴ γὰρ πῶδαιεσον εἰς τὸν
 ἕνα κῆπον κατέβη, & τὰ τῶ θανάτου σωθήλασε κέντρα, σὺν
 ἐπίμαρην ἐν κῆποις, τῶτέσιν ἐν ταῖς κτ' τόπον ἐκκλησίας.
 πρόσχε δὲ τῇ ἀκριβείᾳ τῶ λεγομένων. εἰς μὴν ἢ ἕνα κῆπον
 κατὰβάνειν λέγεται. μετέπειτα δὲ σκέτι πιμαίρην ἐν κῆ-
 πο φησίν· ἀλλὰ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ, ἕπερ
 ἐσθ' ἐν ταῖς κτ' τόπον ἐκκλησίας. ΣΥΛΛΕΓΕΙΝ ΚΡΙΝΑ,
 τῶτέσι τὰς τ' ἀγίον (2) γραφὰς δὲ τ' ἀνθρωπίνων πρέξιαν.
 εἶπα ἢ ἀποκλήθια τῶδε τὸ λόγιον σωίσησι.

Κεφ. 5'. γ'.

ξξε'. ΕΓΩ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ, ΚΑΙ Ο (3)
ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ.

Ἐγὼ αὐτῶ τὰς ὕμνας, αὐτὸς ἐμοὶ τὰς ἐπαῖνας. ἕμνε
 γὰ ἢ ἕμνε καὶ πάλιν ἐπαίνεται. ἐγὼ αὐτῶ τὰς πρέξεις
 τῆς διηρησώσης, καὶ αὐτὸς ἐμοὶ τὰς μεθούς τῶ κατὰβάνει-
 των.

(1) Vet. Interpr. male hæc red-
 dit; ait enim: Græce enim hortus
 paradísus appellatur. Non illud

dicit Philo; nec ad rem facit,
 quod hortus græce πῶδαιεσοι
 appelletur; quamquam hæc vox

CLXIII. AD PHIALAS AROMATIS .

Veteres iusti ; patriarchæ , qui præcesserunt Domini adventum , Abraham , Isaac , & Jacob ; Noë , & Job , & Daniel ; David , & Samuel ; Elisæus , & omnes , qui deinceps fuerunt . Hi omnes sunt PHIALÆ AROMATIS ; qui aromatum instar spirant justificationes . Quod autem ad Inferos cum descendisset , in Paradisum sit ingressus , id mihi testatur ipse Dominus qui latroni , Hodie , inquit , mecum eris in Paradiso . Hortus nimirum Dei Paradisum significat .

LUC. XXIII. 43.

CLXIV. PASCERE IN HORTIS , ET COLLIGERE LILIA .

Hoc est Ecclesias diversis in locis fundatas . Nisi enim primum in unum hortum descendisset , & mortis aculeos contrivisset , non pasceret in hortis , idest in Ecclesiis per diversa loca dispersis . Adjicero etiam animum ad ea , quæ accurate hic dicuntur . Dicitur enim in unum hortum descendisse . Deinde non amplius dicit PASCERE IN HORTO : sed PASCERE IN HORTIS , idest in diversis Ecclesiis . COLLIGERE LILIA , hoc est Sanctorum scripturas per humanas actiones . Deinde quæ sequuntur hoc eloquium confirmant .

CLXV. EGO FRATERO MEO , ET FRATER-
NUS MEUS MIHI .

Ego illi hymnos , ille mihi laudes . Laudat enim sponsa , & vicissim laudatur . Ego illi actiones iustitiæ , & ille mihi mercedem bonorum operum . Ecce enim merces in

T fa-

Persica est , ut constat ex Xenoph. Œcon. cap. IV. n. 13. & pluribus aliis. in K. Π. & ωει Ἀναβ. Id autem vult Philo , horti nomine hoc in loco intelligi Dei Paradisum.

(2) Locus manifeste depravatus: forte legendum τὰς τὴν ἀγαθῶν ἀποδοχὰς.

(3) Lectio Cod. Alex. cum articulo ὁ .

Ησα. μ'. ι'. ια

των. Ἰδὲ γὰρ (1) ὁ μισθὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἢ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ· ὡς ποιμὼν ποιμνεῖ τὸ πρόβατον αὐτοῦ, καὶ τὰ βραχίονα αὐτοῦ συναΐξει ἀρνας.

Κεφ. 5'. γ'.

ρξδ'. Ο ΠΟΙΜΑΙΝΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΡΙΝΟΙΣ.

Ὅπερ ἐστὶν ἐν τῇ λευκότητι τῶν ἀγίων περὶ τῶν τε καὶ ἀπεστόλων.

Κεφ. 5'. δ'.

ρξε' ΚΑΛΗ Η (2) ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ ΩΣ ΒΥΔΟΚΙΑ (3), ΕΚΛΕΚΤΗ (4) ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Ψαλ. πγ'. α'.

Λακκ. β'. ιδ'.

Ἡυδὴνησας κίριε τὴν γῆν σα. δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶν, ἢ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις Ὀυδδκία. Ὀυδδκία δὲ ἐστὶν ἐκκοσιότης, καὶ ὡς ἢ ἑτέρα λέγει γραφή· ἐν ἐκκοσιασμοῖς (5) Ὀυδδκίε τὸ Θεόν. λέγων ὁὖν ΕΥΔΟΚΙΑ τὸ ἐκκοσιον αὐτοῦ ἔδειξε, ἢ τὴν περὶ αὐτὸν τὴν νυμφίον Ὀυδδκίαν. ΩΡΑΙΑ ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ, ὡς ἢ ἑβραϊστικῶς πόλις. περὶ ἐκκοσιότητος φησὶ, Σιών ὅρα ἢ Ἱερουσαλήμ ἑβραϊστικῶς. ὅταν γὰρ αὐτὴν ΩΡΑΙΑΝ εἴπω ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀφομοιοῦσι τοῖς ἐν ἑβραϊστικῶν ἀγγέλοις, δὲ τὴν τὴν παρθενίας ἀφομοιοῦσι, καὶ ἔστ' τὴν τὴν ὑπακοῆς ἐνδείξειαν.

Κεφ. 5'. δ'.

ρξη'. ΘΑΜΒΟΣ ΩΣ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΙ.

Πραξ. ιγ'. μη'.

ΘΑΜΒΟΣ γάρ ἐστι τὰς ὀκτακτύσας θεάσασθαι ψυχὰς τῶν πιστῶν. ἐπίστυσαι γὰρ φησὶν ὅσοι ἦσαν πεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ρξθ'. ΑΠΟ-

(1) Locus Ifaix sic se habet in Sacris Bibliis Ἰδὲ ὁ μισθὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ, ecce merces ejus cum eo, et opus in conspectu illius. Vet. Interpres ha-

buisse videtur in suo Cod. εἰς πρόσωπον vertit enim ante faciem ejus.

(2) Vat. edit. καλὴ εἴ ἢ πλ. & h. lect. sequitur Vet. Interpres.

(3) Vetus Interpres vertit tam-

faciem tuam; & opus coram eo. Quemadmodum Pastor pascet gregem suum, & brachio suo congregabit agnos. Isai. xl. 10. 11.

CLXVI. QUI PASCIT IN LILIIS.

Idest in albedine Sanctorum Prophetarum & Apostolorum.

CLXVII. PULCHRA ES PROXIMA MEA SICUT BENEPLACITUM, SPECIOSA UT HIERUSALEM.

Benedixisti Domine terram tuam. Gloria in altissimis Deo, & in terra pax in hominibus beneplacitum. Psal. lxxxiv. 1.
Beneplacitum autem est, cum quis voluntarie quidpiam facit, quemadmodum & alia dicit Scriptura; In voluntariis benedicite Deum. Dicens igitur BENEPLACITUM, voluntarium ipse ostendit, & beneplacitum erga sponsum. Luc. 11. 14.
 SPECIOSA UT HIERUSALEM, *ut Cælestis Civitas.* Accessistis Hebr. xii. 22
 enim ad montem Sion, & cælestem Hierusalem. *Cum enim dicit SPECIOSAM UT HIERUSALEM, filios suos assimilat Angelis, qui in caelis sunt, propter virginitatis pulchritudinem, & obedientiæ obsequium.*

CLXVIII. PAVOR UT ORDINATÆ.

PAVOR enim (sc. stupor) est fidelium animas videre ordinem servantes: ait enim scriptura: Crediderunt Act. xiii. 48
 quicumque ordinati erant ad vitam æternam.

T 2 CLXIX. AVER-

quam complacens. Videtur habuisse lectionem Symmachi, quæ est *ὁδοκλή*.

(4) Ἐκλεκτῶν. Nulli libri habent hanc lectionem. Vatic. edit.

exhibet *ὁδοκλή*, quam lectionem agnoscit Vet. Interpr., & ipse Philo in explanatione hujus versus.

(5) Locum hunc in Sacris Bibliis reperire mihi non licuit.

Κεφ. 5'. 5'.

ρξθ'. ΑΠΟΣΤΡΕΥΟΝ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ ΣΟΥ ΑΠΕΝΑΝΤΙΟΝ ΜΟΥ, ΟΤΙ ΑΥΤΟΙ ΕΝΕΠΤΕΡΩΣΑΝ ΜΕ.

ΟΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ φησὶν, ἐμὰς ὁδὸς τυρεῖτωσαν· ἐμὲ παρεχίτωναν οἱ ἄδων ὀφθαλμοὶ οἱ τῆς καρδίας· ὅτι αὐτοὶ ἐνεπτερωσάν με· ἢ ἤν' ἔξω ὀφθαλμῶν σεμνότις, καὶ ὁ ἤν' ἄδων πρὸς ἐμὲ σκόπησεν, αὐτὸς εἰς (1) μέσον τὸν πόδον ἤγαγεν.

Κεφ. 5'. 5'.

ρο'. ΤΡΙΧΩΜΑ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΑΙΓΩΝ, ΑΙ ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗΣΑΝ (2) ΑΠΟ ΤΟΥ ΓΑΛΑΑΔ.

Τὸ πλῆθος τῶ λαῶ πρὸ μὲν τῆς πίστεως ἀπεικάζετο (3) τῇ ἀγέλῃ ἢ αἰγῶν. ἀλλὰ φησὶν· Αἱ ἀνεβῆσαν ἀπο τοῦ γαλααδ, ὅπερ εἰν ἀπὸ τῆς κατοικίας τῆς μαρτυρίας. διὸ καὶ τὰς ὁδοῦσας αὐτῶν λέγει· ἵνα τὴν ὁμολογίαν σημαίνει τὴν ἐπὶ σωρῶ.

Κεφ. 5'. 5'.

ροα'. ΟΔΟΝΤΕΣ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΚΕΚΑΡΜΕΝΩΝ.

Κεκαρμενοῦσιν δὲ αὐτὸς λέγει ἵνα τὸ ἀπικδύκολασ. γ'. θ'. σααθζ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον σω· ταῖς περὶ αὐτῶν, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ἐπὶ τῶ λυτρῶ τῆς παλιηνοσίας. τῶτο σαφῶς ἢ ἀκολοθία δέικνυσιν· λέγει γὰρ·

Κεφ. 5'. 5'.

ροβ'. Αἱ ἀνεβῆσαν ἀπο τοῦ λουτροῦ, αἱ πᾶσαι διδυμεοῦσαι, καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἐστὶν ἐν αὐταῖς.

Διδυμεοῦσι γὰρ αἱ τὸ ἅγιον πνεῦμα εἰληφύσαι
ἵνα

(1) Legendum puto εἰς μὲ σὸν ἢ πόδον, vel potius εἰς μέ σε ἢ πὸθ.

CLXIX. AVERTE OCULOS TUOS E REGIONE MEI QUONIAM IPSI EXCITAVERTUNT ME.

OCULI TUI, *inquit, vias meas observent. In me intendant oculi interni cordis tui. Quoniam ipsi excitaverunt me. Exteriorum oculorum honestas, & interiorum (oculorum) intentio in me tua, desiderium tui iniecit in me.*

CLXX. CAPILLAMENTUM TUUM SICUT GREGES CAPRARUM, QUÆ REVELATÆ SUNT E GALAAD.

Multitudo populi ante fidem assimilatur gregi caprarum. Sed ait: QUÆ ASCENDERUNT DE GALAAD, hoc est de habitatione testimonii; propterea dentes statim nominat, ut Crucis confessionem ostendat.

CLXXI. DENTES TUI SICUT GREGES DETONSARUM.

DETONSOS *ipfos dicit propterea quod exuerunt veterem hominem cum actibus suis, & concupiscentiis in lavacro regenerationis. Id luculenter ostendunt, que sequuntur: ait enim:*

Colossen. iii. 9.

CLXXII. QUÆ ASCENDERUNT DE LAVACRO, OMNES GEMELLOS HABENTES, ET INFŒCUNDA NON EST IN EIS.

GEMELLOS *enim habent animæ, que per baptismum*
Spi-

(2) Sic videtur legisse Vet. Int. & Compl. ἀπέβυσσας.
Vatic. habet ἀπεφάρυσας. Aldina

(3) Lege ἀπὸ τῆς ἐξουσίας.

διὰ τῶ βασιλισματος ψυχῆ· ΚΑΙ ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ ΟΥΚ
ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ. γεννήματα γὰ κατὰ τῆς τῆς δι-
κροματων ἔχουσι καρπός.

Κεφ. 5'. 5'. ρογ'. ΩΣ ΣΠΑΡΤΙΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟΝ (1) ΧΕΙΛΗ
ΣΟΥ.

Τὴν μετάνοιαν τὴν ἐπὶ τῆς Ραββ δὲ, ΤΟΥ ΣΠΑΡ-
ΤΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, ἧ ἐκρέμασε σημεῖς ἀπὸ τῆς
δουρῆς ἀπὸ σημεῖς (2) εἰκεν ὁ λόγος, ὡς ἔ ἀνωτέρω εἴπο-
μεν· καὶ τὴν ὁμολογίαν τὴν ἐπὶ τῆς τριάδος πίστεως. ἐπά-
γει δέ·

Κεφ. 5'. 5'. ροδ'. ΚΑΙ Η ΛΑΛΙΑ ΣΟΥ ΩΡΑΙΑ.

Ὅπερ ἐστὶν ἡ ὁμολογία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀκριβή-
τα (3) βοῶσα.

Κεφ. 5'. 5'. ροε'. ΩΣ ΛΕΠΥΡΟΝ ΤΗΣ ΡΟΑΣ ΜΗΛΟΝ ΣΟΥ.

Διὰ τὸ ὁμοίωσον τὰ τῶ Χριστῶ ἄματι.

Κεφ. 5'. 5'. ρος'. ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ.

Τὴν γὰρ σιωπὴν αὐτῆς ἔργον (4) ὀρίζεται κάλλος. σιω-
πώσης γὰ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀπορετῶν ῥημάτων, βοῶσης δὲ αὐ-
τῆς τὴν τῶ Χριστῶ ὁμολογίαν, καὶ τὰ αὐτῆς σύμβολα ῥημα-
τα τῶ τῶ κυρίας περὶ αὐτῶν.

Κεφ. 5'. 5'. ροζ'. ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΕΙΣΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ ΚΑΙ ΟΓ-
ΔΟΗΚΟΝΤΑ ΠΑΛΛΑΚΑΙ.

ΕΞΗΚΟΝΤΑ αἶμα λέγει τὰς περὶ τῆς πατριάρχης δι-
κάης ψυχῆς τῶ τε πατριαρχῶν, καὶ τῶ ἐκκλησιῶν. διὸ
καὶ

(1) Vatic. edit. τὸ κόκκινου.

(2) Lego ἀποσημαίνει ὡς εἰκεν.

Spiritum Sanctum acceperunt . ET INFOECUNDA NON EST IN EIS . Prolem enim habent bonam , nimirum justificationum fructus .

CLXXIII. SICUT FUNICULUS COCCINEUS LABIA TUA .

Verba hæc significare videntur pœnitentiam , quam Raab ostendit per COCCINEUM FUNICULUM , quem in signum a fenestra suspendit : Confessionem etiam (significare videntur) fidei de sancta Trinitate . Subdit enim ,

CLXXIV. ET LOQUELA TUA SPECIOSA .

Idest confessio , quæ Orthodoxæ fidei rectitudinem prædicat .

CLXXV. SICUT CORTEX MALI PUNICI GENA TUA .

Propter similitudinem coloris cum sanguine Christi .

CLXXVI. EXTRA TACITURNITATEM TUAM .

Silentium enim illius alia definitur esse pulchritudo . Tacet enim ab indecoris verbis , alta voce Christi confessionem profitetur , & , quæ cum illa consentiunt , verba præceptorum Domini .

CLXXVII. SEXAGINTA SUNT REGINÆ , ET OCTOGINTA CONCUBINÆ ,

SEXAGINTA , opinor , vocat animas ante Circumcisionem iustas Patriarcharum , & eorum , qui fuerunt ab ini-

(3) Legendum puto ὀρθόμῃ . bet Cod. Auximanus .

(4) Legendum ἕτερον , ut ha-

152 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Ἐ βασιλίῃσας αὐτὰς ὀνομάζει· ὀγδοήκοντα δὲ παλιλαίαι τὰς
 μὲν τὴν παρορμηθὲν τῶν ἐπιπεκρυμμένων (1) παρορμηθῶν ψυχῶν.

Κεφ. 5'. η'.

ροθ'. ΑΛΛΑ (2) ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΕΣ, ΩΝ ΟΥΚ
 ΕΣΤΙΝ ΑΡΙΘΜΟΣ.

Πᾶσαι μὲν τῆς ἀπ' αἰῶντος δικαίων ψυχῶν.

Κεφ. 5'. η'.

ροθ'. ΜΙΑ ΕΣΤΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ, ΤΕΛΕΙΑ
 ΜΟΥ.

Μία ἐστὶν αὐτῆ ἡ ἀγία ἐκκλησία, ἡ τὸ μὲν ἀκέραιον τῆς
 ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ ἔχουσα· τὴν δὲ τελείαν φέρουσιν τῆς ἁγιά-
 νις σοφίας λόχουσα.

Κεφ. 5'. η'.

ρπ'. ΜΙΑ ΕΣΤΙ Τῆ ΜΗΤΡΙ ΑΥΤΗΣ!

Τῆς ἐστὶ τῆ ἐπαρρησία σοφία, τῆ ἀμέμπτου σαρκὸς τοῦ
 Χριστοῦ.

ρπα'. ΕΚΛΕΚΤΗ ΕΣΤΙ Τῆ ΤΕΚΟΥΣΗ ΑΥΤΗΣ.

Ἐν τῷ ἀναγεννασθῆ αὐτῷ δεξιῶ τῷ λατρῶ παλιλαίαισιν.

Κεφ. 5'. θ'.

ρπβ'. ΕΙΔΟΣΑΝ ΑΥΤΗΝ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ, ΚΑΙ
 ΜΑΚΑΡΙΟΥΣΙΝ ΑΥΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ, ΚΑΙ (3)
 ΠΑΛΛΑΚΑΙ ΑΙΝΕΣΟΥΣΙΝ (4) ΑΥΤΗΝ.

Ματθ. 17. 15.

Πολλοὶ γὰρ παρορμηθῶν καὶ δίκαιοι ἐπιθυμῶσαι ἰδεῖν
 ἃ βλέπει, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
 ἤκουσαν.

Κεφ. 5'. ι'.

ρπγ'. ΤΙΣ ΑΥΤΗ ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ (5) ΩΣΕΙ
 ΟΡΘΟΣ;

Ὅτι ἐστὶν ἀπὸ σπόγγος εἰς φάος. ὡς ἔν Ἡσαΐα οἶδεν
 αὐτῆ

(1) Prophetas intelligit obscurioris
 nominis; quos Videntes appellat
 Scriptura. Eorum passim mentio
 fit in libris Regum. Hi non ita cla-
 ri, ut iv. Majores Prophetæ, & xii.
 Minores, qui celebres prophetias
 ediderunt. Vet. Int. vertit, qui non

aperte prophetaverunt, quasi legerit
 ἐπιπεκρυμμένων παρορμηθῶν.

(2) Ἄλλὰ non est in sacro tex-
 tu, neque eam agnoscit Vetus
 Interpres. Hæc vox derivavit ex
 voce παλλακαί, in quam defi-

initio. Propterea eas vocat Reginas. Obſoginta vero Concubinas vocat animas prophetarum obſcuro nominis, qui fuerunt poſt Circumciſionem.

CLXXVIII. ET ADOLESCENTULÆ QUARUM NON EST NUMERUS.

Omnes quidem a ſeculo anima juſtorum.

CLXXIX. UNA EST COLUMBA MEA PERFECTA MEA.

Una eſt ipſa ſancta Eccleſia, quæ ſimplicitatem quidem habet COLUMBÆ; perfectam vero prudentiam ſortita eſt celeſtis ſapientia.

CLXXX. UNA EST MATRI SUÆ.

Hoc eſt celeſti Sapientiæ, inculpatæ carni Chriſti.

CLXXXI. ELECTA EST EI, QUÆ PEPERIT IPSAM.

Tum cum per lavacrum regenerationis renata eſt.

CLXXXII. VIDERUNT EAM FILIÆ, ET BEATAM PRÆDICABUNT EAM REGINÆ, ET CONCUBINÆ LAUDABUNT EAM.

Multi enim prophete, & juſti deſiderarunt videre quæ vos videtis, & non viderunt; & audire, quæ auditis, & non audierunt. Matth. xiii. 17.

LXXXIII. QUÆ EST ISTA, QUÆ PROCEDIT SICUT AURORA?

Ideſt e tenebris ad lucem, quemadmodum in Iſaia

V

ipſa

nit proxime ſuperior verſiculus. Legendum καὶ νεάνιδες ſine ἀλλὰ.

quam voculam καὶ agnoſcit Vetus Interpres.

(3) Sic Alex. Cod. Vaticana editio habet καὶ γε.

(5) Ed. Vat. ἐκκύνθησα. Schol. habent ἀναβαίνουσα.

(4) Vatic. edit. καὶ ἀγέουσαν,

Ἡσαΐ. κς'. θ'.

αὐτὴ λέγειν· ἐκ νεκρῶν ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σε ὁ Θεός·
διότι φάσι ἅ τὰ προσάγματα σου ἐπὶ τῆς γῆς.

Κεφ. 5'. 1'.

ρπδ'. ΚΑΛΗ ΩΣ ΣΕΛΗΝΗ, ΕΚΛΕΚΤΗ ΩΣ
Ο ΗΛΙΟΣ.

ΣΕΛΗΝΗ, αὐτὴ ἀπεικάζει δὲ τὸ φθίνειν ἐν χει-
ρασμοῖς· ἀνανεῶσι δὲ τῆ νύκτι. ΣΕΛΗΝΗΝ αὐτὴν ἀπει-
κάζει δὲ τὸ ἐκλείπειν ἐν θανάτῳ· ἀνανεῶσι δὲ ἐν τῇ ἀνα-
στάσει ἧστ' δικαίον. ΕΚΛΕΚΤΗ δὲ πάλιν ΩΣ Ο ΗΛΙΟΣ
δὲ τὴν τῆς πίστεως λαμπρότητα, καὶ δὲ τὸ κάλλος τῆ
ἡλίας τῆς δικαιοσύνης, ὅπερ ἔχει παρ' αὐτῆ λαβῶσα.

Κεφ. 5'. 1'.

ρπε'. ΘΑΜΒΟΣ ΩΣ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΙ.

Πραξ. γ'. η'.

αὐτόθι. θ'. μ'.

αὐτόθι. ε'. κ'.

Πραξ. ιγ'. μη'.

Τὸ μὲν ΘΑΜΒΟΣ, οἶμαι, δὲ τὰς θεοσημείας ἧστ'
ἀποστόλων, ἃ ἐκ τῆ ἐκθαμβείου τῆς δόξης, ὀραῖας ἢ ἐν
γενετῇ (1) χαλῶν ἀλλόμηνον, ἃ παταγῆντα· τὴν δὲ Δορ-
κῶδα ἐκ νεκρῶν ἐγειρομένῳ· καὶ τὴν σιαν Πέτρον τῆς ἀδε-
νοῦτας ἰωάννου. Ταῦτα βλέποντες ἐθαμβῶντο, καὶ ἐπίσθουον
ὅσοι ἦσαν παταγμένοι εἰς ζωὴν ἀγίωνον.

Κεφ. 5'. 1α'.

ρπς'. ΕΙΣ ΚΗΠΟΝ ΚΑΡΥΑΣ ΚΑΤΕΒΗΝ ΙΔΕΙΝ
ΕΝ ΓΕΝΝΗΜΑΤΙ (2) ΤΟΥ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ.

Ψαλ. κςδ'. δ'.

ΚΗΠΟΝ ΚΑΡΥΑΣ τὰς ἱερεῖς οἶμαι λέγειν, ἃ γραμ-
ματικῶς τῆ λαῶ· τὴν δὲ ἐξ ἑραδῶν κηδοδὸν τῆ μονογενῆς προ-
φυτεύσαν. κῆπον γὰρ κερίας καλῶς εἶπε τὴν Ἱερουσαλήμ, ἃ
τὸ ἱερόν· ἐπειδὴ περ ἡ ἀρανήτης ῥάβδος τὴν σηματοῖαν ἔχουσα
τῆς ἱερωσύνης ἐξήνθησε. ΚΑΡΥΑ ΕΝ ΓΕΝΝΗΜΑΤΙ ΤΟΥ
ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ ἐν τῷ κερῶ τῆ πάθους· παρ' ἧ οἶμαι καὶ
† Δαβὶδ λέγειν· χεῖμαρρον διήλθην ἢ ψυχὴ ἢ μῆδ', τὰς χει-
ρασμοῖς ἀνιτόμηνον.

ρπζ'. ΙΔΕΙΝ

(2) Melius ἐν χειρῶς.

ipsa dicit: Ex nocte surgit diluculo spiritus meus ad te *Iſai. xxvi. 9.*
Deus, quoniam lumen præcepta tua super terram.

CLXXXIV. PULCHRA UT LUNA, ELECTA UT SOL.

LUNÆ eam assimilat propterea quod deficit in tentationibus, renovatur in victoria. LUNÆ eam assimilat propterea quod deficit in morte, renovatur in resurrectione iustorum. ELECTA vero rursus UT SOL propter fidei splendorem, & propter pulchritudinem Solis iustitiæ, quam ab eo acceptam habet.

CLXXXV. PAVOR UT ORDINATÆ.

PAVOR, opinor, propter signa divina Apostolorum, & eo quod populi stupore percussi sunt videntes claudum a nativitate exilientem, & ambulantiem, & Dorcadem a mortuis excitatam, & umbram Petri infirmos sanantem. Hæc videntes stupebant, & credebant quotquot ordinati erant ad vitam æternam. *Act. iii. 8.*
Ibid. ix. 40.
Ibid. v. 15.
Act. xiii. 48.

CLXXXVI. IN HORTUM NUCIS DESCENDI VIDERE IN GENIMINE TORRENTIS.

HORTUM NUCIS, ut arbitror, dicit Sacerdotes, & Scribas populi, descensum de Calis Unigeniti prophetans. Hortus enim nucis bene appellavit Hierusalem, & Templum; quandoquidem virga Aaronis Sacerdotii significationem habens floruit. NUX IN GENIMINE TORRENTIS in tempore Passionis, de quo, ut existimo, David dicit: Torrentem pertransivit anima nostra, innuens tentationes. *Psal. cxxiii. 5.*

V 2 " CLXXXVII. VI-

(2) Sic Cod. Alex. Editio Vatic. habet. Ἰουδαῖοι.

Κεφ. 5'. 1α'.

ρπζ'.

ΙΔΕΙΝ ΕΙ ΗΝΘΗΣΕΝ Η ΑΜΠΕΛΟΣ.

Ωση. 1'. α'.

Ματθ. κα'. λζ'.

ΑΜΠΕΛΟΣ γάρ, φησιν, ὀκλιματῶσα Ἰσραὴλ, καὶ ἠπίσει τὸν γόν αὐτῆς ὁ οἰκαδεσπότης λαβείν τ' καρπὸν αὐτῆς τῆς ἀμπέλου· οἱ δὲ ἐμβαλόντες ἐξω τῆς Ἱερουσαλὴμ τὸν κῆριον ἐσαύρωσα.

Κεφ. 5'. 1α'.

ρπθ'.

ΕΙ ΗΝΘΗΣΑΝ, (1) ΑΙ ΡΟΑΙ.

Ἡσαϊ. ε'. β'.

Ἄλλ' ἐκεῖ μὲν ὅτι ἠνθῆσεν ἡ ἀμπέλου, ἀλλὰ ἀκάνθας ἐκαρποφόρησεν. σέφανον γὰρ ἔξ ἀκανθῶν τῶ μονογενεῖ ἐπλεξάν. διὸ καὶ ἐν Ἡσαΐα μέμφεται τῷ ἀμπελῶνι τῷτο λέγων· ἔμεινα τῷ παῖσσι σαφυλῶν, ἐποίησε δὲ ἀκάνθας. Αἱ δὲ ροαὶ ἐξηνθῆσαν· τετῆσιν· αἱ γὰρ τὸ πῶτον ἐκκλησία. καὶ καθάπερ αἱ ροαὶ ἀίμειδῶ καὶ οἰνωπῶν (2) ἔχουσι τῶ εἰδέειν πολυκόκκινόν τε τὸν ἐντὸς ἔχουσι καρπῶν· ὅπως δὲ αἱ ἀγία τῶ Θεοῦ ἐκκλησία τῶ αἵματι τῶ Χριστοῦ ὀπικηρομένη (3) ὀλέγως ροαῖς ἀπειροζονται. τὸ δὲ πολυάνθερον (4) ἀγίασμῶ τῶ λαῶ ἔδδον ἔχουσι οἰνωπῶν (5), τὴν χρηστότητα κέκλιται τ' ἐρατὴν δωρεῶν.

Κεφ. 5'. 1β'.

ρπθ'.

ΕΚΕΙ ΔΩΣΩ ΤΟΥΣ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΟΥ ΣΟΙ (5).

Παλαιὰν εἶμαυ ταύτῃ λέγειν εἰ καὶ κλητὸν Ἀγαθήκω ἐν ταῖς ἐκκλησίαις δδῶναυ τῶ ἰδίῳ νυμφίῳ. ὅτε μὲν γὰρ μαστὸς τῶ ἰδίῳ νυμφίῳ λέγει τὰς δύο Ἀγαθήκας, ὅτε δὲ μαστὸς ἐαυτῆς λέγει ταύτῃς ἡ νύμφη. ἐπειδὴν γὰρ ἐπαυεῖ τὸν ἐαυτῆς

(1) Hæc est lectio Cod. Alex. & edit. Complutens. Editio Vat. habet ἐξηθῆσαν sine εἰ.

(2) Sic emendandum, cum omnes Codd. habeant οἰνωπῶν.

(3) Salutatus & Vet. Interpres

videntur legisse ὀπικηρομένηαι.

(4) Τὸ ἡ πολυάνθερον ἀγίασμα, hoc est τὸ ἀγίασμα λαῶ. Modus loquendi est, de quo dixi supra pag. 102. not. 2.

CLXXXVII. VIDERE AN FLORUIT VINEA.

VINEA enim, ait Scriptura, boni palmitis Israel. *Osee. x. 2.*
 Et misit filium suum pater familias, ut caperet fructum suum Vineæ. Illi vero ejecerunt Dominum extra *Matth. xxi. 37.*
 Hierusalem, & sustulerunt in Crucem.

CLXXXVIII. SI FLORUERUNT MALA GRANATA.

At ibi quidem non floruit Vineæ, sed tulit spinas. Coronam enim de spinis Unigenito plexuerunt. Propterea in Isaia id Vineæ exprobrat dicens: Expectavi dum faceret uvam, & fecit spinas. MALA GRANATA VERO FLORUERUNT, idest Ecclesiæ per diversa loca disseminata: & ut mala granata sanguineum, & vineum colorem habent aspectu, & intus fructum multis granis compositum, ita sancta Dei Ecclesiæ sanguine Christi perunctæ merito malis granatis assimilantur: Multitudinem enim sanctificati populi rubro colore tinctam in se continentes, celestis doni habent bonitatem.

CLXXXIX. IBI DABO UBERA MEA TIBI:

Vetus Testamentum, opinor, & Novum dicit se dare in Ecclesiis proprio sponso. Sponsa enim aliquando sponsi ubera, aliquando sua ipsius ubera vocat duo Testamenta. Cum enim laudat suum sponsum ait: bona ubera tua
 super

(5) Error idem qui supra, in omnibus Codd. οὐκ ἔστιν.

(6) Hactenus Philo sacrum textum integrum exhibuit. Sed in hoc loco illa omisit ἐκ ἑγώ η̄

ψυχῆ μου, quæ inter hunc & sequentem versum interjecta sunt. Vetus itidem Interpres eadem præterit.

τῆς νυμφῶν λέγει· ὅτι ἀγαθοὶ μασοὶ σε ὑπὲρ οἶνον. καὶ δε-
ταύτες τὰς δύο θυγατέρας ἰδίως φάσκουσα μασὸς λέγει. ΕΚΕΙ
ΔΩΣΩ ΤΟΥΣ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΟΥ ΣΟΙ· ὅπερ ἐστίν, ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ τὰς δύο θυγατέρας τετελεσμένας, καὶ πληρω-
μένας ἐν ἔργοις δικαιοσύνης ἢ ἰδίων τέκνων. λαμβάνει γὰρ
αὐτὴ ἐν ταῖς ἐντολαῖς τὸ ποιῆσαι τὸν νόμον. καὶ τὰ ἐν ταῖς
Ὑαφελίοις ὑπεταγμένα· δίδωσιν δὲ πάλιν, πληρώσασα τὰ
ἐν αὐτοῖς περτεταγμένα.

Κεφ. 5'. 1β'. ργ'. ΕΘΕΤΟ ΜΕ ΑΡΜΑΤΑ ΑΜΙΝΑΔΑΒ.

ΑΜΙΝΑΔΑΒ ἐρμινύεται πατρὸς Ὑδδία. ἔθετο τὴν
ἐκκλησίαν εἰς τὸ τετρακώπον ἢ Ὑαφελικῶν ἀρμάτων· ἵνα
ἐν αὐτῷ ἔθετο τὴν εἰς ἔρανδ' ἀσάσονται πορείαν πυρίνω
ΑΡΜΑΤΙ καὶ αὐτῇ· ὅπερ ἐστὶ τῶ ἀγίω πνεύματι εἰς ἔρανδ'
ἀναλαμβάνομεν.

Κεφ. 5'. 1γ'. ργ'. ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΟΔΟΛΛΑΜΙ-
ΤΙΣ (1).

ΑΔΟΛΛΑΜΗΣ ἐρμινύεται μαστερεῖσα εἰς ὕδαρ.
βλέπε τὴν θαυμασίον ἀκολουθίαν ταύτης τῆς ἀγίας νύμφης
Χριστοῦ. τίς γὰρ εἰς ὕδαρ μαστερεῖ, ἀλλ' ἢ αὐτὴ, ὅπερ δὲ
λατρῶν παλιγενεσίας τὴν τῆς τριάδος μίαν ὁμολογῆ θεότη-
τα, καὶ ταύτῃ τὴν πίσιν εἰς ὕδαρ μαστερεῖσα; διπλῶν δὲ
κελεύει τὴν ἔκτροφὴν ποιήσασα, ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΕΠΙ-
ΣΤΡΕΦΕ λέγων, ἵνα μὴ μόνον τῷ σώματι μαστερεῖσθαι, ἀλλ'
καὶ πᾶς πνεύματι ἐναρέτως ἐπρεπύσας τῇ ἔκτροφῇ πα-
ράσθαι.

Κεφ. 5'. 1γ'. ργβ'. ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ, ΚΑΙ ΟΥΟ.
ΜΕΘΑ ΕΝ ΣΟΙ.

ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ἀπὸ κακίας εἰς ἀγαθίαν, ἀπὸ πορνείας
εἰς

(1) Vetus Interpres habet Salamitis. Vatic. edit. Σαναμίτις.

super vinum. *Nunc vero duo hæc Testamenta sua vocat ubera: IBI DABO UBERA MEA TIBI. Idest in Ecclesia duo Testamenta perfecta, & completa in operibus justitiæ meorum filiorum. Accipit enim ea (ubera) in mandatis, ut adimpleat Legem, & quæ in Evangeliiis præcipiuntur. Ea vero præbet rursus, cum implet quæ in iis statuuntur.*

CXC. POSUIT ME CURRUS AMINADAB.

AMINADAB interpretatur patris beneplacitum. *Posuit Ecclesiam in quadrijugi curru Evangeliorum, ut cum ipsum conscenderit, ipsa quoque iter ad caelum amplectatur in CURRU igneo, idest Spiritu Sancto in caelos assumpta.*

CXCI. CONVERTERE CONVERTERE ODOLAMITIS.

ODOLLAMES interpretatur testificans in aqua. *Vide sanctæ hujus sponsæ Christi miram in suis verbis coherentiam. Quis enim testificatur in aqua, nisi illa, cum per lavacrum regenerationis unam Trinitatis confiteatur divinitatem, & hanc ipsam fidem in aqua confitendo? Duplicem vero jubet conversionem dicens: CONVERTERE CONVERTERE, ne ore tantum confiteatur, sed actiones propter virtutem laudabiles & conversione dignas exhibeat.*

CXCII. CONVERTERE CONVERTERE ET VIDEBIMUS IN TE.

CONVERTERE a malignitate ad innocentiam, a fornicatione.

εις ἀγνείαν, ἀπὸ ὀργῆς εἰς πρᾶξιότητα, ἀπὸ θυμῶ εἰς ὀπείκειαν,
ἀπὸ ὑπερηφανείας εἰς ταπεινοφροσύνην, ἀπὸ μίσους εἰς ἐπι-
λῆ (1) ἀγάπην. ΚΑΙ ΟΥΟΜΕΘΑ ΕΝ ΣΟΙ Χρῆσιν τὸν
β'. Κορ. 5'. 15'.

Κεφ. 5'. 17'.

ρηγ'. ΤΙ ΟΥΕΣΘΕ ΕΝ ΤΗ ΟΔΟΛΛΑΜΙΤΙΔΙ
Η ΕΡΧΟΜΕΝΗ ΩΣ ΧΟΡΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΟΛΩΝ;

Μετὰ γὰρ τὸ βᾶπτισμα ΩΣ ΧΟΡΟΙ ΤΩΝ ΠΑ-
ΡΕΜΒΟΛΩΝ, ὅπερ εἰν ὡς ἀΐελι: Θεῶ οἱ νεοφώτιστοι ἔρ-
χονται. ἀγγέλις γὰρ ἀπακλήσεως Ἰακώβ λέγει ἡ παρεμβολή
Θεῶ ἄντη.

Γεν. λβ'. β'.

Κεφ. ζ'. α'.

ρηδ'. ΤΙ (2) ΩΡΑΙΩΘΗΣΑΝ ΔΙΑΒΗΜΑΤΑ ΣΟΥ
ΕΝ ΥΠΟΔΗΜΑΣΙ ΟΥΓΑΤΕΡ ΑΜΙΝΑΔΑΒ;

Ἐφεσ. 5'. 16'.

Θαυμάζει τὰ ὑποδήματα τῆς θυγατρὸς τῆς (3) τῆ
πατρὸς δίδουας. πᾶσι δὲ ὑποδημάτων ἡ Παῦλ ἡ μοι δο-
κεῖ ὁ θεῖός τ' ἀπόστολος λέγων ἡ ὑποδημαῖοι τῆς πό-
δος ἐν ἐτοιμότητι τῆς ἀσπείρας τῆς εἰρήνης. Θαυμάζει δὲ ἡ
τῆς ἀποστόλου ἑσπερήματα. ὡς ὠρθῶσι, γὰρ φησι, οἱ πόδες τῆς ἀσπεί-
ριζομένων εἰρήνην, τῆς ἀσπείριζομένων τὰ ἀγαθὰ.

Ῥωμ. 1'. 16'.

Κεφ. ζ'. α'.

ρηε'. ΡΥΘΜΟΙ ΜΗΡΩΝ (4) ΣΟΥ ΟΜΟΙΟΙ ΟΡ-
ΜΗΣΚΟΙΣ ΕΡΓΩ, ΧΕΙΡΩΝ ΤΕΧΝΙΤΟΥ.

Τὸ σωσεφριζμένον τῆς μηρῶν σε ὅτι τῆς σωφροσύνης
ζῶν (5) ὑποπιδιδαχῆ μοι δοκεῖ ὠνταῦθα ἡ ἀγία (6) γραφή.
ΡΥΘΜΟΙ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ λέγεται ΟΜΟΙΟΙ ΟΡΜΙ-
ΣΚΟΙΣ ΕΡΓΩ, ΧΕΙΡΩΝ ΤΕΧΝΙΤΟΥ. Τῆ γὰρ ἀρ-
μηνία

(1) Mutin. Cod. τελείαν.

(2) Hujus lectio versus nihil dif-
fert a lectione, quae est Cod. Alex.
quī tamen post ὑποδήμασι nonhabet σε. Edit. Vaticana neque
habet η, & habet ὑποδήμασι σε,
& exhibet ναδ'αβ, non ἀμναδ'αβ.

(3) Forte τῆς πατρὸς δίδου-

nicatione ad castitatem, ab iracundia ad mansuetudinem, a furore ad equitatem; a superbia ad humilitatem, ab odio ad perfectam dilectionem; ET VIDEBIMUS IN TE Christum, qui ait: Inhabitabo in vobis, & inambulabo. II. Cor. VI. 16.

CXCIII. QUID VIDEBITIS IN ODOLLAMITIDE, QUÆ VENIT UT CHORI CASTRORUM.

Nam post Baptismum UT CHORI CASTRORUM, idest ut Angeli Dei veniunt nuper baptizati. Angelis enim occurrens Jacob dicit: Castra Dei hæc. Genes. XXXII. 2.

CXCIV. QUID SPECIOSI FACTI SUNT GRESSUS TUI IN CALCEAMENTIS FILIA AMINADAB.

Demiratur calceamenta filia, quæ patri complacuit. De quibus calceamentis Paulus mihi videtur diviniſſimus Apostolus loqui: Calceati pedes in præparatione Evangelii pacis. Demiratur vero gressus Apostolorum: ait enim, Quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona. Epheſ. VI. 15. Rom. X. 15.

CXCV. MODULI FEMORUM TUORUM SIMILES TORQUIBUS, OPERI MANUUM ARTIFICIS.

Ut femora cingantur castitatis zona, videtur mihi hoc loco Sacra Scriptura præcipere, dicens: MODULI FEMORUM TUORUM SIMILES TORQUIBUS, OPERI MANUUM ARTIFICIS: cincta enim Ecclesia Sanctorum harmonia, (seu

X mo-

τῆς, bene acceptæ. Vide supra ad v. ρξζ. not. 3. pag. 146. Hac voce usus est Symmachus ad illum versiculum.

(4) Hujus versus lectio, quam exhibet Philo, eadem plane est,

quam habet Alex. Cod. Vaticana editio non habet σς, & pro ἐργον χειρῶν τειχίτε exhibet ἐργον τειχίτε sine χειρῶν.

(5) Sic Mss. omnes. Lege ζώνη.

(6) Mutiq. Cod. Θεα.

μονία τῆς σωφροσύνης σωεσφιγμένη ἢ τῆ ἀγίαν ἐκκλησία (1)
 τῷ ἔργῳ τῆς πεχίτης ἀφομοῖται ἀρχιτεκτονίσαι τῷ ἕραλόντε
 ἔργῳ, ἔν κοιλία (2) μητεὺς ἀνθρώπων μρεφὴν· τῷ αὐτῷ
 ἔργῳ ἀπεικάζει τὴν πάνσομνον τῆ σωφροσύνης ἀρετὴν.

Κεφ. ζ'. β'. ρηζ'. ΟΜΦΑΛΟΣ ΣΟΥ ΚΡΑΤΗΡ ΤΟΡΕΥΤΟΣ,
 ΜΗ ΥΣΤΕΡΟΥΜΕΝΟΣ ΚΡΑΜΑΤΟΣ (3).

ΟΜΦΑΛΟι οἶμα τὸ ἱερατεῖον αὐτῆς τὸ καθαρώτατον,
 καὶ ἐπὶ τὸς πάσης ἀμαρτίας ἀπεικάζει. τὸ γὰρ εἰπεῖν· ΜΗ
 ΥΣΤΕΡΟΥΜΕΝΟΣ ΚΡΑΜΑΤΟΣ. δηλὸν ὅτι μὴ ὑστερῶν
 τῷ Χριστῷ αἵματῳ. Τροβυτὸν δὲ αὐτῷ εἶπε καλῶς διζῆ τὸ
 εἰσομένους καὶ ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας καθαρθένους τῆς ἱερεῖς
 εἶν ὡρέπειν (4).

Κεφ. ζ'. β'. ρηζ'. ΚΟΙΛΙΑ ΣΟΥ ΘΗΜΩΝΙΑ ΣΙΤΟΥ ΠΕΦΡΑΓ-
 ΜΕΝΗ ΚΡΙΝΟΙΣ (5).

ΚΟΙΛΙΑΝ δὲ αὐτῆς τὸ πλῆθῳ τῷ λαῷ λέγει. καὶ
 γὰρ οἴτω τῆς πολλῆς ἀπεικάζει ὡρεπόντως διζῆ τὸ καὶ (6)
 τῷ κύριον εἰρηκέναι ὡδὲ τῷ ταύτης κερῶδ· εἰάν μὴ ὁ κόκκος
 τοῦ οἴτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνη, αὐτὸς μόνῳ μένει·
 εἰάν δὲ ἀποθάνη, πλείονα (7) κερῶν φέρει. ΘΗΜΩΝΙΑ
 ΣΙΤΟΥ τίνω λέγεται ἡ ἀγία (8) ἐκκλησία, ὁ πῶσαν ὀχλυ-
 δὸν (9) σωαχθεῖς ὁ λαὸς εἰς εἶφ' ἐνὶ ἀθροισμῳ τῆς (10)
 καλῆς ὁμοιῶς ὡνηκὸν (11) τῷ δῆμον ἐνδείκνυται· οἷά πινες
 μέλιται (12) καλῶς συμπλεξάμεθα δι' ὁμοιῶς βότρυες,
 καὶ

(1) Meus & Barb. male ἐκκλη-
 σιών, restitui ex Mutin. ἐκκλησία.

(2) Obscurum in hoc loco Phi-
 lonis sensum sic suo more ὡδῶ-
 φεζῶν Salutatus illustrat: Qui-
 que (summus artifex) vel in ven-
 tre Matris formam veri hominis,
 quem semel assumpsit, & nunquam
 est exutus, sua ipsius bonitate sa-

pientiaque formavit, ob idque ejus
 operi universam caelestis sapientia vir-
 tutem, & castitatis integritatem com-
 parat.

(3) Sic Alex. Vaticana ed. habet
 κέρμα.

(4) Πρέπειν abest a Mutinen.

(5) Edit. Var. ἐν κελνοῖς. Hic
 quoque omittit illa sacri textus,

modulo) castitatis assimilatur operi artificis, qui fabricatus est calum & terram, & in utero matris formam hominis. Huic operi ipseus assimilae venerandam castitatis virtutem.

EXCVI. UMBILICUS TUUS CRATER TORNATILIS, NON DEFICIENS MIXTO.

UMBILICO, ut arbitror, sacrarium ipsius [Sponsæ] purissimum & omnis peccati expers assimilatur. Cum enim dicit, NON DEFICIENS MIXTO, intelligit non deficiens Christi sanguine. Bene autem illum (umbilicum) tornatilem vocat, quod erasos Sacerdotes esse oportet & ab omni peccato purgatos.

EXCVII. VENTER TUUS ACERVUS FRUMENTI SEPTUS LILIIS.

VENTREM ipsius intelligit populi multitudinem; apte enim multitudinem frumento assimilatur; propterea quod etiam Dominus dixerit de ejus fructu, nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, majorem fructum affert. ACERVUS igitur FRUMENTI dicitur Sancta Ecclesia, quando turba incondite coacta, singuli singulis coacervati per bonam concordiam ordinatum & veluti turrim populum firmum exhibent, quemadmodum apes quæ bene sese

Joan. xii. 24.

X 2

17-

Δύο κερσὶ σε, ὡς δύο νεβροὶ δίδουσι δεξιάδ' αὐ, quæ ibidem omisit Vetus Interpres.

(6) Mutavi κ' in κη.

(7) Sacer textus habet πολυ.

(8) Restitui αἰγία ex C. Mutin.

(9) oo Codd. habent ὀχληδὼν.

(10) Forte δ'δ' δ'.

(11) Lege πυργιδόν. Vox Homericæ, quam Scholiastes ad Iliad. M. v. 43. exponit πύργε δίκην, ἐν τάξει. Et O. v. 618. πυργιδόν, πυκνάς, ἀσφαλῶς, ἐν τάξει, δίκην πύργε.

(12) Sic emendandus Codicum error μελίπτε καλὸν.

Ἐ αὐτῇ δὲ ἡ ἀγία ἐκκλησία κατὰ τὴν δρασμάτα (1) τῶ λαῶ
 ροίζουσα τὰ σώματα θημωνία σίτε ἀπεικάζεται. ΠΕΦΡΑΓ-
 ΜΕΝΗ ἐν ΚΡΙΝΟΙΣ, ὅπρ ἐστὶ ἐν τοῖς ὕδασι τῶ Θεῶ λόγους.

κεφ. ζ'. δ'.

ρημ'. ΤΡΑΧΗΛΟΣ (2) ΣΟΥ ΩΣ ΠΥΡΓΟΣ ΕΛΕ-
 ΦΑΝΤΙΝΟΣ.

ΤΡΑΧΗΛΟΣ αὐτῆς, οἶμαι, λέγει τὸ καθαρότατον τῶ
 Ἀφρονῶν πάγμα. ἐπειδὴ περ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας ὁ Χριστός.
 ἔτσι δὲ βασιλεύσει (3) τὸ σῶμα τῶ Χριστοῦ ἔ τὸ αἶμα, τὴν
 κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας. ὥσπερ ὕω ὁ τεράχιλθ αὐτῆς εἰσὶν
 ἐλεφάντινος, μέλισα ὅπρ ἐν καθαροῦ τῶ σωειδῶτι ἀρύτως (4).
 τὸ μυστήριον ἔχουσιν, ὡς καὶ ἀγιοθ εἶπεν ἀπόστολθ· δὲκνῶ-
 ντες ὡσαύτως σεμνῆς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνω πολλῶ πρῶσεχον-
 τας, ἔχοντας τὸ μυστήριον πίστεως ἐν καθαροῦ σωειδήσει. ἐλε-
 φάντινθ γλ ἔτσι τεράχιλος λέγονται. καθάπερ τὸ πυξίον
 ἐλεφάντινον ῥύπον μὴ πῶδεδεχέμενον (5), ἀλλὰ καθαρότητα
 βίη. ἔ τῶσθ (6) τοῖς ἀγίοις δὲκνουνούτες μυστηρίους.

α'. Τιμοθ. γ'.
 η'. θ'.

κεφ. ζ'. δ'.

ρημ'. ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΔΙΜΝΑΙ ΕΝ ΒΣΕΒΩΝ;
 ΕΝ ΠΥΛΑΙΣ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΠΟΛΛΩΝ.

Ὅπρ γλ σωειδήσως καθαρότης, ἐκεῖ καὶ λογισμῶν
 Ἀδούτης. ΕΣΣΕΒΩΝ (7) ἐρμινύεται καθαρότης λογισμῶν.
 Ἐπειδὴ γλ τῆς καρδίας τὸ ὄρατικὸν οἱ ἔδον τῆς ψυχῆς εἰσὶν
 ὄφθαλμοὶ οἱ κατοπιδόντες ἔ μένον τὰ ὀράμενα δι' ὄφθαλμῶν,
 ἀλλοε

(1) Locus in cod. Codd. corruptus, qui habent δρασμάτα τῶ λαῶ ροίζουσα τὰ σώματα θημ. Legendum καθάπερ δρασμάτα τῶ λαοῦ εἰσερίζουσα τὰ σώματα θημωνία σίτε ἀπεικάζεται. Salutatus Codicem & ipse habuit mendosum, qui legit δρασμάτα: vertit enim;

ita unum drama populi, vel chorus ex multis variisque personis constituitur: nec reddit illa., θημωνία σίτε ἀπεικάζεται, quæ cum ejus interpretatione coherere non poterant.

(2) Sic etiam Cod. Alex. sine articulo. Vatic. edit. τῶ τεράχιλος.

invicem complexæ exhibent botros . At ipsa Sancta Ecclesia tanquam manipulis adunatis populi corporibus acervo tritici assimilatur . SEPTA LILLIS , hæc est suaveolentibus Dei eloquiis .

CXCVIII. COLLUM TUUM UT TURRIS EBURNEA .

Collum ejus arbitror dicere mundissimum Diaconorum ordinem ; quandoquidem Ecclesiæ capus Christus : hi vero gestant corpus Christi & sanguinem , id est caput Ecclesiæ . Sunt igitur velut ejus collum elephantinum , præsertim quando in pura conscientia mysterium habent , ut ait Sanctus Apostolus : Diaconos similiter pudicos , non bilingues , non multo vino fervientes , habentes mysterium fidei in pura conscientia . Hi enim elephantinum collum appellantur , veluti pyxis elephantina sordes non recipiendo , sed vitæ morumque puritate sanctis mysteriis ministrando .

1. Timoth. iii.
8. 9.

CXCIX. OCULI TUI UT STAGNA IN ESEBON , IN PORTIS FILIÆ MULTORUM .

*Ubi enim conscientia puritas , ibi cogitationum re-
tinitudo . ESEBON interpretatur puritas cogitationum . Quod enim in corde videndi vim habet , id sunt interiores anime oculi , qui non solum contemplantur , quæ cernuntur oculis ,*

(3) Absurde Vetus Interpr. ver-
tit , ipsi vero & corpus & sanguinem
baptizant , legit βαπτίζεσι . Pro-
clive illi erat mendum e suo Co-
dice tolere , & ponere βασίζεσι .

(4) Lege ἀνάπνοες .

(5) Legc: ἀναδεδυμένοι .

(6) Sic Mut. Alii CC. τέρας .

(7) Sic Cod. Alex. sine articulo :
Vaticana edit. οι ὀφθ. & ἐσεβών .

(8) Mutinen. ἐσεβών ἃ ἐμνη-
νύεται λογισμοὶ οἱ κατὰ τὸ πλῆθος
ἔ μόνον τὰ ὀφθαλμοὶ δι' ὀφθαλ-
μῶν , ἀλλὰ κ. τ. λ.

ἀλλὰ καὶ τὰ νοήματα ἀπόρρωθεν. ἔποι λιμνίδων πληθύνοντα
οἱ λογισμοὶ, ἀναβρυόμενοι ἐκ τῆς ἡῶς ἁγίαν γραφῶν ἐνοίας.

ΩΣ ΛΙΜΝΑΙ λελεημένοι ἄρα, τὸ πληθύνουσι καὶ πλατω-
ουσι ἐν τοῖς ἡῶς ἁγίαν γραφῶν νοήμασι. γράσις γὰρ σοφῆ (1),

σοφ. σερ. κα'. φισιν, ὡς κατακλυσμός πληθωθήσεται. ΕΝ ΠΥΛΑΙΣ δὲ
17'. ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΠΟΛΛΩΝ εἴρηται, ἐπειδήπερ θυγάτηρ

πολλῶν ἢ ἐκκλησία ἔθων ἐκ πολλῶν σωτηριεὶν λαῶν, ἔ-
μνον ἐκ τῆς τῆς παρομιῆς δώδεκα φυλῶν, ἀλλὰ ἔκ ἐκ παν-

Ἡσαΐ. ζα'. ε'. τὸς ἔθους σωτηριεὶν, ὡς καὶ Ἡσαΐας λέγει· ἕξουσιν ἀλλο-
γενεῖς ποιμαίνουσαι τὰ πρόβατά σου, καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες
καὶ ἀμπελουργοί.

Κεφ. ζ'. δ'.

σ'. ΜΥΚΤΗΡ ΣΟΥ ΩΣ ΠΥΡΓΟΣ ΛΙΒΑΝΟΥ
ΣΚΟΠΕΥΩΝ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΔΑΜΑΣΚΟΥ.

ΜΥΚΤΗΡΑ αὐτῆς (2) τροπικῶς, οἶμαι, λελέχθαι τὸν
ἅγιον Παῦλον· ἐπειδήπερ ἡῶς δύο ὁμοεικῶν τὰς ἀναπνοὰς
αὐτὸς παρέδωκε τῇ ἀγάθῃ ἐκκλησίᾳ. μυκτῆρ δὲ σὺν ἀναπνοαῖς
τῶ ἀνδραγαθῶ τῶ ζωῶ ὀχευόμεν· ὡς καὶ αἱ δύο ὁμοεικῆ
ταῦτα ἄρα τῆ ἐνὸς θεοῦ ἀνδραγαθῶ τῶ ἀγῶνι περιξένου-
σαν ζωῶ. σαφῶς δὲ εἶπεν ὅτι ΣΚΟΠΕΥΩΝ ΠΡΟΣΩ-
ΠΟΝ ΔΑΜΑΣΚΟΥ· ἔ γὰρ ἐν Δαμασκῶ κέλυται ὁ θεοῦ-

Πραξ. θ'. β'. γ'. τατῶ ἀπόστολῶ, ὁπωλῶ ἐπορεύετο ὅπως λαμβάνων

Πραξ. θ'. δ. τῶ δῶκεν τὰς τῶ Χριστῶ μαθητάς, ὁπωλῶ ἢ ἔρανευ αὐ-

Πραξ. θ'. ιη'. πίστεως, ὅτι τῆς ὀφείας αὐτῶ ἀπίπιστον ὡσεὶ λεπίδες. καὶ γὰρ τῶ
ἀγωνίῃ φωτισμῶ ἔτυχεν.

σα'. ΚΕ-

(1) Manifestum ex verbo φισιν
Philonem ut Librum Canonicum
habuisse Sapientiam Siracidis, sive
Eclesiasticum : eodemque modo
eundem librum citat per verbum

φισι infra ad vers. cccxxvi. Est au-
tem subintelligenda vox γραφή.
Eam vero habeo discrete expres-
sam infra ad vers. cccxxx. ubi affe-
rens locum ex Siracide ait : ὡς ἢ

is, sed que a longe intelliguntur. Hæ cogitationes in modum stagni implentur, scaturientes ex Sanctarum Scripturarum meditatione TANQUAM STAGNA electa, propterea quod implentur, & dilatantur Sacrarum Scripturarum intelligentiis. Scientia enim, ait Scriptura, tamquam *Ecdi. XXI. 16.* inundatio abundabit. IN PORTIS dicit FILIÆ MULTORUM; quoniam filia multarum nationum Ecclesia ex multis gentibus collecta, non modo ex duodecim Tribubus Circumcisionis, sed ex omni gente coacta, ut ait *Isai. LXL. 5.* Isaias: Venient alienigenæ pascentes oves suas, & aliarum gentium aratores & vinitores.

CC. NASUS TUUS SICUT TURRIS LIBANI, PROSPICIENS FACIEM DAMASCI.

NASUM ejus arbitror figurate appellare Sanctum Paulum: ipse enim dedit Ecclesiæ duorum Testamentorum spiramenta. Nasus binis spiramentis tanquam rivulis vitam homini derivat; sic duo Testamenta per unum divinum Spiritum aeternam illi vitam parant. Manifeste igitur dicit: RESPICIENS FACIEM DAMASCI. Etenim Damascum vocatus est divinus Apostolus, quando acceptis literis, ut persequeretur Christi discipulos, illuc proficiscebatur, cum celestis in itinere vox illum vocavit dicens: Saule Saule *Act. IX. 2. 3.* quid me persequeris? Cum enim Damascum esset ingressus, firmitatem fidei adeptus est quando ab ejus oculis *Ibid. v. 4.* deciderunt tanquam squamæ: etenim aeternam lucem consequutus est. *Act. IX. 18.*

CCI. CA-

γενῶν λέγει. Et ad vers. CCXLIX. utitur eadem plane formula καὶ τὸ γεγεμεμένον, quam D. Paulus citans locum ex Psalm. adhibet

II. Cor IV. 13. καὶ τὸ γεγεμεμένον ἐπίσω κα. τ. λ.

(2) Mutinen. ἀντὶ.

Κεφ. ζ'. ε'.

σα'. ΚΕΦΑΛΗ ΣΟΥ ΕΠΙ ΣΕ ΩΣ ΚΑΡΜΗ-
ΛΟΣ.

ΚΑΡΜΗΛΟΣ ἐρμηνεύεται ἐπίγνωσις πειτομῆς. ἀπό
γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, τρεῖσιν ἀπὸ Χριστοῦ · κεφαλὴ γὰρ τῆς
ἐκκλησίας ὁ Χριστός. ἐν τότε ἡ ἐπίγνωσις γηγίνηται ἐκ πνεύ-
ματικῆς πειτομῆς. πάλιν ἡς ὁ ἅγιος ἀπόστολος εἶρηκε · καὶ
ῥωμ. β'. κθ'. πειτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, ἔχοντες ἑαυτοὺς
ὡς ἐν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ.

Κεφ. ζ'. ε'.

σβ'. ΠΛΟΚΙΟΝ (1) ΚΕΦΑΛΗΣ ΣΟΥ ΩΣ ΠΟΡ-
ΦΥΡΑ.

ΠΛΟΚΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ τὸν πολυάνθρωπον
τῷ λαῷ λέγειν οἶμα δῆμον. κατὰ περὶ γὰρ αἱ τρίχιες ἐν ἀνα-
ριθμητῶ πληθεὶ παραμένει τυγχάνουσιν, ὅπως καὶ τὰ τῶν
λαῶν πληθὺν τριχῶν δύνω ἀναριθμητὰ τυγχάνει. πλέκεται
δὲ ταῦτα εἰς κόσμον τῆς ἐκκλησίας, ὡς φησὶν ὁ ἅγιος ἀπό-
στολος · γυνὴ ἐάν κομᾷ, ὅδεα αὐτῇ εἶναι ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ
ῥωμ. ια'. ιε'. πειτομῆς δέδεται αὐτῇ. Καὶ γὰρ κόμης δύνω τὰ πλήθη τῶν
ἡσα. μθ'. ιι'. λαῶν περιβάλλεται καὶ λέγονται πάντας αὐτὸς ἐνδόση (2),
καὶ περιθήσει αὐτῷ ὡς κόσμον νύμφης. τῆτο δὲ τὸ, ΠΛΟ-
ΚΙΟΝ ΩΣ ΠΟΡΦΥΡΑ θεωρεῖται εἶρηται προφητικῶς τε
καὶ περιγραφικῶς. κατὰ περὶ γὰρ ἡ πορφύρα ἐν αἵματι βάπτε-
ται, ὅπως ἐκ τῶν πῖσων ἡ πληθύνει, ἐν τῷ αἵματι τῷ Χριστοῦ
βαπτισμένη, βασιλικὴ γέγονεν αὐτῷ ἐσθῆς, πάλιν ἡς Ἰακώβ τῷ
Γεν. σ. μθ'. ια'. Ἰσραὴλ, ὅδε ἔειπεν ὁ Χριστός, τριάδε (3) · πλωεῖ ἐν οἴκῳ
τὴν σολὴν αὐτῆς, καὶ ἐν αἵματι σαφυλῆς τὴν περιβολὴν αὐτῆς ·
σολὴ γὰρ ἐκ περιβολῆς τῷ Χριστοῦ ἡ ἀγία σαφῶς ἐκκλησία δει-
κνύται.

σγ'. ΒΑ-

(1) Editio Vat. καὶ πλόκιον.

αὐτῶν ὡς κόσμον ἐνδόση, καὶ περι-

(2) Vatic. editio habet πάντας

θήσεις αὐτὸς ὡς κόσμον νύμφης.

CCI. CAPUT TUUM IN TE SICUT CARME-
LUS.

CARMELUS interpretatur agnitio circumcissionis. Nam ab ipso capite idest Christo (Caput enim Ecclesiæ est Christus) ex tunc agnitio profecta est spiritualis circumcissionis, de quo S. Paulus dicit: Et circumcisio cordis in spiritu non littera, cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo. Rom. II. 29.

CCII. PLEXUS CAPITIS TUI UT PURPURA.

PLEXUM CAPITIS TUI arbitror dicere frequentissimam populi multitudinem. Quemadmodum enim capilli in multitudine innumera sunt ordinati, sic populorum est multitudo velut capilli sine numero. Plicantur vero illi ad ornatum Ecclesiæ, ut ait D. Paulus: Mulier si comam nutriat, gloria est illi: quoniam coma pro velamine data est ei. Etenim instar come, populorum multitudine Ecclesia induitur juxta eum, qui dicit: Omnibus iis indueris, & circumdabis tibi eos ut ornatum sponsæ. Illud vero, PLEXUS UT PURPURA, prophetice, & præsentione quadam divina dictum est. Quemadmodum enim purpura sanguine tingitur, sic etiam fidelium multitudo, sanguine Christi tincta, regia fuit illi vestis, de qua Jacob Jude, ex quo ortus est Christus, hæc dixit: Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ amictum suum. Stolam enim & amictum Christi esse sanctam Ecclesiam manifeste ostenditur. 1. Cor. XI. 15.
Isai. XLIX. 18.
Genes. XLIX. 11.

Y

CCIII. REX

At Alexandr. Codex habet πῶς αὐτὸ ἐνδύσῃ ἢ ἀνδύσῃ αὐτὴς ὡς κόσμον ῥύμφης, quam lectio-

nem sequitur Vet. Interpres: (3) Restituenda post Ἰωδδῆ vox λέγει ex Cod. Auximano.

Κεφ. ζ'. ε'.

ογ'. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ (1) ΕΝ ΠΑΡΑ-
ΔΡΟΜΑΙΣ.

Οὗτ' οὖν γὰρ ὁ ἑσπερῶν βασιλεὺς, ὡς δὲ Δαβὶδ
λέγει· ὁ κύριος ἑβραϊστέων, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. οὕτως ΔΕ-
ΔΕΤΑΙ ΕΝ ΠΑΡΑΔΡΟΜΑΙΣ. ὡς πατέρας γὰρ ἐξ ἑρα-
νῶ ὅτι γῆς, καὶ ἕως εἰς τὰ τῶν ἄλλων καταβάντων, ἵνα ἐπιείθην
ἀνασπᾶσθαι τὸν πεθνεῶτα, αὐτὸς ΔΕΔΕΤΑΙ ΕΝ ΠΑΡΑ-
ΔΡΟΜΑΙΣ, ὅτε ἀνάγκης δισμοῖς, ἀλλ' ἐκασίς φιλονεικί-
ας χριστότητι, εἰπὼν τοῖς ἀποστόλοις· καὶ ἰδὲ μεθ' ἑμῶν εἰμι.
πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς σωτηλείας τῶν αἰώνων.

Κεφ. ζ'. σ'.

οδ'. ΤΙ ΩΡΑΙΩΘΗΣ, ΚΑΙ ΤΙ ΗΔΥΝΘΗΣ (2).

ΩΡΑΙΩΘΗ γὰρ οὕτως, ΚΑΙ ΗΔΥΝΘΗ ἔχει τὴν θεό-
τητος δυνάμει. ἔτε γὰρ προσηλύτω, ἔτε μείωσιν ἐπιδέχεται,
ἀλλ' ἡ σάρεξ, ἣν ἀνεῖληφε· ἔδ' ὁ τέλει ἄνθρωπος, ὃν ἐφό-
ρυσεν, ὅτι ὡραϊώθη τῇ τῆς θεότητος ὡραϊώτητι συμμορφω-
θεῖς, καὶ ἠδυνώθη ἐν τῇ τῆς ἑραβῶν καθεύδει βασιλείᾳ ἐν
διεξίᾳ τῶν πατέρων.

Κεφ. ζ'. ζ'.

σε'. Η ΑΓΑΠΗ ΕΝ ΤΡΥΦΑΙΣ ΣΟΥ· ΤΟΥΤΟ
ΜΕΓΕΘΟΣ (3) ΣΟΥ. ΩΜΟΙΩΘΗΣ ΤΩ ΦΟΙΝΙ-
ΚΙ, ΚΑΙ ΜΑΣΤΟΙ (4) ΣΟΥ ΤΟΙΣ ΒΟΤΡΥΣΙΝ.

ΑΓΑΠΗ γὰρ οὕτως ΕΝ ΤΡΥΦΑΙΣ αὐτῶν. ΤΡΥΦΑΙ
δὲ ἔστι ταύτης τῆς σαρκὸς σπατάλαις (5), ἀλλ' ἢ (6) τῇ
τῆς ἐλπίδος πεποιθήσει, ὡς φησὶν καὶ Δαβὶδ· κατατρυφή-
σον

(1) *Salutatus vertit tremendus*.
Erat igitur in ejus Cod. ἑβραϊσμός.
Totum hunc locum affert *Cosmas*
Indicopleustes ex Philone lib. 10.
p. 330. Tom. II. Novæ Collect. PP.
Græcor. edita a Montfauconio.

(2) *Salutaris videtur legisse*

ἠδυνώθης, qui vertit: *quam spe-*
ciosus factus es et potens. Ceterum
in edit. Vaticana diversa est hujus
loci interpunctio, nempe, τί ὡ-
ραϊώθης, καὶ τί ἠδυνώθης ἀγάπῃς

(3) Sic Vaticana editio. Sed
Philonem puto scripsisse τὸ μί-

CCIII. REX VINCTUS IN TRANSCURSIBUS.

Hic enim est celestis Rex, de quo David dicit : Dominus regnavit exultet terra. Revera VINCTUS est IN TRANSCURSIBUS : Currens enim de Cælo in terram, & descendens usque ad Inferos, ut inde extraheret mortuum, ipse vincetus est in transcursibus non necessitatis vinculis, sed voluntaria clementia benignitate, dicens Apostolis : Et ecce vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Psal. xcvi. 1. & Matth. xxviii. 10.

CCIV. QUAM SPECIOSA FACTA ES, ET SUAVIS.

SPECIOSA enim revera FACTA EST ET SUAVIS, non divinitatis virtus; neque enim additionem, neque diminutionem admittit; sed caro quam assumpsit: & perfectus homo, quem gestavit (Verbum) ille speciosus factus est, divinitatis pulchritudine configuratus, & suavis factus est, sedens in Regno Cælorum ad dexteram Patris.

CCV. CARITAS IN DELICIIIS TUIS; HÆC MAGNITUDO TUA SIMILIS FACTA EST PALMÆ: ET UBERA TUA BOTRIS.

CARITAS enim revera IN DELICIIIS eius: DELICIE vero non in hisce carnalibus lautitiis, sed in persuasione spei, ut ait David : Delectare in Domino, & dabit tibi Psal. xxxvii. 4.

Y 2

pe-

ἡδὺς σε ὡμοιώθη τῷ φοίνικι, quæ est lectio Cod. Alexandrini, & quam plerumque sequi Auctorem nostrum sæpe notavimus. Certe sic legisse videtur Vet. Interpres, qui vertit: *magnitudo tua similis est palmae*: Et ita legendum

esse, suadet ipsa hujus verficuli explanatio.

(4) Edit. Vat. οἱ μεσοὶ σε cum articulo.

(5) Male oo. CC. ἀπὸ τῶν.

(6) Ἄλλ' ἢ. ita oo. CC. Ἐγε ἀλλ'.

σον τῷ Κυρίῳ, καὶ δώσει σοι τὰ ἀγτήματα τῆς καρδίας σου.
 τὸ το πὲ ΜΕΓΕΘΟΣ ΩΜΟΙΩΘΗ ΤΩ ΦΟΙΝΙΚΙ καὶ
 πικρὸν τρύπον. τὸ μέγεθος τῆς ἐκκλησίας, τρεῖςιν ἢ πέντε
 δικαίων ἀφροισις ΩΜΟΙΩΘΗ ΤΩ ΦΟΙΝΙΚΙ καὶ ἢ λέγονται
 πρὸ φήτω. Διχαίω ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει. φοῖνιξ δὲ λυκοτάτω
 κέκτυται τῷ καρδίας, ὡς εἶ ἢ πέντε δικαίων γνώμῃ λυκοῦζει,
 ὃ πᾶσι τὰ γήϊνα βοσκομένη, ἀλλὰ ἀνα πᾶσι τὰ ἐπερᾶνια ὑψη
 τῷ καρδίας ἀνατενομένη. εἰ δὲ καὶ σφάλωσας ἔχει ὁ φοῖ
 νιξ, ἔ τῶ τῶ ἀπεικάζεται διχασμός. σφάλωσις εἰς τὸ φοῖνικι,
 ὡς καὶ τῶ δικαίῳ οἱ πρὸς τὸς ἀμφοτεροὺς ἔλεχοι. λόγοι
 γὰρ σφαλῶν ὡς τὰ βούκντρα. ἔ ὡς ἦλοι πεπυραμένοι (1), οἱ
 πᾶσι τῶ σωθεμάτων ἐδώθησαν ἐν ποιμένῳ ἐνός (2). ἀπὸ
 σωθεμάτων γὰρ πέντε δύο διαδικῶν ἐν ποιμένῳ ἐνός τῷ Χρι
 στῷ, ὅτοι οἱ πέντε δικαίων ἔλεχοι δίδονται, ἵνα πᾶς τις κεντῶ
 μῶν κατανύψεται τὴν καρδίαν, καὶ ἀπέχρητο πάσης ἀμφο
 τίας.

καλ. γβ. ββ.

Ἐκκλησ. ιβ'.
 ια'.

κεφ. ζ. ζ.

σς'. ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΤΟΙΣ ΒΟΤΡΥΣΙΝ.

Καθάπερ οἱ πέντε φοῖνικῶν ΒΟΤΡΥΕΣ πληθύνουσι τὰ
 καρπῶ καὶ τῇ γλυκύτητι, ὅπως ταύτης οἱ δύο ΜΑΣΤΟΙ,
 τρεῖςιν ἢ δύο διαδικῶν, τὰς γλυκείας κομᾶσιν ἀρετῶν τοῖς ἐν
 εὐταῖς γλυκύνουσι (3) βυλομένοις.

κεφ. ζ. κ'.

σζ'. ΕΙΠΑ, ΑΝΑΒΗΣΟΜΑΙ ΕΝ (4) ΤΩ ΦΟΙ
 ΝΙΚΙ, ΚΡΑΤΗΣΩ ΤΩΝ ΥΨΕΩΝ ΑΥΤΟΥ.

Τρέπεται ὁ ἐπερᾶνῳ λόγῳ τῇ τοιαύτῃ ἢ δικαίων
 καρπῶ τῆς ψυχῆς· καὶ ἀπεκδυσάμῳ τὰς (5) ἀρχαῖς
 ἔ τὰς ἐξουσίας· ἔ μωρῶν δόλῳ λαβῶν, ΑΝΑΒΗΣΟΜΑΙ,
 λίγων, ΕΝ ΤΩ ΦΟΙΝΙΚΙ, ΚΑΙ ΚΡΑΤΗΣΩ ΤΩΝ
 ΥΨΕΩΝ.

καλασ. β'. ιε'.

(1) Vat. πεφυτρωμένοι. C. Alex.
 πεπερωμένοι πᾶσι τῶ σωθεμάτων.
 Vetus Interp. de notis minus pastoris.

(2) Addidi ἐνός, quod habent
 factorum librorum exemplaria
 omnia Mss. & impressa. Eam vo.

petitiones cordis tui. *Hæc MAGNITUDO SIMILIS FACTA EST PALMÆ juxta varium modum. Magnitudo Ecclesiæ, hoc est justorum congregatio, similis facta est palmæ juxta Prophetam dicentem: Justus ut palma florebit. Palma enim candidissimum cor habet, quemadmodum etiam justorum animus candidus est, qui non pascitur ex terrestribus, sed supra ad caelestes altitudines cor intendit. Si vero aculeos habet palma; etiam in hac re justus illi assimilatur. Sui sunt palmæ aculei, quemadmodum etiam justo suæ sunt increpationes in peccatores. Sermones enim sapientum ut stimuli boum, & tanquam clavi igniti, qui per signa dati sunt ab uno pastore. Per signa enim, nimirum per duo Testamenta, ab uno Pastore Christo dantur hæ increpationes; ut omnis, qui ab iis simulatur, corde compungatur, & a peccatis abstineat.*

Psal. xci. 10.

Eccli. xii. 11.

CCVI. ET UBERA TUA BOTRIS.

Quemadmodum palmarum BOTRI implentur fructu & dulcedine, sic duo hujus UBERA, hoc est, duo Testamenta dulces efferunt virtutes iis, qui eorum dulcedine frui velint.

CCVII. DIXI: ASCENDAM IN PALMAM, ET TENEBO ALTITUDINES IPSIUS.

Delectatur caeleste Verbum tali justorum puritate animi. Et expolians principatus & Potestates, & formam servi accipiens, ASCENDAM, inquit, IN PALMAM, ET

Coloss. ii. 15.

TE-

cem legit etiam Ver. Interpr. & habet Codex Mutinen.

(3) Cod. Mutin. γλυκεράς. Legerem lubens γλυκεράς.

(4) Ἐν τῷ. ita Cod. Alex. At Var. edit. ἐν τῷ.

(5) Pessime Vetus Interpres & exuens se principibus, & potestatibus.

ΥΨΕΩΝ ΑΥΤΟΥ. εἰν γὰρ κρατήσῃ τὰ τῆς δικαίαν ὑψι,
ἀτάσσοι μένσιν, ἀνέμων ἐμβολοι (1) φέροντες, τὰ τέτι τῆς πε-
ρασμῆς, ἔ ὑπὸ τῆ κρατῆντ ἄδραυσι δὲ μείνοντες. ὅθεν
καὶ σαφῶς ἐπάγει.

Κεφ. ζ'. η'.

σθ'. ΚΑΙ ΕΣΟΝΤΑΙ (2) ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΩΣ
ΒΟΤΡΥΕΣ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥ.

Καθ' ὅτι γὰρ οἱ ΒΟΤΡΥΕΣ τῆς ἀμπέλων ὑποπιεζό-
μῃνοι, ἔ ἐκδλιβόμενοι τὸ ὑφραυτήριον ἐμβλυσάνσιν τῆ οἶνῃ
νάμα· ὅτω ἔ οἱ δικαιοι ἐν ταῖς τῆ περασμῆς σωροαῖς τε ἔ
δλιμμοῖς, βοτρυῶν δίκλῃ ἐκπιεζόμενοι, δι' αὐτῆς αὐτῆς νί-
κῃς τῆ ὑφροσώλῃ τῆ ἐκκλισῆς ποιουῶτες ὕαχεῖ (3).

Κεφ. ζ'. η'.

σθ'. ΑΛΛΑ (4) ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΡΙΝΩΝ ΣΟΥ ΩΣ
ΜΗΛΑ.

Ὁσμή τῆς πίστεως οἶμα λέγειν τῆ τῆ λέγοντα ἀπό-
σολον· Χριστὸ ὕαδια ἐσμέν ἐν τοῖς σωζομένοις, καὶ ἐν τοῖς
ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν ὀσμή ἐκ (5) θανάτου εἰς θάνατον·
οἷς δὲ ὀσμή ἐκ (6) ζωῆς εἰς ζωῆν. ἔ τῆτο καὶ ΟΣΜΗ
ΡΙΝΩΝ ΣΟΥ ΩΣ ΜΗΛΑ. εἰν τε γὰρ μυκῆρε τῆ ἀπό-
σολον λέγει, εἰν τε ῖνα τῆς ἐκκλισῆς· ὅμως ἐκάτερα ἐν δυ-
σοι περογαρίαις, τὸ ἐν εἶν εἶδ ἔ δὲ τῆ δύο ὁσῶν τῆ
ζωοδοτήρα (7) τῆ ἀγῆς πῶν ὕματ, καὶ εἰσπέμπων ζωῆν.
ΩΣ ΜΗΛΑ δὲ αὐτῆ λέλεκται. ἔ γὰρ μῆλα ἐν ἐαυτοῖς
δύο κέκτωται· ἐρῶσιν ἔ πῶσιν· ὡς καὶ ἡ τῆς πίστεως ὕαδια
τῆ μυκῆρ βράσιν τε ἔ πῶσιν κέκτωται τῆ σώματ, καὶ
ἔματ τῆ Χριστ.

σι'. ΚΑΙ

(1) Emendandum ex Mut. Cod.
ἐμβολῶν.

(2) Var. ed. ἔσονται δὴ μασοῖ σα.

(3) Sic. habet uterque Codex,

Barberinus, & Mutinensis, tum
etiam meus. Locus est corruptus.

Salutatus, & Vet. Interp. videtur
legisse ποιῆται πνδρακῆκῶν.

TENEBO ALTITUDINES EJUS . *Nam cum tenuerit justorum altitudines , ab omni casu securi manent , sustinentes ventorum impetus , hoc est tentationes , & ab illo , qui eos tenet , invulnerati servantur . Unde clare subdit ;*

CCVII. ET ERUNT UBERA TUA UT BOTRI VINEÆ .

Quemadmodum enim BOTRI vinearum pressi , & catcati laticem vini laticem effundunt ; sic justi in tentationum angustiis & afflictionibus instar botrorum pressi , per ipsam sui victoriam Ecclesie spirituales pariunt laticem .

CCIX. ODOR NARIUM TUARUM SICUT MALA .

Odorem fidei puto dicere , juxta Apostolum , qui dicit : Christi bonus odor sumus in iis , qui salvi fiunt , & in iis , qui pereunt ; aliis quidem odor mortis in mortem , aliis autem odor vitæ in vitam . Propterea & ODOR NARIUM TUARUM SICUT MALA : interdum enim Apostolum nasum appellat , aliquando navem Ecclesie : tamen in duplici appellatione utrumque forma est una , per duo foramina vivificantem Sancti Spiritus vitam immittens . Ait vero : SICUT MALA . Mala enim in se ipsis duo habent ; cibum & potum ; ita bonus fidei odor mysticum habet cibum & potum Corporis & Sanguinis Christi .

II. Cor. II. 16.

CCX. ET

(4) Var. edit. non habet ἀλλὰ ; neque exhibent alii sive Mss. sive impressi ; nec eam vocem agnoscit Vetus Interpres .

(5) ἐκ abest ab impressis .

(6) ἐκ itidem non apparet in impressis .

(7) Lego ζωοδοτεαν τῆ ἀγίῃ πνεύματι εἰσπέρπον ζωῶ .

Κεφ. ζ'. θ'.

σι'. ΚΑΙ Ο ΛΑΡΥΓΞ ΣΟΥ ΩΣ ΟΙΝΟΣ ΑΓΑ-
ΘΟΣ (1) ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΟΣ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ
ΕΙΣ ΕΥΘΥΤΗΤΑ, ΙΚΑΝΟΥΜΕΝΟΣ ΧΕΙΛΕΣΙ
ΜΟΥ ΚΑΙ ΟΔΟΥΣΙΝ.

Ὅντως ὁ λάρυγξ τῆς κεντρικῆς ὡς οἴνου ἀγαθός. ὁ γὰρ τῆς
Ἰωβ. 16'. 1α'. κεντρικῆς λάρυγξ τῆς ἐκκλησίας ἐστίν. νοῦς (2) μὴ γὰρ φησι, ῥή-
ματα ὀφθαλμοῦ. λάρυγξ δὲ εἴτα γέλλεται. τῶντων ὅσω τῆς
πανδοματικῶν σιτίων τῶντων σώματι ἔα ἀμμιτῶ Χριστῶ γέ-
σαμένη ἢ ἐκκλησία τὸν ΛΑΡΥΓΓΑ ἔχει ΩΣ ΟΙΝΟΝ
ΑΓΑΘΟΝ. οἴνου γὰρ πινόμηνου πάνει λύπας, ἔ μετα-
βάλλει τὴν καρδίαν εἰς χαρὰν. ὡς καὶ τὸ παυσίλυτον τῶντων
τῆς ζωῆς ὄνομα (3) εἰς ἀφῆσιν διδόμενον ἀμμιτῶντων. πάνει
ἡμῶν τὴν πᾶν τῶντων ἀχθῆδονα, Χριστῶ λέγοντῶ. λάβετε,
πίετε· τῶντων ἐστὶ τὸ ἀμμιτῶ, τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχωρούμενον εἰς
ἀφῆσιν ἀμμιτῶντων. θαυμασίας δὲ λέγει, ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΟΣ
ΕΝ ΕΥΘΥΤΗΤΙ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ. Ἄθῆσοι γὰρ
α'. Κορ. 12'. κη'. τῶντων δέδοται τὸ πόμα τῶντων λέγοντα Ἀπόστολον· δομμιτῶντων δὲ
αὐτῶ ἀνδραποπος, ἔ ἔπας ἐν τῶ ἀρῆτῶ ἐδιέτω, ἔ ἐν τῶ ποτηρίῶ
πίετω· δηλαδὴ συμφέρουσαν (4) ἔως μυστηρίοις ἄθῆσῶντων κει-
κῆμῶντων. σαφῆς δὲ καὶ τὸ ΙΚΑΝΟΥΜΕΝΟΝ ΧΕΙΛΕΣΙ
ΚΑΙ ΟΔΟΥΣΙΝ, ἵνα τὸ βραχὺ δείξῃ, ἔ τὸ μόνον τὰ χεί-
λη βάλῃ αὐτῶ ἔ τῶντων ὁδόντων ὅτι ἐν βραχῆι ἱκανὸν πᾶν τῶ
ἀντικῆ ποτηρίῶν τὸ διδόμενον.

Κεφ. ζ'. ι'.

σια'. ΕΓΩ ΕΝ (5) ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ, ΚΑΙ
ΕΠΙ ΕΜΕ Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΥΤΟΥ.

Καλ. ογ'. κη'.

Ἐμμιτῶ φησι τὸ περισκολλᾶσθαι τῶ Θεῶ ἀγαθόν ἐστὶ· ἵνα

αζ

(1) Οἶνος ἀγαθός sic Cod. Alex.
Sed Vatic. οἶνος ὁ ἀγαθός.

(2) Sic Cod. Alexandrinus, cu-
jus lectionem sæpius sequitur Phi-

lo, ut alibi observavimus. Biblia
typis edita habet εἶς. Et D. Chry-
sostomus, ut observat L. Bos in
sua edit. τῶ ὁ, ait: πᾶν τῶ

CCX. ET FAUCES TUÆ UT BONUM VINUM
VADENS FRATRUELI MEO IN DIRECTIONEM,
SUFFICIENS LABIIS MEIS ET DENTIBUS.

Revera fauces Domini sunt ut bonum vinum. Fauces enim Domini fauces sunt Ecclesie, Mens enim, ait Scriptura, verba discernit; fauces autem cibos gustant. Hos igitur spirituales cibos Corporis & Sanguinis Christi degustans Ecclesia, FAUCES habet. UT BONUM VINUM. Nam vinum cum bibitur, dolores sedat, & cor in letitiam vertit; ita hoc vite poculum, datum in remissionem peccatorum, nostrum ex iis dolorem sedat, dicente Christo: Accipite, bibite: hic est Sanguis meus, qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum. Mirabiliter vero dicit: VADENS IN DIRECTIONE FRATRUELI MEO. Rectis enim potus hic datur juxta Apostolum, qui ait: Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat; is nimirum qui præditus est rectitudine, qua in sacris mysteriis convenit. Manifestum est etiam quod ait: SUFFICIENS LABIIS ET DENTIBUS; ut breviter ostendat, vel tantummodo ex eo labia tinxisse ac dentes, illico quod datur satis esse ad perfectam salutem.

CCXI. EGO FRATRUELI MEO, ET IN ME
CONVERSIO EJUS.

Mihi, ait Scriptura, adhærere Deo bonum est, *Psal. LXXII. 28.*

Z

po-

ἀπὶ γαστρῶν ἀντὶ τῆς ἐξουσίας, καὶ ἐχέουσι.
Locum D. Chrysostomi non indicat Bos. Invenias in Catena PP. Græcorum in Job edita a Patricio Junio Londini 1637. p. 152.

(3) Lege *πῶμα*.

(4) Sic oo. CC. Lege *συμπεπρασας*.

(5) *ἐν* abest ab omnibus SS. Bibliorum editionibus & Mss. Abest etiam a Cod. Mutin.

ὅτι ἐν τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου, καὶ πάλιν· ἐκολλήθη (1) ἡ ψυχὴ μου ὑπὸς σε· ἐμὲ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σε· Εἶπὼ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ, ΜΟΥ, ΚΑΙ ΕΠ' ΕΜΕ ἢ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ (2) ΑΥΤΟΥ, ὅπερ ἐστίν· ἐγὼ λατρεύσω νῦν τῷ Ἰῶ τῷ Θεῷ, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἢ ὁπισροφὴ αὐτοῦ· ταῦτέστιν ἐν τῇ δουσίᾳ πάλιν παρυσία, ὅταν ὁπισροφῆ ἐπ' ἐμὲ, ἐλεύσεται σωάγων με ἐν τῷ πιασάρων γωνίῳ τῆς γῆς δὲ τῷ τοῦ φωτὸς ἀγγέλῳ.

κεφ. ζ'. ια'.

σιβ'. ΕΛΘΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ, ΕΞΕΛΘΩΜΕΝ ΕΙΣ ΑΓΡΟΝ, ΑΥΛΙΣΘΩΜΕΝ ΕΝ ΚΩΜΑΙΣ, ΟΡΘΡΙΣΩΜΕΝ ΕΙΣ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ (3).

Ματθ. ιγ'. λη'.

Ψαλμ. ιδ'. β'.

Συγκαλεῖται ἡ νύμφη τῇ νυμφίῳ ἀπὸ ἐντεῦθεν ἡδὴ, ἵνα σὺ αὐτῷ ΕΞΕΛΘῆ ΕΙΣ ΑΓΡΟΝ, ταῦτέστιν εἰς τὸ κόσμον ὡς φησὶν ὁ κύριος· ὁ ἀγρὸς ἐστὶν ὁ κόσμος· ἢ ΑΥΛΙΣΘΩΜΕΝ ΕΝ ΚΩΜΑΙΣ· ἢ πανταχοῦ παροιμία (4) γινώσκεται τῆς ἀγίας ἐκκλησίας πλατυωμένης αἰεὶ καὶ τὴν λέγοντα αὐτῇ προφήτῳ· πλατύων (5) τὰ ὄχλοις ματὰ σε, ἢ τῷ αὐλαῖδον σε πῆξον· μὴ φοβῶ· καὶ τὸς πιασάρος σε κερύσσου· ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκπέτασον. ὡς ταῦτα λέγεται τῇ ἐκκλησίᾳ δῆλον διὸ λέγει· ΑΥΛΙΣΘΩΜΕΝ ΕΝ ΚΩΜΑΙΣ, ΟΡΘΡΙΣΩΜΕΝ ΕΙΣ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ· ὅπερ ἐστὶν εἰς τὰς καὶ τὸν ἐκκλησίας. τότε γὰρ ΟΡΘΡΙΣΩΜΕΝ, τῶτον ἔχει τὸ τέρπον· ἀπὸ τῶ νυκτέρῳ σκότους τῆς ἀγνοσίας εἰς τὸ φῶς τῆς πίστεως με προάγαγε.

σιγ'. ΙΔΩ'

(1) Abest a meo Cod. & Barb. hic e Psalmo locus, quem cum exhibeat & Vet. Interpres, & habeat Codex Mutin. revocavi.

(2) Restitui ex Mutinensi ὁπισροφῆ. Meus & Barb. ἀποσροφῆ.

(3) Restitui ἀμπελώνας ut Vatic. & libri omnes. Hanc lectionem agnoscit Vetus Interpres, & ipsa explanatio postulat, ubi dicit ὅπερ ὄσιν εἰς τὰς καὶ τὸν ἐκκλησίας.

ponere in Domino spem meam. *Et rursus* : adhæsit anima nostra post te ; me suscepit dextera tua. Ego FRATRUELI MEO, ET IN ME CONVERSIO EJUS ; *idest*, ego serviam nunc Filio Dei, & ad me conversio ejus ; hoc est in secundo iterum adventu cum sese converterit ad me, veniet colligens me ex quatuor angulis terræ per Angelos lucis.

Psal. LXXI. 9.

CCXII. VENI FRATRUELIS MEUS, EGREDIAMUR IN AGRUM, MANEAMUS IN VICIS, DE LUCE VIGILEMUS AD VINEAS.

Sponsa jam inde vocat Sponsum, ut cum ipso EGREDIATUR IN AGRUM, hoc est, in mundum, quemadmodum ait Dominus : Ager est mundus : & MANEAMUS IN VICIS. *Etenim ubique factæ sunt habitationes Sanctæ Ecclesiæ, quæ semper dilatatur, juxta Prophetam, qui illi ait* : Dilata funiculos tuos, & mansionum tuarum : fige : noli timere : & palos tuos conforta : adhuc ad dexteram, & ad sinistram extende : *Istæ dici Ecclesiæ manifestum est* : Idcirco ait : MANEAMUS IN VICIS : VIGILEMUS DILUCULO AD VINEAS : *idest ad Ecclesias, quæ per loca sunt : illa enim vox VIGILABIMUS, hunc tropologicum sensum habet ; nimirum, producito me a nocturnis ignorantia tenebris ad lucem fidei.*

Matth. XIII. 38.

Isai. LIV. 2.

Z 2

CCXIII. VI-

(4) Sic legendum oo. Cod. habent περιμυα.

(5) Locus Isaïæ in Sacris Bibliis est : πλατῶνον ἢ τόπον ἢ σκηνῆς σου, & ἦψ' ἀυλαῶν σου, πῆζον, μὴ φείσῃ, μάρμωρον τὰ χοιρίσμα-

τά σου, & εἶδ' πιασάλης σου κατήχουσον ἔτι κ. τ. λ. Dilata locum tabernaculi tui, & anileorum tuorum : fige : ne parcas : protende funiculos tuos : & palos tuos conforta, &c.

Κεφ. ζ'. ιβ'.

σιγ'. ΙΔΩΜΕΝ ΕΙ ΗΝΘΗΣΕΝ Η ΑΜΠΕΛΟΣ.

Ὅπερ ἐστὶ, εἰ τὸ κήρυγμα τῆς πίστεως τῶν διδασκῶν ἐν τῷ πιστεύσαντων διδάσκων.

Κεφ. ζ'. ιβ'.

σιδ'. ΗΝΘΗΣΕΝ Ο ΚΥΠΡΙΣΜΟΣ.

Τὸς νεοφασίτας οἶμα λέγειν τὸς δὲ λατρῶν παλιῶν νεοίας λελοικησάντων.

Κεφ. ζ'. ιβ'.

σιε'. ΗΝΘΗΣΑΝ ΑΙ ΡΟΑΙ.

Αἱ τέτων ψυχῶν, αἵτινες ῥοῶν δύνω τὸ ἐρυθρὸν αἶμα ἐχρίσθησαν τῷ Χριστῷ. καὶ ἄπερ, ὅτι ἡ ῥοὰ πολυήμερος ἐστὶ, ἡ πολυήμερος, ἐξωθεν δὲ τὸ φλοῖον ἐρυθροειδῶς κέντηται. ὅπως ἡ ἐκκλησία τὸν πολυήμερον δῆμον ἔχουσα ἐντός, καὶ τοῖς ἰματίοις τῷ ἐπιτολῶν περισημένι, τῷ αἵματι τῷ Χριστῷ φυλάσσεται. διὸ ἔπάγει.

Κεφ. ζ'. ιβ'.

σις'. ΕΚΕΙ ΔΩΣΩ ΤΟΥΣ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΟΥ ΣΟΙ.

Τοῖς γὰρ ἑσίοις ἔτι βράδι τῷ μυστηρίῳ ἐν τῷ πινυμένικῶν μαστῶν, τὰς ἐστὶ ἐν τῷ δύο ἑσθρικῶν ἀποκαλύπτεται.

Κεφ. ζ'. ιγ'.

σιζ'. ΑΙ ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΙ (1) ΕΔΩΚΑΝ ΟΣΜΗΝ.

Γεν. λ'. ιη'.

Γεν. ρθ'. ιδ'.

Μανδραγορῶν μωδὸς γέννηται (2) ὁ Ἰσαάκ. Ἰσαάκ δὲ, φησιν, τὸ κελὸν ἐπιθύμησεν ἐν (3) ταῖς εὐλογίαις Ἰακώβ γέγραπται. οἱ γὰρ τὸ καλὸν ἐπιθύμησαντες τῆς ἐκκλησίας ἡοί, ὅσοι ἐπίδωκαν ὄσμῳ, ὅπερ ἐστὶ τῶν τῆς πίστεως δαδῶν. ἔτι καὶ ἕτερον τέρον. ΑΙ ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΙ ΕΔΩΚΑΝ ΟΣΜΗΝ. μανδραγορῶν γὰρ αἱ ῥίζαι ἔσονται τῶν γλῶσσῶν.

(1) Ed. Vat. οἱ μανδραγόραι. (2) Vetus Interpres feminam.

CCXIII. VIDEAMUS, DUM FLORUIT VINEA.

Idest, num prædicatio fidei suavem ab iis, qui crediderunt, emisit odorem.

CCXIV. FLORUIT PROPAGO.

Recens illustratos dicere arbitror, qui per lavacrum regenerationis facti sunt candidi,

CCXV. FLORUERUN MALA PUNICA.

Eorum animæ, quæ malorum instar punicorum rubro Christi Sanguine illitæ sunt. Ut enim malum punicum multis est præditum granis, & loculamentis; extrinsecus autem corticem rubrum habet; ita Ecclesiæ; quæ populosissimam hominum multitudinem intra se continet, & vestibus præceptorum circumtectæ; se tuetur Sanguine Christi. Propterea subdit:

CCXVI. IBI DABO UBERA MEA TIBI.

Talibus enim (idest, nuper baptizatis) mysteriorum profunditas ex spiritualibus uberibus, idest, ex duobus testamentis revelatur.

CCXVII. MANDAGORÆ DEDERUNT ODOREM.

Mandragorarum merces factus est Issachar. Issachar vero, ait Scriptura, bonum concupivit, ut scriptum est in benedictionibus Jacob. Qui igitur bonum desiderant Ecclesiæ filii, hi dederunt odorem, hoc est, suavem fidei odorem. Et alio modo: MANDAGORÆ DEDERUNT ODOREM. Mandragorarum enim radices

Genes. xxx. 18.

Ibid. xlix. 14.

facit Issachar, cum vertit, facta est.

(3) Lego $\omega\zeta$ $\epsilon\upsilon$.

ἀνθρωπομορφον ἔχουσι (1) χαρακτῆρα, τὼ τῷ νεκρῶν εἰκόνα ἐφ' ἑαυτῶν ἔχοντα· οἱ γὰρ νεκροὶ τῆς τῷ Χριστῷ παρασίας εἰς τὸν αἰῶνα ἀδόξοι τὼ τῆς ἀναστάσεως δωδωκασιν (2) ὁσμῶν·

Κεφ. ζ'. ιγ'.

σιθ'. ΚΑΙ (3) ΕΠΙ ΘΥΡΑΙΣ ΗΜΩΝ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΚΡΟΔΡΥΑ.

ΘΥΡΑΙΣ (4) οἶμαι τὴν ψυχῆς ἐ τῷ ἀνθρωπείῳ (5) σκῆ-
νῳ τὰ ὄψα ἐ τὰ σῶματα καὶ τὰς ὀφθαλμῶν· ἔξ· δι' ὧν θυ-
ρῶν τὰ τε τῆς ζωῆς εἰσεῖσαι, ἐ τὰ τῷ θανάτῳ ἕκαστα ἔξ τὴν
γνώμῳ τῷ δεξαμένῳ (6). ΕΠΙ ΔΕ ΘΥΡΑΙΣ ΗΜΩΝ
ΠΑΝΤΑ ΑΚΡΟΔΡΥΑ. ὅτι τὰς ὀφθαλμῶν αἱ τῆς σιμνό-
τητ^θ ἐν ὄψα· ὅτι τὰ ὄψα αἱ τῷ δεικῶν προσεγγιάτων ὀφθα-
ταγαί (7). ὅτι τὸ σῶμα αἱ ὑμνοδία ἐ αἱ φαλμοδία ἐ τῆς
καμῆς ὀφθαλμῶν, ἐ παλαιᾶς ἢ μελίτη. θύρας δὲ τὰ προει-
ρημένα εὐλόγως ἢ ἀγία γραφὴ κέκληκε· τὰ δὲ ἕκαστα ἢ μῶν,
θύρων δίκην, τῇ ἀμερτία ἀποκλείεσθαι ὀφείλει (8) τὰ μέλη.
ὀφθαλμῶν μὲν τοῖς βλεφάροις ἀποσφραδίζονται ἔξ τῶν ὀφθαλμῶν,
καὶ τὸ σῶμα ἔξ τὸ μὴ φθίσεισθαι πᾶσι ἀτοπον ἔξ τὸν λέγοντα
ἀπόστολον· πᾶς λόγ^θ σαπεῖς μὴ ἐμπορεύσῃ ἐν τῷ σῶμα-
τ^θ ἢ μῶν· διὸ ἐ ὁμοιωθῆναι (9) φερόμεν^θ ὁ μακρῆτος Δαβὶδ
λέγει· θῶ κῆρι φυλακῆ τῷ σῶματί μου, ἐ θύρας παροχῆς
τῶν τὰ χεῖλι μου.

Ἐφεσ. δ'. κθ'.

Καλ. ῥομ. γ'.

Κεφ. ζ'. ιγ'.

σιθ'. ΝΕΑ ΠΡΟΣ ΠΑΛΑΙΑ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ
ΕΤΗΡΗΣΑ ΣΟΙ.

Τὼ νέαν οἶμαι λέγειν ὀφθαλμῶν (10) ἐ τὼ παλαιᾶν, ἔξ
ἧς (11) τὰ διηρημένα, ἐ προσάγματα ἢ ἐκκλησῶν λαβῆσαι
τὰ

(1) Lege ἔχουσι·

(2) Mutin. ἑδωκασιν.

(3) Vet. Interpr. vertit: Januas
posthas omnia porta; cui versioni
nullam, quæ respondeat, inventio
variantem lectionem.

(4) Lege θύρας.

(5) Mutin. ἀνθρωπίνῃ σκῆνῳ

ἔξ τὰ ὄψα.

(6) Mutin. δεξαμένῳ.

(7) Vet. Interpr. vertit divino-

dices sub terra humana forma prædita, mortuorum figuram in se habent. Mortui enim sentientes Christi adventum ad Inferos, resurrectionis odorem dederunt.

CCXVIII. ET IN OSTIIS NOSTRIS OMNIA POMA.

Ostia animæ & humani tabernaculi esse arbitror aures, & ora, & oculos; per quæ ostia & quæ sunt vitæ, & quæ mortis ingrediuntur, ut cujusque est animus, qui ea excipit. IN OSTIIS NOSTRIS OMNIA POMA: in oculis nostris præcepta de pudore: in auribus divinorum mandatorum præceptiones: in ore hymnorum, psalmorumque cantus, & novi veterisque Testamenti meditatio. Ea vero, quæ diximus, jure ostia sacra Scriptura appellat. Omnia autem membra veluti ostia nostra claudi oportet peccato: oculus qui palpebris a concupiscentia se avertat: os ne quid loquatur absurdum, juxta Apostolum: Omnis sermo impurus ne procedat ex ore vestro: propterea precantis in modum Beatus David se se gerens ait: Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ circa labia mea.

Ephes. iv. 29.

Psal. cxl. 3.

CCXIX. NOVA ET VETERA FRATRUELIS MEUS SERVAVI TIBI.

Novum puto dicere Testamentum & Vetus, ex quibus Ecclesia accepit justificationes & præcepta, eaque Sponso

rum præceptorum ordines, ὁμοῦν ἁποσ. διαταγαὶ reddi debuerat, divinorum mandatorum præceptiones.

(8) Lege ὁφέλει.

(9) Sic omnes Codices. Lege

ὁμοῦν.

(10) Διαθήκην restitui ex Cod. Mutin.

(11) Lego ἔξ ὧν.

τῶ ἰδίῳ αὐτὰ τηρεῖν (1) νυμφίῳ· ἀπὸ μὲν τῶ νόμου ἀκούσασα·
 Ἐξοδ. κ'. ιγ'. τὸ ἔ μοιχάσεις. καὶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκ τῆς ἡῶς βασιλείαν
 δευτέρως ἀκούσασα, ἔ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκκόσῃεν (2), ἔ ταῦτα
 ποιημένη ἀπὸ τῶ νόμου ἀκούσασα τὸ ἐν ἐπιπορήσεις. καὶ ἀπὸ
 Ματθ. ε'. λδ'. ἡῶς βασιλείαν ἀκούσασα τὸ, μὴ ὁμῶσαι ὅλους· ἔ ταῦτα πεφυ-
 λαγήμεν τῶ ἀδελφιδῶ αὐτῆς, ταῦτα τηρεῖ, ὅπερ ἐστὶ τῶ ἰδίῳ
 νυμφίῳ, ἵνα δεῖ τῆς ποιήσεως ἡῶς ἐν ἑλάν (3) τὸ ἔλαιον ἐν
 Ματθ. κέ'. τοῖς ἰδίῳι ἀγγείοις ἐν τῶδε ἀγορεύσασα τῶ βίῳ, τὴν λαμ-
 πὰδα ἀψαμένη τὴν τῆς πίστεως, τῶ νυμφίῳ παρφαίνει. δεῖ
 τῶτο ἔ ὁ κύριος παρ ἡῶ τα νομικὰ καὶ βασιλικὰ προσάγ-
 ματα τῶ κρείς, τὴν τε παλαιὰν ἔ τὴν νέαν δευτέρως μιλι-
 Ματθ. ιγ'. νβ'. τόντων ἐ διηγεμέναν ἐν τοῖς βασιλείοις τάδε λέγει· δεῖ τῶ-
 το πᾶς γραμματεὺς μαθητῶθεὶς εἰς τὴν βίαιεῖαι ἡ ἔρανδ
 ὁμοίως εἰν ἀνδρῶν παροφίρουτι ἐν τῶ θησαυρῶ αὐτῶ καὶ
 νὰ ἔ παλαιὰ· ΚΑΙΝΑ μὲν τὰ ἐν βασιλείῳ παροσάγματα·
 ΠΑΛΑΙΑ δὲ τὰ ἐν νόμῳ δευτέρωματα.

Κεφ. η'. α'.

σκ'. ΤΙΣ ΔΩΗ, ΣΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ ΘΗΛΑΖΟΝΤΑ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ;

Μεγάλα ἔ θασματὰ μυστήρια, τὰ ἐν τῇ ἀγία ταύτῃ
 ἀποκείμενα γραφῇ· ἔ γρ εἶπε θηλάζοντα (4) μητὲρς μου, ἀλ-
 λα μητὲρς μου. πῶς γρ οἶοντ ἐστὶ τὸ ἀδελφιδῶ αὐτῆς ἀνδρω-
 θείτα (5) λογῶν καὶ τελειωθείτα θηλάζειν πάλιν μητὲρς μη-
 τὲρς; τὸ γρ θηλάζειν (6) ἔ ἡῶ τελείων, ἀλλὰ ἡῶ βρεφῶν.
 λέγει ὁω ἡ νύμφη πρὸς τὸν νυμφίον· ΤΙΣ ΔΩΗ, ΣΕ
 ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ ΘΗΛΑΖΟΝΤΑ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΗ-
 ΤΡΟΣ ΜΟΥ· μήτηρ τῆς νύμφης ἡ σοφία, ἀδελφιδῶ δὲ
 ταύτης ὁ κύριος ἡ μῆν Ἰησοῦς Χριστός, ἐν ᾧ ἐφόρεσεν ἀνδρῶτα (7),
 ὁν

(1) Legendum παρ.

(2) Alludit ad locum Matth. v. 30.

(3) Sic Murinensis: at meus & Barber. εἰ ἐλάν.

(4) Barber. θηλάζειν. Mutin.

θηλάζοντα.

(5) Ἀνδρωθείτα. Ita Mutin. ἀνδρῶνθείτα Barberin. & meus;

so suo servat; & a Lege quidem audit: non moechaberis: a novo Evangeliorum Testamento audit rescindendam esse concupiscentiam; & hac faciens audit a Lege: non pejerabis; & ab Evangeliiis: non jurare omnino; & hac custodiens fratrueli suo eadem servat, idest, suo Sponso, ut per executionem mandatorum oleum vasis suis emens in hac vita, lampade fidei accensa Sponso in conspectum venit. Propterea Dominus de iis, qui legalia, & Evangelica praecepta Domini, & Vetus Novumque Testamentum meditantur, & enarrant, dicit in Evangelio: Ideo omnis Scriba doctus in regno caelorum similis est homini, qui profert de thesauro suo nova & vetera. NOVA quidem, quae sunt praecepta in Evangelio; VETERA, quae sunt mandata in Lege.

Exod. xx. 13.

Math. v. 34

Math. xxv.

Math. xiii. 52.

CCXX. QUIS DABIT TE FRATRUELIS MEUS SUGENTEM UBERA MATRIS MEÆ?

Magna & mirabilia mysteria, quae reposita sunt in hac sancta Scriptura: non enim dicit sugentem ubera mea, sed matris meae. Quomodo vero fieri potest, ut fratruelis ejus, qui jam in virum tandem adoleverit, & ad perfectam venerit aetatem, rursus sugat ubera matris? Sugere enim non est adultorum, sed infantium: ait igitur Sponsa ad Sponsum: QUIS DET TE FRATRUELIS MEUS SUGENTEM UBERA MATRIS MEÆ? Mater est Sapientia, fratruelis vero ejus Dominus noster Jesus Christus, in quo

A a gesta

male uterque. Recta lectio est ἀνδρῶν ἀνδρῶν, & melior fortasse ἀνδρῶν ἀνδρῶν.

(6) Mutin. ἄνδρα καὶ πάλιν αὐτῷ τελε.

(7) Lege ἀνδρῶν ἀνδρῶν.

ὃν ἐπὶ παρῶσα ἡ σοφία, τατίειν ὁ περὶ ἀμόλιον λόγος ἐν αὐ-
τῷ σωκερέσασθε (1). ἔταν ὄω εἰς τὰς νεοφωτίστας μερφα-
θεῖς (2) ὁ Χριστὸς, ἔειπεν τὰ ἀρτιγενῆ βρέφη τῆς ἐκκλησίας, δι-
ἐκείνου αὐτὸς ὁ Χριστὸς θαλάσσει τὰς μαστὰς, τατίει τὰς δύο
ἀμφιδήκας, ἀφ' ὧν τὸ μέλι ἐπὶ τὸ γάλα ρεῖ τοῖς ἀρτιγεννητοῖς
παιδίοις τοῖς δι' ὕδατος ἔκωνδύματ' ἀναγεννωμένοις, ἐπὶ
τῷ ἀκακίᾳ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς, ἔκωνδύματ' ἀπὸ τῆς καινῆς θηλάσσει.

Ζαχ. η'. ιζ'.

Ζαχαρίας μὴ λέγοντες ἔκωνδύματ' ἀπὸ τῆς καινῆς θηλάσσει (3)
μὴ λογιζέσθε (4) ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. καὶ πάλιν Ἰσαΐας
βοᾶντες ἔειπατε (5) τοῖς μωδοῖς ὑμῶν· ἀδελφοὶ ἡμεῖς· καὶ
τοῖς βδελυσομένοις. καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ ἁγίου Δαυιδελίου θαλάσσει
ἀπὸ τῆς μεστῆς τῆς καρδίας ἀπὸ τῆς ἀκακίας ῥη-

Λευκ. ε'. κζ'.

μα· ἀγαπᾶτε τὰς ἐχθράς ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μωδοῖς
ὑμῶν. ἔκωνδύματ' ὑπὲρ τῶν καταδικαζόντων ὑμῶν. ἀπὸ δὲ Παύ-
λου τῆς ἀποστόλου τὸ λεγόμενον· μηδενὶ κενὸν ἀντὶ κακῶ ἀπο-
δίδόντες, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθόν.

Ῥωμ. ιβ'. ιζ'.

Κεφ. η'. α'.
σκα'. ΕΥΡΟΥΣΑ ΣΕ ΕΞΩ ΦΙΛΗΣΩ ΣΕ, ΚΑΙ
ΓΕ ΟΥΚ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙ ΜΕ (6).

Ἐξω τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐσαύρωσα τὸν Χριστόν· ὅθεν τῷ Σιταυ-
ρῷ ἐφίλησεν αὐτὸν ἡ ἐκκλησία, ὑπὲρ αὐτῆς βλέψασα αὐτόν.
τῷ σαυρῷ ἀνελάμβανον (7), ἵνα ἐκείνη τῆς ἀμαρτίας ἀφίλων
θῆ (8). ΕΥΡΟΥΣΑ ΣΕ ΕΞΩ ΦΙΛΗΣΩ ΣΕ, ΚΑΙ
ΓΕ ΟΥΚ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙ ΜΕ.

Κολασ. β'. ιε'.

Ἐξω τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ, ὡς εἶπεν ὁ ἀπόστολος· ἀπὸ κύνων (9) μὴ
τὰς ἀρχαίς ἔκωνδύματ' ἀπὸ τῆς ἀκακίας καὶ μερφαθῶν δὲ λαβούνα ἀφ' ἑρ-
του.

Κολασ. β'. ζ'.

(1) Ita Mutinen. Meus & Barb.
σωκερέσασθε.

(2) Lege μερφαθῆ. Paulina
phrafis, ut alibi supra observavi-
mus.

(3) Vat. πλησίον ὕδατ'.

(4) Vatican. λογίζεσθε: & sic le-
gendum. Vetus Interpres legit
λογιζέσθαι reputet, sed vertit ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν, in cordibus
suis.

(5) Perturbate affertur hic Isa-

gestavit hominem, quem Sapientia ad nos delapsa, hoc est Verbum, quod est ante secula, cum se ipso commiscuit. Cum igitur Christus in recens illuminatis formatus sit, & in nuper natis infantibus Ecclesia; per illos ipse Christus fugit ubera, hoc est duo Testamenta, ex quibus mel & lac fluunt ipsis nuper genitis filiis, qui per aquam & Spiritum regenerati sunt, & innocentiam e Veteri & Novo Testamento sugunt; Zacharia dicente: unusquisque malitiam proximi non cogitet in cordibus vestris. Et rursus clamante Isaia: Dicite, Fratres nostri, iis, qui oderunt vos, & abominantur. Et rursus ex Evangelio sugunt ab ubere Novi Testamenti illud innocentia verbum: Diligite inimicos vestros, benefacere iis, qui oderunt vos, & orate pro persequentibus vos; ex Divo Paulo dictum illud: Nulli malum pro malo reddentes, sed semper bonum.

Zach. viii. 17.

Isai. lxxvi. 5.

Luc. vi. 27.

Rom. xii. 17.

CCXXI. INVENIENS TE FORIS OSCULABOR TE, ET QUIDEM NON DESPICIENT ME.

Extra Hierusalem crucifixerunt Christum: per Crucem osculata est eum Ecclesia, videns ipsum pro se clavisi Cruci affixum, ut illa a peccato refugeretur. INVENIENS TE FORIS OSCULABOR TE; ET QUIDEM NON DESPICIENT ME. Inveniens enim illum extra calos, ut dixit Apostolus, expoliantem principatus & potestates; quique formam servi accepit, per inenarrabile suum osculum oscu-

Coloss. ii. 15.

Philipp. ii. 7.

Aa 2 lata

iz locus, sic legendus, εἰπάτε ἀδελφοὶ ἡμεῖς, τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, & βδελυσσομένους.

κλώμερον.

(8) Sic emendavi. Cod. Barb. & Mutin. habent ἀφιλωθή.

(6) Sic Cod. etiam Alex. Editio Vat. habet μοι.

(9) Lege ἀπεικονισμένον. Uterque Codex. Barber. & Mut. tum etiam meus habent ἀπεικονισ- μένω.

(1) Ex Cod Mutin. περιηλωμένος, eruitur vera lectio περι-

Τον (1) αὐτῷ φίλημα ἐφίλησεν αὐτὸν ἢ ἐκκλησία ἢ φιλήματι σαρκικῶ· ἄπαγε τὸ Τριῖτο νοεῖν· ἀλλὰ φιλήματι πῶδουματι κῶ, καταλείψασα τὰ γήινα φρονήματα, καὶ τῇ τῷ πνεύματι φιλία αὐτῷ συγκρινομένη. τὸ δὲ· **ΚΑΙ ΓΕ ΟΥΚ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙ ΜΕ**, τῆς πῶδουματικῆς φιλίας τὸ ἀκατάγνωστον λέγει μυστήριον. οἱ γὰρ κτὴν ὄρεξιν σαρκικῆς ἐπιθυμίας κακότητος (2) φιλοῦντος ὑπὸ ἀγίων ἔξυδενουῦται. αὐτὴ δὲ τὸν ἑαυτῆς ἢ σαρκικῶς, ἀλλὰ πῶδουματικῶς φιλοῦσα νυμφίων ἢ μόνον ἐν ἔξυδενεῖται, ἀλλὰ γε ἐδὺ μύλα ἐπαλείπειται· ἀκολουθῶς δὲ τῷ τῷ ἑαυτῷ μυστηρίῳ Τριῖτε λέγει.

Κεφ. η'. β'.

σκβ'. **ΠΑΡΑΛΗΨΟΜΑΙ ΣΕ· ΚΑΙ (3) ΕΙΣΑΞΩ ΣΕ ΕΙΣ ΟΙΚΟΝ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ ΜΕ ΔΙΔΑΞΕΙΣ (4).**

ΜΗΤΗΡ τῷ ἀνθρώπῳ ἐ τῆς σαρκὸς αὐτῷ δῆλον ὡς ἢ γῆ· **ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ** ταύτης (5) αὐτὴ τὸν ἀνθρώπου, τῆς δὲ τῆς εἰρημένον· γῆ εἶ ἐν εἰς γῆν ἀπειλῶση. Ταύτης ταμεῖον ὁ θάνατος· ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ἐν ταμείῳ θισαυροί, ἕως ἐν τῷ θανάτῳ πάντων τῶ δικαίου κατεῖχον τὸ ἀψυχολί. ἐβασίλευσε γὰρ ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως, καὶ ὅτι τὸς μὴ ἀμαρτήσαντας. ἀδελφῶσα ἔν αὐτὸν (6) ἢ σὰςξ, καὶ ἕως τῆς ἐκκλησίας ἐφόρεσεν, εἰσὶν ὁ γὰρ

Γενέσ. γ'. ιθ'.
Ῥωμ. ε'. ιδ'.

(1) Barb. meus & Mut. habent ἀφ' ἑρῶντον αὐτῷ φιλήματι πῶδουματι. Scribe δι' ἑρῶντον.
(2) Scribe κακοπῶς φιλοῦντες.
(3) Καὶ nec in Vatic. edit. nec usquam alibi occurrit: eam tamen agnoscit Vet. Interpres.
(4) Hanc vocem διδάξεις habet Barber. & meus, quam tamen nec agnoscit Vat. edit., nec Cod. Mutinen. nec Vet. Interpres. Est

autem initium versus sequentis juxta Aldinam editionem.
(5) ταύτης habet & meus Cod. & Barber. Eam non agnoscit Cod. Mutinenfis, & delendam cenfeo.
(6) Αὐτὸν. Hanc vocem, quam abest a meo Codice, & Barber. revocavi ex Mutinenfi. Sed αὐτὸν quo referas? Facile tamen est intelligere, quo ea vox referenda sit, si Paulinum locum afferas

lata est illum Ecclesia non carnali osculo (absit ut id cogitemus) sed osculo spirituali , relictiis terrestribus cogitationibus , & per spiritualem amicitiam cum ipso coagmentata . Illud vero , NON DESPICIENT ME , spiritualis amicitie irreprehensibile dicit mysterium . Qui enim per carnalem cupiditatem malitiose osculantur , a Sanctis contemnuntur . Illa vero suum sponsum non carnaliter , sed spiritualiter osculans , non modo non contemnitur , sed maxime laudatur : consequenter vero huic Crucis mysterio hæc dicit :

CCXXII. ASSUMAM TE ; ET INTRODUCAM TE IN DOMUM MATRIS MEÆ , ET IN EJUS CUBICULUM QUÆ ME CONCEPIT .

MATREM hominis es & carnis ipsius (hominis) manifestum est esse terram . ET IN EJUS CUBICULUM QUÆ CONCEPIT ipsum hominem , hoc est terræ , juxta illud quod dictum est : Terra es , & in terram redibis . Hujus inquam cubiculum est mors . Quoniam veluti in cubiculo thesauri , ita in morte , omnium justorum animæ detinentur . Regnavit enim mors ab Adam usque ad Moysen & in eos , qui non peccaverunt . Cum autem caro ipsum excepisset , quam

Genes. III. 19.

Rom. V. 14.

pro

integrum . Igitur post ἀνθρώπου τας sequitur ἐπὶ τῆς ὁμοιωμάτι , ὡς ἑβραϊστικῶς Ἀδὲμ , ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος , qui est typus futuri , scilicet Christi & rerum ab eo gerendarum . Igitur vox αὐτὸν ad Christum est referenda . Salutatus fortasse existimans minus proprie dictum , *Caro assumpsit Verbum* , non quidem verba , sed sententiam reddens vertit : *Idem Jesus humana carne , eaque mortali*

vestitus quam semel assumpsit &c. Vetus Interpres , qui vertit : *Ergo facta Caro Verbum* , habuit fortasse in suo Cod. ἡ σὰρξ λόγος ἐγένετο . Sed sive eam lectionem habuerit , sive hanc , quam exhibent Græci Codices , quos vidi ; certe oritur ex hoc loco haud contemnenda ratio existimandi , Commentarium hunc in Canticum Canticorum non esse S. Epiphaniï , qui Hæresi LXXVII. num. xxix. ejusmodi loquutiones diserte his verbis im-

σίγαγεν αὐτὸν κατὰ πρῶτον εἰς οἶκον, εἰς τὸν ὑπὲρ ὑμῶν θάνατον, ἔνθα καὶ τὸ ταμίειον ἦν τῆς συλλαβῆς ἡμῶς γῆς, ἔνθα, καθὼς περὶ εἰρηται, κατὰ πρῶτον ἐν θησαυρῷ, πάντων τῶν ἀγίων σὺν κλειόνῳ αἰ ψυχῶν.

Κεφ. κ'. β'.

σκγ'. ΠΟΤΙΩ (1) ΣΕ ΑΠΟ ΟΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΕΪΚΟΥ.

Δι' αὐτῶν γὰρ καὶ ἀπὸ οἴνου ἔπινε. Ἐ ταῦτα δὲ, ἡμεῖς ἀποστόλων παρέπινε τῷ μυρεψικῷ ὅπερ ἐστὶ τῷ συσκευασμένῳ τῷ ἀγίῳ πνεύματι, ὃν πρῶτον παρέπινε ταῦτα λέγων. λάβετε, πότετε· τὸ ἐστὶ τὸ αἷμα μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυμένον. πῶς οὖν αὐτὴ πῖσσα δὲ, τῶν ἀποστόλων, πάλιν αὐτὸν ἐπαγγέλλεται ποτίζειν, εἰ μὴ, καθὼς περὶ εἰρηται, ὅπότεν μερφορῶν εἰς τὰς νεοφωτισίας ὁ Χριστὸς, δι' αὐτῶν τῶν ἀναγεννημένων ποτίζεται ἀπὸ τῷ μυστηριώδους νόμου. ποτίζεται ΑΠΟ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΕΪΚΟΥ, τὰς εἰρηται ἀπὸ τῷ μυστηριώδους, ἔ εἴληφεν παρ' αὐτῷ ἡ ἐκκλησία.

Κεφ. κ'. β'.

σκδ'. ΑΠΟ ΝΑΜΑΤΟΣ ΡΩΝ ΜΟΥ.

Ἴνα εἴπῃ ἀπὸ νόμου τῷ λαῷ, ὅς λαὸς πολυάνθρωπος ἐστὶ καθὼς καὶ πολυκόκκη ἡ ροά.

Κεφ. κ'. γ'.

σκε'. ΕΥΩΝΥΜΟΣ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΜΟΥ, ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΛΗΨΑΙ ΜΕ.

Ἐυώνυμον τοῦ νυμφίου οἶμα ἐστὶ τὸν παρὲντα αἰῶνα, δεξιᾶν probat: Τὸ ἡ λόγος σαρκὸς ἐγγέτω, ἵνα μὴ τινες νομίσωσιν, ὅτι περὶ τὸ ἀνθρώπου λῶν, καὶ ἦλθε Χριστὸς εἰς ἀνθρώπων, δὲ τὸ λόγον περὶ τὸν ἔταξε τὸ θεῖον διαγγέλιον. εἴτα τὸ σῶμα ἀμελέησεν, ὅτι ὁ λόγος σαρκὸς ἐγγέτω. εἰ γὰρ εἶπον ἡ σαρκὸς λόγος ἐγγέτω, ἵνα δὲ περὶ τὸν λόγον ἀπὸ θεοῦ ἐλάττω, εἰς ἑαυτὸν ὑποστήσωται τὸ σῶμα ἀπὸ τῷ μήτρας τῆς ἀγίας παρθένης, illa vero, Verbum ca-

pro Ecclesia gestavit, introduxit eum, velut in domum, in mortem pro nobis, ubi erat cubiculum terræ, qua nos concepit, ubi, ut supra dictum est, tanquam in thesauro omnium Sanctorum animæ concluderentur.

CCXXIII. POTUM DABO TIBI E VINO UNGUENTARIO.

Per ipsam enim bibit de vino; præsertim per Apostolos præbuit ex unguentario; idest mixto cum S. Spiritu, quod & præbuit, dicens: Accipite, bibite hic est Sanguis meus, qui pro vobis effundetur. Quomodo igitur illa, cum per Apostolos biberit, rursus promittit illud dare in potum nisi, ut dictum est, cum formatus sit in nuper illuminatis Christus, per ipsos regeneratos ex mystico latice potat. E VINO UNGUENTATO potat, idest e mystico latice, quem ab ipso accepit Ecclesia.

CCXXIV. DE LATICE PUNICORUM MALORUM.

Quasi dicat DE LATICE, idest, de populo, qui populus e multis hominibus constat, ut e multis granis malum punicum.

CCXXV. LEVA EJUS SUB CAPITE MEO, ET DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME.

Levam Sponsi puto esse præsens seculum, dexteram ve-

ro factum est, ideo ita concepta sunt, ne quis existimaret primum exiitisse hominem, & Christum in hominem venisse. Propterea Sanctum Evangelium primo loco posuit Verbum. Deinde de carne proficitur dicens: Verbum caro factum est. Non enim dixit: Caro verbum facta est, ut ostenderet primum descendiſſe Verbum de Calis, & ipsum sibi

carnem formasse e Sanctæ Virginis utero. Cæterum eam loquutionem, Caro facta Verbum, Catholicæ fidei non repugnare, immo cum ipsa convenire, eamque Patres adhibuisse docet Petavius de Incarnat. Lib. iv. cap. ix. num. 4. & 5.

(1) Aldina editio habet ἡδὲ ζῆτα με, ποτιῶ σε.

δεξιάν δὲ αὐτῷ τὸν μέλλοντα, κτ' ἰτω λέγουσαν γραφὴν· μὴ
 Παροιμ. γ'. 15' κος γρ̄ βίβ' εἰ ἐτὴ ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς. ἐν δὲ τῇ ἀρι-
 στερᾷ αὐτῆς πᾶσι τῷ εἰ δόξα· ἵνα ὡς εἶπῃ, ὅτι καὶ ἐνθάδε
 εἰ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀνυστέρητα πὰρ αὐτῷ. ΥΠΟ ΤΗΝ
 ΚΕΦΑΛΗΝ ΜΟΥ· ἐπειδὴ κεφαλὴ αὐτῆς ὁ Χριστός. πάντα δὲ
 ὅσα λαμβάνει πρὸ τῷ Θεῷ εἰς ἐλεημοσύνας κατὰ κερματίζουσα,
 δῆλον ὅτι τῷ Χριστῷ προσφέρει, καὶ ἕως δάκρυ μὲν αὐτῷ
 γίνεται ὑπὸ τὴν αὐτῆς κεφαλὴν· ὅπερ εἶναι, εἰ πὰ ἐνθάδε αὐ-
 τῆς χεῖρα ὑπὸ τὴν Χριστῷ ἔχουσαν. τὸ δὲ καὶ ἡ δεξιὰ
 αὐτῆς περιλήφεται μετὸν μέλλοντα λέγει αἰῶνα, ἐν ᾧ κεκλή-
 σκει (1) ὁ καλὸς ποιμὴν καθάπερ ὅπλα μβανόμενον αὐτῶν
 Ματθ. κ'. 43' λέγει· δεῦτε οἱ δόλογοι τῷ πατρὶ μὲν κληρονομήσατε
 τὴν ἡτοιμασμένην βασιλείαν ἀπὸ κ. τ. λ.

Κεφ. η'. δ'. σκς'. ΩΡΚΙΣΑ ΥΜΑΣ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
 ΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ (2) ΔΥΝΑΜΕΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ
 ΙΣΧΥΣΕΣΙ ΑΓΡΟΥ· ΤΙ ΕΓΕΙΡΗΤΕ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΙ-
 ΡΗΤΕ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ΕΩΣ ΟΥ ΘΕΛΗΣΗ.

Ἐνδελεχῶς ἐγκεῖται ἀξιῶσα (3), εἰ μὲν ὅρα τὰς ψυ-
 χὰς τῆς ἀγίας προσεύσασαι ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν· ἵνα
 τῷ ἀγάπῳ κρᾶσι εἰς ἡμῶς ὁ Χριστός, ὡς ἂν ἡμῶς πρὸς
 Φαλ. γζ'. α'. λάβῃ, ὡς Δαβὶδ λέγει· καὶ ἐν τῇ σπιᾷ τῆς πρὸς ἡμῶν
 ἐλπίδι ἕως ἂν παρέρηται ἡ ἀνομία. Τότε γρ̄ ἡμῶς περιέρχεται
 ἡ ἀνομία, ὅταν κληθῶμεν ὑπὸ αὐτῷ καταξιοθώμεν, καθὼς
 Ῥωμ. 5'. 2'. εἰ ὁ μακάριος ἀπόστολος εἰρήκεν· ὁ γρ̄ ἀποθανῶν δεδικαίω-
 ται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας.

Κεφ. η'. ε'. σκζ'. ΤΙΣ ΑΥΤΗ ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ ΛΕΛΕΥΚΑΝ-
 ΘΙΣΜΕΝΗ, ΕΠΙΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΙ ΤΟΝ Α-
 ΔΕΛΦΙΔΟΝ ΑΥΤΗΣ;

Βλέψασιν αὐτῷ οἱ ἄγιοι ἀπόστολοι, καὶ πάντες δούλοι
 ἀνα-

(1) Sic oo. CC. Legendum puto κληθίσκει.
 (2) Ἐν ταῖς δυνάμει καὶ. Has voces habet Cod Alexandr., quas

ro ipſus futurum juxta Scripturam, quæ dicit: Longitudo enim ætatis & anni vitæ in dextera ipſius; in ſiniſtra vero ipſius divitiæ & gloria; quaſi dicat & hic & in futuro ſeculo inamiſſibilia, quæ ab illo proficiſcuntur. SUB CAPITE MEO; quandoquidem caput ipſus eſt Chriſtus. Omnia vero quæ a Deo accipit, in eleemoſynas diſpertiens manifeſtum quod ea offert Chriſto, atque ita læva ejus eſt ſub capite ſuo; ideſt, quas in hoc ſeculo divitias habet, ſunt ſub poteſtate Chriſti. Illud vero & DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME, intelligendum de futuro ſeculo, in quo vocat juſtos bonus Paſtor velut oves, & ad dexteram conſtituit; & veluti eos arripiens ait: Venite benediſti Patris mei, accipite regnum paratum, &c. Matth. XXV. 34.

CCXXVI. ADJURAVI VOS FILIÆ HIERUSALEM
IN VIRTUTIBUS, ET IN VIRIBUS AGRI.

Inceſſanter inſtat rogans, etiam cum adjuratione, animas Sanctorum, ut pro nobis peccatoribus intercedant, ut dilectionem erga nos Chriſtus confirmee, donec nos accipiat, ut ait David: Et in umbra alarum tuarum ſperabo, donec tranſeat iniquitas. Tunc enim nos pertranſit iniquitas, cum digni fuerimus facti, qui ab eo vocemur; quemadmodum dixit Beatus Apoſtolus: Qui mortuus eſt, juſtificatus eſt a peccato. Pſal. LVI. 2.

Rom. VI. 7.

CCXXVII. QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT
DEALBATA, INNIXA SUPER FRATRUELEM
SUUM.

Vident eam SS. Apoſtoli, & omnes juſti ascenden-
B b tem

non reperias in Vatic. edit.

(3) Sic emendavi errorem Co-

dicum, qui habent *ſc̄t̄ra*.

ἀναβαίνουσα ἀπὸ τῆ βαπτίσματος, λελοκαυτισμένην τῇ
τῆ ἀγίας πνύματος δωδία· ἐὶ ἐκπλητῆρμένοι τὸ κάλλος
αὐτῆς λέγῃσι· ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ ΛΕ-
ΛΕΥΚΑΝΘΙΣΜΕΝΗ (1), ΕΠΙΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΙ
ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΙΔΟΝ ΑΥΤΗΣ· ὅτι ἐρὶ τὸ σῆμα ἐπὶ
αὐτὸν ἔχουσα τὸν Χριστὸν τὸν υἱοῦ· διὸ λέγει αὐτῇ ὁ υἱοῦ·

Κεφ. κ'. ε'.

σκυ'. ΥΠΟ ΜΗΛΟΝ ΕΞΗΓΕΙΡΑ ΣΕ.

Τὸ μῆλον ἐν ἑαυτῷ τὰ δύο ὁμῶς ἔχει, βρωμα καὶ πό-
μα· ἅπὸ τῆ μυσικὸν ἄρτον ἐ τῷμα ἔξηγέρθη αὐτῷ (2). ἡρ-
μοσμένην γὰρ αὐτῷ λελοκαυτισμένην ἀπὸ τῆ βαπτίσματος
ἀπολύτως (3) εἶδει ἑποσημαθῶσαι, καὶ τὴν μυστηριώδην (4)
τροφήν τε καὶ πῶσιν δι' ἐνὸς εἶδους τῆ μήλα.

Κεφ. κ'. ε'.

σκδ'. ΕΚΕΙ ΩΔΙΝΗΣΕ ΣΕ Η ΜΗΤΗΡ ΣΟΥ.
ΕΚΕΙ ΩΔΙΝΗΣΕ Η ΣΕ ΤΕΚΟΥΣΑ ΣΕ.

Περὶ τῆ πάσαι γὰρ τῆ σαυροῦ λέγων, καὶ πᾶς ὀδί-
νας ἑπογραφῆ τῆ σαυροῦ. ΕΚΕΙ ΩΔΙΝΗΣΕ ΣΕ Η ΤΕ-
ΚΟΥΣΑ ΣΕ. ἡ γὰρ σὰρξ τῆ Ἰησοῦ ὀδίνουσα ἐν ταῖς ὀδίσι
τῆ σαυροῦ, καὶ ἔξηγέννησε τὴν ἐκκλησίαν ὕδατι μὴ τῷ ἐκ
πλευρῆς αὐτῆ ἀναγεννωμένῳ· πνύματι δὲ τῷ ἀπὸ τοῦτο-
τῆ αὐτῆ συκρινομένῳ αὐτῷ καὶ πλεισμῶν. διὸ σαφῶς
ὀπλέγει·

Κεφ. κ'. ε'.

σαλ'. ΘΕΣ ΜΕ ΩΣ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΕΠΙ ΤΗΝ ΚΑΡ-
ΔΙΑΝ ΣΟΥ, ΩΣ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΕΠΙ ΤΟΝ ΒΡΑΧΙΟ-
ΝΑ ΣΟΥ.

Τὴν σφραγίδα ἐ τὸ σημεῖον τῆ σαυροῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν
αὐτῆς ὡρατὸν λέγει· ἔπειτα καὶ ἐπὶ τὸν βραχίονα· ἵνα οἱ
φω-

(1) In Codicibus Barberino &
Mutinensi post λελοκαυτισμένην
sequuntur hæc τῇ τῆ ἀγίας πνύ-
ματος δωδία· ἐ ἐκπλητῆρμένοι

τὸ κάλλος αὐτῆς λέγῃσι· πῆς αὐ-
τῇ ἡ ἀναβαίνουσα λελοκαυτισμένην
ἐπιστήριζ· quæ per librarii indigen-
tiam frustra iterata censui oport-

rem e baptisinate, Sancti Spiritus odore dealbatam; & stupore perculsi ex ejus pulchritudine dicunt: QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT DEALBATA INNIXA SUPER FRATRUELEM SUUM; idest, habens firmamentum super ipsum Christum sponsum. Propterea dicit ei Sponsus:

CCXXVIII. SUB MALO EXCITAVI TE.

Pomum in se ipso duo simul habet, cibum & potum. Sub mystico pane & poru excitata ab eo est. Cum enim eam per baptismum dealbatam connubio sibi conjunxisset, consequenter oportebat etiam mysticum cibum & potum per unam pomi speciem significari.

CCXXIX. IBI PEPERIT TE MATER TUA: IBI PEPERIT TE, QUÆ GENUIT TE.

Loquens enim de passione Crucis, dolores Crucis describit. IBI PEPERIT TE, QUÆ GENUIT TE. Caro enim Jesu parturiit in doloribus Crucis & progenuit Ecclesiam; aqua quidem, quæ ejus latere manavit, regeneratam, & cum eo commistam & perfectam per Spiritum, qui est e divinitate.

CCXXX. PONE ME UT SIGNACULUM SUPER COR TUUM, UT SIGNACULUM SUPER BRACHIUM TUUM.

Signaculum & signum Crucis primum dicit super cor ipsius: deinde super brachium; ut illuminati a Christo,

Bb 2 sto,

tere induci. Hinc conjicere licet horum Codicum alterutrum ex altero, aut utrumque ex uno eodemque Codice fuisse exscriptos.

(2) Sic meus Codex, & Barb. sed Mutin. ἀντὶ.

(3) Ἀκαλόγητος ἔδει ἕποσημασθῆναι, hæc verba non sunt in Cod. Mutinensi.

(4) Ita meus & Barber. & Mutin. Lege tamen μυστηρίων.

φωτισθέντες ἐν Χριστῷ σωεσθαιραμένοι πάντα ἅσα ἔστι βραχίονα
 να ὄπτελῶσιν, ἀναμμελίητοι πρῶξι ταῦτα τελαδου, ὡς ἔπει
 τῷ εἶδης τῷ σαυρῶ τῷ Χριστῷ τῷ βραχίονι ὅτι κραταυμένυ.

Κεφ. η'. 5'.

σλα'. ΟΤΙ ΚΡΑΤΑΙΑ ΩΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΓΑΠΗ.

Σεφ. σαρ. δ'.
 κη'.

Τοιαύτω γὰρ πετρῆσει τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπην,
 δι' ἧς θανῶσα, ὡς ἡ γραφὴ λέγει· ἕως θανάτου ἀγωνίσαι ὑπὲρ
 τῆς ἀληθείας. Τῷτο πεπεισμένοι οἱ μάρτυρες, θανάτου καὶ
 ἀκρίσεως αἵματι, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον ἔ το αἷμα αὐτοῦ
 δόξα (1) ὑπὲρ ἡμῶν, ἐτίμησαν.

Κεφ. η'. 5'.

σλγ'. ΣΚΛΗΡΟΣ ΩΣ ΑΙΔΗΣ ΖΗΛΟΣ.

Ματθ. κη'. 17'.

Τοσῶτον γὰρ ἐσκληρώθη (2) ἡ καρδία Ἰαδαίου, ἐν τῇ
 γῆ (3) ὄντι τῷ κρείν μὲν τὸ ἀνασῶσαι αὐτὸν, ἀπεικνημη-
 μένω (4) ἔχοντες τὴν καρδίαν τῇ ἀπιστείᾳ, ἰδύσασι πῶς
 πείδουσι τὸς σρατιώτας λέγοντες· εἶπατε ἡμῶν κοιμαμένων,
 νικτὸς ἡλθον (5) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἔ κληψαν αὐτὸν. ἔπει-
 δὲ τῶν σκληρῶ ζήλω, ἕως τοσῶτον ἐσκληρώθησαν τῷ ἰδύ-
 δει, ὡς ἔ τὴν ἀνάστασιν Χριστοῦ πολῶσαι, τῇ σηπεδνί (6) τῷ
 ζήλω κατατηκόμνοι· ἔπει τῷτο ταῦτα περιπετάμην ἔλε-
 γεν ἔπει Μαυσέως· ἀνδρ' ὃν κακῶς ἐζήλωσαν, καὶ ἔ πῶς ἐξυ-
 λώσω αὐτὸς ἐπ' ὅτι ἔδνει, ἐπ' ἔδνει ἀσωέτα παροργιστὸν αὐ-
 τὸς. ἡμεν δὲ ἀσωέτοι, ὡς καὶ ἀπόστολ' εἶρηκε, δευλόου-
 τες ἡδοναῖς ποικίλαις· ἀλλὰ νῦν χάριτι Θεοῦ κληθέντων ἡμῶν
 εἰς ἀγιασμόν, πῶς ζυλῶσιν ἐκείνοι βλεπόντες ἑαυτοὺς ἀπερ-
 ριμμένους, ἡμῶν δὲ ἐν Χριστῷ σαζομένων.

Δώτερ. λβ'.
 κα'.

Τιτ. γ'. γ'.

σλγ'. ΠΕ-

(1) Sic emendavi ex Mut. Cod cum meus & Barberin. habeat δοντες.

(2) Scribe ἐσκληρώθη.

(3) Ἦ necessariam vocem, quae abest a meo & Barber., revocavi ex Mutin.

(4) Ita oo. Cod. Scribe ἀπεικνη-

sto, una cum eo crucifixi, quæ per brachium efficiunt, ea omnia innocentibus actionibus perficiant, tanquam sub forma Crucis, tenente ejus brachium Christo.

CCXXXI. QUIA FORTIS UT MORS DILECTIO.

Talem enim suadet erga Christum dilectionem, propter quam moriens, ut ait Scriptura: usque ad mortem decerta pro veritate. Id sibi Martyres cum persuassissent, illum, qui pro nobis mortem suumque Sanguinem dedit, morte & Sanguinis effusione honorarunt. Eccli. iv. 33.

CCXXXII. DURA SICUT INFERNUS ÆMULATIO.

Ita enim induratum est cor Judæorum, dum Dominus esset in terra post resurrectionem suam, ut induratum infidelitate gerentes cor, suaderent militibus ut mentirentur dicentes: dicite nobis dormientibus, noctu venerunt discipuli ejus, & furati sunt eum. Quoniam igitur dura emulatione usque adeo indurati sunt mendacio, ut etiam Christi resurrectionem vendere voluerint, emulationis tæbe labefacti, propterea hæc cum præcisset, dixit per Moysen: Pro eo quod male æmulaverunt; & ego provocabo eos ad zelum in non gente; in gente stulta irritabo. Erasmus vero insipientes, ut ait Apostolus, fervientes voluptatibus variis. At nunc vocati cum simus gratia Dei in sanctificationem, illi emulantur, se ipsos videntes abjectos, dum nos interea salvi sumus in Christo. Matth. xxviii. 13.

Deut. xxxii. 21.

Tit. III. 3.

CCXXXIII. ALÆ

εὐμεθῶν, & ante hanc vocem videtur deesse aliquid. Legendum arbitror ὡς ἀποσυληρυμμὶ ἔχοντες τ. καρδ. τῆ ἀπισ. ἀνδραδῶς ἀδραπίθων.

(5) Sic restitui hunc locum ex Mutin. Meus & Barb. non habent ἡλθον, nec καὶ ante ἐκλεψαν.

(6) Mutinensis habet τῆ τιμῆ δόνη, ubi legendum τιμῆδον.

Κεφ. ν'. σ'.

σλγ'. ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΑΥΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΠΥ-
ΡΟΣ, ΦΛΟΓΕΣ ΑΝΘΡΑΚΕΣ ΠΥΡΟΣ ΑΥΤΗΣ.

Πεαξ. β'. γ'.

Πεαξ. β'. δ'.

Ἐξοδ. γ'. β'.

Τὰ περίπτερα τῆς ἐκκλησίας τὸ πλῆθ' ὅτι τῶ πιδὼν
ἐν πολλῶν ᾧδραγενόμενοι φυλῶν τε καὶ ἐπαρχῶν (2) καθά-
περ ᾠεροῖς ἰσπιάμενον. ἰσπιάμενα γὰρ τὰ πλῆθ' τότε ἦσαν ἐν
Ἱερουσαλὴμ, ὅτε τὸ ἅγιον πνεῦμα ᾤφθη αὐτοῖς ἐξαμεριζόμενον
καθάπερ γλώσσαι ἄσει πυρὸς. φλόγες ὅω καὶ ἐν τῇ καμῖνῃ
δλχθῆκη τότε ᾤφθη (3) ἵς ἁγίοις πῦρ. Καὶ παρεφῆτωσαν,
ἔ ἐλάλυν ἐτίρως γλώσσας. καὶ πάλιν ἐν τῇ παλαιᾷ δλχ-
θῆκη, ὁπνίνα ἐν πυρὶ φλογὸς ᾤφθη ὁ Θεὸς τῷ Μαῦσῃ. Τὰ
ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ὅω αὐτῆς ἡ νία καὶ παλαιὰ δλχθῆκη. ΠΥ-
ΡΟΣ ΦΛΟΓΕΣ ἐν αὐταῖς ταῖς τ' πίσεως ἀρχαῖς ἡ τῷ Μαῦ-
σεως ὁσπασία ἐν πυρὶ τῷ βάρτ, καὶ οἱ ὅτι τῶ ἀποστόλων τῶ
ἀγία πνεῦματ' ἐν πυρὶ παρεμφερεῖς λογισμῶς (4).

Κεφ. ν'. ζ'.

σλδ'. ΥΔΩΡ ΠΟΛΥ ΟΥ ΔΥΝΗΣΕΤΑΙ ΣΒΕΣΑΙ
ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ, ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΟΙ ΟΥ ΣΥΓΚΛΥ-
ΣΟΥΣΙΝ ΑΥΤΗΝ.

Ματθ. ζ'. κδ'.

Οἱ τὼ κτ' Θεὸν κελῆμένοι ἀγάπῳ, καὶ καθάβιδω (5)
ἐπ' αὐτὸς οἱ πειρασμοὶ ὡσπερ βροχαὶ ἔ ποταμοὶ· ἀλλ' οὐ σβέννυ-
ται αὐτῶν ἡ ἀγάπη. εἰπὼν γὰρ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΑΥΤΗΣ
ΠΥΡΟΣ ΦΛΟΓΕΣ πᾶρ τῷ ἀγία πνεῦματ'ος, ἔδειξεν ὅτι
τῶ τὸ πῦρ ὄδατ' ἔ σβέννυται· ὅπερ ἐστὶν ἡ πῆρς τ' Χριστὸν ἀγάπῃ
πειρασμοῖς ἔ λύεται. πᾶρ γὰρ ὁ ἀκούων. με τῶς λόγους τούτους,
φησί, ἔ πωιδὼν αὐτὸς, ὁμοιωθῆσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκα-
δόμησε τὼ οἰκίαν αὐτῷ ὅτι τὼ πέτραν, καὶ κατέθη ἡ βρο-
χῆ,

(1) Absunt a Cod. Mutin. ἀν-
θερως πνευρὸς αὐτῆς. Vatic. edi-
tio habet φλόγες αὐτῆς, sine ἀν-
θερως πνευρὸς. Quid habuerit
in suo Cod. Vetus Interpres, ne-

scio, qui vertit: *circumspecta ejus
circumspecta ignis flammæ ejus*. Nul-
lam inter variantes ejusmodi le-
ctionem reperi.

(2) Legendum ἐπαρχῶν.

CCXXXIII. ALÆ EJUS ALÆ IGNIS, FLAMMÆ CARBONES IGNIS EJUS.

ALÆ Ecclesie sunt multitudo fidelium, qui venerunt ex multis tribubus & provinciis; quæ multitudo tanquam alis volat. Volabant enim turbæ tum temporis in Hierusalem, cum Spiritus Sanctus apparuit illis dispersitæ veluti lingue tanquam ignis. Flamme igitur etiam in novo Testamento tum Sanctis apparuerunt. Et prophetaverunt, & loquebantur aliis linguis. Et rursus in veteri Testamento, cum in igne flamme apparuit Deus Moysi. ALÆ igitur ipsius sunt Novum, & Vetus Testamentum. FLAMMÆ IGNIS in ipsius Fidei primordiis, visto Moysi in igne rubi, & super Apostolos Sancti Spiritus particule igni similes.

Act. II. 3.

Act. II. 4.

Exod. III. 2.

CCXXXIV. AQUA MULTA NON POTERIT EXTINGUERE CARITATEM, NEC FLUMINA INUNDABUNT EAM.

Qui Dei dilectionem habent, etiam si in eos violenter irruant tentationes, tanquam imbres & flumina, tamen eorum caritas non extinguitur. Cum enim dixerit, ALÆ EJUS FLAMMÆ IGNIS, de Sancto Spiritu; ostendit hunc ignem aqua non extingui: id est, dilectio erga Christum tentationibus non dissolvitur: quicumque enim audit verba mea hæc, & ea facit, assimilabitur Viro prudenti, qui ædificavit domum suam super petram, & descendit

Matth. VII. 24. 25.

(3) Sic oo. Codd. Sed scribendum ὁφθὲν.

(4) Ita meus & Barber. At Mutinensis habet πρὸς ἐμπερείς με-

εισιμῶν: prava utraque lectio: Lege πρὸς ἐμπερείς μεμεισιμοί.

(5) Ita mendose oo. Codd. Scribe κατὰ βιάσων.

χὴ, ἔ ἤλθον οἱ πῶταμοι ; ἔ ἔωνδυσαν οἱ ἀνεμοι, ἔ περσί-
κρησαν (1) τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεισε : τετεμελίωτο γὰρ
ὅτι τὴν πύργον.

Κεφ. η'. ζ'.

σλέ. ΕΑΝ ΔΩΣΕΙ (2) ΑΝΗΡ ΠΑΝΤΑ ΤΟΝ
ΒΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΑΓΑΠΗ, ΕΞΟΥΔΕΝΩ-
ΣΕΙ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙΝ ΑΥΤΟΝ.

Αὕτη ἡ περφητεία πρὸς τῶν ἀποτασσομένων τῶ κόσμῳ,
καὶ πάντα τὸ βίον αὐτῶν ἐν τῇ τῷ Χριστῷ ἀγάπῃ καταναλι-
σάντων (3), ἔ ἔπεισε τῷ ὀνόματι αὐτῷ ἐξουδενώμενων, ὡς
α'. Κορ. δ'. ιγ'. φισιν ὁ ἅγιος Ἀπόστολος : ὡς περ (4) εἰ καθάρματα τοῦ κόσμου
ἐγενήθημεν, καὶ οἱ μόνον πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ εἴρηται, ὅς πάντα τὸν βίον αὐτῷ
Κολοσ. β'. ιε'. ἔδωκεν ὑπὲρ τῆς περὶ ἡμῶν ἀγάπης, ἀποκαθάρσας τὰς ἀρ-
β'. Κορ. η'. θ'. χὰς ἔ τὰς ἐξουσίας, καὶ δι' ἡμῶν παχάλασας, καὶ μερφίω
Φιλιπ. β'. ζ'. δὶλας λαβῶν, ἔ ἐξουδενώμεν αὐτὸν ἀρχιερίων ἔ γραμμα-
Λακ. κγ'. ια'. τίων τῷ λαῷ. καὶ ἔπεισε Ἡρώδης ἐξουδενώμεν αὐτὸν ἐξουδενώσας
γὰρ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης ἀπέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Πιλάτον.

Κεφ. η'. η'.

σλς'. ΑΔΕΛΦΗ ΗΜΩΝ ΜΙΚΡΑ, ΚΑΙ ΜΑΣΤΟΥΣ
ΟΥΚ ΕΧΕΙ.

Ὅπότες ἡ ψυχὴ εἰς Χριστὸν πισύσει, τῷ δὲ θεῷ
ἐντολῶν τὴν ἀκριβῆ συνίσιν μὴ καταλαμβάνει, καὶ τῷ δὲ
ἀφθικῶν τὴν γῶσιν μὴ ἔχει, πρὸς ταύτης δὴώταται λίγε-
θη. ΑΔΕΛΦΗ ΗΜΩΝ ΜΙΚΡΑ · τριτίσι, μήπω αὐξήθη-
σα τῇ πίσει, ὅπερ εἰς τὸ δὲ ἀφθικῶν τὴν γῶσιν οὐκ εἴλη-
φεν · ὅμως (5) πρὸς τῷ ἀποβάλλεται · ἀλλὰ ἔ αὐτὴ (6)
ὀμοιω-

(1) Barber. *περσέκρησε*. Meus
περσέκρησε. Emendaveram *περσέ-
κρησαν*. Mutin. habet *περσέκρη-
σαν*. Sacer textus habet *περσέ-
κρησαν*.

(2) Vatic. edit. *ἐὰν δα*.

(3) Vocem hanc in Barber. de-
lectam restitui ex Mutin. Codice.
In meo relictum est spatium, ea
voce implendum.

dit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & excusserunt eam, & non cecidit, fundata enim erat supra petram.

CCXXXV. SI DEDERIT HOMO OMNEM VICTUM SUUM IN DILECTIONE, CONTEMPTU CONTEMNET EAM.

Hæc prophetia est de iis, qui renunciaverunt mundo, & omnem substantiam suam in Christi dilectionem infuserunt, & pro ejus nomine contempti sunt, ut ait Apostolus: tanquam purgamenta mundi facti sumus; nec solum de ipsis, sed etiam de Domino nostro Jesu Christo, qui vitam suam omnem dedit pro caritate erga nos, expolians principatus, & potestates, & propter nos egenus factus, & formam servi accipiens, & despectus a Pontificibus & Scribis populi, & ab Herode contemptus: Herodes enim illum contempsit, & ad Pilatum remisit.

I. Cor. IV. 13.
Coloss. II. 15.
II. Cor. VIII. 9.
Philipp. II. 7.
Luc. XXIII. 11.

CCXXXVI. SOROR NOSTRA PARVA ET UBERA NON HABET.

Quando anima in Christum crediderit, & divinorum mandatorum accuratam non perceperit scientiam, & duorum Testamentorum cognitionem non habeat, de hac dici potest SOROR NOSTRA PARVA: hoc est, nondum crevit fide; idest duorum Testamentorum notitiam non accepit: tamen non propterea repudiatur, sed se perfici obsecrat.

C c

Si

(4) In impressis N. T. legitur
ὡς περικαρμὰς.

(5) Ὁμῶς & ὡς habet Mutin. Restituenda omnino est particula negatīva & sic postulante sententia.

(6) Mutin. habet ἀλλὰ & ἂν

ὁμοιωθῶσιν. Τελειωθῶσιν censeo legi oportere, si credendum Veteri Interpreti, qui vertit: sed etiam ipsam proficere deprecatur, ut possit esse perfecta. Salutatus etiam tale quiddam in suo Codice videtur habuisse.

ὁμοιωθῆναι εὐχίται· μένον γὰρ φόβον Θεῦ ἔπεισιν ἐν ἔχῃ ψυχῆς
 γνώσει δὲ ἐλατῆταται, οὐ πῶρα τῆτο ἀποδοκιμάζεται· κρείτ-
 τω (1) δέ, φησιν, ἐλατῆτου μῆκος σωίσει ἔμφοβος, ἢ πῶρο-
 σβῶον παυεργία ἢ πῶρα βαίτων νόμον. ἔ γὰρ οἱ ἀπροαταῖ τῆ
 νόμος δίκατοι πῶρα τῶ Θεῷ, ἀλλ' οἱ πωιωταῖ νόμος δίκατωθῆ-
 σονται. ἀγάτω ἐχίτω ψυχῆ, ἔ ἀδεδφῆ καλεῖται τῆ μονα-
 γενῆς, καὶ (2) μὴ γνώσιν πολὺ πειρον ἔχει· ἢ γὰρ γνώσει φυ-
 σιοῖ, ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

Σερ. σερ. 1θ'.
 κδ'.

Ῥωμ. β'. αγ'.

α'. Κορ. η'. α'.

Κεφ. η'. η'.

σλζ'. ΤΙ ΠΟΙΗΣΩΜΕΝ ΤΗΙ ΑΔΕΛΦΗΙ ΗΜΩΝ,
 ΕΝ ΗΜΕΡΑ, ΗΙ ΕΑΝ ΛΑΛΗΘΗΙ ΕΝ ΑΥΤΗΙ (3) ;

Ησαϊ. νγ'. α'.

Ἰερεμ. 5'. ε'.

Αὐταῖ οἶμαι ἀγίαν διδασκάλων εἰσὶν αἱ (4) φωναὶ προ-
 φητῶν τε καὶ ἀποστόλων πρὸς τῆς μὴ τὸ κήρυγμα δεχομένους,
 ὡς φησιν Ἡσαΐας· κίριε τίς ἐπίστυσε τῆ ἀκοῆ ἡμῶν, καὶ ὁ
 βραχεῖαν κίριε τίς ἀπεκαλίφθῃ; ὁμοίως καὶ Ἰερεμίας· πρὸς
 τίνα λαλήσω ἔ μερτύρωμαι (5); ἰδοὺ ἀπεδέτμητα τὰ ὄτια
 ἄωτων, ἔ ἔ δωήσονται ἀκύν. δὴ γὰρ τῆτο ΤΙ ΠΟΙΗΣΩ-
 ΜΕΝ ΣΗΙ ΑΔΕΛΦΗΙ; ἀδελφοὶ γὰρ οἱ ἀπίστοι κτ' (6) τὴν
 τ' σαρκὸς συγγένειαν εἰσὶν.

Κεφ. η'. θ'.

σλδ'. ΕΙ ΤΕΙΧΟΣ ΕΣΤΙΝ, ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΩ-
 ΜΕΝ ΕΠΙ ΑΥΤΗΝ ΕΠΑΛΞΕΙΣ ΑΡΓΥΡΑΣ.

Τῆτον οἶμαι τ' τρέπον λέγει· εἰ πιστὴ ἐστὶ, φησὶ, ἔ μὴ
 ἀπίστω· μὴ σκληρῆ εἴ τῶ τραχήλῳ, μὴ ἀνήκω τῆ τῶν
 ἀγίαν ἀγωγῆ· ἀλλ' ἢ πισύσσασα ἡμῖν, ἔ σωθεῖσα (7)· κα-
 θάρπερ εἰς τεῖχον ἐποικοδομήμεν (8) ἐπ' αὐτῶν ἐπάλλεις
 ἀργυρεῖς· ὅπερ ἐστὶν, οἶμαι, τῆς ἐλέγχῃς τῆς διορθωτικῆς, τῆς
 χρεῦ

(1) In edit. Vat. hic locus sic le-
 gitur : κρείττων ἢ πῶρο μῆκος ἐν σωί-
 σει ἔμφοβος, ἢ πῶροσβῶον ἐν
 φερνήσει καὶ πῶρα βαίτων νόμον.

(2) Lego καὶν'.

(3) Barber., meus, & Mutin.
 ἐν αὐτῶ. Sed Vatic. & libri omnes
 habent ἐν αὐτῆ, quam lectionem

Si enim solummodo timorem Dei & fidem habeat anima, cognitione tamen sit inferior, non propterea reprobatur. Melior enim est (ait Scriptura) qui minuitur scientia cum timore, quam qui abundat astutia, & legem transgreditur: non enim auditores legis iusti apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Dilectionem habeat anima, & soror vocatur Unigeniti, licet scientiæ non admodum sit perita. Scientia enim inflat, caritas vero ædificat.

Eccli. xix. 21.

Rom. ii. 13.

1. Cor. viii. 1.

CCXXXVII. QUID FACIEMUS SORORI NOSTRÆ IN DIE, QUÆ SERMO FIET IN EA.

Hæ sunt, opinor, Sanctorum Magistrorum voces, & Prophetarum, & Apostolorum ad eos, qui prædicationem non acceperunt, ut ait Isaiâs: Domine quis credidit auditui nostro, & brachium Domini, cui revelatum est? Similiter & Hieremias: Ad quem loquar, & contestabor, & exaudiet? Ecce incircumcisæ aures eorum, & non poterunt audire. Propterea QUID FACIEMUS SORORI? Fratres enim sunt infideles secundum carnis cognitionem.

Isai. lxx. 1.

Jerem. vi. 10.

CCXXXVIII. SI MURUS EST, ÆDIFICEMUS SUPER EAM LAMINAS ARGENTEAS.

Ad hunc modum, ut arbitror: si credit, & non est infidelis, non dura collo, non contumax ad audiendam Sanctorum disciplinam, sed credens, & illuminata sit; tanquam super murum ædificabimus super eam propugnacula argentea; id est, ut arbitror, reprehensiones, quæ corri-

agnoscit etiam Vet. Interpres.

(4) Εἰσὶν αἱ. Duas voculas restitui ex Mutinensi.

(5) In Bibliis impressis sacer textus & ἡμαρτύρομαι καὶ εἰσάκυσται; ἰδὲ ἀποτίμη.

CC 2 gendi

(6) Κατὰ τὴν σὰρκ. συγγλυ. εἶσιν, hæc ex Mutinensi, quibus implevi lacunam mei Codicis, & Barber.

(7) Lego φωτισθεῖσα.

(8) Lego ἐποικοδομησώμεθα.

Ψαλ. ιβ'. 5'.

χρυσῷ δίκλω πυρρμένωσ· τὰ λόγια γὰρ κυρία, λόγια ἀγά·
ἀργύριον πεπυρωμένον δοκίμον τῆ γῆ, καὶ καθαρισμένον ἐπι-
πλασίως.

Κεφ. η'. θ'.

σλθ'. ΕΙ (1) ΘΥΡΑ ΕΣΤΙ ΔΙΑΓΡΑΥΩΜΕΝ ΕΠΙ
ΑΥΤΗΝ ΣΑΝΙΔΑ ΚΕΔΡΙΝΥΝ.

Ἐπειδὴ γὰρ ὡσπερ ἡ θύρα σρέφεται ἐπὶ τῷ σφόδιθῳ,
οὕτως ὁ ὀκνηθεὶς ἐπὶ τῷ κλίνῳ. Ἐξ τούτου φησιν, οἶμα,
εἰ ὀκνηθεὶς πρὸς τῷ πίσιν τὰ ταύτης καταρρώματα ἔχουσι,
διεγχεσάμεν ἐπ' αὐτῷ, ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ τῷ ποιούτῳ τῷ
βραδυπίσαν σανίδω κέδρινα, ἵνα εἴπῃ τῷ τῷ πάλαυ δι-
καίον ἐ πατριαρχῶν ἀσπῶν καὶ ἡδερμαμένω γυδοῖν, καὶ
τῷ ἐκείνων ἐπὶ ταύτῳ ἐπιβάλαμεν δὺχλῳ, ἵνα τῆ ἐκείνων
πρεσβεία τὸ ἐλλείπον αὐτῆ (2) ὑτέρημα ἀναπληρωθεῖν τ' πῆ-

Ψαλ. ιε'. 16'.

σειωσ. Ὅτι δὲ κέδρω οἱ δίκμοι ἀπεικάζονται· φησί, δίκμος
ὡς φοιμῆ ἀνθρῶσι ὡς ἡ κέδρω ἡ ἐν τῷ λιβάνῳ πλυθωθή-
σεται. Σανὶς δὲ ἀπὸ κέδρω τῷ πῶτος ἐστὶ μέρος, ὡσπερ ἐ
ἡ τῷ δικάιον. πρεσβεία μέρος ἐστὶ τ' δικμοσύνης. εἶτα ἀκού-
σασα ἡ καλὴ ἐ δὺπισθ αὐτῆ νύμφη τῷ πρὸς τῶτων διε-
βολῶ ἀναφανεῖ ἐγκλουμένη τῷ ἐσωτῆς νυμφίῳ ἐ λέγει.

Κεφ. η'. ι'.

σμ'. ΕΓΩ ΤΕΙΧΟΣ ΚΑΙ ΟΙΜΑΣΤΟΙ ΜΟΥ ΩΣ
ΠΥΡΓΟΙ.

ΕΓΩ φησιν ἐδερμάμα τ' πίσεως, ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΤΟΙ
ΠΥΡΓΟΙ, ὅπερ ἐστὶν αἱ δύο διεγχεσάμεν ταῖς τῆς δικμοσύνης
πρεσβείαισιν εἰς ὑψῶ πεπυρωμένω.

Κεφ. η'. ι'.

σμά'. ΕΓΩ ΗΜΗΝ ΕΝ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ΑΥ-
ΤΟΥ (3) ΩΣ ΕΥΡΙΣΚΟΥΣΑ ΕΙΡΗΝΗΝ.

Καὶ γὰρ δὺρεν εἰρήνῳ, τὸ χάρισμα παρ' αὐτῷ λαβῆσα
τῷ

(1) Vatic. edit. καὶ εἰ, quam
lectionem habuit Vet. Interpres.

(2) Lego ἢ ὑτέρημα.

gendi vim habeant, & veluti aurum igne sint examinata: Eloquia enim Domini eloquia casta: argentum igne examinatum in terra, & purgatum septuplum. Psal. xl. 7.

CCXXXIX. SI JANUA EST, SCULPAMUS SUPER EAM TABULAM CEDRINAM.

Quoniam enim sicut porta super cardinem volvitur, sic piger super lectum. Propterea, opinor, dicit, si pigritiam ad fidem habeant ejus opera, sculpemus super eam, idest, super ejusmodi pigritiam eorum, qui tardæ sunt fidei, tabellas cedrinæ, hoc est, veterum Justorum & Patriarcharum incorruptam & stabilem scientiam, & eorum orationem super eam imponemus, ut illorum intercessione, quod ei defect, & defectus fidei impleatur. Quod vero Justus cedro assimilentur; ait Scriptura: Justus ut palma florebit; sicut cedrus, quæ in Libano est, multiplicabitur. Tabula vero ex cedro est pars totius, quemadmodum Justorum intercessio pars est justitiæ, deinde ipsa sponsa pulchra & fidelis hanc in his rebus calumniam audiens exclamat, cum tali apud suum sponsum criminatione urgeatur, & ait: Psal. xci. 13.

CCXL. EGO MURUS, ET UBERA MEA UT TURRES.

— EGO, inquit, stabilitas fidei, ET UBERA TURRES, idest, duo Testamenta ad opera justitiæ in altitudinem edificata quasi turres.

CCXLI. EGO ERAM IN OCULIS EJUS, QUASI INVENIENS PACEM.

Etenim invenit pacem, cum acceperit gratiam ab
eo

(3) Sic C. Alex. Vaticana edit. ἀτάκτ.

206 ΦΙΛΩΝ ΒΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Ἰωάν. ιδ'. κζ'.

τῷ εἰπὼν Ἦς· εἰρήνω τῶ (1) ἔμλω δίδαμι, εἰρήνω τῶ ἔμνω ἀφίημι ὑμῖν, ὡς ἔ σοφία λέγει πῶ τῷ πνώματῳ· ἔγω γῶ (2) ἤμλω ἢ προσέχαρι· καδ' ἡμέραν εὐφραυνόμελω δὲ ἐν προσώπῳ αὐτῷ ἐν παντὶ κερῶ, ὅτε ἐποίει τὸ κόσμον, ἤμλω παρ' αὐτῶ ἀρμόζουσα.

Παροιμ. η'. λ'.

Κεφ. η'. ια'.

σμβ'. ΑΜΠΕΛΩΝ ΕΓΕΝΗΘΗ ΤΩ, ΣΑΛΩΜΩΝ ΕΝ ΒΕΕΛΑΜΩΝ (3).

ΑΜΠΕΛΩΝΑ γεγενηθη λεγει τῶ ἐκκλησίαν τῶ Χριστῷ τῶ πνώματι (4) κερῶ σαλαμαδι, τῶ εἰρωδύσαντι τῶ πε ἐν ἔρανῶ κη τῶ ὅτι γῆς.

Κεφ. η'. ια'.

σμγ'. ΕΔΩΚΕ ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙΝ.

Ματθ. κα. μγ'.

Τοῖς ΤΗΡΟΥΣΙ λέγει Ἦς αὐτῷ ἐν ἔρανῶ, ὡς κη ἐν τῶ δὲ ἀπελίφ' ἔλεγε πρὸς τῶς Ἰουδαίους· ἀρῆσεται ἀφ' ἡμῶν ἢ βασιλεία, ἔ δοθήσεται ἔδνει ποιουῶντι τῶς κερῶς αὐτῆς· ὅπρ' ἐστὶ τὸ ἀμπελῶνα ἐκδύσεται ἄλλοις, δηλαδὴ τοῖς τηρῶσι κη φυλάτῃσι τῶ τὸ ἐντολῶν προσάγματῶ, πῶ ὡν εἰρηται· ΕΔΩΚΕ ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙΝ.

Κεφ. η'. ια'.

σμδ'. ΑΝΗΡ ΟΙΣΕΙ ΕΝ ΚΑΡΠΩ, ΑΥΤΟΥ ΧΙΛΙΟΥΣ ΑΡΓΥΡΙΟΥΣ (5).

Πῶς γάρ τις σοφὸς διδάσκαλος, ἐὶ σωετὸς ἀπροατῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οἴσει ἐν κερῶ αὐτῷ χιλίους ἀργυρίους, ὅπρ' ἐστὶν ἢ δὲ τὸ χιλιάδ' ἔ πλήρωσις πάντων τῶ ἐν ἔρανῶ κερῶς κη τῶ

(1) Sacer textus habet εἰρήνω ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνω τὸ ἔμλω δίδαμι ὑμῖν.

ἔχωρῶ ἐποικί, τῶ θεμέλια τὸ γῆς· ἤμλω παρ' αὐτῶ ἀρμόζουσα. ἔγω ἤμλω, ἢ προσέχαρι· καδ' ἡμέ-

(2) Sacer textus habet κη ὡς

εαν ἢ εὐφραυνόμελω ἐν προσώπῳ

eo qui dixit: pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis: quemadmodum Sapientia dicit de Spiritu: Ego enim eram, cui adgaudebat: quotidie autem jucundabar in facie ejus in omni tempore, quando faciebat mundum, eram apud eum disponens. Isai. xiv. 17.
Prov. viii. 30.

CCXLII. VINEA FACTA EST SALOMONI IN BEELLAMON.

VINEAM factam esse ait Ecclesiam spirituali Salomoni, qui pacificavit, quæ sunt in celo & in terra:

CCXLIII. DEDIT VINEAM SUAM CUSTODIENTIBUS.

CUSTODIENTIBUS scilicet mandata ejus, ut etiam in Evangelio dixit Judeis: auferetur a vobis regnum, & dabitur genti facienti fructus ejus, idest, vineam locabit aliis, iis videlicet, qui servant, & custodiunt mandatorum præcepta, de quibus dictum est: DEDIT VINEAM CUSTODIENTIBUS. Matth. xxi. 43.

CCXLIV. VIR AUFERET IN FRUCTU EJUS MILLE ARGENTEOS.

Omnis enim magister sapiens, & auditor intelligens in Ecclesia feret in fructu ejus mille argenteos: idest, implementum per millenarium numerum est omnium mandatorum

αὐτὸς ἐν παντὶ κηρῶ.

(3) Vatic. edit. Βεελαμών.

(4) Lego τῶς πνδματικῶς ἑαλωμών.

(5) Sic Compl. Editio Vaticana habet ἀργυρεῖς, quam lectionem habuit etiam Vet. Interpres.

¶ αλ. β'. ε'. ἤϊ λογίαν αὐτῶ ποιήσις. τὰ λόγια γὰ κρείε ἀγὰ, ἀργύριον πεπυρωμένον διήμιον ἐν τῇ γῆ, ὡς περὶ ἐρηται.

Κεφ. η'. β'.

σμέ'. ΑΜΠΕΔΩΝ ΜΟΥ ΕΜΟΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΜΟΥ, ΟΙ ΧΙΛΙΟΙ ΣΑΛΩΜΩΝ, ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΟΣΙΟΙ ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙ ΤΟΝ ΚΑΡΠΟΝ ΑΥΤΟΥ.

Κυριακῶ οἶμαγ τῶ φανῶ εἶξ · ΑΜΠΕΔΩΝ ΕΜΟΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΕΜΟΥ τῇ ἀγάπῃ καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ (1).

¶ αλ. λγ'. ιι'.

ὄφθαλμοὶ γὰ κρείε ὅπῃ τὸς φοβούμενος αὐτὸν, ἐ ᾄτα αὐτῶ εἰς δέησιον αὐτῶν. Τὸ δὲ, ΟΙ ΧΙΛΙΟΙ Τῶ ΣΑΛΩΜΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΟΣΙΟΙ ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙΝ οἶμαγ τῶ κρίσιον

¶ ἰωάν. ε'. κβ'.

πᾶσαι λέγειν, ἐ τὴν ἤϊ ποιημάτων τελείωσιον τῶ μονογενεῖ δὲ δόσῃ κῆ τὸ γεγραμμένον · ὁ πατὴρ κρίνει ἕδνα, ἀλλὰ τὴν κρίσιον πᾶσαι δέδωκε τῶ ἤϊ (2) · ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΟΣΙΟΙ ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙ ΤΟΝ ΚΑΡΠΟΝ ΑΥΤΟΥ, τῆς τῆς,

ε'. κερ. ε'. γ'.

ἤϊ δὺο δῆξ. δῆξ. δὺο γὰ ἑκατοντάδες αἰ δὺο δῆξ. δῆξ. αἰ δὲ δὺο ἑκατοντάδες εἰσι δῆξ. δῆξ. δὺο δῆξ. δῆξ. κῶν ἤϊ ἑκατονταχῶν (3) ἐμβλασθήσαστες κερτὸν, ἕτω ἐ ἄλλοι κρίνεσι κῆ τῆ ἀπόστολον · εἰ ἐν ἡμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἐν οἷοδατε ὅτι ἐ ἀγγέλος κρινῶμεν μῆτιγε βιοιωτικῶ;

Κεφ. η'. γ'.

σμέ'. Ο ΚΑΘΗΜΕΝΟΣ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ.

ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ οἶμαγ λέγειν τὴν ἐπισκόπῶ καθεδρῶν εὐληφῶτα · ἐ πολλὰς κήπας, τῆς τῆς ἐκκλησίας πεπισθόμενον.

σμέ'. ΕΤΑΙ.

(1) Inter ἐμῶ & ὄφθαλμοὶ la-cuna interjacet in meo Cod. & Barber. Cod. Mutin. habet ἐνώπιον ἐμῶ τῇ ἀγάπῃ καὶ τῇ φιλημία,

Suspicio legendum φιλανθρωπίᾳ. (2) τῶ ἤϊ. Sic emendavi ex C. Mutinen. Male meus & Barber. τῶ ἀλομῶ.

torum Domini, & eloquiorum ejus effectio. Eloquia enim Domini casta, argentum igne examinatum, probatum terræ; ut supra dictum est.

Psal. xl. 7.

CCXLV. VINEA MEA MIHI IN CONSPECTU MEO MILLE SALOMON ET DUCENTI CUSTODIENTIBUS FRUCTUM EJUS.

Dominicam arbitror vocem esse: VINEA MEA IN CONSPECTU MEO, propter ejus dilectionem & amorem erga homines: oculi enim Domini super timentes eum, & aures ejus ad precem eorum. Illud vero: MILLE SALOMONIS ET DUCENTI CUSTODIENTIBUS arbitror dicere judicium omne, & rerum omnium perficiendarum potestatem datam esse Unigenito juxta id quod scriptum est: Pater neminem judicat, sed judicium omne dedit Filio: ET DUCENTI CUSTODIENTIBUS FRUCTUM EJUS, hoc est, duorum Testamentorum: duo enim centenarii sunt duo Testamenta: duo autem centenarii sunt ducenti, qui scilicet ex duobus Testamentis centies auctum fructum progermiantes, ita demum alios judicant juxta Apostolum: Si in vobis judicabitur mundus, nescitis quod & Angelos judicabimus, nedum secularia?

Psal. xxxii. 18.

Joann. v. 22.

1. Cor. vi. 2. 3.

CCXLVI. SEDENS IN HORTIS.

SEDENTEM IN HORTIS puto dicere eum, qui Episcopalem Cathedram obtinuit, & multos hortos, id est, Ecclesias ei concreditas.

Dd CCLXVII. SO.

(3) Ita Mutin. Lege δ ἐναὐτοῦ ἑξῆς. In Barber. articulus vultate deletus est: in meo, qui

videtur exscriptus ex Barber. librarius reliquit exiguum spatium. In utroque ἐναὐτοῦ ἑξῆς.

Κεφ. η'. ιγ'.

σμη'. ΕΤΑΙΡΟΙ ΠΡΟΣΕΧΟΝΤΕΣ.

Οἱ τῆτου σωεργοὶ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ τῆς λειτουργίας σωωντιλαμβανόμενοι ὄχλιοι ἐν καθαρᾷ σωειδύσει τὸ μυστήριον τῆ Χριστοῦ φυλαττοῦτες· ὅθεν γὰρ πάντων τῆτων ἡ διδασκαλία τῆ ἐκκλησίας πρῶταδομένη, καὶ ἁπὸ κῆπος ἀρδούεται σωτηρίοις διδάγμασι· διὸ ἔ λέγει·

Κεφ. η'. ιγ'.

σμη'. ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ (1) ΣΟΥ ΑΚΟΥΤΙΣΟΝ ΜΟΥ.

Διὰ γὰρ τῆτων ἀκυστίζει τὰν φωνὴν αὐτῆ τῆ ἐκκλησίας ὁ Χριστός.

Κεφ. η'. ιδ'.

σμη'. ΦΥΓΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΜΟΙΩΘΗΤΙ ΤΗ ΔΟΡΚΑΔΙ, Η ΤΩ ΝΕΒΡΩ ΤΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΟΡΗ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ (2).

Τῆτον (3) ἡ τελευταῖον λόγον οἶμαι πρὸς πάντας πιστοὺς ὑπὸ τῆ κυριας λελέχθαι καὶ ὑπὸ ταύτης ἀγίας ἐκκλησίας. Τὸ γὰρ ΦΥΓΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΜΟΙΩΘΗΤΙ ΤΗ ΔΟΡΚΑΔΙ Η ΤΩ ΝΕΒΡΩ ΤΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΟΡΕΙ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ· τῆτο οἶμαι λέγειν, ἵνα πᾶς τις ἀκούων φέυγει μὴ τὴν ἀμφοτέρωθεν τὴν γεγραμμένον· ὡς ἀπὸ πρὸς ὅπως φέυγει ἀμφοτέρωθεν. Ὁμοιωθῆτω δὲ κελύει τῆ δορκάδι, ἵνα ὁξυδερεκὲς τὰ τῆ νοὸς ὄμμα κερτιμύνθῃ πρὸς τὸ μὴ ὑπὸ τῆ θηροδόντων παρὰ δὲ θῆναυ δυνάσθῃ. δορκάς γὰρ ὁξυδερεκὲς καὶ ὁξεί τῶ δέμα τὸ ξάδον ἐστίν.

Σοφ. συμ. κα.
β'.

(1) Edit. Vatic. τῆ φωνῆ, in qua editione versus hic & superior sic interpungitur ἔτεροι προσέχοντες τῆ φωνῆ σε, ἀκυστόν με.

(2) Sic Cod. Alexandr. Verum

Philo in explanatione hujus verficuli recognoscit etiam lectionem ἀεσμαίων, quam habet Vaticana editio.

(3) Explanatio hujus postreni

CCXLVII. SODALES ATTENDENTES.

Hujus cooperatores Presbyteri, & qui simul ministerium acceperunt Diaconi, in conscientia pura mysterium Christi custodientes. Nam disciplina per hos omnes Ecclesie tradita, quemadmodum hortus, irrigatur salutaribus praeceptis. Propterea etiam dicit:

CCXLVIII. VOCEM TUAM AUDITAM FAC MIHI.

Per hos enim Christus audire facie Ecclesie vocem suam.

CCXLIX. FUGE PATRUELIS MEUS, ET ASSIMILARE CAPREÆ AUT HINNULO CERVORUM AD MONTES VALLIUM.

Postremo hæc verba arbitror a Christo dicta esse ad omnes Fideles, & ab hac Sancta Ecclesia. Illud igitur, FUGE FRATRUELIS MEUS, ET ASSIMILARE CAPREÆ AUT HINNULO CERVORUM AD MONTES VALLIUM, ob eam rationem puto dicere, ut qui audit, fugiat peccatum juxta quod scriptum est: tanquam a facie colubri fuge peccatum. Assimilari autem jubet caprea, ut acutum mentis oculum habeat, ne possit in plures casses Venatorum incidere. Caprea enim acutum cernit, & celerrimum animal est. Ut igitur velocissimo cursu a peccato aufugiat,

Eccli. xxi. 2.

D d 2 af

vers. desideratur in meo Codice, & deest Barberino, cujus ultimum folium communi innumeris Codicibus infortunio intercidit. Eam e Ms. Cod. Mutinensi exscri-

bi curavit, & ad me misit pro sua humanitate Vir egregie doctus Franciscus Antonius Zacharia S. J.

εἶν. ἵνα ὄσω τῷ ὀξυτάτῳ δρόμῳ τῆ ἀκροατικῆς ἐκφυγῆς (1), ὅταν σωτηρίαν διδαγμάτων ἀκροατῆς, ἐξ ὀξυτερῆς τῷ νῶ τὰς τῆς θρησκείας παγίδας βλέπωι, καὶ ὑπερακοιτιζοι τὴν αὐτὴν δόξαν ὅτι τὰ ὄρη τῆς ἀραμναίων, ἢ τῶν κοιλαμναίων. ὅπρ' εἶν ὅτι τὰ ὑφιπετιῶ τῆς δικαίαν μαγίαν. ἵνα εἰ μὲν παγίδα περὶ τῆσιν ὄρα γυναικὸς σαρκικῆς ὁμοθυμίας ὁ πονηρῆς (2), ὅτι τὰ ὑψι τις ἀνατείνῃ τῆ νῶν τῆς σωφροσύνης τῆ ἰωσήφ. εἰ δὲ κακίας ἐπεγείρῃ θυμὸν, ὅτι τὸ ὑφιπετιῶ τῆ ἀκακίας ἀποβλέψοι τῆ τῆ Δαβὶδ, ὅς τὸν κτείνουσι θελοῦντα σὺν ἡμῶν Σαύλ. **ΟΡΗ** καὶ **ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ** κεντρωται οἱ ἄγιοι, ἵνα ἐ τὸ ὑψος τῆς δικαιοσύνης αὐτῶν ὄρα, τῆ κοιλαμναίων κερυχθῆ. τὸ γὰρ κούλωμα ταπεινόν. τὸ δὲ ὄρα ὑψιλόν. Τῆτο γὰρ ταῖς δικαίαις περὶ σῆσιν. ἐν ὑψι δικαιοσύνης κεντρωται (3) ἐ τὸ κούλωμα τῆ ταπεινοφροσύνης. Τῆ δὲ Θεῶ ἡμῶν δόξα εἰς τῆς αἰῶνας τῆς αἰῶνων. ἀμήν.

(1) Totum hunc locum ita legendum arbitror ἵνα ἐν τῷ ὀξυτάτῳ δρόμῳ τῆ ἀκροατικῆς ἐκφυγῆς, ὁμοθυμῶς κεντρωται τῆ σωφροσύνης, ὅταν

κ. τ. λ. quæ postrema verba, ex superioribus hic iteranda, liberior fortasse per oscitantiam omittit.

Τ Ε Α Ο Σ.

assimilari jubet capreae, cum salutarium praeceptorum auditor, & acuto mentis visu venatoris cernit plagas, & velut jaculum sursum attollit animum ad montes aromatum, vel vallium, idest, ad excelsas justorum altitudines: ita ut si diabolus per carnalem foeminae concupiscentiam laqueos illi proponat, ad altitudinem castitatis Josephi, mentem intendat: si vero ultionis iram excitet, ad celsitudinem innocentiae Davidis respiciat, qui Saulem interficere eum cupientem non ultus est. MONTES enim VALLIUM vocantur Sancti, ut altitudo justitiae per montes non sileatur, & eorum humilitas per valles praedicetur. Id enim inest justis; in altitudine justitiae vallem humilitatis habere. Deo autem nostro gloria in secula seculorum. Amen.

(2) Ο δὲ πονηρὸς. Diabolus. In Ephes. VI. 16. II. Thess. III. 3. I. Joan. II. 13. 14. III. 12. V. 18.
 apud Matth. V. 37. XIII. 19. 38. (3) Male omnes CC. ἄνεκμθε.

F I N I S.

- G**ENES. III. 19. *pag.* 189.
 XXX. 18. *p.* 181.
 XXXII. 2. *p.* 161.
 XXXVIII. 18. *p.* 41.
 XLIX. 11. *p.* 169., & *v.* 14. *p.* 181.
EXOD. III. 2. *p.* 199.
 XIV. 15. *p.* 101.
 XV. 1. *p.* 7.
 XX. 13. *p.* 185.
 XXXIII. 5. *p.* 27.
 XXXIII. 13. & 20. *p.* 73.
DEUTERON. XXXII. 2. *p.* 15., & *v.* 21.
p. 197.
JOSUE II. 18. *p.* 105.
I. REGUM I. 13. *p.* 101.
 II. 1. *p.* 7.
III. REGUM XXI. 35. *p.* 129. & 37. *p.* 131.
JOB. XII. 11. *p.* 177.
PSAL. IV. 6. *p.* 31.
 XI. 7. *p.* 205. & *p.* 209.
 XVI. 10. *p.* 139.
 XVII. 1. *p.* 35.
 XXII. 4. *p.* 49.
 XXXII. 18. *p.* 209.
 XXXVI. 4. *p.* 171.
 XLIV. 2. *p.* 31. *v.* 3. & 10. *p.* 9. & *p.* 37.
 LVI. 2. *p.* 139. & *p.* 193.
 LX. 4. *p.* 105.
 LXII. 9. *p.* 179.
 LXXVIII. 31. *p.* 29.
 LXXXI. 28. *p.* 177.
 LXXXIII. 4. *p.* 71., & *v.* 13. *p.* 59.
 LXXXIV. 1. *p.* 147.
 XC. 4. *p.* 49., & *v.* 17. *p.* 31.
 XCI. 10. *p.* 173., & *v.* 13. *p.* 51. & 205.
 XCIV. 1. *p.* 139.
 XCV. 1. *p.* 7.
 XCVI. 1. *p.* 171.
 XCVII. 1. *p.* 7.
 CX. 1. 2. *p.* 29., & *v.* 4. *p.* 17.
 CXII. 5. 6. *p.* 105.
 CXVIII. 24. & 46. *p.* 103. *v.* 105. *p.* 13.
v. 165. *p.* 9.
 CXXIII. 5. *p.* 155.
 CXL. 3. *p.* 183.
 CXLIX. 1. *p.* 7.
PROVERB. III. 16. *p.* 59. & *p.* 193.
 VIII. 30. *p.* 207.
 IX. 1. *p.* 25. & *p.* 93. & *p.* 105.
 XVI. 24. *p.* 115.
 XXII. 6. *p.* 131.
ECCLESIASTES XII. 11. *p.* 173.
ECCLESIASTICUS I. 32. *p.* 27.
 IV. 33. *p.* 197. *v.* 28. *p.* 27.
 VI. 14. 15. 16. *p.* 9.
 XVII. 25. 26. *p.* 83.
 XIX. 21. *p.* 203.
 XXI. 2. *p.* 211. & *v.* 16. *p.* 167.
SAPIENTIA III. 6. *p.* 41. & *p.* 95.
ISAIAS I. 2. *p.* 55.
 II. 2. *p.* 61.
 V. 1. *p.* 7. & *v.* 2. *p.* 157.
 VIII. 1. *p.* 83.
 XIX. 17. *p.* 207.
 XVI. 1. *p.* 73.
 XXVI. 9. *p.* 155.
 XXXV. 1. *p.* 53.
 XL. 10. 11. *p.* 147.
 XLIX. 18. *p.* 101. & *p.* 169.
 LIII. 1. *p.* 203., & *v.* 7. *p.* 45.
 LIV. 2. *p.* 179.
 LV. 7. 8. *p.* 83., & *v.* 13. *p.* 51., &
v. 67. *p.* 81.
 LIX. 1. 2. *p.* 81.
 LX. 1. *p.* 9.
 LXI. 5. *p.* 167.
 LXII. 5. *p.* 11., & *v.* 6. *p.* 131.
 LXVI. 5. *p.* 27. & *p.* 187.
JEREM. II. 10. *p.* 31.
 VI. 10. *p.* 203.
 XI. 13. *p.* 119.
 XIV. 3. *p.* 71.
 XVII. 8. *p.* 87., & *v.* 10. *p.* 63.
 XXII. 9. *p.* 15., & *v.* 24. *p.* 63.
 XXIV. 3. *p.* 71.
EZECHIEL XLV. 9. *p.* 143.
DANIEL. II. 34. 35. *p.* 109., & *v.* 44. *p.* 17.
 VII. 23. *p.* 17.
OSEAS II. 20. *p.* 99.
 X. 2. *p.* 157.
JOEL. II. 20. *p.* 119.
 III. 11. *p.* 89.
SOPHONIAS II. 3. *p.* 143.
ZACHARIAS IV. 10. *p.* 137.
 VIII. 17. *p.* 187.
 IX. 16. *p.* 97.
MALACH. III. 12. *p.* 69.
MATTH. V. 10. *p.* 25. & *p.* 139., & *v.* 34.
p. 185.
 VI. 28. *p.* 53.
 VII. 14. *p.* 25. & *p.* 83., & *v.* 24. 25.
p. 199., & *v.* 25. *p.* 69.

- VIII. 20. p.87.
 IX. 2. p.75. & p.143. v.20. p.21. & v.29. p.75.
 X. 28. & v.44. p.27.
 XI. 28. p.75 & p.141.
 XII. 17. p.153. & v.38. p.59. & p.179. & v.52. p.185.
 XV. 23. 26. 27. p.20.
 XVII. 2. p.77.
 XVIII. 6. p.91. & v.19. p.95.
 XX. 12. p.39.
 XXI. 28. p.141. v.37. p.157. v.41. & 43. p.33. & v.43. p.207.
 XXII. 38. p.91.
 XXV. 34. p.59. p.75. & p.19. & p.185. & p.193.
 XXVI. 10. p.43. v.13. p.19. & v.26. p.55.
 XXVIII. 2. 4. p.97. v.10. p.171. v.13. p.197. & v.19. p.75.
LUCAS II. 14. p.147.
 VI. 27. p.187.
 IX. 24. p.129. & v.58. p.95.
 XII. 4. p.129.
 XIX. 9. p.105.
 XXI. 15. p.143. & v.43. p.207.
 XXII. 15. p.99.
 XXIII. 11. p.101. & v.43. p.145.
MARCUS I. 17. p.65. & v.41. p.75.
 II. 11. p.75.
 IV. 39. p.75.
 V. 34. p.75.
JOANN. III. 16. p.57. & p.129.
 IV. 34. p.121.
 V. 8. p.143. & v.22. p.209.
 VI. 63. p.21.
 XI. 43. p.75.
 XII. 24. p.163.
 XIV. 15. p.61.
 XX. 24. p.163. & v.27. p.123. & v.27. p.125. & v.28. p.123.
 XXXIX. p.109.
 XXXI. 34. p.111.
ACTA AP. II. 3. 4. p.199.
 III. 8. p.155.
 V. 15. p.155.
 VIII. p.29. & v.32. p.45.
 IX. 2. 3. 4. 18. p.167. & v.40. p.155.
 XIII. 48. p.147. & p.155.
ROM. II. 13. p.203. & v.29. p.169.
 V. 14. p.189.
 VI. 7. p.125. & p.193. & v.9. & 10. p.57.
 VII. 17. p.89.
 X. 15. p.79. & p.161.
 XI. 7. p.47. & v.12. 15. p.91.
 XII. 17. p.187.
 XIII. 16. p.137.
I. COR. IV. 13. p.201.
 VI. 2. 3. p.209. & v.20. p.93.
 VIII. 1. p.203.
 XI. 15. p.101. & p.169. & v.24. p.121. & v.28. p.177.
 XII. 28. p.51.
II. COR. II. 15. 16. p.19. & v.16. p.175.
 III. 18. p.135.
 VI. 16. p.63. & p.85. & p.161.
 VIII. 9. p.201.
 XI. 2. p.41.
 XII. 10. p.23. & v.28. p.5.
GALAT. II. 9. p.95. & v.14. p.33.
 III. 13. p.99. & v.28. p.23.
 VI. 17. p.41.
EPHES. II. 14. p.63.
 IV. 29. p.183.
 V. 2. p.35.
 VI. 12. p.89. & v.15. p.161.
PHILIPP. II. 7. p.77. & p.187. & 201. & v.15. p.53.
COLOSS. I. 24. p.93.
 II. 12. p.117. & v.15. p.173. & p.187. & p.201.
 III. 5. p.129. & v.9. p.103. & 149.
I. TIMOTH. III. 8. 9. p.165.
II. TIMOTH. IV. 7. 8. p.23.
TITUM II. 8. p.5.
 III. 3. p.197.
HEBR. III. 6. p.63.
 IV. 12. p.89.
 VII. 14. p.41.
 X. 1. p.55.
 XII. 22. p.147. & v.25. p.37.
I. PETRI II. 12. p.135.
I. JOANN. IV. 10. p.35.
 V. 22. p.209.

*Menda, quarum plerasque invenias in accentibus;
& spiritibus vocum Græcarum, & in distinctionibus
hic illic male positis, vel etiam omissis,
quædam etiam pauca addenda.*

Pag. 3. l. 12. *Videbam*. p. 5. not. 7. ἕχοντας. n. 9. ἰσομετρῶν. p. 8. l. 17. εἰς. *rupe*. l. 18. ἰσμερῶν. l. 21. εἰς. l. 25. εἰς. l. 26. κάλλος. p. 10. l. 6. ἕτε. l. 10. ἡ ἕτε. l. 20. ἡ δὲ. l. 28. γνάθῃ. l. 29. εὐζών. p. 13. not. col. 2. *locum habes sane luc*. p. 14. l. 7. γὰρ. p. 19. l. 9. γοερῶν. p. 16. l. 6. κἀκῆτε. l. 19. πόντι. p. 18. n. 1. γέρον. p. 19. n. 7. ἦν. p. 20. l. 6. ἡ εὐζών. l. 7. ἕτε. l. 11. ἰχθῆ. l. 17. εἰ. l. ult. dele virgulam post αὐτῶν. p. 22. l. 4. ἰχθυῶν. l. 13. ἕτε. n. 3. ὄς. p. 24. l. 1. πλάθεις. l. 2. ἑσπῆρα. p. 30. l. 13. τῆς ἀρχῆς. l. 21. ἀσπυτῶν. p. 36. l. 3. & 4. εἰς. p. 38. n. 4. πῆν. l. 6. ἡ μῆσα. p. 40. l. 18. ἀλλὰ. l. 19. διμυθῆσιν. p. 43. totam dele notam quintam; nam ἰδῶς etiam adhibetur adverbialiter. p. 54. n. 1. Potius emendandum *ἡ ἕτε*, ut habet C. meus, & Barber. p. 57. l. ult. post ἰσμερῶν pone (6). p. 59. l. 17. XLVI. p. 66. l. 7. post *ἡ* dele virgulam. p. 68. l. pen. pone virgulam post γὰρ: & in margine adscribe *Malach. III. 12. p. 69. l. 18. illum*. p. 72. l. 13. σὺ τὸ νόμον. p. 74. l. 12. ἑμῶς, & l. 27. εἰ. p. 78. l. 4. τῆν. l. 18. ἡ. l. 19. εἰκομῆτος. p. 92. l. 9. ἑσπῆρα. p. 86. l. 18. πῆν. l. 25. ΣΑΛΩΜΩΝ, & sic l. 19. p. 87. l. 10. MYRRHAM, & sic l. 12. p. 88. l. 24. ἡ ἑσπῆρα. p. 96. l. 11. πλάθεις, & in not. 1. scribe, *melius ἑσπῆρα*. p. 100. l. 15. post αὐτῶν pone (8). p. 105. ad l. 2. appone in marg. *Josue II. 18.*, & ad l. 4. *Luc. XIX. 9.* p. 106. l. 1. ἑψῆρα, & l. 4. ἑσπῆρα. p. 108. l. 23. ἑσπῆρα. p. 109. l. 13. MYRRHÆ. p. 107. l. 9. CYPRI. p. 120. l. 2. KHFON, & in marg. *Κηφ. δ.* p. 133. l. 4. VULNERATA. p. 138. l. 3. ἑσπῆρα. p. 140. l. 23. εἰς. p. 142. l. 19. pone hanc notam *ἑσπῆρα: male omn. Codd. ἑσπῆρα*. p. 143. l. 18. *facite*. p. 148. l. 7. εσπῆρα. p. 149. l. 11. *assimilatur*. p. 150. ad l. 6. appone in marg. *ἑσπῆρα. Ναυῆ β'. ιν'.* p. 151. l. 7. *Rahab*. p. 156. l. 16. (5), & l. 19. (6). p. 164. l. 9. ἡ, & l. 17. post ΟΘΘΑΛΜΟΙ pone (7), & l. 20. (8). p. 165. l. 3. *suaveolentibus*, & in not. col. 1. *tollere*. p. 166. in not. *habes*. p. 167. l. 8. *Circumcisionis*. p. 168. not. 2. ἑσπῆρα. p. 172. l. 10. ἡ μωρῶν. p. 173. in marg. pro *Eccle. pone Eccle.* p. 174. not. 3. scribe, *πῆν. μωρῶν, quem sequor*. l. 19. ἑσπῆρα. p. 176. l. 9. ἡ ἑσπῆρα. p. 178. l. 23. *rupe*. p. 81. l. 7. FLORUE RUNT. p. 188. not. 2. ἑσπῆρα. p. 191. l. 13. UNGUENTARIO. p. 194. l. 14. ΩΔΙ ΝΗΣ ΣΕ Η ΤΕΚΟΥΣΑ ΣΕ. p. 194. not. 1. *indiligentiam*. p. 196. l. 20. *περὶ ἡ*. p. 197. not. 4. lin. penult. ἀσπυτῶν ἑσπῆρα. p. 198. l. 2. post ΘΑΛΟΣΣΕ pone (1). l. 12. Μωρῶν. l. 18. πῆν. p. 207. l. 8. *Ecclesiam Christo, spiritali Salom.*

